

รายงานการวิจัย
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จำเริญ จิตรหลัง

กันยายน 2567

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567
จากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
และสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีสิทธิ์ในการนำผลงานวิจัย
ไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

ชื่อเรื่อง	แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้วิจัย	ดร.จำเริญ จิตรหลัง
ปีที่ทำวิจัย	2567
ทุนอุดหนุนการวิจัย	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 4) เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากโรงเรียนทั้งหมด 437 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน จำนวนกลุ่มประชากร 874 คน ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง โดยใช้สูตร PNIModified ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดเรียงลำดับและเลือกค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น PNIModified ที่มีคะแนนสูงสุด 6 ลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 3 การ

สร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 3 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ระยะที่ 4 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำคู่มือแนวทางฯ และการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครและการประเมินคู่มือแนวทางฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1.1) องค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) 2) การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) 3) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) 4) การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise) 5) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) 6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) 7) ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) 8) ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) 9) ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) 10) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) 1.2 สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 1.3 สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

2. ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5)

ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง 7) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข 8) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม 9) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ 10) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

3. ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย 6 แนวทาง 2) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 6 แนวทาง 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ประกอบด้วย 6 แนวทาง 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 6 แนวทาง 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 แนวทาง 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง ประกอบด้วย 6 แนวทาง 7) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย 6 แนวทาง 8) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม ประกอบด้วย 6 แนวทาง 9) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 6 แนวทาง 10) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย ประกอบด้วย 6 แนวทาง

4. ระยะที่ 4 ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทุกด้านมีผลการตรวจสอบอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและเหมาะสม และความเป็นไปได้

ผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านความถูกต้องและเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความช่วยเหลือของผู้ร่วมงานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จนสามารถรวบรวมและประมวลผลงานมานำเสนอในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน ดร.ศุภจิรา นาคโต ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดร.บุษราคัม ศรีจันทร์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร นางเพียงจิต สีดาสุมุทร์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนประชานุกูล (ข้าสนิทอนุเคราะห์) นางสาวปาณิสรา วงศ์แก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวลำโพง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่สนับสนุนทุนการวิจัยด้านการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในครั้งนี้

ดร.จำเริญ จิตรหลัง

สิงหาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community:SLC).....	18
แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community:PLC).....	54
แนวคิดการจัดการเรียนรู้.....	76
แนวคิดระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง.....	86
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก.....	90
แนวคิดการศึกษาบทเรียนร่วมกัน.....	92
แนวคิดวิจัยในชั้นเรียน.....	95
สภาพบริบท สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	98
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	109
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	124
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	126
ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการ เรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	129

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	134
ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร.....	135
ระยะที่ 4 เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	138
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	145
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	146
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	246
สรุปผลการวิจัย.....	246
อภิปรายผล.....	250
ข้อเสนอแนะ.....	267
บรรณานุกรม.....	269
ภาคผนวก.....	272
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	279
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	280
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแนวทางฯ.....	281
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคู่มือแนวทางฯ.....	282
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	283
ภาคผนวก ค คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร...	316
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ ผลการประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อแบบสอบถามการหาค่า IOC.....	347
ประวัติผู้วิจัย.....	353

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสังเคราะห์ SLC จากนิยาม หลักการ และองค์ประกอบแนวคิดโรงเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้.....	23
2	แสดงการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่ง การเรียนรู้ (School as Learning Community).....	53
3	จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสำนักงานเขต 437 โรงเรียน.....	103
4	จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาด.....	104
5	จำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับชั้น.....	105
6	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	148
7	ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการ จัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	150
8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้น เรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง.....	151
9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่ง การเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้น เรียน.....	154
10	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่ง การเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน.	156
11	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่ง การเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและ ปรับปรุงแก้ไข.....	158

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง.....	160
13	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือร่วมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ.....	162
14	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม..	165
15	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย.....	167
16	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ.....	169
17	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านวิจัยในชั้นเรียน.....	171
18	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน.....	179
19	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
	ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบ เชิงรุกแบบรวมพลัง.....	180
20	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน.....	183
21	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน.....	185
22	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข...	187
23	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง.....	189
24	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	191
25	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม.....	194

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย.....	196
27	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นเลิศ.....	197
28	แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน.....	199
29	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน.....	202
30	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง....	203
31	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน.	204
32	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน.....	205
33	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	206
34	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง.....	207
35	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข.....	208

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม.....	209
37	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ.....	210
38	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย.....	211
39	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน.....	213
40	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง.....	215
41	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน.....	217
42	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน.....	219
43	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	221
44	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง.....	223

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
45	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) เรียนรู้ด้วยแนวคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข.....	225
46	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการ เรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม.....	227
47	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการ เรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ.....	228
48	แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการ เรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย.....	229
49	ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่ง การเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและ เหมาะสม.....	231
50	ผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและ เหมาะสม.....	244

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	125

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 กำหนดไว้ดังนี้ “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย...” มาตรา 26 กำหนดให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของ ผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปใน กระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้ วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ ประกอบการพิจารณาการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและ สังคม ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องให้ความสำคัญ ความสนใจและตระหนัก ถึงภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน นอกจากนี้มาตรา 24 การ จัดกระบวนการเรียนรู้ ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมี การดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มา ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (อรสา ตีพิมพ์,2559:1)

ปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียกำลังเปลี่ยนแปลงการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นการศึกษา สำหรับ “โรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21” ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ กล่าวได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเดิม ๆ (ตาม ขนบธรรมเนียมของการศึกษาในปลายศตวรรษที่ 19) สิ้นสุดลง ลอกคราบไปสู่การศึกษาของโรงเรียน แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งก็คือการปฏิรูปโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางชุมชนแห่งการ เรียนรู้เป็นไปตามปรัชญาพัฒนิยม (Progressivism) ที่มุ่งเน้นหลักการของคุณภาพ (Quality) กับ ความเท่าเทียมกัน (Equality) ในเวลาเดียวกัน ซาโต มานาบุ (2562 : 12) กล่าวว่า การที่จะสร้างให้ โรงเรียนมีความเหมาะสมในยุคศตวรรษที่ 21 และสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น โรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการร่วมพัฒนาโดยโรงเรียนต้องรู้ถึงความต้องการและสามารถ ตอบสนองความต้องการของชุมชนและผู้ปกครองได้ การปฏิรูปโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ให้เป็น โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as learning Community) นั้น เอฮิสึเกะ ไชโตะ (2561:10) กล่าวว่า ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางสำคัญที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับการปฏิรูปโรงเรียน และได้รับ

การยอมรับจนเผยแพร่ในหลายประเทศ เช่น จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น สอดคล้องกับ ลิเฮง อิงและยิน (Li, Heng, Eng and Yin, 2017: 5) ได้นำเสนอว่าประเทศญี่ปุ่น มีการดำเนินงานที่มีลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เรียกว่าการศึกษาบทเรียน (Lesson study) และยังได้พัฒนาแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as learning community, SLC) โดย ซาโต มานาบุ ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำทางความคิด SLC แนวทางการศึกษาบทเรียนของญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักแพร่หลายและถือเป็นโมเดลที่มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาวิชาชีพครูที่ใช้กันทั่วโลก การศึกษาบทเรียนช่วยสร้างโอกาสแก่ครูในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนโดยการพัฒนาการเรียนการสอน แบบร่วมมือ มีการทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน สำหรับประเทศสิงคโปร์นั้นได้ใช้การศึกษาบทเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2004 และยังมีให้นำแนวคิดการศึกษาบทเรียนไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วย

ในประเทศไทย แนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ถูกกล่าวถึงและเป็นที่รู้จักเมื่อปี พ.ศ. 2559 ในงานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู EDUCA 2016 ครั้งที่ 9 ซึ่งนำเสนอแนวคิดหลัก “School as learning community (SLC) : โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในประเทศไทย กว่าจะมาเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น เริ่มจากการพัฒนาบทเรียน (LS) หลังจากนั้นมีการสร้างกลุ่มทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยที่มีระบบพี่เลี้ยงคอยดูแล เกิดกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) แล้วจึงเกิดการกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ควบคู่กับการเปิดชั้นเรียน (LSLC หรือ LS PLC) และมีการพัฒนาด้วย LSLC หรือ SLC ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งทำให้เห็นว่าทิศทางการพัฒนาการศึกษาด้วย SLC อย่างน่าสนใจว่ามีบทเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการดำเนินการขยายผลโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2564 : 104, พิรุณศิริศักดิ์, 2562 : 60, วสันต์ ปัญญา, 2561 : 99)

นอกจากงานวิจัยนี้แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563 : 1) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยมีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 34 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศไทย ซึ่งทำให้เห็นว่าการพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นการปฏิรูปทางการศึกษาในเชิงโครงสร้างการบริหารที่มีแนวคิดน่าสนใจ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการบริหารจัดการสถานศึกษา จากแนวทางดำเนินการแบบเดิมดังที่เคยผ่านมาไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเป็นโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับทรงวุฒิ วิเปลี่ยนและคณะ (2566:303) ที่กล่าวว่า School as Learning Community (SLC) เป็นรูปแบบการจัดการบริหารโรงเรียนที่มีหลายประเทศทั่วโลก นำไปปรับใช้ในการบริหารโรงเรียน สามารถปรับเปลี่ยน

ได้ตรงตามบริบทของแต่ละพื้นที่ สร้างสังคมที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน เสริมทักษะ ความชำนาญของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความเป็นเลิศในด้านที่ผู้เรียนสนใจ การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า เกิดเป็นสังคมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร กำหนดให้ กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับและนโยบายในการบริหารราชการครอบคลุมภารกิจด้านการปกครองและการพัฒนาในมิติต่าง ๆ โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้กำหนดนโยบายสำหรับการบริหารงาน การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครถือเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพ เพื่อรองรับการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคม และประเทศชาติ ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรม และมีทักษะในการดำรงชีวิต สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ถือเป็นหน่วยงานราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร ในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร การจัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง การพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา การส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้การดำเนินงานจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครกำหนด ภายใต้ทิศทางและแนวทางตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1 และ 2 ที่ผ่านมา สำหรับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2563) โดยอาศัยกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 20 ปี (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2559:บทนำ) และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569)

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569) มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการพัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพ ได้รับการ

การศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนา ผู้เรียน ให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการ ลงทุน ทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการ เปลี่ยนแปลงของโลก ที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร เป้าหมาย สำคัญในการวางแผนทางการศึกษา มุ่งกำหนดกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพ ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีด ความสามารถเต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทาง การศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย ระบบการศึกษาที่สนองตอบ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของ โลก ที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้การประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพื่อ การศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของ กรุงเทพมหานคร ภายใต้วิสัยทัศน์ “จัด การศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม”

สู่พันธกิจ (1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสู่ ความเป็นเลิศ (2) ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร (3) เสริมสร้างประสิทธิภาพ จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (4) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อ การศึกษา และ (5) เสริมสร้าง และพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง โดยมีการ ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาชั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564–2569) ด้วยประเด็น ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความ เป็นเลิศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความ ต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและ ทั่วถึง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษาและประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร,2565)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น ภายใต้การจัดการศึกษาในบริบทของ กรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏข้อมูลจากผลการประเมินและทบทวนตัวชี้วัดระดับเมืองจากการจัด การศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาชั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560–2563) พบว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร อาทิ ปัญหาคะแนนการประเมินสมรรถนะ นักเรียน มาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับต่ำของการศึกษาชั้น

พื้นฐาน ปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหาความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ ชั้นพื้นฐาน (O - NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา เช่น สมรรถนะและคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ความต่อเนื่องในการพัฒนาและนโยบาย ตลอดจนความเหมาะสมของระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่สากล ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอุปสรรค ปัญหาและเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนแนวทางการพัฒนา และการสร้างกลไกเพื่อการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้เมื่อได้ทำการศึกษาผลคะแนนเฉลี่ยจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติชั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2564 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 1 วิชา คือ ภาษาอังกฤษ และมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560-2564 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2564 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 2 วิชา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในวิชา ภาษาไทยและสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565:35-37) นอกจากนี้จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569) พบว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร มีจุดอ่อน คือ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ของกรุงเทพมหานคร ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนและขาดแรงจูงใจในความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การเลื่อนวิทยฐานะ สิ่งจูงใจและสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่น ขาดระบบและกลไกการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน บุคลากรเฉพาะทางไม่เพียงพอ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติชั้นพื้นฐาน (O-NET) ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กรุงเทพมหานครกำหนด การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพ ขาดการสื่อสารเชิงรุก ขาดระบบการส่งต่อสำหรับนักเรียนเรียนร่วม ครูไม่สามารถเลือกการอบรมได้โดยตนเอง/ตามความสนใจของตนเอง อุปสรรคสำหรับสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขาดความเชื่อมโยง และการบูรณาการด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นเอกภาพ การที่นักเรียนเข้าถึงสังคมออนไลน์หลากหลายช่องทาง แต่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูล และขาดวิจรรณาญาณอย่างรู้เท่าทันสื่อ

สำหรับการนำ SLC มาใช้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นำร่อง PLC-SLC ลดความเหลื่อมล้ำเชิงคุณภาพการศึกษาในกรุงเทพมหานคร นักการศึกษาเดินหน้า ‘บางรักโมเดล’ พัฒนา

คุณภาพการเรียนการสอน โรงเรียนกรุงเทพมหานคร เตรียมขยายผลดึงครูเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้ กระตุ้นนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ คาดภายใน 2 ปี ขยายไปยังทุกเขตใน กรุงเทพมหานคร จากการลงพื้นที่สำรวจปัญหาและการจัดการโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา โดยมีภูมิหลังเป็นครอบครัวยากจน พ่อแม่หาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาดูแลมากนัก ปัญหาที่ตามมาคือการย้ายออกจากโรงเรียนกลางคัน ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ถือเป็นโจทย์ใหญ่ที่กรุงเทพมหานครและบุคลากรในแวดวงการศึกษาจะต้องเร่งแก้ปัญหา

อาจารย์อรรถพล อนันตวรสกุล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า คนมักมองข้ามโรงเรียนกรุงเทพมหานคร หรือมองว่าไม่มีคุณภาพ ทั้งที่โรงเรียนเหล่านี้สามารถผลิตเด็กเก่งเข้าโรงเรียนสังกัด สพฐ. ได้เป็นจำนวนมาก โดยเตรียมความพร้อมให้กับเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึง ป.6 จนกลายเป็นต้นทุนที่ดีส่งไปยังโรงเรียนใหญ่ ที่สำคัญโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ถือเป็นโรงเรียนของชุมชนเป็นโรงเรียนที่ปล่อยทิ้งไว้ข้างหลังไม่ได้ อาจารย์อรรถพล กล่าวถึงเป้าหมายว่า อยากทำกระบวนการนี้กับโรงเรียนในกรุงเทพมหานครขนาดเล็ก เพราะเวลาคุยเรื่อง SLC หรือ School as Learning Community โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการคิดถึงการออกแบบชั้นเรียน บทเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ซึ่งทำให้พัฒนาไปไวมาก โดยมีต้นทุนเรื่องความสัมพันธ์ในองค์กร ที่พร้อมจะสนับสนุนเด็ก นอกจากนี้ยังมีแรงบีบเพราะโรงเรียนเล็ก จะถูกตั้งคำถามเชิงคุณภาพ และนิยามความหมายของคำว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ควรมีแบบเดียว อีกทั้งมีแผนจะทำร่วมกับ สพฐ. แต่ ปรากฏว่า นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน มีนโยบายที่ว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ จึงถือเป็นโอกาสในการส่งเสริมนโยบายโรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร อาจารย์อรรถพล กล่าวอีกว่า การออกแบบชั้นเรียน บทเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กเพื่อจะลดช่องว่างของความไม่เท่ากันในทางเชิงกายภาพ ความสามารถ ถือเป็น การลดความเหลื่อมล้ำเชิงคุณภาพของการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนจะช่วยกันอุดรูรั่วให้เด็ก กล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญ แม้บริบทโรงเรียนไม่เหมือนกัน แต่เดินหน้าไปด้วยเป้าหมายเดียวกัน ไม่ได้คาดหวังว่าโรงเรียนในสังกัดจำนวน 437 โรงเรียนของกรุงเทพมหานคร จะต้องเป็นแบบนี้ทั้งหมดภายในระยะเวลาสี่ปี อันนั้นมันคิดภาพฝันที่ไกลหน่อย แต่เราอยากเห็นอย่างน้อยทุกเขตมีโรงเรียนแบบนี้ปรากฏตัวให้เห็นเป็นหย่อม ๆ ขึ้นมาอย่างน้อยซักเขตละ 3 โรงเรียนในเทอมหน้าพร้อมจะเคลื่อนไปด้วยกันระหว่างโรงเรียนเขตบางรักใหม่ 5 โรงเรียนกับโรงเรียนที่มีต้นทุนเดิมประมาณ 12-13 โรงเรียน ก็จะกลายเป็นว่ากรุงเทพมหานคร อาจจะมีประมาณ 18 โรงเรียน นอกจากนี้ ยังตั้งเป้าว่าภายในสามปีนี้ทุกเขตจะมีโรงเรียนแบบนี้ให้เห็น นอกจากนี้ อาจจะขยายนอกจากทำงานอยู่ในพื้นที่โรงเรียนแล้ว อยากจะมีเครือข่ายสถาบันฝึกหัดครูที่มีต้นทุนทำงานเรื่องเหล่านี้ มาร่วมกับโรงเรียนเกาะกลุ่มเรียนรู้ไปด้วยกัน ซึ่งเป็นการทำงานทั้งแนวตั้งและแนวนราบควบคู่ไป (online,2567)

นอกจากนี้ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู สร้างความรู้ความเข้าใจก่อนผลักดันโรงเรียนในสังกัดสู่การเป็น School as Learning Community (SLC) หรือโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ เมื่อวันที่ 9 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566 ผู้เข้าอบรม ประกอบด้วย คณะครูและผู้บริหารจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสาทร 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดดอน และโรงเรียนวัดยานนาวา จำนวนทั้งสิ้น 34 คน สำหรับนโยบายการทำ School as Learning Community หรือ SLC (โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้) เป็นนโยบายที่อยากทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้การเอาครูมาสังเกตการณ์ในห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน โดยเด็กได้เรียนและครูได้สอนในบทเรียนที่เตรียมมา หลังจากนั้นมีการถอดบทเรียนร่วมกัน คิดว่าเป็นโมเดลที่น่าสนใจมาก โดยปีนี้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จะมีการทำ SLC ขยายผลเพิ่มเติมจากปีที่แล้ว ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับการต่อยอดจากปีที่แล้ว การทำ SLC เป็นรากฐานของการสร้างการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ เพราะโรงเรียนเสมือนเป็นพื้นที่ปฏิบัติการที่คนมักนำอะไรใหม่ ๆ เข้ามาทำ ไม่ว่าจะเป็นการแยกขยะ การทำ CSR หากไม่มีภูมิคุ้มกันเลยจะยิ่งทำให้หลักสูตรต่าง ๆ ยิ่งกระจัดกระจาย การทำ SLC เสมือนการตั้งเป้าหล่อไว้ เพื่อยึดว่าหลักสูตรที่จะสอนเด็กคืออะไร สิ่งที่ยากจะถ่ายทอด สิ่งที่ยากจะสร้างให้เด็กโตขึ้นจะเป็นอย่างไร (online,2567)

สำหรับ School as Learning Community (SLC) หรือ โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนที่ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีสิทธิในการเรียนรู้ อย่างเสมอภาค นักเรียน ครู ผู้อำนวยการ ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเปิดชั้นเรียน โดยทุกคนสามารถร่วมสังเกตการณ์แล้วสะท้อนคิด (Reflection) การเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ครูได้นำไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักเรียน การเปิดชั้นเรียนตามแนวทาง SLC คือต้องไม่รบกวนการสอนของครูและการเรียนของเด็ก ส่งผลให้ครูได้เห็นมุมมองของ SLC มากยิ่งขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน มุ่งเน้นถึงการหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

จากแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569) สำคัญในการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนอง การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นในการปฏิรูป 8 ประเด็น โดยเฉพาะประเด็นการปรับหลักสูตรพร้อมกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยมีเป้าหมายรวม คือ การจัดการศึกษาทุกระดับใช้ หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะและแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู บทบาทครู การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น

สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัด ระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้าง นวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามา เป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศัภยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563) นอกจากนี้ใน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายมุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งยกระดับผู้เรียนสู่ระดับแนวหน้า ครูผู้สอนมี การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนา ผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร โดยส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ Coding และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน/โครงการงาน/นวัตกรรม ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้เกิด การพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 3 ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 ก็คือ การ เปลี่ยนบทบาทครูมีการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ School as Learning Community (SLC) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การ ออกแบบการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและ นอกโรงเรียนแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน เป็นการ พัฒนาแบบต่อเนื่อง (พงศกร อุดลพิทยาภรณ์และนันทรัตน์ เจริญกุล, 2562) ผู้บริหารโรงเรียนจะคอย ให้คำแนะนำและสร้างความเป็นประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมในการนำการประชุม ในช่วงแรก ๆ แต่เมื่อ เวลาผ่านไปจะกระตุ้นสมาชิกในเครือข่ายให้รับบทบาทที่โดดเด่นด้วยการกระจายอำนาจให้ครูเป็นผู้นำ ทางวิชาการ (Balyer Karatas and Alci, 2015) นอกจากนี้ยังทำให้ครูสามารถพัฒนาวิชาชีพของตน อย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ลดอัตราการลางาน ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับนักเรียน และสำหรับนักเรียนยังช่วยลดอัตราการตกซ้ำชั้น การขาดเรียนลดลง และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างเด่นชัด

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือ PLC และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ (School as Learning Community) หรือ SLC เริ่มได้รับความสนใจจากนักวิชาการทั่วโลก ซึ่งมีผลงานวิจัยที่ยืนยันว่าการประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวในการ พัฒนาโรงเรียน จะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จาก การศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทั้งสองแนวคิดเป็นแนวคิดที่มีหลักการตั้งอยู่บน ฐานแนวคิดเดียวกัน คือ การสร้างโรงเรียนให้เป็นแหล่งในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนกันเพื่อให้เกิดผลดีกับ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

(SLC) ของซาโต มานาบุ (2559) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) ปรัชญา (Philosophy) และระบบกิจกรรม (Activity) ซึ่งเมื่อพิจารณาในระบบกิจกรรมประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครถือเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเยาวชนในพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร ตลอดมาให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะในการดำรงชีวิต การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564–2569) มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพ ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ เต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมายระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลงภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร

บริษัท ปีโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ผู้จัดงาน EDUCA และกลุ่มผู้อำนวยการผู้นำ (Thailand Principal Forum) ได้ขับเคลื่อนแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้มาใช้ในประเทศไทย โดยหนึ่งในสถานศึกษาที่เห็นผลลัพธ์แล้วคือ โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครู 10 คน และนักเรียน 143 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีเด็กเรียนร่วมหรือนักเรียนที่เรียนช้าและสมาธิสั้น 17 คน แต่ทางโรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้แบบ SLC ได้เป็นอย่างดีและเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูและนักเรียนอย่างชัดเจน จากเดิมที่การสอนของครูเป็นแบบสื่อสารทางเดียว ทำให้นักเรียนไม่มีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนเท่าที่ควร ซึ่งเมื่อนำแนวคิด SLC มาใช้ ครูทุกคนปรับวิธีการสอนใหม่ทั้งหมด โดยเน้นการทำกิจกรรมที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนดีขึ้น อัตราการขาดเรียนของนักเรียนลดลง ขณะเดียวกันยังกำหนดให้การเปิดห้องเรียนเป็นกิจกรรมสะท้อนความคิดภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนระหว่างเพื่อนครูด้วยกันได้ ไม่เพียงเท่านั้น ผู้ปกครองและชุมชนสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิดโดยร่วมสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนได้ จะได้รับทราบว่า

กระบวนการสอนและการดูแลเด็กของครูเป็นอย่างไร แล้วสะท้อนมุมมองให้ครูฟังผ่านการประชุม กลุ่มว่า เขาเห็นลูกหลานเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และต้องการให้ครูเพิ่มวิธีการสอนในด้านใดบ้าง (EDUCA. 2018 อ้างถึงใน อัญชลี ศรีกลชาญ, 2565)

เนื่องด้วยการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ยังไม่ครอบคลุมการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งกรุงเทพมหานคร และเพื่อการส่งเสริมความต่อเนื่องของการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนความชัดเจนในแนวทางการบริหาร การศึกษาที่เป็นการปฏิรูปโรงเรียนจากภายในด้วยโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคาดหวังที่จะพัฒนาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อให้มีการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ มีความรู้และมีความสามารถแบบร่วมมือ วมพลังกันในโรงเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดการทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียน ด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนใน กรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพเกิดประโยชน์และมีความยั่งยืนต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด
2. ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด
3. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครควรเป็นอย่างไร
4. การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้ เป็นการศึกษาตามแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Study) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายแบบ (Multiple Methods) ได้แก่ การศึกษาเอกสารรายงาน (Documentary Research) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Collection) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Collection) ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษา เป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาขั้นตอนที่ 2 เป็นการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 874 คน

ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัด กรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนทั้งหมด 437 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 14,188 คน (แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนทั้งหมด 437 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 874 คน

ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง โดยใช้สูตร PNI modified

ขั้นตอนที่ 2 จัดเรียงลำดับและเลือกค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น PNI modified ที่มีคะแนนสูงสุด 6 ลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning)
2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)

3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)
4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)
5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)
6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC)
7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)
8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)
10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

ระยะที่ 4 เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 4 นี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทางโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำคู่มือแนวทางฯ และการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครและการประเมินคู่มือแนวทางฯ ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ความถูกต้องและความเหมาะสมของคู่มือแนวทางโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ทางที่วางไว้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and

Revise) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) และการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1.1 การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) หมายถึง ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย ครูสนับสนุนการค้นหาคำถามการเรียนรู้ของนักเรียน การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ศึกษาค้นคว้าอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม มีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ จัดการเรียนรู้ด้วย Co-5 STEPs และให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้วยงานที่ท้าทายและมีความหมาย

1.2 การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) หมายถึง การเปิดห้องเรียนให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกัน โดยอาศัยการให้ผลย้อนกลับและสะท้อนคิดผ่านการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน นำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้มาแลกเปลี่ยนกันเพื่อสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย จัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้เรียนรู้เพียงลำพัง มีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และผู้ปกครองและคนในชุมชนเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน

1.3 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) หมายถึง การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน มุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน ไม่กระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และไม่ทอดทิ้งนักเรียน มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบออนไลน์ มีการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง มีกลไกเผยแพร่ความรู้และมีความเป็นสาธารณะ

1.4 การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise) หมายถึง การสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตร มีการทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรอง มีการปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ให้นักเรียนคิดทบทวนสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้รับความรู้และทักษะต่างๆ และแนวทางการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนมีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด ข้อเท็จจริง จากการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก

1.5 ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) หมายถึง การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงโดยผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวม การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ และระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

1.6 การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) หมายถึง การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลัง การปรับปรัชญา แนวคิดการสร้างเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อใจไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพ และการมีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบออนไลน์

1.7 ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) หมายถึง ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน ไม่มีใครเป็นเจ้าของ นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนและวิชาชีพของครูทุกคน โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียนเพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในการอบรมนักเรียนและครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.8 ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) หมายถึง การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคนอย่างเคารพเข้าอกเข้าใจกัน การยอมรับฟังเสียงของทุกคนในห้องเรียน นักเรียนทุกคนของห้องเรียนไม่ว่าเป็นใครต้องได้พูด หรือนำเสนอเสียงทุกเสียงผ่านสุนทรียสนทนา การจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน รับฟังเสียงของทุกคนและไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียนและการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน

1.9 ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) หมายถึง การมุ่งหวังความเป็นเลิศในการพัฒนานักเรียน นักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง ไม่ว่าจะเจองูเงี้ยวของนักเรียนอย่างไรจะต้องทำให้ดีที่สุด ปรัชญาความเป็นเลิศภายใต้ความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่างเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแววจังหวัดภาพของตนออกมาเพื่อให้โรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่งขึ้นไป

1.10 การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หมายถึง โรงเรียนที่มีการวิจัยปฏิบัติการที่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวิจัยโดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว และนำผลไปใช้ทันที มีการนำนวัตกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสม เข้ามาใช้ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาดังกล่าวเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีซึ่งอาจมีการนำการศึกษาชั้นเรียนมาดำเนินการควบคู่กัน มีการออกแบบแผนการวิจัยด้วยกระบวนการสังเกตและการออกแบบกิจกรรม การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล การให้ทีมงานสัมมนาการนำเสนอชั้นเรียน และการวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบและการสะท้อนคิด

2. ประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้หมายถึง ผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ การพิจารณาตัดสินว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเกณฑ์ดี โดยจะต้องได้ค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไปจากแบบประเมินที่เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

2.1 ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง การประเมินองค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การประเมินองค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ หมายถึง การประเมินองค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.4 ความถูกต้องและความเหมาะสม หมายถึง การประเมินองค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบความต้องการจำเป็นของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเนื่องจากการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเหมาะสมและเป็นระบบ จึงทำให้นักเรียนมีคุณภาพ
4. โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้(SLC) ที่สามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ตามบริบทได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง
5. เป็นแนวทางในการนำไปวิจัยในประเด็นอื่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้เกิดประสิทธิภาพ
6. สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
7. สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านวิชาการของสถานศึกษา
8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียน ด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ไปใช้เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC)
2. แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)
3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้
4. แนวคิดระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
5. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก
6. แนวคิดการศึกษาบทเรียนร่วมกัน
7. แนวคิดการวิจัยในชั้นเรียน
8. สภาพบริบท สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC)

1. ความหมาย หลักการ และองค์ประกอบของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดทางการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นมากกว่า 20 ปี ที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ฐานรากจนได้รับความสนใจและขยายเครือข่ายออกไปในประเทศอื่นๆ ทางภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนถึงนอกทวีปต่าง ๆ เช่น ประเทศเม็กซิโก จนทำให้เกิดเครือข่ายในระดับนานาชาติภายใต้ชื่อว่า “The International Network for School as Learning Community” SLC ประเทศญี่ปุ่นในฐานะที่เป็นต้นแบบ SLC ได้นำขบวนการ SLC ไปใช้ในโรงเรียนหลายแห่งทั่วประเทศญี่ปุ่น โดยนำมาพัฒนาภาวะผู้นำของครูใหญ่ ส่งเสริมทักษะความเป็นมืออาชีพในการสอนของครูในโรงเรียน แก้ปัญหานักเรียนมีพฤติกรรมก่อกวนในห้องเรียน สำหรับประเทศไทย หลังจากที่ในงานมหกรรมการศึกษา EDUCA เมื่อปี 2016 ได้มีการนำแนวคิด SLC นี้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย จนถึงปัจจุบันมีโรงเรียนกว่า 50 โรงเรียนที่นำแนวคิดเรื่องโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ ยกตัวอย่าง เช่น

โรงเรียนสาธิตพัฒนาที่เริ่มนำแนวคิดนี้ไปใช้ตั้งแต่ ปี 2558 ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากบุคลากรภายในโรงเรียน

มีนักวิชาการ และนักปฏิบัติการศึกษาได้ให้ความหมาย หลักการ และองค์ประกอบของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้ความสำคัญของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยตามคำเรียกในภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันแต่นิยามในความหมายเดียวกัน เช่น School as Learning Community : SLC) ไว้ดังนี้

Garcia-Carrion,R.,et al (2020) ได้นิยามคำว่า โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การมีวิสัยทัศน์และข้อตกลง รวมไปถึงคุณค่าพื้นฐานและวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการสนับสนุน เพื่อเพิ่มคุณภาพและพัฒนาโรงเรียน

สายสุนีย์ กอสนาน (2562) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง โรงเรียนที่ช่วยอบรมสั่งสอนและให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทของครูผู้สอนในโรงเรียนทำให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกัน ได้ร่วมกันพัฒนาวิชาชีพของตัวครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในโรงเรียน ทำให้เกิดการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์แบบ

ศนิชา ภาวโน (2562, 48-49) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตาม แนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการพัฒนาตามแนวราบและรูปแบบการพัฒนาตามแนวตั้งและแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกัน 2) การรับฟังซึ่งกันและกันสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่าง ผู้บริหาร ครูและผู้เรียน 3) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้กับครู 4) การสร้างครูและผู้เรียนให้ใฝ่เรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การสนับสนุนให้ครูและผู้เรียนมีการทำงานร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลังและเป็นประชาธิปไตย 6) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของครูและผู้เรียน 7) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดคุณภาพการศึกษาแก่ผู้เรียนและครูและ 8) การเผยแพร่องค์ความรู้ของโรงเรียนทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่สำหรับชุมชน

ซาโตะ มานาบู (2562 : 76) ให้ความหมายของ SLC สำหรับเด็ก ๆ คือ โรงเรียนที่ช่วยอบรมบ่มนิสัย และให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ร่วมกัน สำหรับบรรดาครู คือ โรงเรียนที่ครูได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพตน สำหรับผู้ปกครองและชุมชน คือ โรงเรียนที่ทุกคนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการปฏิรูปโรงเรียน หลักการเป็นการบูรณาการ 3 องค์ประกอบ 1) วิสัยทัศน์ (Vision) 2) ปรัชญา (Philosophies) 3 เรื่อง ได้แก่ ปรัชญาของความเป็นสาธารณะ (Public Philosophy) ปรัชญาของความเป็นประชาธิปไตย (Democratic Philosophy) และปรัชญาของความเป็นเลิศ (Philosophy of Excellence) 3) ระบบกิจกรรม (Activity Systems) 3 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังใน

ห้องเรียน (Collaborative Learning) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) และการเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น

เออิสูเกะ ไฮโตะ (2561, 26) กล่าวถึงหลักการโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนา 3 หลัก ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) ปรัชญา 3) ระบบกิจกรรม ปรัชญาแห่งความเป็นสาธารณะ (Public Philosophy) ดังนั้น ครูจึงควรเปิดห้องเรียน ปรัชญาข้อที่สองคือ ความเป็นประชาธิปไตย (Democratic Philosophy) หมายถึง ทุกคนในโรงเรียนเป็นตัวละครเอกของทุกคน และอยู่อย่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Associated Living, Dewey) ปรัชญาข้อที่สามคือ ปรัชญาแห่งความเป็นเลิศ (Philosophy of Excellence) ซึ่งทุกคนจะพยายาม ทำให้ดีที่สุดในการสอนและการเรียน ส่วนระบบกิจกรรมสามประการคือ หนึ่ง การทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมใจรวมพลังในชั้นเรียน (Collaborative Learning) สอง การอยู่ร่วมกันฉันท์มิตร (Collegiality) ในห้องพักครูและการศึกษาบทเรียนร่วมกัน และสาม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Learning Participation) หลักการข้างต้น กระทบใจครูมาก และทำให้โรงเรียนที่เคยเป็นโรงเรียนมีปัญหา มากที่สุดกลายเป็นโรงเรียนระดับดีชั้นนำโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่มีปัญหาความยากจนของผู้ปกครอง แต่ด้วยพลังคิดประชาธิปไตยของครูทำให้โรงเรียนดีขึ้น ระบบกิจกรรมของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ใช้นวัตกรรม LSLC ซึ่งต่างจาก LS (Lesson Study) แบบเดิมตรงที่จะเน้นประชาธิปไตยและการอยู่ร่วมกันอย่างมีสัมพันธภาพ

มยุรี เจริญศิริ (2563,37-38) กล่าวว่า การศึกษาแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) การพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ มาประยุกต์โดยอุปมาเปรียบเทียบกับโรงเรียนเป็นองค์กรแท้จริงแล้ว โรงเรียนมีความเป็นชุมชนยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิด ความผูกพันร่วมกันของคนที่เป็นสมาชิกพึงพาอาศัยซึ่งกันกล่าวโดยสรุป คือการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยประยุกต์ใช้แนวคิดซึ่งโรงเรียนควรเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับครูและนักเรียนในศตวรรษที่ 21 หันมาใช้กลยุทธ์ในการจัดการและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) อย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากกำหนดเป้าหมาย อภิปราย สะท้อนผลแลกเปลี่ยนกับคนอื่น ๆ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการและสะท้อนผล ต่อไปนี้ 1) การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ 2) การเริ่มต้นความรู้ใหม่ 3) การออกแบบเครื่องมือและรูปแบบการพัฒนาผู้เรียน

2. มีความร่วมมือและร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการวางแผนด้วยความร่วมมือสมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

3. มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดความคาดหวัง และวิเคราะห์การสอนสืบเสาะหาวิธีการที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด

1) ทบทวนข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการสอนหลังจากได้มีการจัดเตรียม ต้นแบบที่เป็นการวางแผนระยะยาว 2) จัดให้มีช่วงเวลาของการชี้แนะ โดยเน้นการนำไปใช้ในชั้นเรียน 3) ให้เวลาสำหรับครูในการสังเกตการปฏิบัติในชั้นเรียนที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างประสบผลสำเร็จ

4. มีกระบวนการการสืบสอบเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพโดยเริ่มต้นจากการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยาย 1) ศึกษาและตรวจสอบผลการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่าแผนไหน ควรใช้ต่อไปและแผนไหนควรปรับปรุงหรือยกเลิก 2) วางแผนเพื่อความสำเร็จเรียนรู้จากอดีตปรับปรุง และเสริมสร้างกำลังใจ 3) มีการสร้างระบบการจัดเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี มีการยอมรับนับถือ และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยนำสู่สาธารณะ แผนไหนที่สำเร็จก็จะมีเหรียญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ

ธนกฤต อัจฉริยะ (2563,55-61) กล่าวว่า จากการศึกษาเกี่ยวกับ LO ซึ่งเป็นแนวคิดของนักวิชาการฝั่งตะวันตก และ SLC ซึ่งเป็นแนวคิดของนักวิชาการฝั่งตะวันออก สามารถสรุป หลักการความสัมพันธ์ของทั้ง 2 แนวคิด ในบริบทสถานศึกษา จุดร่วมแห่ง 2 ทฤษฎีสู่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Organization) ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นทีม โดยทั้งแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเชื่อร่วมกันว่าการพัฒนาองค์การพัฒนาคูคลากรพัฒนา นักเรียนเพื่อให้เปลี่ยนแปลงสู่ความสำเร็จเกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของทีมในองค์การ (Team Learning) ที่มีสภาพที่เปิดกว้างในฐานะพื้นที่สำหรับส่วนรวม (Public Space) เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตและวิธีการคิดอันหลากหลายด้วยการสื่อสารในเชิงพุดจาปฏิสัมพันธ์ (Interactive Communication) มีการสนทนา (Dialogue) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น (A way of Association Living) ตามระบบประชาธิปไตยโดยมุ่งเน้นความสามัคคีในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การที่เรียนรู้ จะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และทักษะวิธีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันโดยทั้งแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้และแนวคิดโรงเรียน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเชื่อร่วมกันว่าการพัฒนาองค์การ พัฒนาคูคลากร พัฒนาคูคลากร นักเรียน เพื่อให้เปลี่ยนแปลงสู่ความสำเร็จ การสร้างทัศนคติร่วมของคนในองค์การ (Building Shared Vision) ให้สามารถมองเห็นภาพและมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน เป็นการมองในระดับความมุ่งหวังเปรียบเสมือนหางเสือของเรือที่ขับเคลื่อนให้เรื่อนั้นมุ่งสู่เป้าหมาย มีวิสัยทัศน์ด้านการเรียนรู้ แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality)

3. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้การเรียนรู้ของบุคลากรจะเป็นจุดเริ่มต้น คนในองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ฝึกฝนปฏิบัติ(Personal Mastery) และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ รู้จักเรียนรู้แบบพิจารณาตนเอง (Contemplation) เพื่อยุติพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อ (Mental Model) ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ยึดติดกับความเชื่อเก่า ๆ ที่ล้าสมัยทำอย่างดีที่สุด เพื่อไขว่คว้าสิ่งที่ยอดเยี่ยมที่สุด ค้นหาความเป็นเลิศในแบบที่ตนเอง หรือเรียกว่า “การเรียนรู้แบบกระโดดสุดตัว”

ในขณะเดียวกัน ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของซาโต มานาบุ (2559) เมื่อวิเคราะห์ตามมุมมองของแนวคิดพฤติกรรมองค์กร (Organizational Behavior) ทั้ง 3 ระดับ ก็พอที่จะจำแนกได้ คือ 1) ระดับบุคคล ประกอบด้วยแนวคิดปรัชญาความเป็นเลิศ 2) ระดับกลุ่ม ประกอบด้วย แนวคิด ระบบ กิจกรรมปรัชญาของระบบประชาธิปไตย ปรัชญาสำหรับส่วนรวม และ 3) ระดับกลุ่ม ประกอบด้วย แนวคิดวิสัยทัศน์ ระบบกิจกรรม

นอกจากนี้ ธนภฤต อึ้งน้อย (2563,85-90) ได้คัดประเด็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้พิจารณาความถี่ของข้อมูล ตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไปจาก 5 แหล่งข้อมูล สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาครูตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)
2. องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure)
3. องค์ประกอบที่ 3 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development)
4. องค์ประกอบที่ 4 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community)
5. องค์ประกอบที่ 5 การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปการสังเคราะห์ SLC จากนิยาม หลักการและองค์ประกอบ แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ SLC จากนิยาม หลักการ และองค์ประกอบ แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่ง
การเรียนรู้

โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้	Garcia-Carrion,R.,et al, 2020	สายสุณี กอสนาน,2562	ศินษา,2562	ซาโต มานาบุ,2559	ไซโตะ,2561	มยุรี เจริญศิริ,2563	ธนภฤต อึ้งน้อย,2563	ความถี่
1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
2. มีความเอื้ออาทรกัลยาณมิตร	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6
3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
4. ใฝ่เรียนรู้ ค้นหาความรู้ การจัดการความรู้							✓	1
5. ลดความเป็นส่วนตัว	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
6. ลดความเป็นส่วนตัว								
7. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียน	✓	✓	✓					3
8. สนับสนุนให้เกิดคุณภาพการศึกษาด้าน ความเป็นเลิศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
9. มีระบบเก็บข้อมูลและกลไกเผยแพร่ ความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
10. มีความเป็นพลวัตรปรับเปลี่ยนเสมอ								
11. การตัดสินใจร่วมกัน								
12. การเรียนรู้ตลอดชีวิต	✓	✓	✓					3
13. การสร้างนวัตกรรม รูปแบบการสอน								
14. ความเป็นประชาธิปไตย	✓	✓	✓	✓	✓			5
15. ความเป็นสาธารณะ				✓	✓			2
16. การเข้าร่วมวางแผนของผู้ปกครองและ คนในชุมชนท้องถิ่น				✓	✓			2
17. ระบบการพัฒนาหลักสูตร				✓	✓			2
18. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน							✓	1
19. กระบวนการสืบสอบเพื่อสะท้อนผลเชิง วิชาชีพ						✓		1

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยสรุปได้ว่าจากการสังเคราะห์นิยาม หลักการ และองค์ประกอบ แนวคิด โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ประกอบด้วยนักวิชาการ คือ Garcha-Carrion,R.,et al,(2020) , สายสุนีย์ กอสนาน (2562), :ซาโต มานาบุ (2559), เอฮิสึกะ ไช โตะ (2561), ศนิชา ภาวโน (2562), มยุรี เจริญศิริ (2563),ธนกฤต อึ้งน้อย (2563) ซึ่งประกอบด้วย

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. มีความเอื้ออาทร, กัลยาณมิตร
3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. การทำงานร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลัง และมีความเป็นประชาธิปไตย
5. สนับสนุนให้เกิดคุณภาพการศึกษาด้านความเป็นเลิศ
6. มีระบบเก็บข้อมูลและกลไกเผยแพร่ความรู้

2. ความสำคัญของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้

โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) เป็นรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 สามารถเชื่อมโยงได้หลายมิติของการจัดการโรงเรียน เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและการจัดการระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำ SLC ไปกำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียนทำให้เกิดทิศทางในการจัดการร่วมกันในองค์กร มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) ทุกคนสามารถร่วมกันกำหนดเป้าหมาย มีจุดมุ่งหมายเดียวกันทั้งระบบ ครูผู้สอนสามารถออกแบบจัดกิจกรรมโดยนำ SLC มาออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนจึงมีส่วนร่วมจากทุกคนที่เกี่ยวข้อง ห้องเรียนเป็นห้องเรียนสาธารณะ ทำให้ทุกคนสามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นร่วมกันและสามารถกำหนดรูปแบบการจัดการในห้องเรียนร่วมกันออกแบบบรรยากาศของห้องเรียน กิจกรรมยังส่งเสริมความเลิศของผู้เรียนโดยเชื่อมโยงความแตกต่างของแต่ละคน นำมาพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นเลิศในสิ่งที่ตนสนใจ และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ผู้ปกครองในฐานะผู้มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เข้ามาพูดคุยและเสนอแนะซึ่งอยู่ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) (ทรงวุฒิ วีเป็ลียนและคณะ,2566:304)

SLC เป็นแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา โดยการสร้างวิสัยทัศน์และการมีส่วนร่วมของเด็กทุกคน และเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยการจัดรูปแบบห้องเรียนแบบ SLC เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศญี่ปุ่น โดยซาโตะ มานาบุ และขยายออกไปสู่ระดับประเทศและทวีปต่างๆ จนได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ไม่มุ่งเน้นสิ่งใดหรือผู้ใดเป็นสำคัญที่สุดเพียงสิ่งเดียว แต่ให้ทุกคน

เป็นศูนย์กลางในโรงเรียนโดยยึด 3 ประชญาสำคัญ ประชญาแห่งการรวมกลุ่มเครือข่ายครู ประชญาความเป็นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ประชาธิปไตย ประชญาแห่งความเป็นเลิศ และการพัฒนาครูทุกคนร่วมกัน โดยเรียกรูปแบบการพัฒนานี้ว่า School as Learning Community หรือ SLC โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในหลากหลายมิติ ได้แก่ มิติโรงเรียน มิติผู้บริหาร มิติผู้เรียนและมิติผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องดังนี้

SLC จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้ส่วนเสียในหลากหลายมิติ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อโรงเรียน

1.1 ทำให้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นพื้นที่สาธารณะ

1.2 ทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนสามารถเข้ามาร่วมกันพัฒนาได้อย่างเป็นอิสระอยู่ภายใต้วิสัยทัศน์ร่วมกัน

1.3 มีวิสัยทัศน์และแนวคิดเดียวกัน

2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร

2.1 ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

2.2 รวดเร็วและทันสมัย การยอมรับฟังความคิดเห็นของครูในโรงเรียน

2.3 ทำให้การบริหารงานมีความรวดเร็วตรงตามวัตถุประสงค์ความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน

จริง

3. ประโยชน์ต่อผู้เรียน

3.1 สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงตามความถนัดของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล นิสัย ความชอบของแต่ละบุคคล

3.2 ส่งเสริมให้เกิดความเป็นเลิศในด้านที่ผู้เรียนสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง การที่โรงเรียนและห้องเรียนเป็นสาธารณะ ทำให้ผู้ปกครองหรือคนในชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถ นำเอาทักษะต่างๆมาร่วมกันออกแบบห้องเรียน รูปแบบกิจกรรม จะทำให้โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบ

สรุปได้ว่า SLC เป็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ของทุกคนในการร่วมกันพัฒนาการบริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน สามารถปรับเปลี่ยนให้ตรงตามบริบทของสังคม ผ่านการแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดร่วมกัน

3. แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ในประเทศไทย

การนำแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community (SLC) มาปรับใช้ในประเทศไทยโดยนักวิชาการหลากหลายท่าน ดังนี้ อรรถิณ ศิริสัมพันธ์ และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2561:42) ได้กล่าวถึงแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยว่า ได้นำแนวคิดของ Professor Dr. Manabu Sato ชาวญี่ปุ่นที่ขับเคลื่อนแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของญี่ปุ่นเข้ามาพัฒนาครูตั้งแต่ พ.ศ. 2545 (วาริณี ตรีวรัญญ, 2560 : 6) โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทรประสิทธิ์ เป็นผู้นำแนวคิดมาสู่การปฏิบัติในประเทศไทยทั้งนี้ ซาโต มานาบุ (2562 :7) กล่าวถึงนิยามของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นโรงเรียนที่นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ครูเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกัน

ศนิชา ภาวโน (2562 : 51-54) กล่าวว่า ในประเทศไทยแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ ถูกกล่าวถึงและเป็นที่รู้จัก เมื่อปี พ.ศ. 2559 ในงานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู EDUCA 2016 ครั้งที่ 9 ซึ่งนำเสนอแนวคิดหลัก “School as Learning Community (SLC) : โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” โดยงานนี้อาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ทั้งนี้ ลัดดา ภูเกียรติ นายกสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาไทยและเป็นหนึ่งในคณะผู้จัดงานได้ให้เหตุผลว่าแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับ Education 4.0 มุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ตอบสนองความต้องการของสังคมได้ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2560 : 90) โดยนำเอาแนวคิด SLC ที่พัฒนาขึ้นโดยศาสตราจารย์ซาโต มานาบุ ซึ่งริเริ่มและใช้ในประเทศญี่ปุ่นและขยายไปยังไต้หวัน อินโดนีเซีย เวียดนาม เกาหลีใต้ อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้ก็ยังไม่ได้นำมาพัฒนาในโรงเรียนอย่างแพร่หลายจนกระทั่งเริ่มมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 โดยกลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประชุมปฏิบัติการจัดทำแนวทางการยกระดับคุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ได้มีการจัดทำ 1) คู่มือการจัดกิจกรรมโรงเรียนประเมินตนเอง อย่างมีส่วนร่วม 2) เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 3) โครงร่างงานวิจัยและพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

จากจุดเริ่มต้นของแนวคิด SLC ในประเทศไทยในงาน EDUCA 2016 ทำให้มีผู้สนใจแนวคิดนี้และพยายามนำมาปรับใช้ในประเทศไทยด้วยการขับเคลื่อนแนวคิดลงสู่โรงเรียน โดยความร่วมมือของบริษัทปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ร่วมมือกับคณะผู้เชี่ยวชาญด้าน SLC จากต่างประเทศ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ศ.ดร.ซาโต มานาบุ ดร.เอฮิสึเกะ ไชโตะและอ. มาซาอากิ ซาโต สถาบันผลิต ครู (คณาจารย์ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และโรงเรียนนำร่องในเครือข่ายกลุ่มผู้อำนวยการผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Thailand Principal Forum, TPF) ประกอบด้วย 2 กิจกรรม 1)

จัดกิจกรรมการเยี่ยมชมโรงเรียน (School Visit) สังเกตการเรียนรู้ในห้องเรียน จำนวน 5 ครั้ง ใน 4 โรงเรียนนำร่องเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) จัดกิจกรรมการสัมมนา SLC Symposium จำนวน 4 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกทักษะการคิด การสังเกตพฤติกรรมเด็กและแนวทางหล่อหลอม วิสัยทัศน์ การปฏิรูปร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ชุมชนและสังคม ให้แก่ครู ครูใหญ่ นักการศึกษา คณาจารย์ ครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ชุมชนและตัวแทนจากท้องถิ่น นอกจากนี้ยังประเทศไทยยังได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ SLC ครั้งที่ 7 ภายในงาน EDUCA 2019 การดำเนินงานดังกล่าวได้นำแนวคิดและวิธีการพัฒนาของอาจารย์มาซาอากิ ซาโต อาจารย์อดีตครูใหญ่ โรงเรียนประถมฮิโรมิ และโรงเรียนมัธยมต้นกักคโย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน SLC ทั้งนี้ การดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าวได้มีหลักการสำคัญ คือ ทำให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ที่ดีที่สุดผ่านปรัชญาทางการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่

1. ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (Public Philosophy) ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน โดยไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว

2. ปรัชญาว่าด้วยประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) เป็นการใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพ รับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน

3. ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) เพราะเด็กทุกคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น พวกเขามีสิทธิพัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตัวเอง

แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาเหล่านี้จะดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปสอนจริงในห้องเรียน เปิดห้องเรียนให้เพื่อนครู ผู้อำนวยการ ได้เข้ามาสังเกตการณ์ด้วยการบันทึกผ่านเอกสารหรือวิดีโอ หลังจากนั้นครูผู้สอนและผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์ จะมาพูดคุยกันเพื่อสะท้อนกลับถึงวิธีการเรียนรู้ของเด็กผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร เมื่อครูจัดการเรียนการสอนในคาบดังกล่าว โดยครูนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งครูต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง ไม่ละเลยผู้เรียนคนใดให้อยู่เพียงลำพัง หรือไม่มีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ในประเทศไทยมีโรงเรียนหลายแห่งที่เริ่มนำแนวคิด SLC เข้าไปใช้ผ่านการขับเคลื่อนของบริษัทปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ผู้จัดการงานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู (EDUCA) ที่ทำงานร่วมกับกลุ่มผู้อำนวยการผู้นำ (Thailand Principal Forum) โดยหนึ่งในโรงเรียนที่เห็นผลลัพธ์แล้ว คือ โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม ตั้งอยู่ในเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครู 10 คน และผู้เรียน 143 คน อีกทั้งยังมีเด็กเรียนร่วมที่เป็นผู้เรียนที่เรียนช้าและสมาธิสั้น 17 คน อย่างไรก็ตามโรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้แบบ SLC ได้เป็นอย่างดีและเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูและผู้เรียนอย่างชัดเจน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม ให้ข้อมูลไว้ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจว่า เดิมการสอนของครูเป็นแบบทางเดียว ไม่ใช้การสื่อสารสองทาง ทำให้ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนเท่าที่ควร แต่เมื่อนำแนวคิด SLC มาใช้นั้นครูทุกคนได้ปรับ

วิธีการสอนใหม่ทั้งหมด โดยเน้นการทำกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนดีขึ้นและอัตราการขาดเรียนของผู้เรียนลดลง ขณะเดียวกัน ได้กำหนดให้การเปิดห้องเรียนเป็นกิจกรรมสะท้อนคิดภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน นอกจากนี้ ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ผ่านการเข้ามาร่วมสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนโดยได้เห็นว่ากระบวนการสอนและการดูแลเด็กของครูเป็นอย่างไร แล้วสะท้อนมุมมองให้ครูฟังผ่านการประชุม กลุ่มว่าเขาเห็นลูกหลานเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและต้องการให้ครูเพิ่มเติมวิธีการสอนในด้านใดบ้าง

ในประเทศไทยแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ถูกกล่าวถึงและเป็นที่รู้จักเมื่อปี พ.ศ. 2559 ในงานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู EDUCA 2016 ครั้งที่ 9 ซึ่งนำเสนอแนวคิดหลัก “School as Learning Community (SLC) : โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” โดยงานนี้อาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ทั้งนี้ รศ.ดร.ลัดดา ภูเกียรติ นายกสมาคมิวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาไทยและเป็นหนึ่งในคณะผู้จัดงานได้ให้เหตุผลว่า แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับ Education 4.0 มุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ตอบสนองความต้องการของสังคมได้ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2560 : 13) โดยนำเอาแนวคิด SLC ที่พัฒนาขึ้นโดย ศาสตราจารย์ซาโต มานาบุ ซึ่งริเริ่มและใช้ในประเทศญี่ปุ่นและขยายไปยังไต้หวัน อินโดนีเซีย เวียดนาม เกาหลีใต้ อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้ก็ยังไม่ได้ถูกนำมาพัฒนาในโรงเรียนอย่างแพร่หลาย จนกระทั่งเริ่มมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 โดยกลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประชุมปฏิบัติการจัดทำแนวทางการยกระดับคุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2563 ได้มีการจัดทำ 1) คู่มือการจัดกิจกรรมโรงเรียนประเมินตนเองอย่างมีส่วนร่วม 2) เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 3) โครงร่างงานวิจัยและพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนพุทธจักรวิทยาที่มีอาจารย์จุฑาธิณี สิงห์รัญ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในขณะนั้นและเล็งเห็นว่าการเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ จึงพยายามค้นหาวิธีและแนวทางในการพัฒนาเด็กและพัฒนาครู และพบว่า หลักการของแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตรงกับสิ่งที่อยากให้เกิดขึ้นในโรงเรียนแห่งนี้ ประจวบเหมาะกับทาง ผศ.ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท อาจารย์จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้นำแนวคิดจากประเทศญี่ปุ่นมาเสนอทำให้แนวคิด SLC ได้เริ่มต้นขึ้นในโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ผู้อำนวยการจุฑาธิณี สิงห์รัญ กล่าวว่า แนวคิด SLC เหมาะกับโรงเรียนแห่งนี้เนื่องจากมีปรัชญาสามประการซึ่งเป็นหัวใจหลักประกอบไปด้วย “ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย” เป็นการใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพ รับฟังเสียงของทุกคนและไม่ทอดทิ้ง

ใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน “ปรัชญาความเป็นสาธารณะ” ทั้งในห้องเรียนและโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ของทุกคน สุดท้ายคือ “ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ” ซึ่งก็คือการเป็นเลิศตามแนวทางและศักยภาพของตัวผู้เรียนเอง แต่ในทางปฏิบัติ การปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาไม่ได้ใช้การสั่งการครูทันที แต่เชิญอาจารย์มาอธิบายให้คุณครูฟัง เมื่อทุกคนรับฟังแนวคิดและเริ่มเห็นด้วยจากนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนจะเป็นคนแรกที่ต้องไปเรียนรู้วิธีการและหลักการของ SLC ผ่านการทำเวิร์กช็อปและทำงานร่วมกับเครือข่ายหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างโรงเรียนประถมวัดหัวลำโพง แต่ที่น่าสนใจมากของ SLC คือ “สุทธิยสนทนา” ที่ต้องนำมาใช้ในระหว่างการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอน ครูผู้สังเกตการณ์ผู้เรียนในชั้นเรียน ครูอาวุโส รวมทั้งผู้อำนวยการ นอกจากนี้ ยังพบว่าผลลัพธ์จากการใช้แนวคิดนี้ใน โรงเรียนพบว่าผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เน้นให้เด็กลงมือทำให้มากที่สุด โดยที่ครูเป็นผู้เปิดโอกาสและจัดหากิจกรรมที่เกี่ยวข้องมาให้เด็ก ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปพร้อมๆ กัน หลังจากมีการนำร่องกับโรงเรียนจำนวนหนึ่งและประสบความสำเร็จทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เล็งเห็นความสำคัญและพยายามขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 15-18 กุมภาพันธ์ 2563 กลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดประชุมปฏิบัติการจัดทำเกณฑ์โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ซึ่งการประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม โรงเรียนประเมินตนเองอย่างมีส่วนร่วม จัดทำเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และ จัดทำโครงร่างงานวิจัยและพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วย วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล ทางการศึกษาหรือด้านการวิจัยจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 34 เขต และบุคลากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกิจกรรมการประชุมประกอบด้วย การรับฟังบรรยายความรู้จากวิทยากรและแบ่งกลุ่มปฏิบัติการทำกิจกรรม ได้แก่ 1) จัดทำคู่มือการจัด กิจกรรมโรงเรียนประเมินตนเองอย่างมีส่วนร่วม 2) จัดทำเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) จัดทำโครงร่างงานวิจัยและพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อนำไปเป็นแนวทางการในการดำเนินงานต่อไป (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2563 : 16)

ปีการศึกษา 2563 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563 : 1) ได้จัดการดำเนินโครงการโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยมีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานี้เป็นโรงเรียนนำร่องโครงการ วัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อสร้างและออกแบบระบบ/รูปแบบ/กลไกส่งเสริมพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ 2. เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) และแนวทางพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3. เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 91 โรงเรียน ประกอบด้วย ภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน 7 สพป. ได้แก่ สพป.ลำปาง เขต 1 สพป.ลำปาง เขต 2 สพป.ลำปางเขต 3 สพป.แพร่เขต 1 สพป.แพร่เขต 2 สพป.น่าน เขต 1 สพป.น่านเขต 2 ภาคใต้ 5 จำนวน 17 โรงเรียน สพป. ได้แก่ สพป.กระบี่ สพป.ชุมพร เขต 1 สพป. นครศรีธรรมราช เขต 2 สพป.นครศรีธรรมราช เขต 3 สพป.สงขลา เขต 3 ภาคกลาง/ภาคตะวันออก จำนวน 17 โรงเรียน 8 สพป. ได้แก่ สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 2 สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต 1 สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต 2 สพป.พิษณุโลก เขต 1 สพป.พิษณุโลก เขต 2 สพป.พิษณุโลก เขต 3 สพป.สิงห์บุรี และ สพป.อ่างทอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 37 โรงเรียน 14 สพป. ได้แก่ สพป.ขอนแก่น เขต 1 สพป.ขอนแก่น เขต 2 สพป.ขอนแก่น เขต 3 สพป.ขอนแก่น เขต 4 สพป.ขอนแก่น เขต 5 สพป.ร้อยเอ็ด เขต 2 สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3 สพป.หนองคาย เขต 1 สพป.หนองคาย เขต 2 สพป.อุดรธานี เขต 1 สพป.อุดรธานี เขต 2 สพป.นครราชสีมา เขต 1 สพป.นครราชสีมา เขต 2 สพป.นครราชสีมา เขต 3 และมีการขยายผลดำเนินโครงการต่อในปีการศึกษา 1/2564

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นการนำแนวคิด ของ Professor Dr. Manabu Sato ชาวญี่ปุ่น โดยนำหลักการหรือองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. วิสัยทัศน์ร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Vision) กล่าวคือ โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกอบรมและให้ความรู้แก่นักเรียนและครูในโรงเรียนที่ให้การอบรมและการเรียนรู้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา ผู้ปกครองและคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโรงเรียน โดยที่โรงเรียนเข้าบริบทของชุมชน ความต้องการของชุมชนและผู้ปกครองสามารถตอบสนองต่อความต้องการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. ระบบปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่

- 2.1 ปรัชญาความเป็นส่วนร่วม (Public Philosophy) คือนักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน ครูทุกคนจึงต้องเปิดชั้นเรียน (Open Class) เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กันทุกคน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียน และวิชาชีพครูทุกคน

- 2.2 ปรัชญาของความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตยในที่นี้ หมายถึง การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคนฟังกันทุกคนของโรงเรียนไม่ว่าเป็น

ใครต้องได้พูด หรือนำเสนอเสียงทุกเสียง ผ่านสุนทรียสนทนา ซึ่งเป็นปัจจัยของการปฏิรูปโรงเรียนให้สำเร็จ

2.3 ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) มุ่งหวังความเป็นเลิศในการพัฒนา นักเรียน ไม่ว่าจะเจอเงื่อนไขของนักเรียน อย่างไรก็ตามก็ต้องทำให้ดีที่สุด

3. ระบบกิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในชั้นเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปของผู้ปกครองและคนในชุมชน โดยมีการดำเนินการในโรงเรียนนาร่องและมีการขยายผลเพิ่มเติมในประเทศไทย ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งแนวคิดนี้มีการนำไปพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

ชาโต มานานู (2562 : 75) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาครูสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดย การศึกษาบทเรียน (Lesson study) ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ดังนี้

1. ครูทุกคนจะต้องนำเสนอชั้นเรียนแก่เพื่อนร่วมงานอย่างน้อยที่สุดปีละหนึ่งครั้ง และดำเนินการวิจัยตัวอย่างชั้นเรียนในการฝึกสอนภายในโรงเรียน

2. ในการสัมมนานำเสนอตัวอย่างชั้นเรียน ครูทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นอย่างน้อย เป็นประโยชน์ สั้น ๆ

3. วัตถุประสงค์หลักของการสัมมนานำเสนอตัวอย่างชั้นเรียน ไม่ใช่การมองหาชั้นเรียนที่ยอดเยี่ยมอยู่แล้ว แต่เป็นการทำให้นักเรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ และคุณภาพการเรียนรู้สูงขึ้น

4. เนื้อหาของการสัมมนาตัวอย่างชั้นเรียนแทนที่จะเป็นวิธีการสอนของครู ตำรา หรือสื่อการสอน ควรจะมุ่งความสนใจไปที่ข้อเท็จจริงของการเรียนรู้ ซึ่งกันและกันและข้อเท็จจริงของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

ลัดดา ภูเกียรติ (2564 : 1-6) แห่งโรงเรียนสาธิตพัฒนาได้สรุป “กว่าจะเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้” ไว้ที่น่าสนใจดังนี้ แนวทางการสร้างโรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้: กรณีศึกษา โรงเรียนสาธิตพัฒนา พบว่าแนวทางการพัฒนา SLC ควรมี 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การสร้างความรู้และความเข้าใจในคุณค่าที่แฝงฝังอยู่ในการศึกษา ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน (5-TEP) คือ 1. การตั้งคำถาม (Questioning) 2. การแสวงหาความรู้ สารสนเทศ (Searching) 3. การสร้างองค์ความรู้ (Constructing) 4. การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Communicating) 5. การตอบสนองสังคม (Servicing) และกระบวนการศึกษาบทเรียนผ่านการเปิดชั้น

เรียนด้วยกระบวนการ 1. Analyzing 2. Planning 3. Doing and Seeing 4. Reflecting 5. Redesigning

ระยะที่ 2 การสร้าง SLC ด้วยการใช้ทฤษฎีของการเรียนรู้ผ่านบทเรียนและการร่วมมือรวมพลัง ระหว่างสมาชิกของ PLC ซึ่งประกอบด้วย Model Teacher, Co-Teacher., Mentor, Expert, Administrator, Supervisor จะทั้งในและนอกโรงเรียนในการร่วมกันออกแบบและวางแผนโปรแกรมการเรียนรู้และกิจกรรมตามปรัชญาของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered)

กูริทัต ชัยวัฒนกุล (2562 : 49-56) ได้นำเสนอการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเพลินพัฒนาโดยเริ่มต้นจากกระบวนการสร้างครูที่เพลินกับการพัฒนาเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนเพลินพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาโรงเรียนของเพลินพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้สรุปไว้ที่น่าสนใจดังนี้

จุดเน้นในการพัฒนาสมรรถนะครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนเพลินพัฒนา ฝ่ายมัธยมจะมี 2 ประเด็นที่สำคัญ คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังและการสังเกต นักเรียนเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ซึ่งครูพี่เลี้ยงที่จะเป็นแบบอย่างให้ครูน้องใหม่นั้นจำเป็นจะต้องมี 7 สมรรถนะพื้นฐาน ซึ่งได้แก่

1. ทักษะการสร้างหลักสูตร
2. ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
3. ทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน
4. ทักษะการประเมินการเรียนรู้
5. ทักษะการวิจัยการปฏิบัติการในชั้นเรียน
6. ทักษะการจัดการชั้นเรียนและ
7. ทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย

ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้สามารถพัฒนาผ่านกระบวนการ LESSON STUDY โดยโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนั้น จะต้องเน้นการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร มีความเป็นทีมเป็นฐาน ผ่านการสังเกตนักเรียนเพื่อค้นหาสาเหตุในการพัฒนานักเรียนเป็นรายคน และพัฒนาสมรรถนะครูผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์หรือแนวคิดที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งประกอบด้วย 3 ปรัชญา ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาความเป็นส่วนร่วม (Public Philosophy) คือนักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน ครูทุกคนจึงต้องเปิดชั้นเรียน (Open Class) เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กันทุกคน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียน และวิชาชีพครูทุกคน

2. ปรัชญาของความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตยในที่นี้ หมายถึง การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคนฟังกันทุกคนของโรงเรียนไม่ว่าเป็นใครต้องได้พูด หรือนำเสนอเสียงทุกเสียง ผ่านสุนทรียสนทนา ซึ่งเป็นปัจจัยของการปฏิรูปโรงเรียนให้สำเร็จ

3. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) มุ่งหวังความเป็นเลิศในการพัฒนา นักเรียน ไม่ว่าจะเจอเงื่อนไขของนักเรียน อย่างไรก็ตามก็ต้องทำให้ดีที่สุด

สำหรับกระบวนการพัฒนานั้นจะมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ทบทวนความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นครูที่เลี้ยง

2. ชั้นวิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยมีครู ผู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และครูที่เลี้ยงเข้าไปร่วมฝึกกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาการสะท้อน ให้เห็นประเด็นการสะท้อนคิดและหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ชั้นนี้จะใช้แบบประเมินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบรวมพลังที่เป็นเครื่องมือในการประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง เพื่อให้ครูที่เลี้ยงได้ฝึกวิธีใช้เครื่องมือ และนำไปใช้กับคุณครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองต่อไป

3. ชั้นที่นำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ทีมครูที่เลี้ยงช่วยกันออกแบบเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ และทีมครูที่เลี้ยงเข้าไปฝึกสังเกตการณ์การจัดการเรียนรู้ฝึกสังเกตนักเรียนผ่านแบบประเมินพฤติกรรม การสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งในองค์ประกอบของแบบประเมินจะประกอบด้วย การสังเกตการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสื่อสาร อภิปรายเพื่อโต้แย้งของนักเรียน เป็นต้น การสังเกตชั้นเรียน ทำให้ช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยที่ครูต้องเข้าไปช่วยเหลือจากสัญญาณต่อไปนี้ เช่น นั่งเหม่อลอย ไม่ค่อยอยู่นิ่ง อ่านเขียนไม่คล่อง เป็นต้น โดยการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Root Cause Analysis) และแก้ไขปัญหามาตรับสาเหตุ ชั้นนี้จะใช้แบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวม เพื่อให้ครูที่เลี้ยงได้ฝึกวิธีใช้ เครื่องมือและนำไปใช้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองต่อไป

4. ชั้นของการสะท้อนคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนานักเรียนที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยทีมครูที่เลี้ยงและผู้เชี่ยวชาญ ในชั้นนี้ครูที่เลี้ยงจะได้ฝึกการสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตรโดยยึดหลักการ 6T ได้แก่ Text, Teach, Task, Team, Talk, และ Test ผลจากแบบประเมินการออกแบบแผนและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจากการสังเกตชั้นเรียน ทำให้ทีมครูได้พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้พัฒนานักเรียนเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่เป็นจุดตั้งต้นที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตามแนวทางของโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูที่เลี้ยง การเปิดชั้นเรียน Open Class ของโรงเรียนเพลินพัฒนา มี 3 แบบ คือ ครูเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละครั้ง (36 ครั้งต่อภาคเรียน 72 ครั้งต่อปี) ครูเปิดชั้นเรียนโดยมีผู้เชี่ยวชาญมาร่วมภาคเรียนละ 1 ครั้ง (2 ครั้งต่อปี) และแบบมีผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำเชิงเสวนา Symposium ปีละ 1 ครั้ง นอกเหนือจากกระบวนการ LESSON STUDY ที่กล่าวแล้วข้างต้น สิ่งสำคัญที่ครูที่เลี้ยงได้พัฒนา

คือ การช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากการสังเกตชั้นเรียนจะมีฝั่งที่นั่งของนักเรียนทุกคน ทำให้ครูพี่เลี้ยงสามารถบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก ถ่ายรูป หรือคลิปวิดีโอ เพื่อนำมาฝึกวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหรือเรียกว่า ROOT CAUSE ANALYSIS และออกแบบวิธีการช่วยเหลือนักเรียนต่อไปหรือเรียกว่า INTERVENTION โดยมีจิตแพทย์ด้านเด็กและวัยรุ่นเป็นผู้เชี่ยวชาญช่วยพัฒนาสมรรถนะครูพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษากรณีนักเรียนที่ควรได้รับความช่วยเหลือ (Conference Case) และรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่สังเกตได้มาทำการคัดกรอง นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ที่ต้องได้รับการพัฒนาต่อโดยมีการคัดกรองนักเรียนรายด้านทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ 1) การเรียน 2) ร่างกาย 3) จิตใจ/อารมณ์ 4) ความสัมพันธ์ในครอบครัว 5) ยาเสพติด 6) เพศ 7) การใช้ชีวิตในโรงเรียน และ 8) การเล่นเกมและการใช้สื่อสังคมออนไลน์

จากกระบวนการพัฒนานี้ สรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูพี่เลี้ยงทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง 2) ด้านสังเกตนักเรียน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดของโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเพลินพัฒนาฝ่ายมัธยม โดยมีความเชื่อที่ว่าครูที่ดีจะต้องมีครูพี่เลี้ยงที่เป็นต้นแบบที่ดีก่อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องฝึกสมรรถนะให้กับครูพี่เลี้ยงให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสอนงานให้กับครูน้องใหม่ต่อไปเกิดวัฒนธรรมครูพี่เลี้ยงช่วยครูน้องใหม่เพื่อไม่มีครูคนใดถูกทิ้งไว้ข้างหลัง (No Teacher Left Behind) และนักเรียนก็จะไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง (No Child Left Behind) ตามวิถีของโรงเรียนเพลินพัฒนาฝ่ายมัธยมที่จะไม่ทิ้งใครสักคนไว้ข้างหลัง (No One Left Behind) พร้อมทั้งจะก้าวสู่ Well-Being School หรือเป็นฐานสำคัญของโรงเรียนจัดการความสุขเพื่อนักเรียน

ธนกฤต อึ้งน้อย (2563 : 71-73) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาในโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยสรุปได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับบุคคล มีวิธีการพัฒนาครูใหม่โดยการเรียนรู้ จากการทำงาน (Work based Learning) ใช้ประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาการปฏิบัติงานประจำวัน (OECD. 2016)

2. ระดับกลุ่ม มีวิธีการพัฒนาครูใหม่ ดังนี้

2.1 ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ ร่วมกัน ระหว่างครูใหม่ (Beginning Teacher) และครูพี่เลี้ยง (Mentor) เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคลระหว่างพี่เลี้ยงกับครูใหม่โดยแนะนำการสอนที่ดี การจัดการชั้นเรียน การแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการพัฒนาสมรรถนะต่าง ๆ ร่วมกัน

2.2 กระบวนการศึกษาบทเรียน (Lesson Study) ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียน โดยมีกระบวนการในการพัฒนา คือ

(1) การวางแผนร่วมกัน (Planning)

(2) การดำเนินการสอน (Do)

(3) การสังเกตการสอน (Observe)

(4) การสะท้อนผล (Reflecting)

(5) การสรุปและออกแบบการสอนใหม่ (Redesigning)

2.3 กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ช่วยพัฒนาวิชาชีพครูโดยสามารถร่วมมือกัน ซึ่งมีเป้าหมายมุ่งความสนใจไปที่ข้อเท็จจริงของการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และข้อเท็จจริงของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

2.4 การเรียนรู้โดยเสวนาของ Flacha (Flacha's dialogic learning) ซึ่งมี 7 หลักการ ดังนี้ (1) การเสวนาอย่างเสมอภาค (Egalitarian dialogue) (2) ปัญญาทางวัฒนธรรม (Cultural intelligence) (3) การเปลี่ยนแปลง (Transformation) (4) มิติของเครื่องมือ (Instrumental dimension) (5) ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity) (6) การสร้างความหมาย (Creation of meaning) (7) ความเสมอภาคของความแตกต่าง (Equality of differences)

3. ระดับองค์การ มีวิธีการพัฒนาครูใหม่ ดังนี้ 1) การนำครูใหม่เข้าสู่งาน (Induction) โดยผู้อำนวยการหรือครูที่มีประสบการณ์ (Senior Teacher) แนะนำอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งด้านบทบาท ความคาดหวัง การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน 2) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ในระดับโรงเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ (1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Share Vision) (2) เป้าหมายด้านการเรียนรู้ (Focus on Learning) (3) สะท้อนผล (Reflection) (4) สังเกตการสอน (De-privatization of Practice) (5) กิจกรรมความร่วมมือ (Collaborative Activities)

วสันต์ ปัญญา (2561:1,87-95) ได้นำเสนอเรื่องการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเมืองกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ด้วยแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูผสมผสาน ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง Coaching and Mentoring โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดย ที่การสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เริ่มต้น ใช้เวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558-2559 ใช้การ ขับเคลื่อนด้วยระบบ Deming Circle : PDCA และกระบวนการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ซึ่งเป็นรูปแบบ CU-CMS ตามแนวทางที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณรรคาและคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พัฒนาขึ้นเห็นว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและประหยัด งบประมาณที่สุด ที่จะพัฒนาครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเนื้อในตนเองอย่างยั่งยืน โดยมีรูปแบบการ พัฒนาครูโรงเรียนเมืองกระบี่โดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring System : CMS) การถอดประสบการณ์เพื่อศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study : LS) โดยมีชื่อ ภาษาอังกฤษว่า Muang Krabi School-Coaching and Mentoring System อักษรย่อ MK-CMS

ภายในใต้การบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบสู่ความยั่งยืน (A Whole School Approach for Sustainability)

การสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเมืองกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีระยะการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ด้วยกัน 4 ระยะ โดยที่

ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2558 พัฒนาคู่มือด้วยระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่เสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2559 พัฒนาคู่มือด้วยระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่เสริมสร้างปีการศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2559 พัฒนาคู่มือด้วยระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่เสริมสร้างปีการศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ CAR (Classroom Action Research : การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน)

ระยะที่ 4 ปีการศึกษา 2559 พัฒนาคู่มือด้วยระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่เสริมสร้างปีการศึกษาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (SLC) และ CAR (Classroom Action Research : การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน)

ซึ่งระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียนเมืองกระบี่ (Muangkrabi School - Coaching and Mentoring System) ในปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วยกิจกรรมในการขับเคลื่อนระบบและการนับชั่วโมง PLC สู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ดังนี้

1. WS หรือ Work Shop กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการครูทั้งโรงเรียน เพื่อซักซ้อมทำความเข้าใจและวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน “การพัฒนาตนเองสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring System)” และเกิด PLC เป็นเวลา 6 ชั่วโมง/ภาคเรียน

2. ปฏิบัติกิจกรรม LS1 ในระดับชั้น และเกิด PLC ในวงจรที่ LS1 รวมเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 3-5 ชั่วโมง/ภาคเรียน รายละเอียดดังนี้

1) ปฏิบัติกิจกรรมวงจรที่ 1 (Plan) ปรีกษา ให้คำแนะนำในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 30 นาที

2) ปฏิบัติกิจกรรมวงจรที่ 1 (Do) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นเวลา 2-4 ชั่วโมง (คาบสอนตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละคู่ Buddy)

3) ปฏิบัติกิจกรรมวงจรที่ 1 (See) การให้ข้อเสนอแนะคำแนะนำหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 30 นาที

จากการขับเคลื่อนระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียนเมืองกระบี่ (MK-CMS) ส่งผลให้โรงเรียนเมืองกระบี่เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยอัตโนมัติ อีกทั้งยังส่งผลให้โรงเรียนเมืองกระบี่เป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) เนื่องจากทุกภาคส่วนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน (Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้ปรัชญาตะวันออก 3 ปรัชญาด้วยกัน คือ

1. ปรัชญาความเป็นสาธารณะ (Public Philosophy) โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับทุกคนได้เป็นผู้มีส่วนร่วมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติการประเมินผล และการนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขพัฒนาต่อไป สำหรับในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (AL) ครูมีการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับนักเรียนรายงาน รายกลุ่มทั้งชั้นเรียนและทั้งโรงเรียน

3. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) ภายใต้ความเชื่อว่านักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแวว อัจฉริยภาพของตนออกมา เพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนั้น ผลของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (AL) โดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่ (MK-CMS) อันเป็นการพัฒนาครูในขณะที่ปฏิบัติการสอน (On-the-Job Training) ที่ครูไม่ทิ้งห้องเรียน และนักเรียนไม่ถูกทอดทิ้ง ส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียนยิ่งไปกว่านั้น

พิรุณ ศิริศักดิ์ (2562:1-7) ได้นำเสนอผลงานวิจัยของโรงเรียนกุลสตรีราชินิพน ซึ่งมีลักษณะของกระบวนการสร้าง SLC (School as Learning Community) ในโรงเรียนราชินิพน ดังนี้

จากการกำหนดนโยบาย - แผนพัฒนาโรงเรียน ครั้งที่ 6 (2559-2561) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการการศึกษาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร ยุทธศาสตร์ที่ 3 อัตลักษณ์นักศึกษา – การพัฒนาหลักสูตรตามยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การปฏิรูปการเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรม โรงเรียนกุลสตรีราชินิพนร่วมมือกับ Thailand Principal Forum ในปี 2558 ได้จัดทำการศึกษาปฏิรูปการศึกษาด้วยการใช้ LS-PLC

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรกุลสตรีราชินิพนเป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีผลลัพธ์ด้านคุณภาพ 3 ระดับ คือ ระดับนักเรียน ระดับครู และระดับโรงเรียน

1. การเรียนรู้ของนักเรียน 2 ด้าน คือ 1.1) อัตลักษณ์ของนักเรียน และ 1.2) พฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

2. สมรรถนะครู 3 ด้าน 2.1) การพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นสมรรถนะ 2.2) การวัดและประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ 2.3) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. บริบทของโรงเรียนในฐานะการเรียนรู้ชุมชน จะประกอบไปด้วย

3.1 ค่านิยมและบรรทัดฐานที่ใช้ร่วมกัน Shared Values and Norms Values and Norms

3.2 เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน Collective Focus on Student Learning

3.3 การร่วมมือรวมพลัง Collaboration

3.4 การสืบสอบสะท้อนผล Reflective Inquiry

3.5 การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring

กระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียน มี 2 ระยะ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยมี LS-PLC เข้าไปมีบทบาทเพื่อขับเคลื่อน SLC (School as Learning Community) ดังนี้

1. ขั้นสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction) เป็นการกำหนดกรอบแนวทางบูรณาการ LS-PLC เข้าสู่หลักสูตรอย่างเหมาะสมก่อนที่จะสร้างหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียน โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดอัตลักษณ์นักเรียน กำหนดกรอบหลักสูตรให้ครบองค์ประกอบสำคัญได้แก่ เป้าหมายนำทาง โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่ง LS-PLC ถูกบูรณาการเข้าสู่องค์ประกอบนี้ กรอบหลักสูตรจะใช้เป็นแนวทางการจัดทำประมวลรายวิชาให้ครบถ้วนตามโครงสร้างหลักสูตร แล้วจึงยกร่างหลักสูตรก่อนประกาศใช้

2. ขั้นนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการดำเนินงาน 2 ส่วนคือ ส่วนของการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการได้แก่ งานจัดครูเข้าสอน งานอบรมพัฒนาครูและงานจัดหาและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ และส่วนของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะเป็นวงจรการปฏิบัติงานงานครูที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามลำดับดังนี้

2.1 งานจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) ประกอบด้วยงานวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตัวชี้วัดอัตลักษณ์นักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 5 Steps Active learning Model (1) Identify key questions (2) Search information (3) Construct knowledge (4) Communicate (5) Apply and social service งานจัดการเรียนรู้และงานบันทึก หลังการจัดการเรียนรู้

2.2 งาน LS-PLC เป็นงานที่เกิดขึ้นหลังจากที่ครูจัดการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งจนเริ่มพบประเด็นคำถามด้านการเรียนการสอนและมีประสบการณ์เพียงพอ ครูจะเลือกบทเรียนที่ยากต่อการจัดการเรียนรู้ หรือยากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อทำ LS-PLC ตามลำดับ 3 ขั้นตอนดังนี้

(1) ขั้นวิเคราะห์และวางแผน (Analyze and Plan) เป็นขั้นตอนที่ครูเริ่มวางแผน การจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ ให้ได้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและสาระการเรียนรู้ จากนั้นจึงกำหนดตัวชี้วัดอัตลักษณ์นักเรียนที่สอดคล้องกับบทเรียนนี้ และบูรณาการเข้าสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นตอน จากนั้นครูจะนำเสนอ (เล่า) แผนการจัดการเรียนรู้ให้แก่คู่สอนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ก่อนที่จะเข้ากลุ่ม LS-PLC ตามกำหนดการในตารางนัดหมาย เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากกลุ่ม LS-PLC ในการปรับปรุงแผน ก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้

(2) ขั้นสังเกต (Observe) เป็นขั้นตอนที่ครูจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแผนที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม LS-PLC โดยมีสมาชิกกลุ่ม LS-PLC เข้าสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมและการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนโดยใช้อุปกรณ์บันทึกภาพและวิดีโอที่ทันสมัย

(3) ขั้นสะท้อนผลและปรับปรุงแผน (Reflect and Redesign) เป็นขั้นตอนที่กลุ่ม LS-PLC จะร่วมกันสะท้อนความคิดจากการสังเกต โดยเริ่มจากครูเป็นผู้สะท้อนความรู้สึกและข้อคิดที่ได้จากบทเรียนนี้ ตามด้วยสมาชิกในกลุ่ม LS-PLC มีการสืบสอบและวิเคราะห์หาคำตอบของปัญหาด้านการเรียนรู้จากข้อมูลภาพและวิดีโอที่ได้จากการสังเกตร่วมกัน เพื่อให้ครูได้ข้อคิดเชิงบวกที่สามารถนำไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพได้

3. งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นงานที่เกิดขึ้นจากความพยายามในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนช่วยตรวจสอบว่ารูปแบบ วิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่ครูเลือกใช้นั้น ช่วยแก้ปัญหาหรือยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนได้จริงหรือไม่อย่างไร

การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นดำเนินงานในลักษณะของการวิจัยเชิงประเมิน 2 ระยะคือ ระยะระหว่างการใช้หลักสูตร จะดำเนินการทุกปีการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตลักษณ์นักเรียน และผลการทำ LS-PLC มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรระหว่างใช้ และระยะสรุปการใช้หลักสูตรแบบ CIPP จะดำเนินการทุก 3 ปีการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูล 4 ด้านคือ ด้านบริบท : ความสอดคล้องของหลักสูตรกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านปัจจัยนำเข้า : นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านกระบวนการ:การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ และด้านผลผลิต: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติและอัตลักษณ์นักเรียน มาใช้ในการยกระดับคุณภาพหลักสูตรฉบับต่อไป

อรพิน ศิริสัมพันธ์ และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2561 :74) ได้จัดทำกรวิจัยเรื่องการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก โดยการใช้รูปแบบโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ (PLAN Model) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาครูมืออาชีพด้วยการนำนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตกไปปรับปรุงและขยายผล และเพื่อถอดบทเรียนการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก โดยมีการดำเนินการ 4 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูมืออาชีพเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อม (Preparing : P)

ระยะที่ 2 การออกแบบและปรับปรุงรูปแบบนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นการใช้โรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning in School as Learning Community : L)

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ในโรงเรียน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครู (Action Research : A)

ระยะที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบและถอดบทเรียน และประเมินความพึงพอใจ การเสนอรูปแบบ นวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของโรงเรียน (New Learning Innovation Presentation : A)

งานวิจัยนี้จึงมุ่งนำบทเรียนจากการวิจัยดังกล่าวมาใช้เป็นพื้นฐานของการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้จากเดิม โดยมีการเพิ่มแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community:SLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study:LS) ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา มีการสร้างความร่วมมือร่วมพลังของครูทั้งโรงเรียน Collaboration วิเคราะห์ปัญหาและสร้างรูปแบบการสอนนำรูปแบบการสอนไปใช้ตามแนวทางการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LS) โดยใช้กระบวนการการวางแผน (Planning) การจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียน (Doing/Seeing) การสะท้อนคิด (Reflection) ประมวลผลข้อมูลแล้วมาปรับปรุง (Redesign) ตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) การพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีการใช้กระบวนการพี่เลี้ยงทางวิชาการ (Mentoring Process) และโค้ช (Coaching) แล้วมีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู (Classroom Action Research : A) มาปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยที่รูปแบบการสอนที่ถูกพัฒนาขึ้นของ 2 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนบ้านหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้รูปแบบการสอนใน SLC คือ 2ร3ส ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.เร้าความสนใจ (ร) 2. ระดมความคิดเห็น (ร) 3. แสวงหาความรู้และลงมือปฏิบัติ (ส) 4. สร้างองค์ความรู้ (ส) 5. สะท้อนความคิด และประยุกต์ใช้ (ส) ได้ค่าความสอดคล้องเชิงความเป็นไปได้ของรูปแบบ (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

2. โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเกษมสรณาราม) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ 5ส มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ชั้น ประกอบด้วย 5 ส 1. ชั้นสงสัย (ส1) 2. ชั้นสืบค้น (ส2) 3. ชั้นสื่อสาร (ส3) 4. ชั้นเสนอ (ส4) 5. ชั้นสรุป/สะท้อนคิด (ส5) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความสอดคล้องเชิงความเป็นไปได้ของรูปแบบ (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่ารูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่าควรให้ความสำคัญกับการละลายพฤติกรรมและการสร้างความเชื่อถือว่าไว้วางใจระหว่างกันและรักษาสัมพันธ์ภาพ และความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างสมาชิกกลุ่มตลอดระยะเวลาของการศึกษาบทเรียน (Lesson Study) และควรวางแผนการเปิดชั้นเรียน (Open Class) ไว้ล่วงหน้าโดยการจัดทำกำหนดการไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนต้องมีความยืดหยุ่นในการบริหารเวลาของสมาชิกทุกคน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 (2563 : 5-11) ได้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระยะที่ 2 ได้จัดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง โรงเรียนบ้านพรานหมื่น การออกแบบการ จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองรุ่นใหม่กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ Co5 STEPs ควบคู่กับ PLAN DO SEE สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) โดยใช้กิจกรรม PLAN DO SEE โดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู Buddy Teacher เป็นผู้นิเทศภาคเรียนละ 2 ครั้ง การดำเนินการขับเคลื่อนโดยใช้รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยใช้ SPARK Model คือ การประเมินตนเอง (Self Assessment) การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Action) การสะท้อนผล/การนิเทศติดตาม (Reflection and Supervision) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) พัฒนาพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียนเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้

การดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ผลการดำเนินงานระยะที่ 2 กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการ 7 กิจกรรม ดังนี้

1. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าวัสดุในการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาห้องเรียนให้เป็น โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และค่าวัสดุจัด Symposium เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำคลิปวีดีโอเผยแพร่ผลงานให้โรงเรียน

2. อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC โครงการ ส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระยะเวลา 2 ระหว่างวันที่ 1-2 สิงหาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านพรานหมื่น

3. จัดประชุมทำหลักสูตรพัฒนาพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียน เป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้นำเสนอโครงการวิจัยโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ระยะที่ 2 วันที่ 3 สิงหาคม 2563 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

4. นิเทศติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการ เรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ Co5 STEPs ครั้งที่ 1 โดยใช้กระบวนการ PLC ระหว่างวันที่ 4-5 สิงหาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านพรานหมื่น

5. สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผล การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การเปิดชั้นเรียน (Open Class) ระหว่างวันที่ 17, 21, 28 สิงหาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านพรานหมื่น

6. อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะ Digital Literacy เพื่อการจัดการเรียนการสอน วันที่ 22 สิงหาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านพรานหมื่น

7. รับการตรวจเยี่ยมติดตามการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่จากนางสาวดวงดาว ทิพย์มาตย์ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สพฐ. วันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 ณ โรงเรียนบ้านพรานหมื่น

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. การปรับภูมิทัศน์และพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้ครู พัฒนา สื่อการจัดการเรียนรู้

2. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน กิจกรรม PLAN DO SEE

2.1 จำนวนครู 20 คน

2.2 จำนวนนักเรียนโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครู จำนวน 275 คน

2.3 สาระวิชา 8 สาระ วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษาการงานอาชีพ ฯ สุขศึกษาพลศึกษา คอมพิวเตอร์

2.4 จำนวนแผนการสอน 100 แผนการสอน

2.5 จำนวนครั้งที่ดำเนินการ จำนวน 20 ครั้ง ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์

2.6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน โดยใช้กระบวนการ PLC

2.6.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ครั้งที่ 1 โดยใช้กระบวนการ PLC

2.6.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนครั้งที่ 2 โดยใช้กระบวนการ PLC

2.6.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ครั้งที่ 3 โดยใช้กระบวนการ PLC

2.6.4 สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผล การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนการเปิดชั้นเรียน (Open Class)

2.6.7 อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะ Digital Literacy เพื่อการจัดการเรียนการสอน

2.6.8 จัด Symposium เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 (2563 : 8-12) ได้ดำเนินงานตามโครงการ โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ เอส เอ็ม แอล พี (SMLP MODEL) มีโรงเรียนนำร่อง จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านนาคาและโรงเรียนบ้านเปา วิธีดำเนินการ/ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ Deming Cycle : PDCA 1. ประชุมชี้แจงโครงการ (Plan) 2. ลงพื้นที่ชี้แจงโครงการเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิจัยโรงเรียนนำร่อง (Do) 3. ติดตามและประเมินประสิทธิภาพโครงการ (Check) 4. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ (Check) 5. สะท้อนผลการดำเนินงานโครงการ (Act) กระบวนการนิเทศแบบเอส เอ็ม แอล พี (SMLP MODEL) S = Self Assessment, M = Mentoring, L = Learner Skill, P = Professional Learning Community กิจกรรมครูคู่พัฒนา กิจกรรม Lesson Study (Plan Do See) กิจกรรม Open Classroom กิจกรรม Symposium จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน กิจกรรม work shop แลกเปลี่ยนแนวคิด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ดำเนินการขับเคลื่อนโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การดำเนินงาน

ระยะที่ 1

1.1 ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

1.2 ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ (Area Team) และคณะวิจัยโครงการ

1.3 จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนนำร่องเพื่อจัดซื้อวัสดุจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ โรงเรียนชุมชน บ้านนาคาและโรงเรียนบ้านเปา

1.4 จัดประชุมปฏิบัติการโรงเรียนประเมินตนเอง ศึกษาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) กำหนดวิสัยทัศน์และแผนการพัฒนาของโรงเรียนนำร่อง ได้แก่ โรงเรียน ชุมชนบ้านนาคา ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 ณ ห้องประชุมโรงเรียนชุมชนบ้านนาคา และโรงเรียน บ้านเปาในวันที่ 22 พฤษภาคม 2563 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านเปา

1.5 จัดตั้งกลุ่มไลน์ “SLC น่าน เขต 1” เพจ “โครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สพป.น่าน เขต 1” ในเฟซบุ๊ก และจดหมายข่าว SLC Newsletter เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. การดำเนินงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1 กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้กับโรงเรียน (ระบุรายละเอียดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ)

2.2 กิจกรรมนำเสนอผลการดำเนินงานโรงเรียนสู่สาธารณชน โดยการจัดตั้งกลุ่มไลน์ “SLC น่าน เขต 1” เพจ “โครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สพป.น่าน เขต 1” ในเฟซบุ๊ก และจดหมายข่าว SLC Newsletter เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยไม่ใช้งบประมาณ

2.3 กิจกรรมนำเสนอผลการดำเนินงานโรงเรียนสู่สาธารณชน โดยการประสานงาน ให้เข้าร่วมสนทนาในรายการเช้าที่น่าน ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 เวลา 08.00 น. - 09.00 น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ในหัวข้อโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ "School as Learning Community" SLC เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ โดยเป็นการนำผลสำเร็จที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้มานำเสนอให้ประชาชนได้รับทราบโดยไม่ใช้งบประมาณ

3. กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาดำเนินการกับทีมงานในสำนักงานเขตพื้นที่

3.1 กิจกรรมการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานโครงการจัดกิจกรรม ในวันที่ 16-17 กันยายน 2563 ณ ห้องประชุมสืบสานปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำนวน 25 คน

3.2 กิจกรรมการนำเสนอผลการดำเนินงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาโดยเป็นการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาอยุธยา เขต 2 ในวันที่ 18 กันยายน 2563 ณ ห้องประชุมสืบสานปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 45 คน

4. กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับโรงเรียนดำเนินการ

4.1 กิจกรรมประชุมปฏิบัติการโรงเรียนประเมินตนเอง ศึกษาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นการประชุมปฏิบัติการเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์และแผนการพัฒนาของ โรงเรียนนำร่อง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านนาคา ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 ณ ห้องประชุมโรงเรียน ชุมชนบ้านนาคา และโรงเรียน บ้านเปา ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2563 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านเปา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและคณะทำงานทีมพื้นที่ (Area Team) โรงเรียนละ 40 คน ณ โรงเรียน ชุมชนบ้านนาคา ณ โรงเรียนบ้านเปา

4.2 กิจกรรมนิเทศติดตามการพัฒนาผู้เรียนตามสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ของโรงเรียน คณะนิเทศตามคำสั่งนิเทศติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนนำร่อง ดังนี้ระยะที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2563 ระยะที่ 2 ระหว่างวันที่ 1–31 กรกฎาคม 2563 ระยะที่ 3 ระหว่างวันที่ 1–31 สิงหาคม 2563 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนนำร่อง

4.3 กิจกรรม Symposium และลงพื้นที่นิเทศ ติดตามฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การ ดำเนินงาน โครงการฯ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาโดยคณะนิเทศฯ จากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างวันที่ 8–9 กันยายน 2563 ณ สถานศึกษานำร่อง โครงการฯ การจัดกิจกรรม Symposium การจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนและกิจกรรมนิเทศ ติดตามฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการฯ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา โดย คณะนิเทศฯ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ผู้บริหาร ข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนและ สถานศึกษาพื้นที่ ใกล้เคียงของโรงเรียนนำร่องและคณะทำงานทีมพื้นที่ (Area Team) โรงเรียนละ 50 คน

4.4 กิจกรรมการจัด workshop พัฒนาทักษะการชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงให้กับทีมพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ร่วมกับโรงเรียนนำร่อง วันที่ 14 กันยายน 2563 ณ โรงเรียนชุมชนบ้านนาคาและวันที่ 15 กันยายน 2563 ณ โรงเรียนบ้านเปา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะทำงานทีมพื้นที่ (Area Team) โรงเรียน ชุมชนบ้านนาคาจำนวน 40 คน และโรงเรียนบ้านเปา จำนวน 24 คน

5. การดำเนินการระดับโรงเรียนจัดให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

5.1 โรงเรียนบรรจุโครงการลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ/จัดทำปฏิทินการสอนระหว่าง Model Teacher และ Buddy Teacher และดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

5.3 ประชุมชี้แจงบุคลากรภายในสถานศึกษา ตามกำหนดการประชุมระดับสถานศึกษา

5.4 ประชุมชี้แจงผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการในกลุ่มโรงเรียน

5.5 กิจกรรมครูคู่พัฒนา โดยครูจับคู่เพื่อทำหน้าที่ครูคู่พัฒนาร่วมกัน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตกแต่งชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้หลังจากนั้นครูคู่พัฒนาร่วมกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนรู้ของสาระวิชาที่สอน จัดเตรียมเอกสารและแผนการเรียนรู้ ประชุมสะท้อนคิดของการจัดการเรียนรู้ของครูคู่พัฒนาแต่ละคู่สรุป ประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรม

5.6 กิจกรรม Open Classroom มีการประชุมวางแผน ประเมินความต้องการความจำเป็น เพื่อจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ออกแบบระบบ/รูปแบบการจัดกิจกรรมดำเนินกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ครู นักเรียน ชุมชนร่วมประชุมสะท้อนคิดของการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรม Open Classroom ร่วมสรุป ประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรม

5.7 กิจกรรม Symposium จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอโครงการ กิจกรรม และผลงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมโครงการบุคลากรถ่ายทอดสาระ เพื่อพัฒนาระบบ การจัดการเรียนรู้ให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ร่วมสรุป ประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรม

5.8 กิจกรรม work shop แลกเปลี่ยนแนวคิด นำเสนอข้อดีข้อเสีย โอกาสของกิจกรรมตามโครงการ และร่วมวางแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรการศึกษา ครู นักเรียน ชุมชน

6. การบริหารจัดการเวลาของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรม PLAN DO SEE

6.1 จัดกิจกรรมตามปฏิทินดำเนินงานที่ระบุในโครงการระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา

6.2 การดำเนินกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีการบูรณาการเข้ากับหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ตามบริบท

6.3 ใช้เวลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในคาบวิชาลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 (2563 : 6,14-18) ได้จัดรูปแบบวิธีการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของไทยรัฐวิทยา 76 (บ้านพละ) สู่การเป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ T1 : Team (ทีมนำ ทีมประสาน และทีมทำ) H1 : Home (การเรียนรู้ที่บ้าน) A1 : Awareness (ความตระหนักรู้) I : Integrated (การบูรณาการทักษะชีวิต) R : Relationship (สัมพันธภาพ) A2: Assessment (การประเมินผล) T2: Teach (กระบวนการเรียนการสอน) H2:

Happy Learning (การเรียนรู้อย่างมีความสุข) H2: Happy Learning (การเรียนรู้อย่างมีความสุข) การศึกษาชั้น เรียน (Classroom Study) ใช้กระบวนการ 1. Analyze 2. Plan 3. Do and See 4. Reflect 5. Redesign และการใช้ครูคู่พัฒนา

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในปีงบประมาณ 2563

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนา สมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระหว่างวันที่ 28-29 พฤษภาคม 2563 ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 76 (บ้านพละ)

2. การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่วันที่ 26 มิถุนายน 2563 ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 76 (บ้านพละ)

3. ติดตามโครงการ ส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ระยะที่ 2 เพื่อติดตามการดำเนินงาน การใช้งบประมาณการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในระยะ ที่ 2 วันที่ 24 กรกฎาคม 2563

4. เข้าร่วมงานเสวนาวิชาการ “เปิดบ้านนักคิด ทักษะชีวิต CPN1 เรื่อง” โรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community:SLC) และจัดนิทรรศการวันที่17 กันยายน 2563 ณ โรงแรมชุมพรการ์เดนส์จังหวัดชุมพร

5. กิจกรรมครูคู่พัฒนา Open Class ครูที่ทำหน้าที่สลับบทบาทกันตาม กระบวนการ SLC ระหว่าง วันที่ 30 ก.ค. 63- 18 ส.ค. 63 ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 76 (บ้านพละ)

6. การติดตามโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมือง คนรุ่นใหม่ SLC โดยผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและส่งเสริม การวิจัยทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะ วันที่ 25 กันยายน 2563 ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 76 (บ้านพละ)

7. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน แบบ Lesson Study การเปิดชั้นเรียน Open Class และการพัฒนาห้องเรียนและ โรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ที่ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 วันที่ 27 กรกฎาคม 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (2563 : 1-5) ได้จัดกิจกรรม ให้กับโรงเรียนบ้านพร้าว และโรงเรียนบ้านน้ำคลาดกระบวนการ PLC, Lesson Study, การมีส่วนร่วม ในขั้นตอน PLAN DO SEE

1. กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จัดให้กับ โรงเรียน

1.1 กิจกรรมการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ให้กับโรงเรียนนาร่องของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก (วันที่ 18 กรกฎาคม 2563) รายละเอียดกิจกรรม คณะศึกษานิเทศก์ Area Team นำเสนอรายละเอียดของโครงการแก่ คณะครูผู้บริหารโรงเรียนบ้านพร้าว

1.2 เปิดโอกาสให้คณะครู ผู้บริหารโรงเรียนบ้านพร้าวอภิปราย ชักถาม สนทนาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่กับคณะศึกษานิเทศก์

1.3 คณะศึกษานิเทศก์จัดกิจกรรมเรื่องเล่าเจ้าพลัง โดยให้ให้คณะครู โรงเรียนบ้านพร้าวทุกคนได้เล่าถึงความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่ครู เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างพลังร่วมกัน

1.4 คณะศึกษานิเทศก์และคณะครูโรงเรียนบ้านพร้าวร่วมกัน กำหนดปฏิทินการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ และให้โรงเรียนวางแผน กลุ่มเป้าหมาย คณะศึกษานิเทศก์ Area Team จำนวน 5 คน และคณะครู ผู้บริหารโรงเรียนบ้านพร้าว และโรงเรียนบ้านน้ำคลาด จำนวน 22 คน

2. กิจกรรมที่ดำเนินการกับทีมงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2.1 กิจกรรมการวางแผนการดำเนินโครงการและจัดทำแผนการดำเนินโครงการ (16 กรกฎาคม 2563) รายละเอียดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบโครงการนำเสนอรายละเอียดของโครงการแก่คณะศึกษานิเทศก์

2.2 คณะศึกษานิเทศก์ร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สรุป/จัดทำแผนการดำเนินโครงการ กลุ่มเป้าหมาย คณะศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน

2.3 ประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำเครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นของครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 ณ ห้องประชุมกลุ่มนิเทศฯ สพป.พล.3 รายละเอียดกิจกรรม

2.3.1 ผู้รับผิดชอบโครงการนำเสนอรายละเอียดของการประเมินความต้องการของครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน แก่คณะศึกษานิเทศก์

2.3.2 คณะศึกษานิเทศก์ร่วมกันออกแบบและจัดทำเครื่องมือการ เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครอง นักเรียน (แบบสัมภาษณ์)

2.3.3 วางแผนกำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารโรงเรียนนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย คณะศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน

2.3.4 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพศึกษานิเทศก์ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการเรียนแบบร่วมมือรวมพลัง (Co-5 Steps) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนา

สมรรถนะพลเมือง รุ่นใหม่ และด้านดิจิทัล ณ ห้องประชุมแควใหญ่ สพ.พล.3 ในวันที่ 17-19 สิงหาคม 2563 รายละเอียดกิจกรรม

1) ผู้รับผิดชอบโครงการนำเสนอรายละเอียดและแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมือง รุ่นใหม่ แก่คณะศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3

2) ผู้รับผิดชอบโครงการนำเสนอบทบาท หน้าที่ของคณะศึกษานิเทศก์ Area Team

3) กิจกรรมการพัฒนาศึกษานิเทศก์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Co-5 Steps)

4) กิจกรรมการพัฒนาศึกษานิเทศก์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้เรื่อง coding

5) กิจกรรมการพัฒนาศึกษานิเทศก์ เรื่อง กระบวนการ PLC, Lesson Study, การมีส่วนร่วมในขั้นตอน PLAN DO SEE กลุ่มเป้าหมาย คณะศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 18 คน

3. กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ร่วมกับโรงเรียนดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำกิจกรรมประเมินตนเอง และจัดทำแนวทางการยกระดับคุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมือง รุ่นใหม่ ในวันที่ 4 สิงหาคม 2563 ที่โรงเรียนบ้านพร้าว อำเภอนครไทย รายละเอียดกิจกรรม

3.1 คณะศึกษานิเทศก์นำเสนอรายละเอียดและแนวทางการดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ พลเมืองรุ่นใหม่ที่ผู้ปกครอง นักเรียน และชี้แจงแนวทางการประเมินตนเอง แก่ คณะครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

3.2 คณะศึกษานิเทศก์แบ่งกลุ่มสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ตามแบบสัมภาษณ์

3.3 คณะศึกษานิเทศก์สรุปผลการประเมินตนเอง กลุ่มเป้าหมาย คณะศึกษานิเทศก์ Area Team จำนวน 5 คน คณะครู ผู้บริหารโรงเรียนบ้านพร้าว จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน รวม 37 คน

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม PLAN DO SEE ของโรงเรียน คณะนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พร้อมด้วยครูแกนนำและครูวิชาการของโรงเรียนบ้านพร้าว ได้ร่วมกันสังเกตการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและการเรียนรู้ของนักเรียน ตามกระบวนการ PLAN DO SEE ในวันที่ 14 สิงหาคม 2563 ที่โรงเรียนบ้านพร้าว อำเภอ นครไทย ทั้งนี้ เพื่อให้ครูแกนนำและครูวิชาการของโรงเรียนบ้านพร้าวได้เรียนรู้แนวทาง กระบวนการใน

การสังเกตการสอนและการสะท้อน ผลที่สร้างสรรค์กับทีมนิเทศ และสามารถดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง รายละเอียดกิจกรรม

4.1 คณะศึกษานิเทศก์สังเกตการจัดการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย ของครูผู้สอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 คณะศึกษานิเทศก์สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนทั้ง 2 คน โดยให้ครูสะท้อนผลการสอนของตนเองที่ละคนว่ามีความพึงพอใจมากน้อยแค่ไหน อย่างไร มีกิจกรรมใดที่คิดว่าทำได้ดี และยังมีกิจกรรมใดที่คิดว่ายังไม่เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนด ไว้

4.3 คณะศึกษานิเทศก์สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของครูโดย เริ่มต้นจากการชื่นชมในสิ่งที่ครูผู้สอนทำได้ดี นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใน ส่วนที่นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอน จำนวน 2 คน ครูแกนนำของโรงเรียน จำนวน 5 คน และคณะศึกษานิเทศก์จำนวน 5 คน รวม 12 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (2563 : 3-13) ได้ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ควบคู่กับการเปิดชั้นเรียน โดยได้คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมรายการ จำนวน 9 โรงเรียน ให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเพื่อยกระดับคุณภาพทางวิชาการ โดยเกิดจากความร่วมมือระหว่างสำนักเลขาธิการคุรุสภา ร่วมกับบริษัทเซฟรอนแห่งประเทศไทยจำกัด ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก นวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการ PLC ของเครือข่ายฯ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ PLC กับ เครือข่ายระดับโรงเรียน พบว่ามีนวัตกรรมที่สามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นแนวทางเบื้องต้นของกระบวนการพัฒนาไปสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังนี้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
2. การฝึกอภิปรายในห้องเรียนด้วยแนวปฏิบัติ 5 ขั้นตอน
3. เทคนิคการบริหารจัดการชั้นเรียน ได้แก่ Think Pair Share/Group of four/silent/Gallery walk/Exit Ticket

4. นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่

4.1 การจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach)

ขั้นที่ 1 การนำเสนอปัญหาปลายเปิด

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Students' Self Learning)

ขั้นที่ 3 การอภิปรายทั้งชั้นเรียน (Whole Class Discussion)

ชั้นที่ 4 การสรุปโดยเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียน (Summary Through Connection)

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ชั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนสงสัย (ask) จากสิ่งเร้า สมองเกิดภาวะสมดุล (Disequilibrium) มีการทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Elicit Prior Knowledge) คือ การคาดคะเนคำตอบ หรือตั้งสมมติฐาน หรือจินตนาการคำตอบ คำตอบอาจไม่ถูกต้องหรือผิดหรือเป็นมโนทัศน์คลาดเคลื่อนก็เป็นได้ซึ่งครูไม่มีการเฉลยคำตอบ โดยมีเทคนิคการคาดคะเนคำตอบ คือ 1) ให้ตอบคำถามเป็นรายบุคคล 2) ให้ตอบเป็นทีม

ชั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์อย่างรวมพลัง เป็นขั้นสำคัญเพื่อพิสูจน์สมมติฐานเพื่อหาคำตอบของคำถามสำคัญโดย ครูอาจออกแบบให้ หรือครูกับผู้เรียนร่วมกันวางแผน หรือ ผู้เรียนวางแผนเอง ครูออกแบบการเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เอง ด้วยการสร้างสื่อการเรียนรู้ เช่น ใบกิจกรรมใบงาน ใบทดลอง รวมทั้งใบความรู้ และอาจใช้ใบสรุปความรู้แจกให้ผู้เรียน

ชั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ เป็นขั้นสื่อความหมายข้อมูลหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้เรียนมีโอกาสเสนอหน้าชั้นเรียน ผู้เรียนมีแปลความหมายข้อมูล เพื่อการสรุปผล/สร้าง ความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง มีการสะท้อนความคิดกัน และแต่ละกลุ่มปรับแก้ไขความรู้ที่สร้างขึ้นเอง ครูเชื่อมโยงความรู้ที่ผู้เรียนสร้างไปยังความรู้ที่ถูกต้องและเป็นขั้นที่ครูอาจให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะต่างๆ

ชั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง เป็นขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้และการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความรู้ด้วยความเข้าใจหน้าชั้น รวมทั้งผลงาน ตลอดจนกระบวนการสร้างความรู้ที่ดีที่ผนังหรือกระดานหน้าชั้นเรียนด้วยหลัก 3p วางแผนการพูด (Planning) ซ้อม/เตรียม (Preparation) นำเสนอหน้าชั้นเรียน (Presentation) พร้อมฝึกการสร้างบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพนอกขณะนำเสนออย่าง มั่นใจ และมีคุณภาพจากนั้นให้มีการสะท้อนคิด ข้อดี ข้อเด่นและสิ่งอยากรู้

ชั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคมเป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมด้วยช่วยกันแบบรวมพลัง ประยุกต์ความรู้หรือนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เช่น ในชีวิตการเรียนในสาระอื่นๆ ในครอบครัว ในชุมชนทำให้ได้ชิ้นงานใหม่/ภาระงานใหม่ การสร้างชิ้นงานเรียงตามลำดับง่ายไปหายาก ดังนี้

1. รายงาน การบอกเล่า การถ่ายทอดความรู้ (Extension)
2. ผลงานระดับคิดริเริ่ม หรือผลงานนำความรู้ประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ (Invention) และ
3. รายงานโครงการประเภทต่างๆ (Innovation) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้วย Co-5STEPs มีการกำหนดบทบาทในกระบวนการ PLC ผ่าน Trainflix PLC System ประกอบด้วย Model T., Buddy T., Mentor T., Expert T., Administrator, Supervisor และใช้กระบวนการพัฒนาบทเรียน 5STEPs คือ 1. Questioning 2. Searching 3. Constructing 4. Communicating 5. Servicing และกระบวนการศึกษาบทเรียน ผ่านการเปิดชั้นเรียนด้วยกระบวนการ 1. Study 2. Plan 3. Teach/Observe 4. Reflect 5. Revise

นอกจากนี้ จากผลงานวิจัยของอิสราภรณ์ สืบสาย (2563:9) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรมาวิทยาคม ตามแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้และผลงานวิจัยของอัญชลี ศรีกลชาญ (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยสอดคล้องกันว่าแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ต้องดำเนินการตามปรัชญา 3 ประการ คือ ปรัชญาความเป็นสาธารณะ ปรัชญาของระบบประชาธิปไตยและปรัชญาของความเป็นเลิศ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community)

แนวทาง การจัดการ เรียนรู้	สท.โตนานานู,2559	สท.ดดา ภูเก็ต,2560	สท.พัทลุง ชัยวัฒน์ภค,2562	สท.อนกฤต ฮ่องน้อย,2563	สท.วสัน ปัญญา,2561	สท.พิรุณ ศิริศักดิ์,2560	สท.อรพินทร์ ศรี ชัย,2562	สท.อุปตร เขต 1,2563	สท.สบ.น่าน ดเขต 1,2562	สท.สบ.อุตร เขต 1,2562	สท.สบ.พิษณุโลก เขต 1,2562	สท.สบ.33,2563	สท.อการณัม สืบสาย,2563	สท.อญุณี ศรีภษาญ,2565	รวม
1.ระบบชี้แนะ และระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)															11
2.การจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียน แบบเชิงรุกแบบ รวมพลัง (Active learning)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			12
3. การเรียนรู้ด้วย การเปิดชั้นเรียน (Open Class)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			12
4. การพัฒนา บทเรียนร่วมกัน (Lesson study)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			12
5. การสะท้อนคิด และปรับปรุง แก้ไข (Reflect and Revise)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			12
6.ปรัชญาความ เป็นส่วนรวม (Public Philosophy)			✓		✓		✓						✓	✓	5
7.ปรัชญาความ เป็น ประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)			✓		✓		✓						✓	✓	5
8.ปรัชญาความ เป็นเลิศ (Excellence Philosophy)			✓		✓		✓						✓	✓	5
9.การวิจัยในชั้น เรียน (จำนวน 1 เรื่อง/ภาคเรียน)			✓		✓	✓									3
10.การร่วมมือ รวมพลังและการ สร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทาง วิชาชีพ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			11

จากตารางที่ 2 สรุปจากการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ซึ่งพบว่ามี 10 องค์ประกอบดังนี้ คือ

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active Learning)
2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)
3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)
4. การสะท้อนคิดและการปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)
5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)
6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)
8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)
10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

จากตารางที่ 2 สรุปจากการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ซึ่งพบว่ามีทั้งหมด 10 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดการดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับ ความเป็นมา ความหมาย หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพองค์ประกอบในบริบทของสถานศึกษา นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ประโยชน์ และการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

1. ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ความเป็นมาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) เป็นชุมชนที่ช่วยเติมองค์ความรู้ของบุคคลในกลุ่ม และสร้างความมั่นใจในการทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จ ตามเจตจำนงของการปฏิบัติงาน โดยมีนักวิชาการหลายท่าน กล่าวถึงความสำคัญชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพไว้ดังนี้

วรลักษณ์ ชูกำเนิดและเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557: 125) กล่าวว่าความเป็นมาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การมีแนวคิดมาจากอุปมาให้ "โรงเรียน" เป็น "องค์กร" นั้นคงไม่เหมาะ แต่แท้จริงแล้วโรงเรียนมีความเป็น "ชุมชน" มากกว่า ซึ่งองค์กรซึ่งเป็นชุมชนที่มีความแตกต่างกัน

และเป็นชุมชนมีความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก แตกต่างจากองค์กร คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่เป็นลักษณะยึดลำดับการลดหลั่นอำนาจกันลงมา

นริส ภูอาราม (2560: 79) กล่าวว่า ความเป็นมาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการสอนของครู มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดจากสมมติฐานที่ว่า ภารกิจหลักของการศึกษาในโรงเรียนไม่ได้เพียงนักเรียนได้รับการสอนแต่เป็นการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

2. วัฒนธรรมของการทำงานร่วมกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นต้องมีโครงสร้างที่ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับทุกคน

3. มุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประเมินประสิทธิภาพได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

เสถียร อ่วมพรหม (2560: 3) กล่าวว่า ความเป็นมาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง เหตุผลที่องค์กรจำเป็นต้องมีการเรียนรู้เนื่องมาจากระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานและต้องมีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนส่วนใหญ่ยังมีแนวทางสู่ความสำเร็จของตนเอง ตลอดจนแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานก็ยังขาดความชัดเจน ที่สำคัญหัวใจในการปฏิบัติงานนั้น

นิพนธ์ บรรพสาร (2562: 13) กล่าวว่า ความประพัตต์ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพประสบการณ์ คุณภาพการปฏิบัติงาน ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนการสอน ดังนั้น เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่เหมาะสมได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่งครู ได้มีการสั่งสมความชำนาญและความเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพจากความจำเป็นดังกล่าว หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา พัฒนาครู และสร้างความมั่นใจให้ครูในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการสนับสนุนการพัฒนาความสามารถของครูโดยเครือข่ายครูและความร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะช่วยให้บทบาทความเป็นมืออาชีพของครูเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ครูสามารถค้นพบ ความต้องการของนักเรียนได้ตามแนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ได้มีการนำเสนอ อย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางการ

พัฒนาครู ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบ 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความเป็นมาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นในโรงเรียนเป็นเรื่องของการเสาะแสวงหาค่านิยมร่วม เพื่อให้การทำงานที่เกิดขึ้นมีแนวทางที่แตกต่างขึ้น มีการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขึ้นมาใหม่ ที่ต่างไปจากเดิมที่เคยมีมา มีการสร้างความยึดเหนี่ยวรูปแบบใหม่และสร้างพันธะผูกพันใหม่ ให้เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ขึ้น

ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จะได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมชุมชนนี้อย่างมาก ทำให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีนักวิชาการ กล่าวถึงความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ ดังนี้

บังอร เสรีรัตน์ ชาริณี ตริวรวิญญู และเรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560:25) กล่าวว่าความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง เปลี่ยนบรรยากาศของ “โรงเรียน” ช่วยให้สมาชิกอันได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร นักการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ นักเรียนหรือแม้กระทั่งผู้ปกครอง มีความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นเจ้าของโรงเรียนหรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก และเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ครูผู้สอนและสมาชิกทุกคนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงต้องร่วมกันคิดหาวิธีการใหม่ ในการจัดการเรียนรู้แล้วนำผลที่เกิดขึ้นมาปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเองและเชื่อมั่นซึ่งกันและกันว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้และสมาชิกทุกคนจะเกิดการ พัฒนา เนื่องจากคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนรวมทั้งสมาชิกในชุมชนจะต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ เน้นความสำคัญเป็นชุมชนรูปแบบใหม่ที่ใช้ทัศนคติการมองชุมชนแบบองค์รวมโดยการร่วมมือของครูผู้สอน ผู้บริหารของโรงเรียน และชุมชนโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับชุมชนให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันและเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

2. ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

จุลลี ศรีชะโคตร (2557: 5) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวของบุคคล เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาวิชาชีพ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557: 28) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนรู้เป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (2558: 26) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางสำคัญในพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558: 35) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรกเป็นการให้ความหมายที่มุ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ภายในโรงเรียน ลักษณะที่ 2 เป็นการให้ความหมายที่มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559: 55) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวของครูในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการพัฒนาวิธีการที่โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสถานที่ที่ครูในโรงเรียนทำงานแบบร่วมมือกัน เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียน

วิริยะ วรายุ (2559: 8) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นวิธีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูเพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองจะสอน มีทักษะการจัดการเรียนการสอน มีจิตวิญญาณของความเป็นครู

วิจารณ์ พานิช (2559: 139) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ทักษะศตวรรษที่ 21 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนเข้าร่วมกันจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560: 34) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดี และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสัมพันธ์อันดี และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรพร้อมที่จะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทางวิชาการ

เสถียร อ่วมพรหม (2560: 2) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ชุมชนที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชนโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทั้งหมดในชุมชน กล่าวคือ บุคลากรทุกคนในชุมชนมีอิสระในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย มีการคิดค้นและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติร่วมกัน

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหมายถึง บุคลากรในสถานศึกษา หรือหน่วยงาน องค์กร ทุกคนร่วมกันพัฒนางาน พัฒนาชีวิตของตนเองและผู้อื่นเพื่อให้ตนเองและผู้อื่น มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีตลอดเวลา การร่วมมือร่วมพลังของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตนเองร่วมกับเพื่อนครูด้วยการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ทางด้านองค์ความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้ ที่ หลากหลายมีการคิดค้นและนำความรู้ทางวิชาชีพดังกล่าวไปพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียนเพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลลัพธ์ทางการเรียนรู้อันของผู้เรียนก่อให้เกิดความก้าวหน้า ในการดำเนิน กิจการไปสู่เป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

3. ลักษณะสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557: 136 - 139) กล่าวว่า ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง สิ่งที่จะเกิดขึ้นการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1.1 ทิศทางร่วมกัน

1.2 เป้าหมายร่วมกันการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 คุณค่าร่วมกันในการทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน

1.4 ภารกิจร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันและการปฏิรูป การ เรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง การทำงานร่วมกันและต่อเนื่องโดยการเรียนรู้เป็นทีม และการเรียนรู้ของครูข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน การประเมินร่วมกัน การสื่อสารที่มีคุณภาพ และความรับผิดชอบร่วมกัน อีกทั้งมุ่งเน้นวัฒนธรรมการทำงานแบบกัลยาณมิตรที่มีการช่วยเหลือ เกื้อกูล ดูแลซึ่งกันและกัน

3. ภาวะผู้นำร่วม มีสองลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำร่วม ผู้สร้างให้เกิดการนำร่วมและ ภาวะผู้นำร่วมกันโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม หมายถึง ผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนทั้งตนเองและวิชาชีพจนสมาชิก เกิด ภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยผลมาจากการ เสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม จนเกิดเป็นพลังเหนียวแน่นให้ผู้นำร่วมมีแรงบันดาลใจ และพัฒนาภาวะผู้นำในตนเอง

3.2 ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การเป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นมาก จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครู โดยยึดหลักแนวทางการบริหารจัดการร่วมการสนับสนุนการกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูโดยผู้นำร่วมเกิดขึ้นได้ดี ในบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออก ด้วยความเต็มใจอิสระจากอำนาจครอบงำ

4. การเรียนรู้และการพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข ของทีมเรียนรู้ ซึ่งเป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการแลกเปลี่ยน การเปลี่ยนแปลงการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5. ชุมชนกัลยาณมิตร หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน โดยมีวิถีและวัฒนธรรมแบบ เปิดเผยบนพื้นฐานของความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกันโดยทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดและเป็นพื้นที่ที่ปราศจากการใช้อำนาจกดดัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน หมายถึง โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อให้เกิดการคงอยู่ ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยมีลักษณะสำคัญคือ วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ โครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายบริหาร

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558:163-175) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ประการ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน หมายถึง ความมุ่งมั่นในทางวิชาชีพ ของตนเองของครูเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการสอน และพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและพัฒนาโรงเรียน ทั้งระบบภายใต้การร่วมมือรวมพลังของครูทุกคนภายในโรงเรียนและมีความรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติงานโดยรวมของโรงเรียน

2. การเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของครูในโรงเรียนด้วยความช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาโรงเรียน โดยครูจะต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทักษะประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ เช่น การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติ เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าประสงค์และพันธกิจที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การมีข้อตกลงร่วมกันหรือ ข้อผูกพันร่วมกันในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทางวิชาชีพของครูจะต้องสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ หมายถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางวิชาชีพและการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสนทนาระหว่างวิชาชีพ การสังเกตการสอนของครูท่านอื่น การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกับการเปิดเผยการปฏิบัติงานทางการสอน เป็นต้น

5. ภาวะผู้นำร่วมทางการบริหารจัดการ หมายถึง เจื้อนไขสนับสนุนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการและพัฒนาสมรรถนะ ด้านภาวะผู้นำให้แก่ครูเพื่อสนับสนุนให้ครูมีอิสระมีความคล่องตัวในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ตลอดจนเพิ่มศักยภาพด้านภาวะผู้นำให้แก่ครูเพื่อเสริมสร้างครูผู้นำ

บุญชอบ จันทาพูน (2561: 69 - 70) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ประการ 1) การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง 3) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ 5) ภาวะผู้นำและการบริหารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นในโรงเรียน เป็นเรื่องของการเสาะแสวงหาค่านิยมร่วม เพื่อให้การทำงานที่เกิดขึ้นมีแนวทางที่แตกต่างขึ้น มีการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขึ้นมาใหม่ที่ต่างไปจากเดิมที่เคยมีมา มีการสร้างความยึดเหนี่ยว รูปแบบใหม่และสร้างพันธะผูกพันใหม่ให้เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ขึ้น ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ เน้นความสำคัญเป็นชุมชนรูปแบบใหม่ที่ใช้ทัศนะการมองชุมชนแบบองค์รวม โดยการร่วมมือของครูผู้สอน ผู้บริหารของโรงเรียนและชุมชนโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นในห้องค์กร มีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้างานสำคัญ คือ ความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญ

4. ระดับของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สถาบันพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร (2560: 25 - 26) กล่าวว่า ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถแบ่งระดับได้ 3 ระดับคือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่าย และระดับชาติ โดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามระดับของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในบริบทสถานศึกษาหรือโรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อย คือ

1.1 ระดับนักเรียน นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น จากครูนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้

1.2 ระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ โดยยึดหลักในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ระดับการเรียนรู้ของชุมชน ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการ สมาชิกชุมชนผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กร คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบัน ทำให้เกิดพลังการขับเคลื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือวิชาชีพครู คือ การจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

3. ระดับชาติ คือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาและครูที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ

5. แนวทางการเสริมสร้างของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องชุมชนแห่งวิชาชีพเกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ผู้ประกอบการวิชาชีพครูของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูด ดังนั้น การมีชุมชนแห่งวิชาชีพเกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าวเพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีนักการศึกษาเสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

นริศ ภูอาราม (2560: 84) กล่าวว่า วิธีดำเนินการให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. หาทางจัดโครงสร้างและระบบเพื่อหนุนการเดินทางหรือขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย ที่ต้องการ มีโครงสร้าง ระบบการทำงาน และวัฒนธรรมการทำงานในระบบการจัดการเรียนการสอน จะต้องปรับเปลี่ยนให้เอื้อต่อการช่วยกันดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนล้าหลัง รวมทั้งมีเวลาสำหรับครูประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์การทำงานของตน เพื่อหาทางพัฒนาวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ

2. สร้างกระบวนการวัดเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวและทำความเข้าใจเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าซึ่งสำหรับโรงเรียนแล้ว ควรวัดที่ผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนั้นยังต้องมีตัวชี้วัดความก้าวหน้าของพฤติกรรมการทำงานที่ของครู

3. เปลี่ยนแปลงทรัพยากรเพื่อสนับสนุนสิ่งสำคัญ ทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คือ เวลา ต้องเปลี่ยนแปลงการจัดการเวลา รวมทั้งให้สามารถทำงานแบบทีมใช้พลังรวมหมู่เพื่อแก้ปัญหาทุก ๆ หรือดำเนินการต่อประเด็นท้าทายและสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

4. ถามคำถามที่ถูกต้อง คำถามที่สำคัญสำหรับโรงเรียนสำหรับช่วยให้เป็นโรงเรียนที่ดี มีเพียง 4 คำถามเท่านั้น คือ

4.1 ในแต่ละช่วงเวลาเรียนต้องการให้นักเรียนได้ความรู้และทักษะอะไรบ้าง

4.2 รู้ได้อย่างไรว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ความรู้และทักษะที่จำเป็นนั้น

4.3 ทำอย่างไรหากนักเรียนบางคนไม่ได้เรียนสิ่งนั้น

4.4 ทำอย่างไรกับนักเรียนที่เรียนเก่งก้าวหน้าไปแล้ว

5. ทำตัวเป็นตัวอย่างในเรื่องที่มีคุณค่า ข้อนี้กล่าวโดยตรงกับผู้นำ คือ ครูใหญ่ หากครูใหญ่ต้องการให้ครูเอาใจใส่การเรียนรู้ของศิษย์ทุกคนเป็นรายตัว ครูใหญ่ต้องหยิบยกเรื่องนี้มาหารืออย่างสม่ำเสมอ หากครูใหญ่ต้องการให้ครูทำหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนโดย ทำงานเป็นทีม ก็ต้องจัดเวลาให้ครูปรึกษาหารือและตัดสินใจร่วมกัน รวมทั้งจัดสิ่งสนับสนุนกิจกรรมช่วยเหลือ

6. เฉลิมฉลองความก้าวหน้า ก่อนจะเฉลิมฉลองความก้าวหน้าตามเป้าหมายในการเรียนรู้ของนักเรียนก็ต้องมีหลักฐานยืนยันความก้าวหน้าซึ่งหมายความว่า ต้องมีระบบตรวจสอบ หรือประเมินผลการเรียนรู้นั้นที่แม่นยำน่าเชื่อถือและทั้งหมดนั้นมาจากการที่ครูและฝ่ายบริหารมีเป้าหมายร่วมกันและมีใจจดจ่อเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ผู้เขียนหนังสือแนะนำวิธีทำให้การเฉลิมฉลองความสำเร็จเป็นวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียน 4 ประการ

6.1 ระบุเป้าหมายของการเฉลิมฉลองให้ชัดเจน

6.2 ทำให้ทุกคนมีส่วนจัดงานนี้

6.3 ตีความหรืออธิบายความสำเร็จที่เกิดขึ้นและเชื่อมโยงกับความมุ่งมั่นอัน ทรงคุณค่าที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ของโรงเรียนอย่างชัดเจน และชี้เป้าความคาดหวัง ความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

6.4 ทำให้เห็นว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นผลงานของคนหลายคนระบุตัวบุคคลและบทบาทอย่างชัดเจน

7. เผชิญหน้ากับผู้ต่อต้านเป้าหมายร่วมของคณะครู ในภาษาของการจัดการสมัยใหม่ คือ การจัดการความเสี่ยงในการจัดการการเปลี่ยนแปลง ครูใหญ่ต้องวางแผนเตรียมพร้อมที่จะเผชิญสภาพที่มีครูบางคนแสดงพฤติกรรมไม่ร่วมมือและท้าทาย

วิจารณ์ พานิช (2559: 150) กล่าวว่า ได้เสนอวิธีสร้างความมุ่งมั่นร่วมในกลุ่มครู ด้วยแบบสอบถามที่ถามคำถามหลายด้านที่จะช่วยสร้างความชัดเจนในเป้าหมายวิธีการและสภาพ การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมและการเห็นคุณค่า สรุปว่าคำถามเชิงเป้าหมาย อุดมการณ์

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2562: ออนไลน์) กล่าวว่า ให้แนวคิดกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในโรงเรียนว่าประกอบด้วย

1. การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญระหว่างกัน ซึ่งเป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่พบเห็น จากการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูขึ้นมาพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ช่วยให้แต่ละคน ได้วิเคราะห์และสะท้อนมุมมองของตน ทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเกิดการเรียนรู้ และได้ข้อสรุปต่อปัญหา จากหลากหลาย เพื่อช่วยกันปรับปรุงด้านการเรียนการสอนให้มีผลดียิ่งขึ้นแต่กิจกรรมนี้

2. การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู กล่าวคือ ครูมีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาท การเป็นที่ปรึกษาการเป็นพี่เลี้ยงหรืออาจเป็น

3. รวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ดีมาก ลักษณะสำคัญของ โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มีเจตจำนงมุ่งสร้างผลลัพธ์คือการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นแล้ว ก็ต้องให้ความสำคัญอันดับแรกกับกิจกรรมที่สร้างความงอกงามของผู้เรียน เพื่ออภิปรายและวิเคราะห์ ด้านหลักสูตร และกลยุทธ์ด้านการสอนของครู ซึ่งแม้จะใช้เวลามากก็ตาม แต่ทั้งหลายทั้งปวงก็เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้น และเพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้สามารถ เรียนรู้ด้วยตนเองได้ต่อไป

4. สร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ กล่าวคือ เมื่อครูหลุดพ้นจากสภาพการต้องทำงาน แบบโดดเดี่ยว และสามารถแสวงหาความเชี่ยวชาญจากเพื่อนคนอื่นที่อยู่ในชุมชนวิชาชีพของตน ได้แล้ว ก็ตาม ดังนั้น ความร่วมมือร่วมใจทางวิชาชีพต่อกันของครูจะก่อให้เกิดพลังในการร่วมวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการอันซับซ้อนของผู้เรียนแต่ละคนได้บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันนี้จะช่วยเสริม การปฏิบัติงานประจำวันของครูแต่ละคนได้อย่างถาวร

5. ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม เมื่อบุคคลต่าง ๆ ในวิชาชีพ ทั้ง ครูผู้สอน ครูแนะแนว ครูนิเทศ และผู้บริหารมาร่วมกันในชุมชนแห่งวิชาชีพแล้วในประเด็นนี้เห็นว่า การสร้างค่านิยมและปทัสถานร่วมกันของคนในวิชาชีพที่อยู่ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ความจำเป็นต้องปรับ โครงสร้างใหม่ของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ให้สามารถรองรับการเกิดชุมชนแห่งวิชาชีพ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มากมายที่ต้องปฏิบัติตาม แต่กลับเป็นอุปสรรคสำคัญ ในโลกแห่งยุคเศรษฐกิจ ฐานความรู้ที่ต้องการมีโครงสร้างองค์การที่ยืดหยุ่นคล่องตัวได้สูง พร้อมทั้งจะรองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายตลอดเวลา

สำหรับโครงสร้างองค์การของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขได้แก่ประเด็นต่อไปนี้

1. การกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการพบปะแก้ปัญหา การจัดสรรเวลาพิเศษเพื่อให้ครู ได้ปรึกษาหารือระหว่างกันเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะปกติของการจัดชั่วโมงสอน เมื่อหมดการสอนแต่ละคาบเวลาครูจะต้องเคลื่อน ย้ายการสอนจากห้องหนึ่งไปอีกห้องหนึ่งตลอดเวลา จึงไม่มีโอกาสที่ครูจะได้พบปะเพื่อแสวงหาความร่วมมือทางวิชาชีพซึ่งกันและกันได้ ทั้งนี้ครูเหล่านี้ จำเป็นต้องร่วมกันพิจารณาหากกลยุทธ์ใหม่ ๆ ด้านการสอนที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้การจัดตารางเวลา ที่ว่างตรงกันเพื่อให้ครู ได้ปฏิสัมพันธ์ จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นถ้าต้องการให้ความร่วมมือร่วมใจ ของครูเกิดขึ้น

2. การกำหนดขนาดของชั้นเรียน จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนน้อยลงได้เท่าไรก็ยิ่งเพิ่ม ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในห้องเรียนที่มีครูเพียงหนึ่งคนนั้นครูสามารถที่จะดูแลนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในจำนวนที่จำกัด แม้ว่าจะไม่สามารถกำหนดจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม แน่นนอน แต่การขยายจำนวนนักเรียนต่อชั้นมากขึ้นย่อมเพิ่มภาระและความยากลำบากแก่ครูที่จะดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างทั่วถึง

3. การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครูและการให้อิสระแก่โรงเรียนการเพิ่มอำนาจความ รับผิดชอบแก่ครูเป็นปัจจัยที่จำเป็น เนื่องจากช่วยสร้างความรู้สึกมั่นใจต่อการปฏิบัติงานในชั้นเรียนที่ตน รับผิดชอบได้ดีขึ้น การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครูยังสอดคล้องกับแนวทางบริหารจัดการร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่เป็นของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ในขณะเดียวกันโรงเรียนแต่ละแห่งของเขต พื้นที่การศึกษาก็ควรมีความอิสระอย่างเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและการสร้างปทัสถานและค่านิยม ร่วมแล้วจะ ช่วยส่งเสริมความสามารถในการรับมอบอำนาจความรับผิดชอบของครูต่อการปฏิบัติงาน ได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับการให้อิสระแก่นักเรียนหรือที่เรียกว่าการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อความ อิสระในการตัดสินใจต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เองนั้นเป็นมาตรการที่ควรได้ระบุชัดเจน ในกรอบนโยบาย ของเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องให้อิสระแก่โรงเรียนและครู โดยสิ้นเชิงแต่ควร จัดทำเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันที่อยู่ภายใต้กรอบ นโยบายรวมของเขตพื้นที่การศึกษาและขึ้นอยู่กับขีดระดับ ความสามารถของครูในแต่ละโรงเรียนที่จะสามารถสนองตอบและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ดีเพียงไรด้วย

วัฒนธรรมองค์การเป็นระบบความเชื่อที่สมาชิกขององค์การยึดถือร่วมกันถ้าครูผู้สอน ทุกคนและผู้นำของโรงเรียนมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนรู้ได้ความเชื่อเช่นนี้ จะ ทำให้สมาชิกของโรงเรียนพยายามที่จะสร้างสภาพแวดล้อมและแสวงหาวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ อย่าง หลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันให้สามารถ เรียนรู้และ พัฒนาศักยภาพของตนได้สูงสุด ในชุมชนแห่งวิชาชีพสมาชิกแต่ละคนจะยึดเหนี่ยวต่อกันด้วยระบบ

ค่านิยม ความเชื่อและปทัสถานร่วมกัน ให้เกิดการดำรงอยู่ของชุมชนแห่งวิชาชีพของตน อย่างไรก็ตามมี วัฒนธรรมองค์การแบบเดิมหลายประการที่ควรได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ เหมาะต่อการเป็น ชุมชนแห่งวิชาชีพ ได้แก่

1. ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการหรือที่ใช้กฎระเบียบคำสั่งต่าง ๆ แบบตึงตัวในการปฏิบัติงานและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติงานไปสู่การเน้นวัฒนธรรม แบบ กัลยาณมิตรทางวิชาการหรือซึ่งเน้นวิถีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่ยึดถือค่านิยมเชิงคุณธรรม จริยธรรม เช่น การเอื้ออาทรห่วงใยช่วยเหลือและร่วมมือต่อการปฏิบัติงานและการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ของสมาชิก เป็นต้น

2. สร้างเสริมวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจและความนับถือต่อกันในมวลหมู่สมาชิกของ ชุมชนแห่งวิชาชีพ กล่าวคือ ความนับถือ หมายถึง การรู้จักให้เกียรติและยอมรับในความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของผู้อื่น ส่วนความไว้วางใจ หมายถึง ระดับคุณภาพของความสัมพันธ์ ระหว่าง บุคคลของมวลสมาชิกทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นผลที่มาจากการทำงานที่ได้มี กิจกรรมการ เสวนาอย่างใคร่ครวญและการร่วมมือร่วมใจระหว่างกัน ดังนั้นการสร้าง ความไว้วางใจและความนับถือ ต่อกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสมาชิก โดยแนวคิดดังกล่าวนี้ สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกของหน่วยงานทั้งหลายที่เป็นชุมชนรับผิดชอบร่วมของทุกคนในชุมชน

3. การสร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน วิชาชีพครูเป็น วิชาชีพชั้นสูงต้องใช้ความรู้การคิดและการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพ ครูผู้สอนจึงต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาต้องเป็นและต้องเป็นผู้เรียนรู้ร่วมกับนักเรียนที่ตนทำการสอน ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมเชิงความคิดของครูที่ต้องปรับปรุงใหม่ก็คือเปลี่ยนความเชื่อที่ว่าตนเป็นผู้ทำการ สอน ไปเป็นผู้เรียนรู้แทนจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้จัดสรร ประสบการณ์ การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งพยายามสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนรู้จัก รับผิดชอบ ในการใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองอยู่เนืองนิตย์ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตน

4. สร้างวัฒนธรรมการขอริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในชุมชนแห่งวิชาชีพสมาชิกทุกคน ต้องส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการค้นคว้าและริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะต้องเป็น ผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ กล่าวคือ ครูผู้สอนจะต้องได้รับการสนับสนุนในการออกแบบการสอนใหม่ๆ ที่ เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมที่ข้อมูลสารสนเทศเกิดขึ้นมากมายอย่างรวดเร็ว ต้องค้นหาวางจะมีวิธีการ เรียนรู้ได้ดี ที่สุดในภาวะเช่นนี้ได้อย่างไร ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดขึ้นมากมายจะส่งผลกระทบต่อหลักสูตร และ ความต้องการของผู้เรียนซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นกันได้อย่างไร การที่จะทำให้สมาชิกเป็น ผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้นั้น ผู้นำองค์การจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมการกล้าเสี่ยงขอทดลองเพื่อ หาแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้สมาชิกของชุมชนแห่งวิชาชีพต้องไม่ถือว่าความ

ผิดพลาด ที่ได้จากการทดลองคือความล้มเหลวแต่ต้องถือว่าข้อผิดพลาดที่ได้ดังกล่าวเป็นโอกาสที่จะได้เกิด การเรียนรู้ใหม่เพิ่มเติมและถือว่าผิดเป็นครูไม่เป็นเรื่องที่ควรตำหนิแต่เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุนให้กำลังใจ เพื่อจะได้ค้นหาคำตอบที่เหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ควรปรับปรุงระบบเน้นการให้ความสำคัญความชอบแก่สมาชิกที่ชอบทดลอง ค้นคว้าหานวัตกรรมและริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้แก่โรงเรียนอีกด้วย

สุนทร โคตรบรรเทา (2561: 90) กล่าวว่า การเสนอแนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 10 ประการดังนี้

1. สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งนี้มีความหมายว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ครูนำมาใช้อย่างมียุทธวิธี และงอกงามออกไปจากตัวงานเอง ผู้บริหาร และครูมีโอกาสมากมายที่ดูสิ่งที่ตนกำลังเรียนรู้จาก สิ่งที่ริเริ่มใหม่ ๆ อาจเริ่มดำเนินโครงการเพื่อทดลอง กับการเปลี่ยนแปลง อาจก่อให้เกิดโครงการที่น่าสนใจ

2. ส่งเสริมการซักถามและ ญญแจสำคัญ คือวัฒนธรรมที่บุคคลถามคำถามอย่างอิสระ เต็มใจที่จะนำประเด็นปัญหาที่ยากมาอภิปรายบนโต๊ะทำงาน และเปิดกว้างรับฟังและให้ข้อมูลย้อนกลับในทุกระดับ

3. ส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้เป็นหมู่คณะข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในระดับเน้นไปที่ความร่วมมือและทักษะในการทำงาน เป็นหมู่คณะอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลในสถานศึกษามักรวมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ การให้การฝึกอบรมแก่บุคคลที่เป็นตัวหลักไม่กี่คนและเน้นการสร้างคณะทำงาน การตัดสินใจ ที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐานได้แก่การสอนให้ทุกคนมีทักษะที่ต้องการในการสนทนา การเจรจา การเห็นพ้องต้องกัน การเห็นเป็นเอกฉันท์ และการจัดการประชุม

4. สร้างระบบเพื่อจับและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ยุทธวิธีใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อวัตถุประสงค์จะเน้นการใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เพื่อจับแนวคิดจากหมู่คณะ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงเฉพาะด้านทางเลือกในการแลกเปลี่ยนความรู้

5. สร้างพลังให้บุคคลไปสู่วิสัยทัศน์การร่วมมือ ท่วงท่าองค์กรเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และระดับที่ทุกในองค์กรมีส่วนร่วมเต็มที่ในการสร้าง และการใช้การเปลี่ยนแปลงที่ตามมากับวิสัยทัศน์เพื่อให้ได้รับการยอมรับเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ร่วมกัน สถานศึกษาอาจใช้คณะทำงานกำหนดและเปลี่ยนองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ เพื่อให้ได้รับอาจให้บุคคลล้มวัฒนธรรมและวิถีปฏิบัติเก่า ๆ และหันมาหาสิ่งใหม่ๆ เชิญผู้มีส่วนได้เสียมาเปลี่ยนแปลงผลผลิตที่สร้างขึ้นเพื่อให้เสนอแนวคิดของตน

6. เชื่อมโยงองค์กรให้เข้ากับ สถานศึกษาต้องทำหน้าที่ทั้งในระดับสากล และระดับท้องถิ่น สถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อดูว่าสถานศึกษาอื่น ๆ กำลังทำอะไร เพื่อบรรลุความเป็นเลิศ และเพื่อแก้ปัญหาคล้ายๆ กัน สามารถสำรวจสภาพแวดล้อมเพื่อหาแนวโน้มใหม่ โดยใช้ฐานข้อมูล คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีช่วยให้บุคคลในสถานศึกษาไปไกลเลยรัฐสถานศึกษาได้

7. ให้ความเป็นผู้นำเชิงยุทธวิธีเพื่อการเรียนรู้ ผู้นำที่เป็นต้นแบบของการเรียนรู้เป็นกุญแจสำคัญสำหรับชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้นำคิดอย่างมียุทธวิธีเกี่ยวกับวิธีใช้การเรียนรู้เพื่อพ่วงค์กรเดินไปสู่ทิศทางใหม่ ผู้นำสถานศึกษาสามารถอภิปรายแผนการพัฒนาและโอกาสกับบุคลากร และคณะครูอย่างเป็นกิจวัตร สามารถจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโอกาสเพื่อการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้แหล่งต่าง ๆ เพื่อเกื้อหนุนการพัฒนาบุคลากร

8. เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ คอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มทัศน์ โทรทัศน์ดาวเทียมและเทคโนโลยีที่มีสถานะเป็นศิลปะอื่น ๆ ให้ถือว่าเป็นทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ไม่ใช่สัญลักษณ์แห่งความเป็นเลิศทางวัฒนธรรม

9. เวลาเป็นทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ เวลาของสถานศึกษาควรจัดไว้สำหรับการเรียนรู้มากกว่าอย่างอื่น ความต้องการของผู้บริหาร และครูควรมาทึหลัง

10. หลักศึกษาศาสตร์ที่หลากหลาย นักการศึกษาใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและสมดุลมากขึ้นในการนำหลักสูตรไปใช้จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมครู

6. การนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดมิได้ก็คือ เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของโรงเรียน เกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียน ของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียน ดังนั้น การมี "ชุมชนแห่งวิชาชีพ" เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู เหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของโรงเรียน ตลอดจนจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้น การนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาจึงมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Community สร้างทีมครู คือ การแบ่งกลุ่มเพื่อระดมประสบการณ์ปัญหาหรือแนวทางการพัฒนา โดยเลือกประเด็นเพียง 1 ประเด็นเพื่อแก้ปัญหาแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 2 Practice จัดการเรียนรู้ คือ ร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา และนำสู่การปฏิบัติ โดยมีการเปิดห้องเรียน เพื่อการสังเกตการณ์สอน

ขั้นตอนที่ 3 Reflection สะท้อนคิดเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติ คือ การพบกลุ่มเพื่อสะท้อนคิดจากการจัดการเรียนรู้เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นจากการเปิดห้องเรียน ร่วมกันเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 Evaluation ประเมินเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูคือ การประเมินเพื่อการพัฒนาสมรรถนะครู ตามแบบคู่มือการประเมินการพัฒนาสมรรถนะครูรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 5 Network Development สร้างเครือข่ายการพัฒนา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของครู/นักเรียน ผ่านเครือข่ายการพัฒนา

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: ออนไลน์) กล่าวว่า ได้รวบรวมการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในสถานศึกษา ดังนี้ ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ จะต้องมีการชุมชนแห่งวิชาชีพเกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของครูเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียน ทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู ทำให้ลดความรู้สึก โดดเดี่ยวในการปฏิบัติงาน มีกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมที่จำเป็นต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา

1.1 การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ ระหว่างกัน เป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่พบเห็นจากการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของ ครูขึ้นมาพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ช่วยให้แต่ละคนได้วิเคราะห์และสะท้อนมุมมองของตนในประเด็นนั้น ต่อกลุ่มเพื่อนร่วมงานทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเกิดการเรียนรู้ และได้ข้อสรุปต่อปัญหาจากหลากหลายมุมมอง ยิ่งขึ้นบรรยากาศเช่นนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจขึ้นในหมู่ครูผู้สอน เพื่อช่วยกันปรับปรุงด้านการเรียนการสอนให้มีผลดียิ่งขึ้น

1.2 การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู ครูมีโอกาส แสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยงหรือ อาจเป็นผู้เชี่ยวชาญก็ได้ในระหว่างที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยกัน

1.3 รวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นกิจกรรมให้ครูได้มาเสวนา ใคร่ครวญ เพื่ออภิปรายและวิเคราะห์ด้านหลักสูตรและกลยุทธ์ด้านการสอนของครู ซึ่งแม้จะใช้เวลา มากก็ตาม แต่ก็เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้นและเพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนา นักเรียนให้เป็นผู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ต่อไป

1.4 สร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ ความร่วมมือร่วมใจทางวิชาชีพต่อกันของครูจะก่อให้เกิดพลังในการร่วมวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานประจำวันของครูแต่ละคนได้อย่างถาวร

1.5 ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม ขึ้นเป็นแนวทางของการอยู่ร่วมกันแทนที่การใช้อำนาจเชิงกฎหมายหรืออำนาจโดยตำแหน่ง

2. ความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างใหม่ของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ให้สามารถรองรับการเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.1 การกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการพบปะ ถกปัญหา

2.2 การกำหนดขนาดของชั้นเรียน

2.3 การเพิ่มอำนาจรับผิดชอบแก่ครูและการให้อิสระแก่โรงเรียน

2.4 เงื่อนไขด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การ

- 2.4.1 ลดความเป็นองค์การที่ยึด "วัฒนธรรมแบบราชการ"
- 2.4.2 สร้างเสริมวัฒนธรรมแห่ง "ความไว้วางใจและความนับถือ"
- 2.4.3 การสร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน
- 2.4.4 สร้างวัฒนธรรมการขอปรึกษาเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ
- 2.4.5 ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้นำ

คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ กล่าวว่า ขั้นตอนการนำรูปแบบ PLC ไปใช้ในสถานศึกษามีรายละเอียด แต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การรวมกลุ่ม ครูที่มีปัญหา/ความต้องการ เดียวกัน เช่นครูกลุ่มสาระเดียวกัน ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน เป็นต้น
 2. ค้นหาปัญหา ความต้องการ
 - 2.1 ร่วมกันเสนอปัญหา/ความต้องการ
 - 2.2 จัดกลุ่มปัญหา
 - 2.3 จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน
 - 2.4 เลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหา โดยการพิจารณาร่วมกัน
 3. ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา
 - 3.1 เรื่องเล่าเร้าพลัง/บอกเล่าประสบการณ์ที่แก้ปัญหาได้สำเร็จ
 - 3.2 ค้นหาตัวอย่าง/รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ
 - 3.3 ร่วมกันตัดสินใจเลือกรูปแบบ/วิธีการ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหา
 - 3.4 ออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหา
 4. ออกแบบกิจกรรมตามวิธีการ/นวัตกรรมที่กลุ่มเลือก
 5. แลกเปลี่ยนเสนอแนะ นำเสนอกิจกรรมการแก้ปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะ
 6. นำสู่การปฏิบัติ /สังเกตการสอน
 - 6.1 นำกิจกรรมไปใช้ในการแก้ปัญหา
 - 6.2 ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอน เป็นต้น
 7. สะท้อนผล
 - 7.1 สรุปผลการนำรูปแบบ/วิธีการ ในการนำไปแก้ปัญหา
 - 7.2 อภิปรายผลการแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทางในการพัฒนา
- นิตยา หล้าทูนธีรกุล (2562: 5) กล่าวว่า ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะต้องมามี คือ “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” การปฏิสัมพันธ์

ผู้ประกอบวิชาชีพครูของสถานศึกษา เกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแล และพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียน เนื่องจากครูส่วนใหญ่มักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้น การมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาเพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาจึงมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวมกลุ่ม PLC และขอจัดตั้งกลุ่ม PLC

การรวมกลุ่ม ความจำเป็นความสนใจ ค่านิยมและมีความเชื่อในทิศทางเดียวกัน พร้อมจะรวมพลังแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียน เป้าหมายเดียวกัน โดยมีการรวมสมาชิกแต่ละกลุ่ม ประมาณ 48 คน โดยแนวทางการรวมตัวกันของครูใน 4 แบบ มีดังนี้ แบบที่หนึ่ง คือ ครูจากกลุ่มสาระการสอนเดียวกันที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน แบบที่สอง คือ ครูมาจากกลุ่มสาระการสอนต่างกัน สอนระดับเดียวกัน แบบที่สาม คือ ครูมาจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป แบบที่สี่ คือ ครูมาจากกลุ่มสาระการสอนแตกต่างหลากหลาย

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สิ่งที่ต้องการพัฒนา

ปัญหาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับอาชีวศึกษาควรเป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาอันจะเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา โดย "ยึดปัญหาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยปัญหาคุณภาพผู้เรียนในส่วนของทักษะที่สำคัญ คือ 3R ได้แก่

Reading คือ ทักษะอ่านออก (W) Riting คือ ทักษะเขียนได้ (A) Rithmatic คือ มีทักษะในการคำนวณและ ทักษะ 8C ดังนี้ Critical Thinking and Problem Solving: มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ และแก้ไขปัญหาได้ Creativity and Innovation: คิดอย่างสร้างสรรค์คิดเชิงนวัตกรรม Collaboration Teamwork and Leadership: ความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ Communication Information and Media Literacy: ทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ Cross - cultural Understanding: ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการ คิดข้ามวัฒนธรรม Computing and ICT Literacy: ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี Career and Learning Skills: ทักษะทางอาชีพและการเรียนรู้ Compassion: มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย

ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการออกแบบ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นี้ สมาชิกในกลุ่ม PLC รวมพลังออกแบบกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ (Learning Management Strategy) ให้ได้นวัตกรรมที่จะนำไปจัดการเรียนรู้สู่เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่ต้องการ ซึ่งกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้อันเป็นนวัตกรรม

จัดการเรียนรู้ นี้ มี 3 ลักษณะ คือ เทคนิคการสอน วิธีการสอนและรูปแบบการสอนและมีความสัมพันธ์กัน

ตัวอย่างกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้จำแนกตาม ระดับของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมระดับเทคนิคการสอนนวัตกรรมระดับวิธีการสอน ได้แก่ วิธีการสอนเขียนสร้างสรรค์ธรรมชาติ 5 ขั้นตอน วิธีการสอนแบบโครงงานสานสู่นวัตกรรม 6 ขั้นตอน วิธีการสอนแบบ STEM ศึกษา 6 ขั้นตอน วิธีการสอน แบบแก้ปัญหาในหน้างาน 7 ขั้นตอน เป็นต้น นวัตกรรมระดับรูปแบบการสอน ได้แก่ รูปแบบการสอนเน้น STEM สู่ Innovation ยุค Thailand 4.0 รูปแบบการสอนสร้างนวัตกรรม ยุค Thailand 4.0 รูปแบบการสอนเน้นทักษะอาชีพ ยุค Thailand 4.0 เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจริง

การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจริง เน้นการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับแนว Active Learning ซึ่ง Active Learning คือ อะไรก็ตาม สิ่งใดก็ตาม ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการทำในการฝึกอะไรบางอย่าง และการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังลงมือทำลงไป ตัวอย่างเช่น

วิธีสอนบูรณาการ STEM 6 ขั้นตอน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวการจัดการ เรียนรู้ Active Learning ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมมีองค์ประกอบ พื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และการจัดสิ่งแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ มาเพิ่มเติมขั้นตอนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสูงสุด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระบุปัญหาในชีวิตจริงที่พบหรือนวัตกรรมที่ต้องการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมนั้น

ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบวิธีการแก้ปัญหาโดยเชื่อมโยงความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 วางแผน และดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนานวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนานวัตกรรม ได้

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือผลของนวัตกรรมที่พัฒนาได้ วิธีสอน "โครงงานเป็นฐาน 6 ขั้นตอน"

วิธีสอน "โครงงานเป็นฐาน 6 ขั้นตอน" เป็นกรณีตัวอย่างของนวัตกรรมการสอน อีก นวัตกรรมหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ Active Learning ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ ใหม่ สร้างนวัตกรรมที่เป็นผลลัพธ์จากการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน** ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงการไว้เป็นพื้นฐานเพื่อใช้ในการปฏิบัติขณะทำงานโครงการจริง ในขั้นแสวงหาความรู้

2. **ขั้นกระตุ้นความสนใจ** ครูเตรียมกิจกรรมที่จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยต้องคิด หรือเตรียมกิจกรรมที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจ ใคร่รู้ ถึงความสนุกสนานในการทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน ครูจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอจากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่หรือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. **ขั้นจัดกลุ่มร่วมมือผู้เรียนแบ่งกลุ่ม** เพื่อเตรียมการแสวงหาความรู้ใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม โดยผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ระดมความคิด หลังจากที่ได้ทราบหัวข้อสิ่งที่ตนเอง ต้องเรียนรู้ในภาคเรียนนั้น ๆ เรียบร้อยแล้ว

4. **ขั้นแสวงหาความรู้** ผู้เรียนเสมือนปฏิบัติกิจกรรมโครงการ ตามหัวข้อที่กลุ่มสนใจ ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนตามข้อตกลงของกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม โดยขอคำปรึกษาจากครู ผู้เรียนร่วมกันเขียนสรุปรายงานจากโครงการที่ตนปฏิบัติ

5. **ขั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้** ครูให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยครูใช้คำถามให้ผู้เรียนนำไปสู่การสรุปสิ่งที่เรียนรู้

6. **ขั้นนำเสนอผลงาน** ครูให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ โดยครูออกแบบกิจกรรมหรือจัดเวลาให้ผู้เรียนได้เสนอสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้น และผู้เรียนอื่น ๆ ในโรงเรียนได้ชมผลงาน

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล สะท้อนการจัดการเรียนรู้

การประเมินผล สะท้อนการจัดการเรียนรู้ เป็นการสืบเสาะ สรุปผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนา ซึ่งสมาชิกกลุ่มการเรียนรู้จะต้องมารวมตัวกันสืบเสาะ ตั้งคำถามสะท้อนคิดต่อผลการปฏิบัติการสอนที่ผ่านไปแล้ว โดยมุ่งตอบคำถาม อย่างน้อย 4 ประเด็น คือ

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเท่าใด
2. รู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้และ/หรือมีพฤติกรรมบรรลุตามเป้าหมายนั้นแล้ว
3. ผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ และยังไม่บรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมายจะทำอย่างไรกับผู้เรียนกลุ่มนี้ต่อไป
4. ผู้เรียนที่เกิดการเรียนรู้ และบรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมายแล้ว จะทำอย่างไรต่อไป กับผู้เรียนกลุ่มนี้สมาชิกของกลุ่ม ต้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการจัดการเรียนรู้กิจกรรม/นวัตกรรม/เผยแพร่

การสรุปผลเรียนรู้จากการปฏิบัติกรนำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ต่อไปครูที่เป็น Model Teacher การจัดการเรียนรู้จะต้องนำผลสรุปที่ได้รวบรวมบันทึกผลไว้ให้เรียบร้อยอย่างเป็นทางการโดยจะมีการดำเนินการอย่างน้อย 2 เป้าหมาย คือ

เป้าหมายที่ 1 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ไว้เพื่อเป็นพัฒนาการของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่เป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้ร่วมเพื่อสะท้อนว่ากว่าจะสามารถพัฒนาลูกศิษย์ให้บรรลุตามพฤติกรรมเป้าหมาย

เป้าหมายที่ 2 บันทึกผลที่ได้จากการสรุปจะต้องนำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ซึ่งเชื่อมั่นว่าการจัดการเรียนรู้จะมีคุณภาพต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม โดยจะมีการเริ่มดำเนินการวงรอบใหม่ของการจัดกิจกรรมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน ในรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบต่อ ๆ ไป

กรณีศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กัมพล เจริญรักษ์ (2559: 35) กล่าวว่า โรงเรียนบ้านทุ่งยาวคำโปย จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งจะต้องมีการเสริมพลังอำนาจ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเป็นวิถีชุมชน ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โรงเรียนได้กำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทุกสัปดาห์ ในวันพฤหัสบดีตั้งแต่เวลา 15.25 น. เป็นต้นไปใช้เวลาประมาณ 1 - 3 ชั่วโมง จะไม่มีการกำหนดเวลาเลิกแต่จะดูที่บรรยากาศในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้บริหารมีโอกาสได้แทรกความรู้ เทคนิคกระบวนการสอนเพิ่มขึ้นเมื่อเป็นผู้นำวงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูส่วนใหญ่จะเล่าให้ฟังว่า เด็ก ๆ จะเจ็บบลงมาก เริ่มที่จะคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น รู้จักการรอคอยมากขึ้น คนที่ไม่กล้าพูดจะเริ่มพูด เพราะครูจะตั้งคำถามและให้เด็กคิด ไม่มีถูกไม่มีผิดและเปิดโอกาสให้เด็ก ทุกคนได้พูดได้คิดตามความสามารถของเด็กเอง แรก ๆ เด็กอาจจะไม่กล้าพูดทุกคน บางคนยังลอกคำพูดของเพื่อนอยู่ก็มี พอเริ่มมีความไว้วางใจครูมากขึ้น ครูเรียนรู้ไปด้วยกันกับเด็ก เด็กเรียนรู้ไปด้วยกัน เด็กมีความสุขที่ได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำมี ความสุขที่ได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนตัวของครูเองเกิดความภาคภูมิใจและอยากเล่าให้ ครูคนอื่นฟังในวงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากสิ่งที่ตนเองทำแล้วประสบความสำเร็จหรือเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในตัว ของนักเรียน ทำให้มีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้และที่สำคัญที่สุดคือครูเกิดพลังในการพัฒนาตนเองเกิดพลังในการทำงาน มีศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563: 5) กล่าวว่า โรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด นำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้การพัฒนาครู โดยการสร้างระบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง พัฒนากำหนดขึ้น โดยระบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับการพัฒนาครู ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ให้มีการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอันนำไปสู่การพัฒนาตนเองแห่งคุณภาพ ห้องเรียนแห่งคุณภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และยังให้สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งสามสถาบันได้เข้าไปร่วมประชุมปรึกษาหารือกันในโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง เรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม คือ ดีวิธีเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู

สำหรับกลุ่มผู้บริหารได้ร่วมวางแผน สังเกตชั้นเรียนและสะท้อนคิดร่วมกับครูผู้สอนทำให้ผู้บริหารเข้าใจครูมากขึ้น เข้าใจบริบทที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน อันจะนำไปสู่แนวทางการสนับสนุนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ส่วนกลุ่มศึกษานิเทศก์สามารถวางแผนเข้าร่วมสังเกตการสอนในชั้นเรียน สะท้อนคิดร่วมกันกับครู ผู้บริหาร อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้เข้าใจบริบท สภาพและความต้องการของครูและแนวทางการสนับสนุนมากขึ้น ผลที่เกิดกับผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการให้เหตุผล การรู้ภาษา และการรู้เรื่องจำนวน ตามระดับชั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลที่เกิดกับโรงเรียน โรงเรียนมีวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 ขั้นตอน เพื่อร่วมกัน เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ทั้งในด้านการให้เหตุผล การรู้ภาษา และการรู้เรื่องจำนวน ให้กับนักเรียน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ดี โดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญ เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กร ที่พัฒนาจากแนวคิดมาจากองค์กรแห่งการเรียนรู้จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีของผู้เรียน มีกัลยาณมิตรในวิชาชีพ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวัฒนธรรมของโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 (2564: 16) กล่าวว่า โรงเรียนบ้านใหม่กิโล 8 อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้กล่าวคือ แนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษานี้ใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติเพื่อมุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเร่งรัด พัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เน้นการพัฒนายกระดับคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา นำแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลงสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงการบริหารจัดการและกิจกรรม ในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการตามกรอบนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายจุดเน้นเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเสนอแนวทางขอขยาย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวมกลุ่ม PLC รวมกลุ่มครูที่มีปัญหา/ความต้องการเดียวกัน เช่น ครูกลุ่มสาระเดียวกัน ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาปัญหา ความต้องการ 1) ร่วมกันเสนอปัญหา/ความต้องการ 2) จัดกลุ่มปัญหา 3) จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน 4) เลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหา โดยการพิจารณาร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา 1) เรืองเล่าเร้าพลัง/บอกเล่าประสบการณ์ที่แก้ปัญหาได้สำเร็จ 2) ค้นหาตัวอย่าง/รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ 3) ร่วมกันตัดสินใจเลือกรูปแบบ/วิธีการ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 ออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหา ออกแบบกิจกรรมตามวิธีการ/นวัตกรรมที่กลุ่มเลือก

ขั้นตอนที่ 5 แลกเปลี่ยนเสนอแนะ นำเสนอกิจกรรมการแก้ปัญหา ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 6 นำสู่การปฏิบัติ /สังเกตการสอน 1) นำกิจกรรมไปใช้ในการแก้ปัญหา 2) ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7 สะท้อนผล

1. สรุปผลการนำรูปแบบ/วิธีการ ในการนำไปแก้ปัญหา
2. อภิปรายผลการแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

กล่าวโดยสรุปทั้ง 7 องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา กล่าวคือ เอกลักษณะสำคัญของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยกลยุทธ์การสร้างความร่วมมือที่ยึดเหนี่ยวกันด้วยวิสัยทัศน์ร่วมมุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และชุมชนกัลยาณมิตร แสดงถึงการรวมพลังของครูและนักการศึกษาที่เป็นผู้นำร่วมกันทำงานร่วมกันแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ มุ่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพภายใต้โครงสร้างอำนาจทางวิชาชีพและอำนาจเชิงคุณธรรมที่มาจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมนำร่วมพัฒนาของครู ผู้บริหาร นักการศึกษาภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งถึงผู้เกี่ยวข้องต่อไป

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) รวมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและขอจัดตั้งกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) วิเคราะห์สิ่งที่ต้องการพัฒนา 3) ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4) นำสู่การปฏิบัติ (จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจริง) 5) ประเมินผลสะท้อน การจัดการเรียนรู้ และ 6) สรุปผลการจัดการเรียนรู้ /กิจกรรม/นวัตกรรม/เผยแพร่

7. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีนักการศึกษา เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 40) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง องค์กรสนับสนุนให้สมาชิกมีการเรียนรู้และเป็นองค์กรที่มีการปรับเปลี่ยนตนเอง การเรียนรู้ จะเป็นกระบวนการที่ใช้ยุทธศาสตร์ โดยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการนำไปบูรณาการสอดคล้องกับการทำงาน การเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้

วิจารณ์ พานิช (2557: 51) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การมีคุณค้ำร่วม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน โดยอาศัยความต้องการ และความสนใจของสมาชิกเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก

นันทนัช นันทพงษ์ (2561: 2) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สามารถใช้กระบวนการหรือแนวคิด วิธีการต่างๆ ที่นอกจากการสร้างกลุ่มตามกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ยังมีแนวทางที่ทำให้ครูเกิดการรวมกลุ่มและเกิดการท างานแบบร่วมมือ ซึ่งจะทำให้โรงเรียนเกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นได้

Ministry of Education (2017: Online) กล่าวว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง งานและการเรียนรู้ของวิชาชีพครูไม่สามารถทำอย่างโดดเดี่ยวแบ่งแยกกันทำตามสายงานจึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนาแนววิถีการเรียนรู้และพัฒนาขององค์กรแบบโรงเรียนที่เรียกว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างหลากหลายรูปแบบในบริบทต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ จะมีลักษณะเฉพาะในกลุ่มสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ การเรียนรู้จะเป็นกระบวนการที่ใช้การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความเป็นกัลยาณมิตรค่านิยม และวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างสมาชิกทางวิชาชีพ และเชิงวิชาการหรือวิทย์สัมพันธ์ต่อกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ความเชื่อและพฤติกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้และทำให้เกิดการจัดการความรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก

จากแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวคิดการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากมายอันส่งผลต่อการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิต

ของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การที่ผู้สอนจะจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็น หลากหลายและสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาวะความเป็นจริงได้

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) เป็นกระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ก็ตาม ที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ เรียกว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ยู และดันแคน (Hough and Duncan, 1970 : 144 อ้างถึงใน สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557 : 7)) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ ว่าหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และมีความสุข ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจใน จุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนเลือกเนื้อหาได้เหมาะสม สอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557 : 8) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ของผู้สอน

กุลิศรา จิตรชญาวนิช (2562 : 2) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของผู้สอนตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จน

สิ้นสุดการ ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและเกิดทักษะหรือ สมรรถนะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายในข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ สภาพการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ และสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ได้

1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมี พัฒนาการที่เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการดังนี้ (กุลิสรา จิตรชญาวนิช,2562 : 11)

1. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามในการจัดการเรียนรู้ แต่ครั้งโดยทั่วไป ผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้เอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่ดีขึ้นหรือต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่พึงประสงค์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา

2. การจัดการเรียนรู้ช่วยทำให้จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ทั้งนี้ การ กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ในหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาของสังคมไทยอาจจะมี ทั้ง ความเหมือนกันและต่างกัน แต่ไม่ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับจะกำหนดไว้อย่างไรสิ่ง ที่ สำคัญที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผลก็คือ การจัดการเรียนรู้ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ดีมี ประสิทธิภาพจะส่งผลทำให้การศึกษามีคุณภาพ

3. การจัดการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำไปใช้ในการ ดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ซึ่งทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่สถานศึกษาควรจัดให้กับผู้เรียนมี หลายทักษะ ด้วยกัน เช่น ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม ทักษะการ สื่อสาร ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

4. การจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ทำให้ผู้เรียนเป็น คนที่ สามารถแยกดีชั่วถูกผิดออกอย่างมีเหตุผล มีหลักยึดปฏิบัติในการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความ ถูกต้องดี งาม และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

5. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนรู้จักเอาตัวรอด เนื่องจากการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการสร้างองค์ความรู้พัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญาที่ชาญฉลาด รวมทั้งพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น สำหรับผู้เรียน และยังสามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายให้ผู้เรียนนำไป ประยุกต์ใช้ได้จริง ในการดำรงชีวิตให้มีความสุขในสังคม ดังนั้น เมื่อผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์

และทักษะต่าง ๆ จากการศึกษาและการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งดังกล่าวมาใช้ให้เป็นประโยชน์และรู้จักที่จะเอาตัวรอดอยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน

6. การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

7. การจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่การสร้างเสริมอาชีพหรือรายได้ให้กับผู้เรียน

8. การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้น่าองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้พัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าได้

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้ผู้เรียนจะประสบ ความสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ หากผู้สอนเลือกใช้ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กระจ่างแจ้ง เพื่อสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2561 : 25 - 26) ได้อธิบายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้คือ การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการ นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและ เยาวชน

ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะ สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้ว จึงพิจารณา ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวในข้างต้น แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้สอนนำไปเป็นหลักยึดในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้นประกอบด้วย หลักการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้สอนพึงให้ความสำคัญและต้องพยายามจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ 7 แนวคิดดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้

1.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของตนและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557 : 9 - 10)

1. ผู้เรียน
2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบ ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ ผู้สอนจะต้องคำนึงและจะละเลยไม่ได้

2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญ และส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปได้ในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความชื่นบานของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดย ผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตาม บรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกนอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนที่เข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียน 9 ชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิว หรือบางครั้งผู้เรียนได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาเนื่องจากความไม่ปรองดองในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจมีความกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียน จะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนควรจะฝึกให้มีความไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562 : 6 - 7) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ คือ การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน จึงจะสามารถทำให้การจัดการเรียนรู้ ประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้สำหรับองค์ประกอบของการจัดการ เรียนรู้ที่สำคัญซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดทั้งหมดในหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจ และสามารถนำสิ่งต่างๆที่บรรจุไว้ในหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนด ที่สำคัญถ้าผู้สอนไม่ได้มีการศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่าง ๆ ในหลักสูตร ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะสอนเนื้อหาอะไร เพื่ออะไร และวัดผลประเมินผลอย่างไร

2. จุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้ง เพราะจะทำให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย สามารถทราบว่าผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมใดบ้าง รวมทั้งสามารถวางแผนเตรียมเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

3. การจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้ผู้สอนทราบว่า จะจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสม กับเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4. สื่อการเรียนรู้ การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสม กับเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. การวัดผลและประเมินผล จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยทำให้ผู้สอนนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและ ประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำปัญหาที่ค้นพบ มาใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

6. ผู้สอนหรือครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นและเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะ ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน

7. ผู้เรียน หรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอน เพราะถ้าไม่มีผู้เรียนหรือผู้รับความรู้และประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ก็ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้เพราะไม่มีผู้รับ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาในข้างต้นมีหลายอย่างด้วยกัน เริ่มตั้งแต่หลักสูตร จุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ผู้สอน ผู้เรียน รวมทั้งองค์ประกอบทางจิตวิทยา คือ บรรยากาศทางจิตวิทยาและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง หากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไป ก็จะมีผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างสมบูรณ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ไม่เต็มศักยภาพและไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

1.5 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี

กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562 : 10) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้ที่ดีในสถานศึกษาทุกระดับ ได้ดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มองเห็นได้ (Visible Learning) โดยผู้สอนอาจใช้วิธีการหรือมาตรการต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่สูง เช่น การให้ผู้เรียนบอกความคาดหวังและให้เกรดตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย การอภิปรายในชั้นเรียน การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน การฝึกคิดเกี่ยวกับการใช้ความคิดของตนเอง (Think about Thinking) การจัดการห้องเรียนและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง

2. ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนและผู้สอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เช่น วิทยุภาวะของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหาที่เรียน การใช้แรงเสริม การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

3. จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และจะต้องส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัย การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกในการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องพยายามใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมีความน่าสนใจและทันสมัยมาใช้พัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนด ไว้

5. มีการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบันการวัดผลประเมินผลสามารถใช้วิธีการได้หลายรูปแบบ เช่น การวัดผลตามสภาพจริง ทั้งนี้การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ คือ การวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน การวัดผลและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นมีลักษณะเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีประกอบของการสอน ลำดับขั้นตอนการสอนที่ไม่สับสนสอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหาและกับผู้เรียน คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัย รวมทั้งผู้สอนรู้จัก ใช้จิตวิทยาการในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน

1.6 แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

โลกในศตวรรษที่ 21 มีสิ่งใหม่ปรากฏขึ้นมากมายในแต่ละวัน ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้จบสิ้น ดังนั้น การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนจำจึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะสิ่งที่ควรนำไปสอนผู้เรียนยังมีอีกมากมาย และไม่สามารถสอนจนหมดสิ้น ภายในเวลาเรียนที่กำหนดได้ ดังนั้น เนื้อหาสาระที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก มีความสามารถในการสกัดและคัดกรองข้อมูลที่ควรเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรมุ่งสอนเกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากรที่จะเรียนรู้ที่เรียกว่ามีจิตแห่งวิทยาการ เกิดการรู้คิด สอนเกี่ยวกับการคิดขั้นสูง การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา การจัดการแก้ไขปัญหา การสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น การสร้างเครือข่าย มีทักษะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยได้เรียนเกี่ยวกับการใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการช่วยแสวงหาความรู้และนำมาสร้างองค์ความรู้ ฝึกวางแผนการทำงาน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการความรู้

เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ รวมทั้งได้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้มและสามารถคาดการณ์ความเป็นไปในอนาคต (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2561 : 58)

ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพยาวี ยินดีสุข (2557 : 43-46) ที่ได้กล่าวถึง กระบวนทัศน์ใหม่การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นให้คนมีปัญหา เพราะปัญหาของคนในชาติ มีความสำคัญยิ่งกว่าทรัพยากรแร่ธาตุ การศึกษาในยุคนี้เน้นรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ เน้นการร่วมมือจากปวงชน เป็นการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้แบบรวมพลัง การจัดการเรียนรู้เน้นการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ครูต้องสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนใช้ปัญหาในการสร้างความรู้และผลิตผลผลิต ด้วยตนเองที่มีค่าต่อสังคม กระบวนทัศน์ของการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงต้องมี การปรับกระบวนทัศน์ของครูไทยจากกระบวนทัศน์เดิมที่ครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered) เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (child-centered) เน้นการบูรณาการ (integration) โดยกระบวนทัศน์ใหม่สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.1 ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยง
 - 1.2 ใช้หลากหลายรูปแบบในการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ
 - 1.3 เราให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น กระตุ้นความสนใจให้คิดลงมือปฏิบัติ สืบค้น ตรวจสอบ ค้นคว้า และเรียนรู้
 - 1.4 การสอนเป็นกระบวนการริเริ่ม อำนวยความสะดวก และให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และค้นพบความสามารถที่สมบูรณ์ด้วยตนเอง
 - 1.5 การสอนคือ การร่วมกันอย่างมีความสุขในการใช้กระบวนการแล้ว ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ โดยผู้เรียน
 - 1.6 การสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และหมายถึงการค้นพบอยู่เสมอ การทดลองความสามารถ หรือศักยภาพของตนเอง การสะท้อนกลับและการพัฒนาอาชีพ
2. การเรียนรู้ที่เน้นท้องถิ่นและเน้นความเป็นสากล
 - 2.1 ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในท้องถิ่น ในชุมชน และในจังหวัด
 - 2.2 จะต้องเป็นการสอนที่เน้นกลุ่มหรือทีมและการสร้างเครือข่าย
 - 2.3 เป็นการสอนจากห้องเรียนสู่โลกภายนอก
 - 2.4 เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างไม่จำกัดเวลาและสถานที่
 - 2.5 สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม
 - 2.6 เน้นการสร้างเครือข่ายของครูในโรงเรียน ออกสู่โลกภายนอก

จากแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอนเกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการทำงานเป็นทีม มีการบูรณาการหลาย ๆ วิชาเข้าด้วยกัน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการสร้างเครือข่ายสู่โลกภายนอก สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

จากแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวคิดระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

1. ระบบชี้แนะ (Coaching)

1.1 ความหมาย

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของระบบชี้แนะหรือการชี้แนะไว้ดังนี้

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2559 : 1-2 อ้างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒน์, 2565:45) ให้ความหมายของการให้คำชี้แนะ (Coaching) ไว้ว่า การให้คำชี้แนะครูในสถานศึกษา ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรหรือครู ทั้งนี้ผู้ให้คำชี้แนะ Coach โดยปกติ Coach สามารถเป็นได้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายในส่วนผู้ถูกให้คำชี้แนะ โดยปกติจะเป็นครูที่อยู่ในสถานศึกษา เรียกผู้ถูกสอนว่า “Coachee” การให้คำชี้แนะจัดได้ว่า เป็นกระบวนการหนึ่งของผู้ให้คำชี้แนะใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาครูให้มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal Attributes) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Result Oriented) โดยจะต้องตกลงยอมรับร่วมกัน (Collaborative) ระหว่างผู้นิเทศและครู ทั้งนี้การให้คำชี้แนะจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครู (Individual Performance) ในปัจจุบันแม้การให้คำชี้แนะยังมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพ (Potential) ของครูเพื่อให้ครูมีพัฒนาการของความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะตัว และมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สูงขึ้นต่อไป เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อันนำมาซึ่งตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต นอกจากนั้น การนิเทศแบบให้คำชี้แนะยังถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างผู้นิเทศและครูหรือเรียกว่า การสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) ที่ผู้นิเทศใช้ในการชี้แจง ทำความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ให้เตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่

อาจจะเกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลาและเป็นช่องทางในการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นโอกาสอันดีที่ผู้นิเทศจะได้รับรู้ถึงเป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา จากการเข้าร่วมประชุมกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 49) สรุปความหมายของ Coaching ได้ว่า คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้นิเทศภายใน เป็นผู้โค้ชเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครู ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีผลงานอยู่ในระดับมาตรฐานเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานและพัฒนาศักยภาพของครูในด้าน การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

สรุป การให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นการเรียนรู้และพัฒนาในวิชาชีพแก่ครูและเพื่อนในการไตร่ตรองสะท้อนคิด สนทนาพูดคุยเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกและการพัฒนาการใช้ความคิดเกี่ยวกับการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานที่ดี

1.2 วิธีการที่ใช้ในการชี้แนะ

หลักหรือวิธีการที่ใช้ในการชี้แนะ มีดังนี้

1.2.1 การสร้างทางเลือก (Choice) กล่าวคือ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการทำงาน ร่วมกับครู คือการเคารพในการตัดสินใจของครูที่ได้รับทางเลือกในการทำงานร่วมกับผู้ชี้แนะ ครูมีความคิดที่ดีเกี่ยวกับสิ่งที่ ตนเองรู้และสิ่งที่ผู้ชี้แนะต้องการ

1.2.2 การสนทนา (Dialogue) ผู้ชี้แนะและครูใช้เวลาในการสนทนาเกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนและช่วยแก้ปัญหาไปพร้อมกัน

1.2.3 ความรู้ในการปฏิบัติ (Knowledge in Action) ผู้ชี้แนะสอนการทำงานในสมมติฐานว่า การเรียนรู้ เรียนรู้ได้เร็วขึ้น เมื่อเรียนจากการทำงาน ผู้ชี้แนะแบ่งปันความคิดกับครู ระหว่างการประชุมในช่วงเวลาที่ว่างจากการสอนหรือการเป็นแบบอย่างการสอนในชั้นเรียน

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 52-53) การช่วยเหลือครูจำเป็นต้องใช้กลุ่มบุคคลบทบาท และกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อนำพาครูไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ช่วยเหลือครูให้พัฒนาการจัดการ เรียนการสอน อย่างน้อย 4 มิติ คือ การนิเทศ (Supervision) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การอบรม (Training) และการสอนงาน (Coaching) ที่ผู้ที่มีขีดชอบงานพัฒนา ควรใช้บทบาทเหล่านี้ในจังหวะที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้ การนิเทศ (Supervision) เป็นการดำเนินการโดยผู้มีประสบการณ์ในการใช้กระบวนการ วิธีการต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลืออำนวยการ กำกับ ดูแล เพื่อคุณครูสามารถ พัฒนาความรู้ความสามารถได้ตามเป้าหมายขององค์กร การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เป็นวิธีการที่ผู้ที่มีประสบการณ์ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่าให้ได้รับการพัฒนาทั้งเรื่องวิชาชีพและการดำเนินชีวิต ให้พัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกัน การอบรม (Training) เป็นวิธีการให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยมีหลักสูตร และวิธีการในการดำเนินการเฉพาะ ให้ได้ผลตาม

มาตรฐานที่วางไว้ การสอนงาน (Coaching) เป็นวิธีการในการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของคุณครู โดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมายของงานนั้น หรือการช่วยให้สามารถนำความรู้ความ เข้าใจที่มีอยู่และ/หรือ ได้รับการอบรมมาไปสู่การปฏิบัติได้

สรุป วิธีการที่ใช้ในการชี้แนะการชี้แนะมีวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง (Modeling) การนิเทศ (Supervision) การอบรม (Training) การสอนงาน (Coaching) ซึ่งทำให้ผู้รับการชี้แนะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลังในการผลักดันสู่แนวทางในการพัฒนาการศึกษา

2. ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)

2.1 ความหมาย

เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (ม.ป.ป. : 80-81 อ้างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒน์, 2565:77) ได้อธิบายความหมายไว้ดังนี้ ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษ (Longman : Online) ได้ให้ความหมายของ Mentor ไว้ว่าเป็น An Experienced Person who Advises and Helps a Less Experienced Person (บุคคลที่มีประสบการณ์ผู้ชี้แนะและช่วยเหลือบุคคลที่มีประสบการณ์น้อยกว่า) คำว่า mentor มีรากศัพท์มาจาก Mentor ในมหากาพย์โอดิสซีย์ ของ Homer ซึ่ง Mentor เป็นข้าราชการสำนักและผู้ให้คำปรึกษาผู้ซื่อสัตย์ของโอดิสซียุส ได้รับความไว้วางใจให้ดูแลและเรื่องการศึกษาและอบรมเทเลมาคัส (Telemachus) บุตรผู้เยาว์วัยของโอดิสซียุส ระหว่างที่โอดิสซียุสจากไปรบในสงครามกรุงทรอยมอร์ดัน และพามา ต่อมาความหมายของการเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ได้กลายมาเป็นหมายถึงคนที่ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้เข้าใหม่ (Mentee) ด้วยความพยายามอย่างที่สุด จนกระทั่งให้มั่นใจและสามารถทำงานได้ในสภาวะการทำงานใหม่ได้

Mentor คือ ผู้ที่ส่งเสริมบุคลากรได้พัฒนา มีความสัมพันธ์ลักษณะพลวัต (Dynamics) มีความผูกพันกัน ช่วยเหลือในการพัฒนาทางวิชาชีพผ่าน เครือข่ายทางอาชีพ ตามความหมายของการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ที่มีความหมายแบบกว้างนั้น เป็นการพัฒนาบุคลากรที่เน้นความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One Relationship) หรือเป็นกลุ่มย่อยโดยมีผู้ที่มีประสบการณ์เรียกว่า พี่เลี้ยง (Mentor) ดำเนินการพัฒนาผู้มีที่เข้ามาทำงานใหม่ หรือผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่าเรียกว่า Mentee (ผู้รับการฝึกจากพี่เลี้ยง) หรือ protégé (ผู้รับการ ปกป้อง) โดยได้รับพัฒนาทั้งทางด้านวิชาชีพและเรื่องส่วนบุคคล ในวงการศึกษาก็สามารถใช้การเป็นพี่เลี้ยงได้ หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและผู้รับการฝึก เช่น ผู้บริหารดูแล ช่วยเหลือผู้บริหาร ครูที่มีประสบการณ์กับครูที่เข้ามาใหม่นักเรียนเก่งกับนักเรียนอ่อน เมื่อเน้นไปที่การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นหลัก ระบบพี่เลี้ยงถือเป็นกิจกรรมการนิเทศแบบหนึ่ง ในปี ค.ศ.1970 สหรัฐอเมริกาได้นำระบบพี่เลี้ยงมาใช้ในการสอนงานแก่บุคลากรในหน่วยงานของรัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และต่อมาได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและ

ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว โดยนำมาใช้ในการสอนงานทางธุรกิจอุตสาหกรรม วิชาชีพทางการศึกษา วิชาชีพทางการแพทย์

ในประเทศไทยระบบพี่เลี้ยง ในอดีตที่ผ่านมามีแบบแผนการเรียนรู้ที่มีลักษณะดังคำที่ว่า “ศิษย์มีครู” กล่าวคือ การฝากตัวเป็นศิษย์แก่ครู เพื่อเรียนรู้สรรพวิทยาการต่าง ๆ ลักษณะการเรียนรู้ผ่านทางการทำงาน ร่วมกันกับครูการสังเกตและ จดจำแบบ “ครูพักลักจำ” ดังนั้นความสัมพันธ์จึงมีความลึกซึ้ง เอื้ออาทรต่อกัน ครูก็ดูแลศิษย์และมอบสิ่งที่ดีให้สมกับที่เรียกว่าเป็น “ศิษย์ก้นกุฏิ” ต่อมาเมื่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีวิชาชีพหลายสาขาที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญเป็นพิเศษจำเป็นต้องใช้พี่เลี้ยงเพื่อดูแลให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ได้แก่ วิชาชีพทางการแพทย์ การพยาบาล และงานอุตสาหกรรม ในปัจจุบันมีการใช้คำว่า Mentor ในความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา หรือที่โดยทั่วไปใช้คำว่า advisor ในส่วนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่จัดให้มีทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ก็กำหนดเงื่อนไขว่าผู้ขอรับทุนต้องมือนักวิจัยพี่เลี้ยงทำหน้าที่ดูแลและให้ความช่วยเหลือ

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 62) ได้ให้ความหมายของ Mentoring ว่าหมายถึงพี่เลี้ยงเป็นการให้ผู้ที่มีความสามารถหรือเป็นที่ยอมรับ หรือผู้บริหารในหน่วยงานให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือรุ่นน้องหรือผู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานเพื่อให้มีศักยภาพ สูงขึ้นแต่อาจไม่เกี่ยวกับหน้าที่ในปัจจุบันโดยตรง พี่เลี้ยงจะเรียกว่า Mentor ส่วนบุคคลที่ได้รับการดูแลจากผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงเรียก Mentee บางองค์กรจะเรียกระบบพี่เลี้ยงหรือ Mentoring System นี้ว่า Buddy System เป็นระบบที่พี่จะต้องดูแลเอาใจใส่น้อง คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำ เมื่อ Mentee มีปัญหาส่วนใหญ่องค์กรจะกำหนดให้มีระบบการเป็นพี่เลี้ยงให้กับพนักงานใหม่ที่เพิ่งเข้ามาทำงาน ผู้ที่เป็น Mentor จะเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานมาก่อนที่ไม่ใช่หัวหน้างานโดยตรง ทั้งนี้คุณสมบัติหลักที่สำคัญของบุคคลที่จะทำหน้าที่พี่เลี้ยงให้แก่พนักงานใหม่นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีทัศนคติ หรือความคิดในเชิงบวก (Positive Thinking) มีความประพฤติดีสามารถปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ Mentee ได้บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของ Mentor ได้แก่การถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ภายในองค์กร ให้พนักงานใหม่รับทราบ รวมถึงจะต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร ตลอดทั้งต้องมีการตรวจสอบและติดตามผลความรู้ความเข้าใจใน ข้อมูลที่ให้กับพนักงานใหม่ด้วย สรุปได้ว่า Mentoring หมายถึง พี่เลี้ยงที่คอยดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูที่จะพัฒนาตนเองตาม วิชาชีพในรูปแบบของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.2 รูปแบบของระบบพี่เลี้ยง

เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (ม.ป.ป. : 82-83 อ้างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิวัฒนนะ, 2565:77) ได้อธิบายรูปแบบของระบบพี่เลี้ยงไว้ดังนี้

เนื่องจากระบบพี่เลี้ยงมีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางในหลายสาขาวิชา ทั้งมีการจัดในหลายลักษณะ โดยใช้เกณฑ์หลากหลายแบบเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจการจัดรูปแบบของการเป็นพี่เลี้ยงแบบต่าง ๆ และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในสภาพบริบทสถานศึกษาของไทย จึงขอเสนอแนวคิดจากเอกสารต่างประเทศ ดังนี้ หากแบ่งรูปแบบของระบบพี่เลี้ยงแบบหยาบก็จะได้ว่า ระบบพี่เลี้ยงครู (Mentoring) มี 2 รูปแบบ คือ 1) ระบบพี่เลี้ยงครูตามธรรมชาติ (Natural mentoring) ได้แก่ การสอนการชี้แนะและการให้คำปรึกษาและ 2) ระบบพี่เลี้ยงครูที่มีการวางแผนไว้ (Planned Mentoring) มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่มีโครงสร้าง เป็นกระบวนการอย่างเป็นทางการ (Office of Research)

จากแนวคิดระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก

1. ความหมาย

ได้นั้นนักวิชาการได้นิยามความหมายไว้หลากหลายดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563 : 18) แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวคิดหรือมโนทัศน์สำคัญเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ผู้เรียนมิได้เป็นผู้รับความรู้หรือข้อมูลจากผู้อื่นถ่ายทอดมาให้เท่านั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นฝ่ายรุก คือ มีความตื่นตัวที่จะต้องศึกษาจัดกระทำข้อมูล และสร้างความเข้าใจในข้อมูลหรือความรู้นั้น ๆ ให้แก่ตนเองเพื่อทำให้สิ่งที่เรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง อันจะส่งผลให้สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งในกระบวนการสร้างความเข้าใจให้แก่ตนเองจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Learning) ทั้งทางกาย (Physically Active) สติปัญญา (Intellectually Active) สังคม (Socially Active) และอารมณ์ (Emotionally Active)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 2) ได้ระบุว่าจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถามและถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 81) Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายาม โดยธรรมชาติของมนุษย์และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

สรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน มีความตื่นตัวที่จะต้องศึกษาจัดกระทำข้อมูล และสร้างความเข้าใจในข้อมูลหรือความรู้นั้น ๆ ให้แก่ตนเอง เพื่อให้สิ่งที่เรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง

2. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563 : 7) กล่าวว่า รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563 : 22-24) ได้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านสติปัญญา การใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่างๆ Concept Attainment Model, Syntectics Model, Inductive Thinking Model, CIPPA Model, G PAS Model ฯลฯ

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านสังคม ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบสืบสอบและ แสวงหา ความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Model), รูปแบบการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning Model) ฯลฯ

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านอารมณ์ ใช้รูปแบบการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์ความรู้สึกไปในทางที่พึงประสงค์การเรียนการสอนด้านจิตพิสัย กระบวนการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification Model) กระบวนการกัลยาณมิตร กระบวนการสอนค่านิยมและจริยธรรม กระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนา ตนเองโดยใช้ระบบคู่สัญญา ฯลฯ

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 106) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบ Active Learning อาจจะนำเอาวิธีการสอนหลากหลายวิธีมาผสมผสาน โดยผู้สอนจะวางแผนคัดเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติ รายวิชา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะผู้เรียน รวมไปถึงออกแบบสัดส่วนของเทคนิคหลัก เทคนิครองในการ สอนแต่ละครั้ง ทั้งนี้ควรเป็นกลุ่มวิธีการสอนที่เน้นรูปแบบดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมเหมาะสมกับ

รายวิชาที่เน้นปฏิบัติหรือเน้นการฝึกทักษะ สามารถใช้จัดการเรียนการสอนได้ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล หลักการสอนคือ ผู้สอนวางแผนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จำเป็นต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความคิด อภิปรายสิ่งที่ได้รับจากสถานการณ์

2. การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) จัดเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยวก็ได้โดยพิจารณาจากความง่าย และความเหมาะสมของโจทย์งาน และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนวางแผนดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองโดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษา จากนั้นให้นักศึกษานำเสนอแนวคิด การออกแบบชิ้นงาน พร้อมให้เหตุผลประกอบ การค้นคว้าร่วมกับการอภิปรายในชั้นเรียน จากนั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำชิ้นงาน และส่งความคืบหน้าตามกำหนด การประเมินผลจะประเมินตามสภาพจริง โดยมีเกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ล่วงหน้าและแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนลงมือทำโครงการและมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประเมินผล

3. การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจากเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการศึกษาค้นคว้าปัญหาที่สมมุติขึ้นจากความจริงแล้วร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเสนอวิธีแก้ปัญหา การเลือกปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาการสอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม วิเคราะห์วางแผนกำหนดวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ขณะลงมือแก้ปัญหา สดท้ายเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแก้ปัญหาผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน สรุปผลการแก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการลงมือแก้ปัญหา

4. การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียน คิดเป็นลำดับขั้นแล้วขยายความคิดต่อเนื่องจากความคิดเดิม พิจารณาแยกแยะอย่างรอบด้าน ด้วยให้เหตุผลและเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มี จนสามารถสร้างสิ่งใหม่หรือตัดสินใจ ประเมินหาข้อสรุปแล้วนำไปแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สรุปรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกจึงมีความหลากหลาย และเป็นแนวทางให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน มีความตื่นตัวที่จะต้องศึกษาจัดกระทำข้อมูล และสร้างความเข้าใจในข้อมูลหรือความรู้นั้น ๆ ให้แก่ตนเองเพื่อทำให้สิ่งที่เรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง

จากแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวคิดการศึกษาบทเรียนร่วมกัน

1. ความหมายของการศึกษาบทเรียนร่วมกัน

นักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายของการศึกษาบทเรียนร่วมกันไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2551 : 263 อ้างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒน์, 2565:80) กล่าวว่า การศึกษาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวความคิดพัฒนาครู วิชาชีพที่ว่าด้วยการพัฒนาตนเองของครู ในบริบทการทำงานจริงในชั้นเรียนและสถานศึกษาของตน ผ่านการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังของกลุ่มครูซึ่งดำเนินงานโดยร่วมกันเลือกบทเรียนที่ต้องการสอน มาศึกษาวิจัยตามขั้นตอนของ “กระบวนการศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study Process)” จนได้บทเรียนที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง รวมทั้งครูเกิดการเรียนรู้จาก การศึกษาบทเรียนนั้นด้วยคำว่า “บทเรียน (Lesson)” ตามแนวความคิดพัฒนาบทเรียนร่วมกันมี ความหมายครอบคลุม ใน 3 ประการ ดังนี้

1.1 บทเรียน หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอน

1.2 บทเรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครู ตามแผนที่ได้วางไว้ซึ่งรวมถึงการใช้สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

1.3 บทเรียน หมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียน อาจเป็นมโนทัศน์ ข้อความรู้ เจตคติ และทักษะกระบวนการต่างๆ ส่วนคำว่า “บทเรียนวิจัย” (Lesson Study Lesson/Study Lesson/Research Lesson) หมายถึง บทเรียนที่ผ่านการศึกษาวิจัยตามแนวความคิดพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นบทเรียนที่กลุ่มครูเลือกมาศึกษาวิจัยโดยดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จนได้เป็นบทเรียนที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริงกับผู้เรียนของตน

การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการความรู้แบบเปิด (Open Approach) เป็นแนวคิดใหม่สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่แตกต่างจากบริบทและวัฒนธรรมในชั้นเรียนแบบเดิม เพราะในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ บทบาทการสอนของครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการคิดของนักเรียนมาก การเรียนรู้ในชั้นเรียนในรูปแบบที่ใหม่นี้ ต้องการการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากที่เน้นการบรรยายเนื้อหา การทำแบบฝึกหัดให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง และการสรุปเนื้อหาที่เรียนในช่วงท้ายบทเรียนไปสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเอง จากที่เป็นผู้ชี้คำตอบหรือผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็น ผู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิด ด้วยการเปลี่ยนคำถามจากเดิมที่ถามเพื่อต้องการตรวจสอบหรือยืนยันคำตอบที่ถูกต้องเป็นการถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้สะท้อนหรือทบทวนแนวคิดของตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการแบบเปิด จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์จากที่เคยคิดว่าผู้สอนคือผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้สอนคือผู้อำนวยให้เกิดสถานการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนเป็นผู้นำเสนอวิธีการของตน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนที่เมื่อเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ที่กำกับวิธีคิดแล้วจึงต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ด้วย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าความหมายของการศึกษาบทเรียนร่วมกันนั้นคือ แนวคิดที่คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการร่วมมือรวมพลังกันโดยเป้าหมายคือนักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียน ซึ่งคุณครูจะมีกระบวนการ

วางแผนร่วมกันเพื่อเปิดชั้นเรียนให้คุณครูท่านอื่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาดูกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และนำผลที่ได้มาร่วมกันวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป

2. ความเป็นมาของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)

การศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) เป็นแนวคิดหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู (Professional Development) ที่ว่าด้วยการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องในระยะยาวในบริบทการทำงานจริงของครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันของกลุ่มครู ที่ให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรงในชั้นเรียนและการอภิปรายสะท้อนความคิดร่วมกัน เพื่อพัฒนาบทเรียนอย่างต่อเนื่องจนได้บทเรียนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้พัฒนานักเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศุภวรรณ สัจจพิบูล. 2660 : 210-211 ; อ้างอิงจาก Fernandez; and Yoshida. 2004 : 15 ; ชาริณี ตริวิรัญญ. 2560 : 1)

การศึกษาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูที่จะช่วยผลักดันให้ครูเกิดความรู้สึกรักที่จะพัฒนาวิชาชีพภายใต้กระบวนการปรับปรุงการสอนด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา (Teacher-led Instruction Improvement) โดยไม่ต้องรอให้มีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาดูแล จุดประสงค์หลักของแนวคิดดังกล่าวคือ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่อยู่ในบริบทเดียวกันนำผลการสะท้อนกลับของผู้เรียนมาใช้ในการปรับเปลี่ยนความคิด วิธีการสอน และการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ได้บทเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการปรับปรุง การสอนอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนจากเพื่อนครูด้วยกันทำให้เกิดการยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่เพื่อทำให้เกิดคุณภาพการสอนอย่างยั่งยืน การศึกษาบทเรียนในประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะที่พิเศษขึ้นมาคือ มีการเรียกว่า LSLC คือ การศึกษาบทเรียนที่ใช้กลุ่มการร่วมมือรวมพลัง และกลุ่มที่มีความเป็นชุมชนวิชาชีพขึ้นมาพร้อมกัน ศึกษาบทเรียน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากการที่นวัตกรรมการศึกษาบทเรียนร่วมกันได้รับการยอมรับกันในประเทศต่าง ๆ ว่ามีคุณค่าต่อครู สามารถเปลี่ยนแปลงครูและนักเรียนได้ นวัตกรรมการศึกษาบทเรียนร่วมกันจึงน่าได้รับการพิจารณาว่าเหมาะสมกับประเทศไทยอย่างยิ่งในภาวะที่ประเทศไทยปัจจุบันต้องการให้ครูปฏิรูปการสอนตนเอง เพื่อให้ส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียน การนำนวัตกรรมการศึกษาบทเรียนร่วมกันมาใช้ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูในประเทศไทยจึงน่าจะช่วยให้เกิดผลดีต่อการปฏิรูปครูเป็นอย่างยิ่ง

จากแนวคิดการศึกษาบทเรียนร่วมกัน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวคิดการวิจัยในชั้นเรียน

1. ความหมาย

วาโร เฟ็งส์วีสดี (2557) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งความรู้หรือคำตอบ ซึ่งครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเองโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง

สุวิมล ว่องวานิช (2558: 156) หมายถึง กระบวนการการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเครื่องมือช่วยแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของครู การวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติในวงจรการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นความต้องการของครูที่จะพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดและดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา

จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2562 : 10) กล่าวว่า การวิจัยชั้นเรียนเป็นวิจัยทางการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ มุ่งค้นหาคำตอบ คำอธิบาย แนวทางการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและการลงมือปฏิบัติของครูเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ คุณลักษณะ พฤติกรรม และทักษะกระบวนการ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเชื่อถือได้พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการวิจัยที่ได้สร้างสรรค์เพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community) ครูที่ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จึงอาจเรียกได้ว่าเป็น “ครูนักวิจัย”

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หมายถึง กระบวนการค้นหาคำตอบเพื่อแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมแนวทางแก่นักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทำโดยครูผู้สอน เป็นการศึกษาวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว และนำผลไปใช้ทันที การวิจัยมีลักษณะเป็นวงจร ซึ่งอาจมีการนำการศึกษาชั้นเรียนมาดำเนินการควบคู่กัน

2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

จากการศึกษาความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนจากเอกสาร มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

วาโร เฟ็งส์วีสดี (2557) กล่าวว่าประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีการวิจัย

2. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากข้อค้นพบที่ได้มาจากระบวนการค้นคว้าที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอน

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการ ปฏิบัติ และทำให้อาชีพครูกลายเป็นวิชาชีพ

4. ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เป็นระบบ เกิดผลดีแก่นักเรียน

5. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา เนื่องจากการ วิจัยแบบนี้จะส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตย โดยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์ และยอมรับในการค้นพบร่วมกัน

สุวิมล ว่องวานิช (2558: 24-25) กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนดังนี้

1. ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนัก ถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น

2. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลง

3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ

4. ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยใน ที่ทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและการ แก้ปัญหา

5. เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัยทำให้กระบวนการวิจัย มีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ

6. ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล

7. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

สรุป การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของการ วิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยที่ร่วมกันทำร่วมกันสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ควบคู่กับการจัด กระบวนการเรียนรู้ ครูจะเป็นครูมืออาชีพได้ในยุคปัจจุบันนี้ ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ด้าน การวิจัยในชั้นเรียน โดยการศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนที่ ผู้อื่น ทำวิจัยไว้ เพื่อนำมาเป็นฐานความคิดในการปรับนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตน

3. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งเป็นวิธีการสร้างความรู้ที่มีลักษณะสำคัญคือ ใช้ระเบียบ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวทางไว้ดังนี้

จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2562 : 18) ได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมี 8 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดปัญหาวิจัยหรือหัวข้อวิจัย (A Research Topic)
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Purposes)
3. กำหนดขอบเขตการวิจัย และ/หรือสมมติฐาน (Research Framework/ Research Hypothesis)
4. ออกแบบการวิจัย (Research Design)
 - 4.1 ออกแบบการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย (Sampling Techniques)
 - 4.2 ออกแบบเครื่องมือวิจัย (Research Tool)
 - 4.3 ออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)
5. เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
6. วิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล (Data analysis and Data Interpretation)
7. เขียนรายงาน (Reporting the Findings)
8. ตีพิมพ์เผยแพร่ (Publishing)

สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนคือ การปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นการวิจัยเมื่อครูวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือกำหนดปัญหาคำเนินการตามแผน ตรวจสอบผลที่เกิด สะท้อนความคิดต่อแผนที่จัดปรับปรุงแผนทำซ้ำ ตรวจสอบผลยืนยันจนสามารถสร้างเป็นข้อสรุปความรู้ก็จะเกิดผลงานวิจัยในชั้นเรียน

อาฟีฟี ลาเต๊ะ และคณะ (2561) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนผู้สอนต้องเริ่มด้วยการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา หากปัญหาจากการสำรวจและวิเคราะห์มีหลายปัญหา ควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณา ความรุนแรงของปัญหา ปัญหาใดมีความรุนแรงมากก็ควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาก่อนและปัญหานั้น ๆ อยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขหรือพัฒนาได้ จากนั้นเป็นการกำหนดวิธีการในแก้ปัญหาหรือพัฒนา ขั้นนี้ผู้สอนจะต้องหา ข้อมูลมาสนับสนุนสิ่งที่ตนคิดว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ ข้อมูลดังกล่าวอาจมาจากทฤษฎี บทความวิจัยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีผู้เคยศึกษา ไว้แล้วซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถยืนยันว่าวิธีการที่ผู้สอนเลือกมานั้น มีความเป็นไปได้ที่จะใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ต่อมาเป็นการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม โดยการนำทฤษฎีหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาให้เป็นวิธีการซึ่งอาจเป็นวิธีการสอนใหม่ๆ หรือวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่ๆ ที่ผู้สอนยังไม่เคยใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่ผู้สอนเชื่อว่าจะสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ จากนั้นเป็นการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ โดยมีการระบุขั้นตอนปฏิบัติว่าใช้กับใคร เมื่อไร พร้อมทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลที่เกิดขึ้นจากการนำวิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ ไปใช้ ซึ่งอาจจะเป็นการบันทึก การสัมภาษณ์ การทดสอบ หรือการสอบถาม เป็นต้น และขั้นสุดท้ายเป็น

การสรุปและสะท้อนผล โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติที่เหมาะสม เพื่อให้เห็นถึงบทสรุปจากการนำวิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ ว่าสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้จริงตามที่ผู้สอนคาดหวังไว้หรือไม่ รวมทั้งสะท้อนสิ่งที่ผู้สอน คิดว่าควรดำเนินการเพิ่มเติมต่อไปอย่างไร จุดเด่น จุดด้อย ในการทำครั้งนี้เป็นอย่างไร

จากแนวคิดวิจัยในชั้นเรียน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

สภาพบริบท สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาให้เด็กในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะในการดำรงชีวิตโดยสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานครจัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการบริหารการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง เครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา ส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กองเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักการศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน จัดระบบและควบคุมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดตั้งศูนย์วิทยบริการและบริการด้านสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ จัดระบบสารสนเทศด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน ผลิตและเผยแพร่เอกสารวิชาการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการประเมินติดตามผลศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง (สำนักงาน ยุทธศาสตร์การศึกษา, 2560:23)

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการและพัฒนาแผนการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมมาตรฐาน

วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา ส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แบ่งส่วนราชการภายในเป็น 8 ส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานเลขานุการ สำนักงานการเจ้าหน้าที่ กองคลัง หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา กองเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร กองเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียนกระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต มีนักเรียน 261,160 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาลศึกษา จำนวน 37,820 คน ระดับประถมศึกษาจำนวน 184,393 คน มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 34,532 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,415 คน นักเรียนการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 4,337 คน ครู จำนวน 14,188 คน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2566)

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนิน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการพัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพ ได้รับบริการ การศึกษา ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนา ผู้เรียน ให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการ ลงทุน ทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของโลก ที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสาร เทศ และดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร ด้วยเหตุนี้ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีวิสัยทัศน์มุ่งมั่นเป็นองค์กรหลักของ กรุงเทพมหานครในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่ม ผู้นำในประชาคมอาเซียน มี ยุทธศาสตร์หลักตามแผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานครในการเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้มหานคร แห่งโอกาสของทุกคน และมียุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีบทบาท และภารกิจสำคัญในการวางแผนทาง การศึกษาเพื่อเป็นกรอบสำหรับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกรุงเทพมหานครให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาาระบบการศึกษาของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีทิศทางที่เชื่อมโยงไปสู่การผลิตบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศในระดับต่างๆ อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของชาติ และทิศทางการพัฒนาประเทศที่กำหนดขึ้น รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศสู่สังคม ดิจิทัล และการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เน้นการแข่งขัน ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาที่สอดคล้องและรองรับกับสถานการณ์ความ เปลี่ยนแปลง ปัญหาอุปสรรคและเงื่อนไขตามที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ คณะผู้จัดทำวิเคราะห์บริบท ความเปลี่ยนแปลงและทิศทางการพัฒนาตามนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ปรากฏรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ในระดับเมือง ระดับประเทศ และระดับสากล ที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กล่าวถึง การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐทั้งนี้ สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มีความสอดคล้องกับการศึกษาและเทคโนโลยี การศึกษา ในการพัฒนาโครงสร้างสำคัญของการศึกษา กรุงเทพมหานครและโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

สาระสำคัญการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่ง

ของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐาน ระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทาง วิชาการระดับนานาชาติ และการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบ กระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้ ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ อาทิ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม ความ เข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และการคิดเพื่อหาทาง แก้ปัญหา ความรู้และทักษะทางศิลปะ และความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและการหา ความสัมพันธ์ การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติมีการสะท้อนความคิด/ ทบทวนไตร่ตรอง การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้ง การเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต

สาระสำคัญของบริบทครู

การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัด ระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็น นักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและ สมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้าง เครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้าน การสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้ การ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภทจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียน ในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึง การศึกษาอย่างเสมอภาคทั่วถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษา ในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจาก ภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาโดยแยกออกจากกระบวนการ ประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การ วัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัยและใช้ เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

**วิสัยทัศน์ พันธกิจและประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569)**

สำหรับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

“จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ
2. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร
3. เสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่ว
4. ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา
5. พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสำนักงานเขต 437 โรงเรียน

ลำดับที่	สำนักงานเขต	จำนวน โรงเรียน	ลำดับที่	สำนักงานเขต	จำนวน โรงเรียน
1.	คลองเตย	4	26.	บึงกุ่ม	8
2.	คลองสาน	8	27.	ประทุมวัน	7
3.	คลองสามวา	18	28.	ประเวศ	16
4.	คันนายาว	2	29.	ป้อมปราบฯ	4
5.	จตุจักร	7	30.	พญาไท	1
6.	จอมทอง	11	31.	พระโขนง	4
7.	ดอนเมือง	6	32.	พระนคร	11
8.	ดินแดง	3	33.	ภาษีเจริญ	13
9.	ดุสิต	9	34.	มีนบุรี	13
10.	ตลิ่งชัน	16	35.	ยานนาวา	6
11.	ทวีวัฒนา	7	36.	ราชเทวี	4
12.	ทุ่งครุ	8	37.	ราษฎร์บูรณะ	6
13.	ธนบุรี	17	38.	ลาดกระบัง	20
14.	บางกอกน้อย	15	39.	ลาดพร้าว	6
15.	บางกอกใหญ่	6	40.	วังทองหลาง	3
16.	บางกะปิ	11	41.	วัฒนา	8
17.	บางขุนเทียน	16	42.	สวนหลวง	8
18.	บางเขน	5	43.	สะพานสูง	6
19.	บางคอแหลม	7	44.	สัมพันธวงศ์	3
20.	บางแค	12	45.	สาทร	2
21.	บางซื่อ	7	46.	สายไหม	9
22.	บางนา	7	47.	หนองแขม	6
23.	บางบอน	9	48.	หนองจอก	37
24.	บางพลัด	11	49.	หลักสี่	6
25.	บางรัก	5	50.	ห้วยขวาง	3

หมายเหตุ ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2559

จากตารางที่ 3 พบว่า จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสำนักงานเขต ซึ่งมีทั้งหมด 50 สำนักงานเขต มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 437 โรงเรียน

ตารางที่ 4 จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาด

กลุ่มเขต (จำนวนสำนักงานเขต)	จำนวน โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่
กรุงเทพกลาง (9)	41	26	8	7
กรุงเทพเหนือ (7)	46	5	19	22
กรุงเทพใต้ (10)	58	23	25	10
กรุงเทพตะวันออก (9)	131	49	39	43
กรุงธนเหนือ (8)	91	57	22	12
กรุงธนใต้ (7)	70	18	21	31
รวม 50 สำนักงานเขต	437	178	134	125

หมายเหตุ

โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนไม่เกิน	400 คน
โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียนไม่เกิน	401-800 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนมากกว่า	800 คน

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดได้ 3 ขนาดส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 178 โรงเรียน รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 134 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 125 โรงเรียน

ตารางที่ 5 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้นที่เปิดสอน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
อนุบาลและประถมศึกษา	327	74.8
ประถมศึกษา	1	0.2
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น	1	0.2
อนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น	99	22.7
อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายปลาย	3	0.8
มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย	6	1.3
รวม	437	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า จำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับชั้นพบว่า ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา จำนวน 327 โรงเรียน รองลงมาเป็นโรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 99 โรงเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายปลาย จำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นประเภทละ 1 โรงเรียน

ประเภทโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

1. จำแนกตามโรงเรียนที่เปิดสอน ดังนี้

- 1.1 อนุบาลและประถมศึกษาจำนวน 327 โรงเรียน
- 1.2 ประถมศึกษาจำนวน1โรงเรียน
- 1.3 ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1โรงเรียน
- 1.4 อนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน99โรงเรียน
- 1.5 อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายปลายจำนวน 3โรงเรียน
- 1.6 มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน6โรงเรียน

2. จำแนกตามขนาดโรงเรียนดังนี้

- 2.1 ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-400 คน) จำนวน 178 โรงเรียน
- 2.2 ขนาดกลาง (นักเรียน 401-800 คน) จำนวน 134 โรงเรียน
- 2.3 ขนาดใหญ่ (มากกว่า 800 คนขึ้นไป) จำนวน 125 โรงเรียน

ข้อมูลจากแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569) พบว่า มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 253,515 คน แยกเป็นชายจำนวน 131,558 คน เป็นหญิง จำนวน 121,957 คน

สถานการณ์ด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 และการดำเนินการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 27 มีนาคม 2563) จัดทำโดยสำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา (2563) ซึ่งสถาบัน ทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ารับการทดสอบฯ 4 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการทดสอบฯ 5 วิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีนักเรียนที่เข้าสอบในปี การศึกษา 2562 เฉพาะนักเรียนที่นำมาคิดค่าสถิติ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30,836 คน (431 โรงเรียน) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9,534 คน (109 โรงเรียน) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 890 คน (9 โรงเรียน)

ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชา แต่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัดทุกวิชา เมื่อเปรียบเทียบกับ สังกัดอื่น ๆ พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาสูงกว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การศึกษา เมืองพัทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (อปท.) แต่ต่ำกว่าสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศและระดับ จังหวัดทุกวิชา เมื่อเปรียบเทียบกับสังกัดอื่น ๆ พบว่า โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่าสังกัดอื่น ๆ ยกเว้นสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ในบางวิชาด้านผลการทดสอบ รายโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ พบว่า โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ระดับประเทศทุกวิชา มีจำนวน 1 โรงเรียน เท่ากับ ปีการศึกษา 2561 คือ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ และยังคงมีจำนวนโรงเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ย แต่ละวิชาสูงกว่าระดับประเทศใกล้เคียงกับปีการศึกษา 2561

ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศและระดับ จังหวัดทุกวิชา เมื่อเปรียบเทียบกับสังกัดอื่น ๆ พบว่า โรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าสังกัดอื่น ยกเว้น สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) เช่นเดียวกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านผลการทดสอบรายโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ พบว่า โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา มีจำนวน 1 โรงเรียน คือโรงเรียนมัธยมประชาชนิเวณค์ ซึ่งเป็นปีการศึกษาแรก

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ข้างต้น สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา เห็นว่า หากพิจารณาแบบอิงกลุ่มโดยเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศนั้น การจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรุงเทพมหานครค่อนข้างประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีคะแนนคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ ประเทศทุกวิชา ทั้งนี้ หากพิจารณาแบบอิงเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ตามที่กำหนดในตัวชี้วัด ตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ด้านคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดให้ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น โดยตั้งเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดแผนฯ ระยะที่หนึ่งในปี พ.ศ. 2564 คือร้อยละ 50 นั้น พบว่าผลการสอบของกรุงเทพมหานครเองยังคงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งอาจเกิดจากเหตุผลต่าง ๆ ได้แก่ ธรรมชาติของแต่ ละวิชาที่มีเนื้อหาและความยากง่ายไม่เท่ากัน รวมไปถึงปัจจัย ด้านการจัดการเรียนการสอนและปัจจัย ด้านผู้เรียนต่าง ๆ จึงต้องมีการดำเนินการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ถือเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อรองรับการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร ตลอดมาให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความ มุ่งมั่นที่จะพัฒนา การศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มี คุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะในการดำรงชีวิต การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564 –2569) มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบทิศทาง และแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนา ประเทศและการพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมี ศักยภาพ ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ เต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย ระบบการศึกษาที่สนองตอบและ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารเทศและดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนกรุงเทพมหานคร มุ่งสู่การเป็นโรงเรียน SLC

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู สร้างความรู้ความเข้าใจก่อนผลักดันโรงเรียนในสังกัดสู่การเป็น School as Learning Community (SLC) หรือโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (online,2567)

เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 ที่ห้องประชุม โรงเรียนวัดดอน เขตสาทร นายศานนท์ หวังสร้างบุญ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยมี น.ส.ศุภร คุ่มวงศ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา นายชาติชาย กุละนำพล ผู้อำนวยการสำนักเขตสาทร วิทยากร ผู้เข้าอบรมประกอบด้วย คณะครูและผู้บริหารจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสาทร 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดดอน และโรงเรียนวัดยานนาวา จำนวนทั้งสิ้น 34 คน ร่วมพิธี

นายศานนท์ หวังสร้างบุญ กล่าวว่า นโยบายการทำ School as Learning Community หรือ SLC (โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้) เป็นนโยบายที่อยากทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้จริง ๆ โดยก่อนหน้านี้ยังไม่เข้าใจนโยบายนี้อย่างแท้จริงจนกระทั่งได้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศญี่ปุ่น ได้เห็นว่าการเอาครูมาสังเกตการณ์ในห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน โดยเด็กได้เรียนและครูได้สอนในบทเรียนที่เตรียมมา หลังจากนั้นมีการถอดบทเรียนร่วมกัน คิดว่าเป็นโมเดลที่น่าสนใจมาก

โดยปีนี้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จะมีการทำ SLC ขยายผลเพิ่มเติมจากปีที่แล้ว ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการต่อยอดจากปีที่แล้ว การทำ SLC เป็นรากฐานของการสร้างการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ เพราะโรงเรียนเสมือนเป็นพื้นที่ปฏิบัติการที่คนมักนำอะไรใหม่ ๆ เข้ามาทำ ไม่ว่าจะเป็นการแยกขยะ การทำ CSR หากเราไม่มีภูมิคุ้มกันเลยจะยิ่งทำให้หลักสูตรต่าง ๆ ยิ่งกระจัดกระจาย การทำ SLC เสมือนการตั้งเป้าหล่อไว้ เพื่อยึดว่าหลักสูตรที่จะสอนเด็กคืออะไร สิ่งที่ยากจะถ่ายทอด สิ่งที่ยากจะสร้างให้เด็กโตขึ้นจะเป็นอย่างไร

“การอบรมในวันนี้ รวมถึงการขยายผลในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้นเชื่อว่าในอนาคต เราจะมีโรงเรียนขนาดเล็กแต่ความรู้ไม่เล็ก เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพและเป็นตัวอย่างในการทำ SLC ให้กับอื่น ๆ ต่อไป” นายศานนท์ กล่าว

สำหรับ School as Learning Community (SLC) หรือโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนที่ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีสิทธิในการเรียนรู้อย่างเสมอภาค นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเปิดชั้นเรียน โดยทุกคนสามารถร่วมสังเกตการณ์แล้วสะท้อนคิด (Reflection) การเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ครูได้นำไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักเรียน การเปิดชั้นเรียนตามแนวทาง SLC คือต้องไม่รบกวนการสอนของครูและการเรียนของเด็ก ส่งผลให้ครูได้เห็นมุมมองของ SLC มาก

ยิ่งขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน มุ่งเน้นถึงการหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ทั้งนี้ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูในครั้งนี้ เพื่อให้ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เรียนรู้เข้าใจใน SLC มากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปปรับใช้ในโรงเรียน บรรยายโดยคณะวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหัวข้อหลักคือ การเรียนรู้ร่วมกันของครูตามแนวทาง SLC และหัวข้อย่อย อาทิ แนวคิดของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) การศึกษาพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) โดยใช้การสังเกตชั้นเรียนและการสะท้อนคิด เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

ปิยณัฐ กุสุมาลย์ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม มี 8 ตัวบ่งชี้ 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน มี 7 ตัวบ่งชี้ 3) การมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ มี 8 ตัวบ่งชี้ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล มี 8 ตัวบ่งชี้ 5) การสนับสนุน มี 8 ตัวบ่งชี้ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ มี 8 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การทบทวนไตร่ตรองผล การสนับสนุน การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การมีภาวะผู้นำร่วมและการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การสนับสนุน การมีภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การทบทวนไตร่ตรองผล การมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ และการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

ร่วมกัน ตามลำดับ 3. แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีภาวะผู้ร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ด้านการสนับสนุน และด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ลัดดา ภูเกียรติ (2560 : 56) ได้ศึกษาแนวทางการสร้างโรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตพัฒนา ศึกษาแนวทางการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิตพัฒนา 2 ระยะ ระยะที่ 1 การสร้างความรู้และความเข้าใจในคุณค่าที่แฝงฝังอยู่ในการศึกษา ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอน (5-TEP) ระยะที่ 2 การสร้าง SLC ด้วยการใช้ทฤษฎีของการเรียนรู้ผ่านบทเรียนและการร่วมมือร่วมพลังระหว่างสมาชิกของ PLC จะทั้งในและนอกโรงเรียนในการร่วมกันออกแบบและวางแผน โปรแกรมการเรียนรู้และกิจกรรมตามปรัชญาของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centred)

ศุภชนกฤษฎ ยอดสละ (2561 : 154) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย การบริหารและการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา การสร้างเครือข่ายวิชาการสะเต็มศึกษา ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพและการยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษา การบริหารและการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา และการสร้างเครือข่ายวิชาการ ตามลำดับ 3) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ครูที่สอนตรงวิชาเอก (2) สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอน (3) มีผู้เชี่ยวชาญด้านสะเต็มศึกษามาร่วมช่วยเหลือ และนิเทศงาน และ (4) ต้องการให้มีการอบรมครูพัฒนาด้านสะเต็มศึกษา และ 4) แนวทางการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครูภายในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสที่ใกล้เคียงกัน (2) การสร้างเครือข่ายโดยเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด เช่น การตั้งกลุ่ม ชมรมในระดับ

เขตพื้นที่การศึกษา ระดับอำเภอ ระดับรวมกลุ่มตำบล และกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น และ (3) การมีเครือข่ายร่วมกับภาคีภายนอก เช่น สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่ที่สังกัดสามัญเดิม

อรพิน ศิริสัมพันธ์และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2561 : 150) ได้ศึกษาการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยการนำนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก ไปปรับปรุงขยายผล 1. แนวคิดและหลักการพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) การพัฒนารูปแบบการสอน ศาสตร์การสอน (Pedagogy) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) และการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) แนวคิดเหล่านี้จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการเรียนการสอน 2. ผลการปรับปรุงรูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตกพบว่า ได้รูปแบบโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ (PLAN Model) มียุทธศาสตร์คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้รูปแบบดังกล่าวจะทำให้ครูสามารถออกแบบและพัฒนารูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของโรงเรียน 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก (PLAN Model) ซึ่งดำเนินการทดลองกับโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองกะโดน อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ครูได้ออกแบบนวัตกรรมร่วมกันเรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ 2ร3ส และโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเกษมสรณาราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ครูได้ออกแบบร่วมกันนวัตกรรมร่วมกันเรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ 5ส 4. ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่โรงเรียนแต่ละแห่งพัฒนาขึ้นผ่านการวิจัยในชั้นเรียนของครูพบว่าทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในรายวิชาที่ทดลองทั้งสองโรงเรียน 5. ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของผู้วิจัย โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ในด้านการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการถอดบทเรียนการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก พบมิติของการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน คือการปรับกระบวนการที่สนใจในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การปรับกระบวนการที่สนใจด้านวัฒนธรรมในการทำงานการเรียนการสอนร่วมกันแบบมืออาชีพและการปรับกระบวนการที่สนใจโดยการบูรณาการภาระงานของครู

นันทน์นิชา ดิษฐ์พาณิชย์ (2561 : 90) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” จากการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำสุด รองลงมาคือด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ตามลำดับ และมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำสุด รองลงมาคือด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ตามลำดับ เช่นกัน แสดงให้เห็นข้อเท็จจริงในการติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่ยังขาดการกำหนดนโยบายในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน (Check) และการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) ผ่านการสะท้อนคิดที่เป็นระบบ ถึงแม้ว่าในแผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี (พ.ศ. 2558- 2560) จะกำหนดแนวทางการประเมินผลการทำงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนไว้ แต่ก็ยังขาดการติดตามตรวจสอบตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงส่งผลให้ขาดการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเรียนการสอนอย่างจริงจัง 2. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” จากการพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่าการเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน (Parental and Community Involvement) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด และมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเนื่องมาจากในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ยังขาดโครงการหรือกิจกรรมที่มีการส่งเสริมระบบการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังไม่มีโครงการที่ให้ความรู้หรือทำความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองทางด้านการจัดการศึกษา หรือโครงการที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จากการพิจารณารายองค์ประกอบ เรื่องการเรียนรู้ แบบร่วมมือรวมพลัง แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำที่สุด และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม เมื่อนำรายข้อมาวิเคราะห์จะพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นเรื่อง ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมมือ พุดคุยกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายของตนเองนั้นประสบผลสำเร็จ มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

ศิวกร รัตติโชติ (2561 : 160) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : วิจัยวิจัยแบบผสมผสาน ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูมีองค์ประกอบ คือปัจจัยนำเข้าแบ่งออกเป็นเงื่อนไขระดับครู ประกอบด้วย 1) ประสพการณ์ 2) ความรับผิดชอบ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การทำแบบร่วมมือ

กันเป็นทีม เงื่อนไขระดับโรงเรียน คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ขนาดของโรงเรียน 4) วัฒนธรรมองค์กรและ 5) เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน 4) การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 6) การให้สิ่งจูงใจ รวมถึงผลการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น ด้วยโปรแกรมเอชแอลเอ็ม พบว่า ตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลทางบวกต่อผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ได้แก่ ด้านประสบการณ์, ด้านการทำงานแบบร่วมมือกันเป็นทีม ตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลทางลบต่อผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำร่วม ตัวแปรระดับโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู และจากการประเมินแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 7 ประเด็น จำนวน 49 ข้อ

ปฤษฎา คำรงค์ชีพและทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล (2561 : 210) ได้ศึกษาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในชั้น Plan ชั้น Do ชั้น See ในภาพรวมของผู้บริหาร ครู ปฐมวัยและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก โดยในชั้น Plan มีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ครูศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรและแนวทางในการสร้างรอยเชื่อมต่อ วางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรม การส่งต่อข้อมูลเด็กปฐมวัยไปยังชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และออกแบบกิจกรรมการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในชั้น Do มีการประชุมสร้างความเข้าใจในเรื่องการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ผู้บริหาร ครูปฐมวัย และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 15 โรงเรียน จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และเตรียมตัวก่อนขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผู้บริหารโรงเรียนทำการนิเทศภายในในชั้น See มีบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูปฐมวัยครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูได้นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเกิดเป็นวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2.) แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้ ชั้นที่ 1 Plan กิจกรรมที่ 1 การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (Shared Values and Norms) โรงเรียนวิเคราะห์สภาพปัญหาจัดให้มีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนสร้างความเข้าใจบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครูปฐมวัย ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง

พุทธศักราช 2560) กิจกรรมที่ 2 การมีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective Focus on Student Learning) ส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการและทักษะที่สำคัญและจำเป็นของเด็กปฐมวัย และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ทักษะที่สำคัญและกิจกรรมที่ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทุกด้านขั้นที่ 2 Do กิจกรรมที่ 3 การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) ออกแบบวิธีการและจัดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมสามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนปฐมวัยให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องพื้นฐานของภาษา และทักษะที่สำคัญและจำเป็นให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จัดกิจกรรม ให้เด็กปฐมวัยได้เตรียมตัวก่อนขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศภายในกำกับติดตาม การดำเนินงานการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการจัดประสบการณ์ ขั้นที่ 3 See กิจกรรมที่ 4 การรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและศึกษาดูงาน (Expert Advice and Study Visit) ครูปฐมวัย สะท้อนผลการจัดประสบการณ์ของตนเอง บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ และพร้อมรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ กิจกรรมที่ 5 การสนทนาที่มุ่งสะท้อนการปฏิบัติงาน (Reflection Dialogue) ผู้บริหารและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สะท้อนผลการจัดประสบการณ์และให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

กมลวรรณ ทิพเนตร (2561 : 211) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุงพบว่า ผลการวิเคราะห์รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุง มีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ 2) การนำรูปแบบ S2KRA2W Model ทดลองใช้ในโรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุงพบว่า ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากจากครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาท สำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดแก่ผู้เรียน จากผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีปัญหาด้านครูผู้สอน คือ ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงวุฒิ ครูมีภาระงานสอนมาก ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) การขยายผลรูปแบบ S2KRA2W Model กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ค่าเฉลี่ยของทุกโรงเรียนเป็นรายชื่อในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ความประหยัด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครู โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมของครู พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผล 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) การพัฒนานวัตกรรมบนพื้นฐานอย่างพอเพียง 2) นวัตกรรมเน้นการมีส่วนร่วมใช้ง่ายและมีประโยชน์ 3) นวัตกรรมมีการออกแบบที่เข้าใจง่ายและมีคุณค่า และ 4) นวัตกรรมเกิดผลแก่เป้าหมายได้ชัดเจน ด้านความพึงพอใจของครูในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูมีและด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครู พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นรายข้อ ดังนี้ ข้อที่มากที่สุดคือ การเรียนเข้าใจง่ายจากการใช้สื่อ นวัตกรรม

ศนิชา ภาวโน (2562 : 89) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการพัฒนาตามแนวราบและรูปแบบการพัฒนาตามแนวตั้ง และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน 8 องค์ประกอบ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์งาน คือ โรงเรียนที่มี 1) การสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกัน 2) การรับฟังซึ่งกันและกันสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่าง ผู้บริหาร ครูและนักเรียน 3) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้กับครู 4) การสร้างครูและนักเรียนให้ใฝ่เรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การสนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีการทำงานร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลังและเป็นประชาธิปไตย 6) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของครูและนักเรียน 7) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดคุณภาพการศึกษาแก่ผู้เรียนและครู และ 8) การเผยแพร่องค์ความรู้ของโรงเรียนทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่สำหรับชุมชน

พระมหาจิตติพงษ์ ฉนทโก (2562 : 136) ได้ศึกษาการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนวัดศรีจันทร์ จังหวัดขอนแก่น : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา คือ ครูขาดทักษะการสอนศตวรรษที่ 21 นักเรียนขาดการเรียนรู้ แบบการคิดวิเคราะห์ ได้รับการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและโรงเรียนยังไม่เคย ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หลังจากดำเนินการ 3 โครงการ คือ โครงการพัฒนาทักษะครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อการคิดวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรีจันทร์ และโครงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีจันทร์ พบว่าทุกโครงการประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่คาดหวัง เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับโรงเรียน นอกจากนั้นได้ความรู้ ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรีจันทร์จังหวัดขอนแก่น ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในอนาคต คือ ครูต้องปรับวิธีสอนจากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยความสะดวกการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ชักนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงออกถึงความสนใจที่เพิ่มมากขึ้น มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูและ

เพื่อน มีความสุขกับการใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันและเกิดแรงจูงใจในการให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้

พิรุณ ศิริศักดิ์ (2562 : 213) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนที่บูรณาการการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : กรณีศึกษาหลักสูตรกุลสตรีราชินีบนการบูรณาการกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (LS-PLC) เข้าสู่การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียน โดย LS-PLC ถูกกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของวงจรพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในขั้นนำหลักสูตรกุลสตรีราชินีบนไปใช้ LS-PLC เกิดจากการรวมกลุ่มของครู เพื่อนครู โค้ช พี่เลี้ยงและผู้ร่วมเรียนรู้ที่มาพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นวิเคราะห์และวางแผนขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผลและปรับปรุงแผน โดยมีจุดประสงค์เพื่อยกระดับอัตลักษณ์กุลสตรีราชินีบนในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ไปพร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะครู การทำ LS-PLC เป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ส่งผลให้ (1) การเรียนรู้ของนักเรียน: ด้านอัตลักษณ์นักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดีและด้านพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในภาพรวมพบในระดับบ้อย (2) สมรรถนะครูในภาพรวมอยู่ในระดับดี และ (3) บริบทของชุมชนแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในโรงเรียนราชินีบน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรกุลสตรีราชินีบนที่พัฒนาขึ้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมี LS-PLC เป็นส่วนหนึ่งของวงจรพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ตลอดปีการศึกษา 2559 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. การเรียนรู้ของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้านดังนี้

1.1 อัตลักษณ์นักเรียน ผลการประเมินอัตลักษณ์กุลสตรีราชินีบนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ภาพรวมของอัตลักษณ์นักเรียนมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาระพบว่า สาระกุลสตรีที่งามพร้อมมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพสูงที่สุดและอยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ สาระกุลสตรีแม่ศรีเรือนและสาระกุลสตรีที่มุ่งมั่นพัฒนาตนเองในระดับดี และสาระกุลสตรีที่รู้สากล ในระดับพอใช้ ตามลำดับ

1.2 พฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในห้องเรียนพบว่า ภาพรวมของพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับบ้อย เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายการพฤติกรรม พบว่า การสืบค้นข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงาน/หลักฐานการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมมีความถี่สูงสุดและอยู่ในระดับเสมอ รองลงมาคือ การร่วมมือร่วมพลังและการตั้งประเด็นคำถามอยู่ในระดับบ้อยมาก การสื่อสารความรู้และการสร้างความรู้ในระดับบางครั้ง ตามลำดับ

2. สมรรถนะครูผลการประเมินสมรรถนะครูแสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของสมรรถนะครูมีค่าเฉลี่ยระดับ คุณภาพอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายการสมรรถนะ พบว่าการพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพสูง

ที่สุดและอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ การวัดและประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในระดับดี และการจัดการชั้นเรียนเชิงรุกในระดับ พอใช้ ตามลำดับ

3. บริบทของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนราชินีบน ผลการศึกษาจำแนกตามองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีดังนี้

3.1 บรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน พบว่า ครูทุกคนตระหนักรู้ในคุณค่าของอัตลักษณ์กุลสตรีราชินีบนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลกในศตวรรษที่ 21

3.2 เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ครูทุกคนมีเป้าหมายร่วมกัน ในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับอัตลักษณ์นักเรียนจากกุลสตรีราชินีบนสู่กุลสตรีราชินีบนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องอาศัยการเปลี่ยนผ่านกระบวนการเรียนรู้จากเชิงรับไปสู่เชิงรุก

3.3 การร่วมมือรวมพลัง พบว่า ครูส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนลักษณะการทำงานแบบโดดเดี่ยวไป สู่การทำงานร่วมกัน จนเกิดการเรียนรู้คุณค่าของความร่วมมือรวมพลังในด้านประสิทธิภาพของงานและการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพ

3.4 การสืบสอบสะท้อนผล พบว่า ครูส่วนใหญ่เกิดการเรียนรู้และค้นพบวิธีการแก้ปัญหา ด้านการเรียนการสอนจากการทำ LS-PLC ในขั้นสะท้อนผลและปรับปรุงแผน ซึ่งการสืบสอบสะท้อนผล จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยข้อมูลภาพและเสียงที่บันทึกเป็นวิดิทัศน์ รวมถึงทักษะการตั้งคำถามของโค้ช ในบทบาทของผู้ดำเนินการ

3.5 การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโค้ช รวมถึงความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม LS-PL

วิวารวรรณ เพ็ชรนาวา (2563 : 310) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านครูผู้สอนและด้านบรรยากาศองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 73.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โครงสร้างองค์กรที่มีเครือข่ายการสนับสนุนที่ดีมีเสถียรภาพการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารที่ชัดเจนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

อิสรากรณ สืบสาย (2563 : 9) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัย ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัยตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 กระบวนการบริหาร PIE MODEL ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ(Implementation) 3) การประเมินผล (Evaluation) ส่วนที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของซาโต มานาบุ, 2559 1) วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) ปรัชญาการศึกษา (1) Public Philosophy ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (2) Democracy Philosophy ปรัชญาว่าด้วย ประชาธิปไตย (3) Excellence Philosophy ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ 3. ระบบกิจกรรม (Activity System) (1) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 3.2) การสร้าง ความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัยตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัยตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัยตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียน ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมินผลเนื่องจากโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัย มีการดำเนินงานตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม มีการรายงานผลการดำเนินโครงการพร้อมกับการประเมินโครงการ/กิจกรรมเพื่อนำไปปรับปรุงในปีครั้งต่อไป 2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัยตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จะเห็นได้ว่าสภาพปัจจุบันในขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด และมีความต้องการ จำเป็นสูงสุดในเรื่องปรัชญาความเป็นเลิศ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ซึ่งปรัชญาความเป็นเลิศหมายถึงการที่ครูจัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย ความคิดความสามารถของนักเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 132) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด

Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีชื่อว่า “AECAD Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นที่ 1 Analysis ศึกษาวิเคราะห์ ขั้นที่ 2 Empower สร้างความตระหนัก ขั้นที่ 3 Collaboration สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 3.1) Set Goal กำหนดประเด็น 3.2) Plan วางแผน 3.3) Implement ดำเนินการ 3.4) Reflect สะท้อนผล ขั้นที่ 4 Applying นำผลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ขั้นที่ 5 Dissemination การเผยแพร่เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ ประสิทธิผลของรูปแบบพบว่า 1) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) พัฒนาการสมรรถนะของครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก 3) พัฒนาการสมรรถนะของครูด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก 4) พัฒนาการของครูด้านคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก 5) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก 6) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ผลการขยายผลรูปแบบพบว่า 1) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับและเห็นว่ารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษามีความเหมาะสม 2) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก 3) สมรรถนะของครูด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก 4) พัฒนาการของครูด้านคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก 5) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก 6) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

อรพิน ศิริสัมพันธ์ และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2563 : 74) ได้จัดทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก โดยการใช้รูปแบบโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ (PLAN Model) มีการดำเนินการ 4 ระยะ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing : P) ระยะที่ 2 การใช้โรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning in School as Learning Community : L) ระยะที่ 3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการของครู (Action Research : A) และระยะที่ 4 การเสนอรูปแบบ นวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของโรงเรียน (New Learning Innovation Presentation : A) มีการสร้างความร่วมมือร่วมพลังของครูทั้งโรงเรียน Collaboration วิเคราะห์ปัญหา และสร้างรูปแบบการสอน นำรูปแบบการสอนไปใช้ตามแนวทางการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LS) โดยใช้กระบวนการการวางแผน (Planning) การจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียน (Doing/Seeing) การสะท้อนคิด (Reflection) ประมวลข้อมูลแล้วมาปรับปรุง (Redesign) ตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) การพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีการใช้กระบวนการพี่เลี้ยงทางวิชาการ (Mentoring Process) และโค้ช (Coaching) แล้วมีการนำการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู (Classroom Action Research : A) มาปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยที่รูปแบบการสอนที่ถูกพัฒนาขึ้นของ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ใช้รูปแบบการสอนใน SLC คือ 2ร3ส 1.ชั้นเร้าความสนใจ (ร) 2. ชั้นระดมความคิดเห็น (ร) 3. แสวงหาความรู้และลงมือปฏิบัติ (ส) 4. สร้างองค์ความรู้ (ส) 5. สะท้อนความคิด และประยุกต์ใช้ (ส) และรูปแบบการสอนใน SLC ในโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดเกษมสรณาราม) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คือ 5 ส 1. ชั้นสงสัย (ส1) 2. ชั้นสืบค้น (ส2) 3. ชั้นสื่อสาร (ส3) 4. ชั้นเสนอ (ส4) 5. ชั้นสรุป/สะท้อนคิด (ส5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 (2563 : 5-11) ได้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระยะเวลาที่ 2 ได้จัดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง โรงเรียนบ้านพรานเหมือน การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองรุ่นใหม่กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ Co5 STEPs ควบคู่กับ PLAN DO SEE สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) โดยใช้กิจกรรม PLAN DO SEE โดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู Buddy Teacher เป็นผู้นิเทศภาคเรียนละ 2 ครั้ง การดำเนินการขับเคลื่อนโดยใช้รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยใช้ SPARK Model คือ การประเมินตนเอง (Self Assessment) การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Action) การสะท้อนผล/การนิเทศติดตาม (Reflection and Supervision) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) พัฒนาพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

การดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ผลการดำเนินงานระยะที่ 2 กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการ 7 กิจกรรม ดังนี้

1. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าวัสดุในการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาห้องเรียนให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และค่าวัสดุ จัด Symposium เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำคลิปวิดีโอเผยแพร่ผลงานให้โรงเรียน

2. อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC โครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระยะเวลาที่ 2

3. จัดประชุมทำหลักสูตรพัฒนาพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นำเสนอโครงการวิจัยโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

(School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ระยะที่ 2 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

4. นิเทศติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ Co5 STEPs ครั้งที่ 1 โดยใช้กระบวนการ PLC ณ โรงเรียนบ้านพรานเหมือน

5. สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผล การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การเปิดชั้นเรียน (Open Class) ณ โรงเรียนบ้านพรานเหมือน

6. อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะ Digital Literacy เพื่อการจัดการเรียนการสอน ณ โรงเรียนบ้านพรานเหมือน

7. รับการตรวจเยี่ยมติดตามการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่จากนางสาวดุจดาว ทิพย์มาตย์ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สพฐ. ณ โรงเรียนบ้านพรานเหมือน กิจกรรมที่โรงเรียน

ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒนะ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า 1) องค์ประกอบกิจกรรมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (2) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (3) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (4) การศึกษาชั้นเรียน (5) วิจัยในชั้นเรียน (6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) สภาพปัจจุบันของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) สภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าความต้องการจำเป็นของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก 2) ด้านการศึกษาชั้นเรียน 3) ด้านวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 2) ด้านการศึกษาชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 3) ด้านวิจัย

ในชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 4) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง และ 6) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง

ธีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ์ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า

1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ (SLC) แบ่งเป็น 2 กรอบแนวคิด คือ (1) ด้านการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และระบบกิจกรรมซึ่งมี 3 ส่วน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (2) ด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ประกอบด้วย วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) และการบริหารทรัพยากรการศึกษา (4Ms)

2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านระบบกิจกรรม (Activity) มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{Modifie}} = 0.82$)

3) ผลการพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ซึ่งผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ตั้งแต่ 4.40 ขึ้นไป

อัญชลี ศรีกลชาญ (2565) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่าแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ต้องดำเนินการตามปรัชญา 3 ประการ คือ ปรัชญาความเป็นสาธารณะ ปรัชญาของระบอบประชาธิปไตย และปรัชญาของความเป็นเลิศ ซึ่งโรงเรียนต้องมีการออกแบบการดำเนินงานตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกัน 2) การรับฟังซึ่งกันและกันและสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้บริหาร ครูและนักเรียน 3) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้กับครู 4) การสร้างครูและนักเรียนให้ใฝ่เรียนรู้และ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การสนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีการทำงานร่วมกันแบบร่วมมือ รวมพลังและเป็นประชาธิปไตย 6) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของครู และนักเรียน 7) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดคุณภาพการศึกษาแก่ผู้เรียน และ 8) การเผยแพร่องค์ความรู้ของโรงเรียนทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่สำหรับชุมชน ซึ่งในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ประกอบด้วยองค์ประกอบ

สำคัญ 3 ประการ คือ การลดความเป็นส่วนตัวของครู การเพิ่มความสามารถของครูการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนและเป็นประโยชน์

ทรงวุฒิ วิเปลี่ยน (2565) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงการนำรูปแบบโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ School; as Learning Community (SLC) มาพัฒนาโรงเรียนตามบริบทของชุมชนโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นกระบวนการหนึ่งในการนำมาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง ด้วยการเรียนรู้และความรู้ของชุมชน โดยให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และนำความรู้ ทักษะ ความสามารถต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า แนวทางสำหรับการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การตั้งคำถาม 2) การแสวงหาความรู้ 3) สร้างองค์ความรู้ 4) เรียนรู้เพื่อการสื่อสาร 5) การตอบสนองสังคม เพื่อสะท้อนแนวทางและแนวความคิดการบริหารจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทั้งบริบททางสังคมสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

เบเยอร์ คาราทาส และแอลซี (Balyer Karatas, and Alci. 2015 : 152-153) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ซึ่งมีความเชื่อว่าพลังของครูทั้งรายบุคคลและกลุ่มครูมีความสำคัญในการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงได้สำเร็จ ความสามารถในการพัฒนาขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทักษะการพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรในเชิงบวก และกลไกการให้การสนับสนุนในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นเชื่อว่าทำให้พัฒนาความสามารถและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน ทั้งนี้ เป็นหน้าที่หนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องดำเนินการ トラบไคที่การพัฒนาความสามารถถูกให้ความสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียน ควรจะให้ความสำคัญในการสร้างความร่วมมือในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้มากกว่าที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้การวิจัยจึงต้องนำเสนอบทบาทที่ควรจะเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยเก็บข้อมูล เชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 15 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นที่ตนเองมีงานเอกสารจำนวนมาก รวมทั้งภาระงานประจำ เช่น การรายงาน จดหมาย การตอบคำถามทางโทรศัพท์ ดังนั้นการสร้าง PLC เป็นเรื่องที่ไม่มีความหมาย ไรก็ตามจากงานวิจัยนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพบว่า PLC มีประโยชน์แต่พวกเขาไม่สามารถสร้างทีมให้มีประสิทธิภาพได้ การสร้างทีมที่เหมาะสมนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแนะนำให้เครือข่ายมุ่งสู่การกำกับตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะมีความเป็นประชาธิปไตยและมีส่วนรวม แม้ว่าผู้บริหารอาจจะเป็นผู้นำในการจัดประชุมในช่วงแรกๆ แต่เมื่อเวลาผ่านไป ควรกระตุ้นสมาชิกในเครือข่ายให้รับบทบาทที่โดดเด่น ผู้บริหารจะต้องกระจายอำนาจ

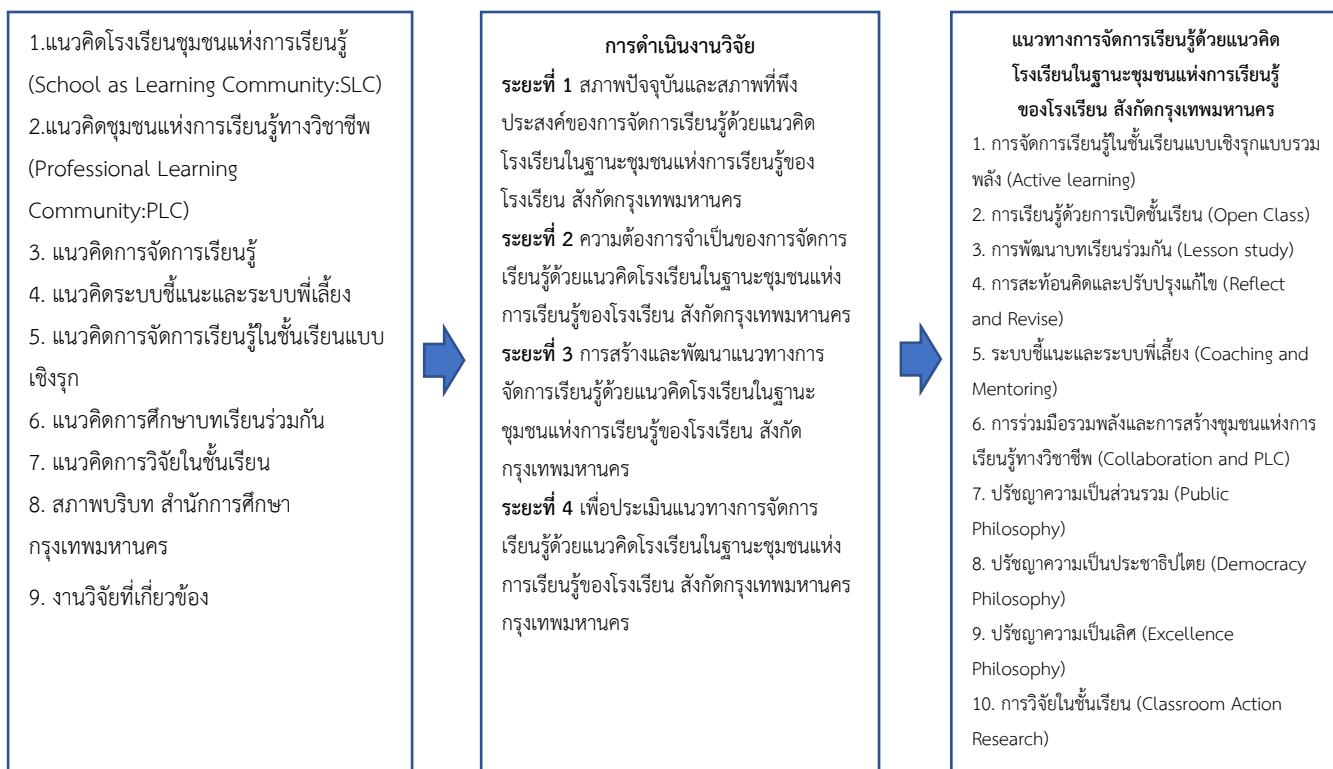
และการตัดสินใจเพื่อเตรียมครูให้เป็นผู้นำสิ่งเหล่านี้ จะแสดงให้เห็นว่าการกำกับตนเองจะช่วยให้ทั้งการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดำเนินต่อไป และผลักดันให้ครูเกิดความรู้สึกของการเป็นมืออาชีพ

มาคู แอนตินโลมา, ลีซ่า โลมาค (Markku Antinluoma, Liisa Ilomäki. 2018 : 140) ทำการศึกษาโรงเรียนในฐานะชุมชนการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ พบว่าวัตถุประสงค์หลักในการสร้างชุมชนการเรียนรู้อย่างมืออาชีพคือการปรับปรุงความเป็นมืออาชีพของครูและความเป็นอยู่ที่ดีและ สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นคำถามในการเปลี่ยนวัฒนธรรมโรงเรียน NS วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาเชิงปริมาณนี้เพื่อศึกษาระดับวุฒิภาวะของโรงเรียนในฟินแลนด์ 13 แห่ง เช่น ชุมชนการเรียนรู้อย่างมืออาชีพจากมุมมองของวัฒนธรรมโรงเรียน ความเป็นผู้นำการสอน และความเป็นมืออาชีพการพัฒนา การรับรู้ของผู้เข้าร่วมบ่งชี้ถึงวัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกัน ความไว้วางใจ และความมุ่งมั่นร่วมกันจุดแข็งของทุกโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียนสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ และครูมีความรู้ ทักษะและความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ ความท้าทายเกี่ยวข้องกับสภาพโครงสร้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดเวลาในการทำงานร่วมกัน โปรไฟล์โรงเรียนสามารถถูกระบุในการวิเคราะห์คลัสเตอร์จากมุมมองของวุฒิภาวะในฐานะชุมชนการเรียนรู้ อย่างมืออาชีพ มีนัยสำคัญทางสถิติพบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มในลักษณะองค์กรและการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community:SLC) ของ Garcia-Carrion,R.,et al (2020),สายสุนีย์ กอสนาน,(2562), ศนิชา ภาวโน,(2562), ชาโต มานานู,(2562), เออิสุเกะ ไชโตะ, (2561), มยุรี เจริญศิริ,(2563), ธนกฤต อึ้งน้อย (2563), ทรงวุฒิ วิเปลี่ยนและคณะ (2566), ลัดดา ภูเกียรติ (2564), ภูริทัต ชัยวัฒนกุล (2562), แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ วรลักษณ์ ชูกำเนิดและเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557), เสถียร อ่วมพรหม (2560), นิพนธ์ บรรพสาร (2562), บังอร เสรีรัตน์ ชาริณี ตรีวัชรญาณ และเรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560), อนุสรา สุวรรณวงศ์ (2559), บุญชอบ จันทาพูน (2561) ,นริศ ภีอาราม (2560), สุนทร โคตรบรรเทา (2561), นัตยา หล้าทูนธีรกุล (2562) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ของฮูและดันแคน,1970, กุลิสรา จิตรชญาวัฒน์ (2562), กระทรวงศึกษาธิการ (2561), ณิชดา เวชญาลักษณ์ (2561) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ของ อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2559), มยุรี เจริญศิริ (2563), เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (ม.ป.ป.อ้างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิวัฒน์,2565) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562),สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) แนวคิดการศึกษาบทเรียนร่วมกัน ของ

ราชบัณฑิตสถาน (2551) อ่างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงศ์พิวัฒน์ (2565) ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2660) แนวคิดการวิจัยในชั้นเรียนของ วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2557), จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2562), สุวิมล ว่องวานิช (2558), อาฟีฟี ลาเต๊ะ และคณะ (2561) สภาพบริบท สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และ 4) เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากโรงเรียนทั้งหมด 437 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน จำนวนกลุ่มเป้าหมาย 874 คน

ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง โดยใช้สูตร PNI Modified

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดเรียงลำดับและเลือกค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น PNI Modified ที่มีคะแนนสูงสุด 6 ลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

ระยะที่ 4 เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

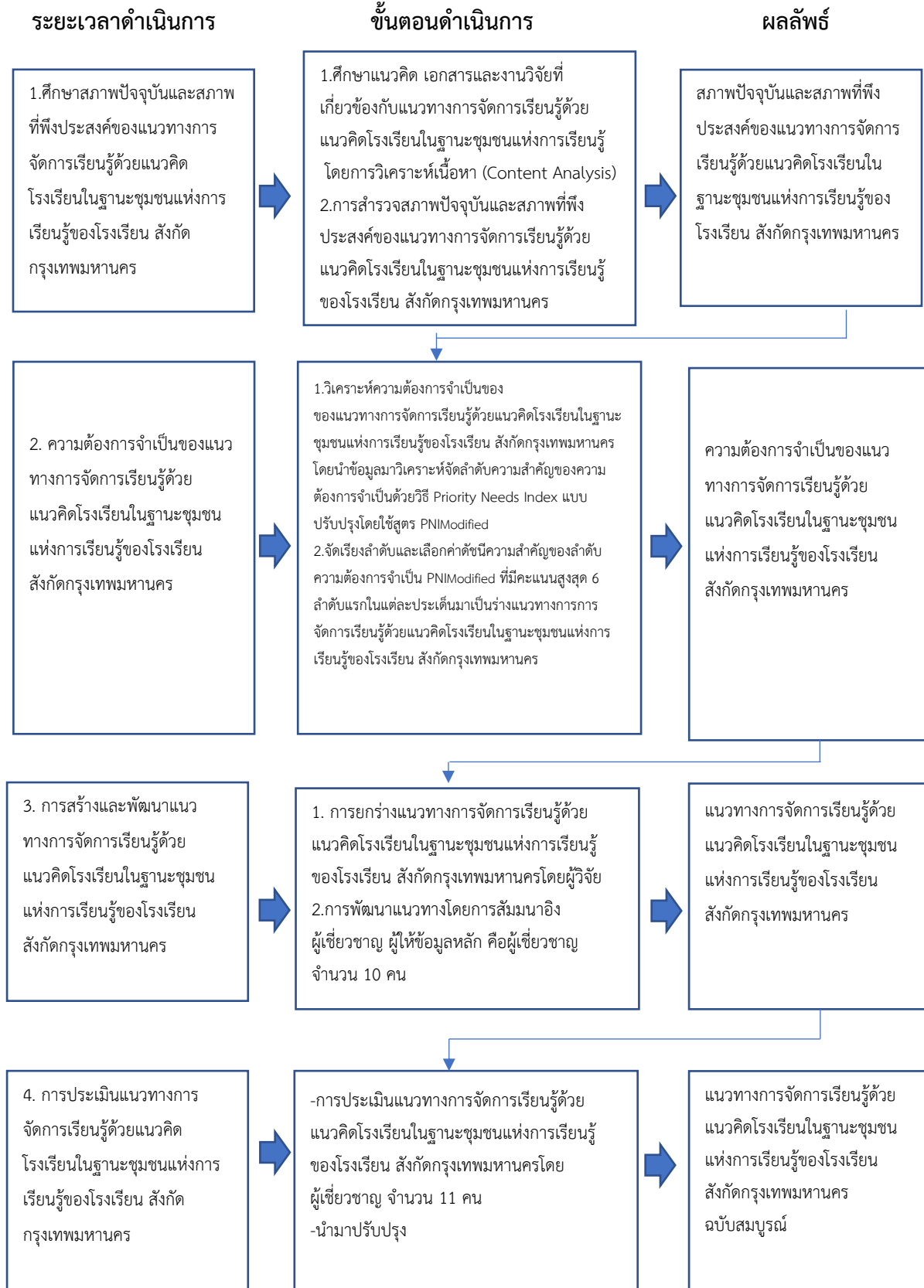
ระยะที่ 4 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทาง โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการจัดทำคู่มือแนวทางฯและการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

สรุปการดำเนินงานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

**ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน
ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร**

ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้
ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้แนว
ทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร 10 องค์ประกอบ คือ

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning)
2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)
3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)
4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)
5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)
6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC)
7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)
8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)
10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้
ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการ
เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากโรงเรียนทั้งหมด 437
โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน จำนวนกลุ่มเป้าหมาย 874 คน

ในการศึกษาระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 มีรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดกรุงเทพมหานคร
จากโรงเรียนทั้งหมด 437 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 14,188 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียน
ทั้งหมด 437 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน

ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 874 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยพิจารณา ศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยที่กำหนด แบบสอบถามการวิจัย มีจำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษาที่เปิดสอนในโรงเรียน และโรงเรียนมีดำเนินงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community หรือ SLC) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert) แบ่งออกเป็น 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active Learning)
2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)
3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)
4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)
5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)
6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

(Collaboration and PLC)

7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)
8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)
10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการสร้างขึ้นเองโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแนวทางของ Likert (Likert Five's Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) ซึ่งมีข้อช่วยเนื้อหา มีจำนวน 10 องค์ประกอบ คือ 1.การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active Learning) 2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) 3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) 4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise) 5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) 6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) 7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) 8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) 9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) และ 10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.2.2 วิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร

2.2.3 นำข้อ 2.2.1 และ ข้อ 2.2.2 มาสร้างแบบสอบถามการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.3.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามการวิจัย โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Comaneci : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ภาษาของเครื่องมือวิจัย

2.3.2 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือวิจัยแล้ว ผู้วิจัยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Comaneci : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

R หมายถึง คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การให้คะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

+1 เมื่อ ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อ ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

-1 เมื่อ ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

โดยที่กำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้องๆ ของข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือข้อคำถามนั้นตัดทิ้ง ผลการหาค่า IOC พบว่า มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

2.3.3 นำแบบสอบถามการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทใกล้เคียงกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

2.3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางฯ จากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

2.3.5 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสอบถามเพื่อให้แบบสอบถามการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานด้วยตนเองกับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) พร้อมทั้งกำหนด วัน เวลา ในการเก็บข้อมูลของแบบสอบถาม

3.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามการวิจัยที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามการวิจัยที่ได้รับรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามที่ส่งไป โรงเรียนทั้งหมด 437 โรงเรียน แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยตามความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 56)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 3 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่

5.1.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

5.1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha-Coefficient) วิธีการของครอนบาค (Cronbach)

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่

5.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D.)

**ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร**

ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์
จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธี Priority Needs Index แบบ
ปรับปรุง โดยใช้สูตร PNI_{Modified}

1. การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 นำข้อมูลจากระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการ
จัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 874 คน มาทำการวิเคราะห์หาค่าความต้องการจำเป็นของแนว
ทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร

1.2 วิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน
ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มาเรียงลำดับโดยใช้ดัชนีความสำคัญ
ของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index: PNI_{Modified} มีสูตรในการ
คำนวณ ดังนี้

$$\text{PNI}_{\text{Modified}} = (I-D) / D$$

เมื่อ $\text{PNI}_{\text{Modified}}$ หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดเรียงลำดับและเลือกค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความความต้องการจำเป็น $\text{PNI}_{\text{Modified}} = (I-D)/D$ มาวิเคราะห์สรุปจัด เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามลำดับจากมากไปหาน้อย โดยเลือกข้อที่มีค่า $\text{PNI}_{\text{Modified}}$ สูงสุด 6 ลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นข้อคำถาม มาเป็นร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ดัชนีความสำคัญของลำดับ ความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index : $\text{PNI}_{\text{Modified}}$ มีสูตรในการคำนวณ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{PNI}_{\text{Modified}} = (I-D) / D$$

เมื่อ $\text{PNI}_{\text{Modified}}$	หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาระยะที่ 3 มีรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ให้ข้อมูล (Key informant) ในการสัมภาษณ์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นักวิชาการที่

สอนในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัด กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1.1.1 นักวิชาการที่สอนในมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ด้านเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้/ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 2 คน

1.1.2 ผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน

1.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน

1.1.4 ศึกษานิเทศก์ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 2 คน

1.1.5 ครูที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้/ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2.1 ดำเนินการยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย จากความต้องการจำเป็นสูงสุด 6 ลำดับแรกในแต่ละด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูล คือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามที่ 1-10 ร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากความต้องการจำเป็นทั้ง 10 ด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐนณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ประเด็นคำถามที่ 11 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 ขั้นตอนการสร้าง

แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และตัวอย่างการเขียนประเด็นสนทนากลุ่มจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เลือกค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น PNIModified ที่มีคะแนนสูงสุดหกลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นแนวคำถามในการการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
3. ร่างประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
4. สร้างแนวคำถามเพื่อการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
5. ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของประเด็นการประชุมสนทนากลุ่ม โดยพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของ ประเด็นคำถามกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
6. ปรับปรุง /แก้ไขประเด็นสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร การหาคุณภาพเครื่องมือแนวคำถามสำหรับแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ด้วยการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของประเด็นคำถาม กับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 4.1 ติดต่อประสานงานกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2 ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เพื่อขอความ
อนุเคราะห์ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้
ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.3 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากกลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูล โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

4.4 นำแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แนวทางการจัดการ
เรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครจาก
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน มาวิเคราะห์และสรุปผล

5. การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยการวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) แล้วดำเนินการจัดทำเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน
ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

**ระยะที่ 4 เพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร**

ในระยะที่ 4 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ความถูกต้องและความเหมาะสม
ของแนวทางโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วย
แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 11 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบประสิทธิภาพของแนว
ทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาหรือบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาและสาขาการวัดผลและประเมินผล จำนวน 4 คน

1.3 ศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษามาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ประเด็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แบบตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคูณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จะดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 นำเครื่องมือแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 5 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือข้อคำถามนั้นตัดทิ้ง การพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาให้คะแนนความสอดคล้องของแบบตรวจสอบประสิทธิภาพแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

การหาค่า (Index of Item Objective Congruence) หรือ IOC โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

R หมายถึง คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น + 1 หรือ 0 หรือ - 1 ดังนี้

+ 1 = แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับแต่ละด้าน

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับแต่ละด้าน

- 1 = แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับแต่ละด้าน

โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ข้อใดผ่านเกณฑ์ คัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามใดที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ ต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

3.2.2 นำแบบตรวจสอบประสิทธิภาพแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จำนวน 11 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบหาความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2 ส่งแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ โดย

วิธีการส่งด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ในกรณีให้ผู้เชี่ยวชาญอยู่ไกลจากผู้วิจัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการศึกษาวิจัย จึงต้องขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำส่งคืนกลับภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากได้รับแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.3 นำแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพแล้ว มาดำเนินการวิเคราะห์และแก้ไข โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ต้องมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไปจึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้

4.4 จัดพิมพ์รูปเล่มแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ฉบับสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 60)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และการประเมินคู่มือแนวทางฯ ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทางโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ

คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหาร การศึกษาหรือบริหารสถานศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วย แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำนวน 4 คน

1.2 ศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการนิเทศ การศึกษามากไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ประเด็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แบบ ตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการ เรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จะดำเนินการดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการสร้างคู่มือ

3.2.2 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามการประเมินประสิทธิภาพคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบหาความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม ของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2 ส่งแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ โดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ในกรณีที่อยู่ผู้เชี่ยวชาญอยู่ไกลจากผู้วิจัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการศึกษาวิจัย จึงต้องขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำส่งคืนกลับภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากได้รับแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.3 นำแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพแล้วมาดำเนินการวิเคราะห์และแก้ไข โดยคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ต้องมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไปจึงสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้

4.4 นำคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร นำไปใส่ไว้ในภาคผนวกของรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 60)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

μ	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
σ	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
I	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน
PNIModified	หมายถึง	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 4 การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสถานที่พึงประสงค์ของแนวทางจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสถานที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 2 การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 847 คน

1.1 การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีงานวิจัยในประเทศ จำนวน 2 เล่ม งานวิจัยต่างประเทศ 19 เล่ม และเอกสารที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวทางจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้

เอกสารที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของมานานุโชโต (2559 : 6) ลัดดา ภูเกียรติ (2561 : 45) ภูริทัต ชัยวัฒนกุล (2562 : 45) ธนกฤต อึ้งน้อย (2563 : 12) วสันต์ ปัญญา (2561 : 23) พิรุณ ศิริศักดิ์ (2560 : 56) อรพิน ศิริสัมพันธ์ และปรณัฐกิจรุ่งเรือง (2563 : 89) สพป.อุดร เขต 1 (2563 : 123) สพป.น่าน เขต 1 (2563 : 213) สพป.ชุมพร เขต 1 (2563 : 138) สพป.พิษณุโลก เขต 3 (2563 : 5) สพม. 33 (2563 : 187) อิศราภรณ์ สืบสาย (2563) อัญชลี ศรีกลชาญ (2565) ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 10 องค์ประกอบ

1.1.1 การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง

1.1.2 การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

1.1.3 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

1.1.4 การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข

1.1.5 ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

1.1.6 การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.1.7 ปรัชญาความเป็นส่วนรวม

1.1.8 ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

1.1.9 ปรัชญาความเป็นเลิศ

1.1.10 การวิจัยในชั้นเรียน

1.2 การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 847 คน

1.2.1 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 1) ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- 3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ	ชาย	138	26.0
	หญิง	393	74.0
2 ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บริหารสถานศึกษา	230	43.4
	ครูผู้สอน(หัวหน้าฝ่ายวิชาการ)	300	56.6
3 อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	53	10.0
	31 – 40 ปี	95	17.9
	41 – 50 ปี	283	53.4
	51 – 60 ปี	99	18.7
4 ประสบการณ์ในการทำงาน	ไม่เกิน 10 ปี	84	15.8
	11 – 20 ปี	193	36.4
	21 – 30 ปี	190	35.8
	31 ปีขึ้นไป	63	11.9
5 ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	146	27.5
	ปริญญาโท	372	70.2
	ปริญญาเอก	12	2.3
6 ระดับการศึกษาที่เปิดสอน	ประถมศึกษา	406	76.6
	มัธยมศึกษา	40	7.5
	ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	84	15.8
7 ขนาดโรงเรียน	เล็ก	295	56.7
	กลาง	143	27.0
	ใหญ่	92	17.3
8 โรงเรียนมีการดำเนินงานใน ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้	กำลังดำเนินงานอยู่	152	28.7
	ยังไม่ได้ดำเนินการ	378	71.3

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศ หญิง จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 ตำแหน่งปัจจุบัน ครูผู้สอน (หัวหน้าฝ่ายวิชาการ) จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 ประสบการณ์ในการทำงาน 11 – 20 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 ระดับการศึกษาที่เปิดสอนในโรงเรียน ระดับประถมศึกษา จำนวน 406 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 และโรงเรียนยังไม่มี การดำเนินงานในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำนวน 378 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3

2) ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ และภาพรวมทั้ง 10 ด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียด ปรากฏตามตารางที่ 7-17

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การจัดการเรียนรู้ใสอนชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	4.01	0.54	มาก	4.25	0.58	มาก
2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	3.59	0.81	มาก	3.89	0.89	มาก
3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.65	0.81	มาก	4.02	0.75	มาก
4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข	4.08	0.68	มาก	4.30	0.79	มาก
5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	3.78	0.77	มาก	4.14	0.84	มาก
6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.87	0.82	มาก	4.18	0.79	มาก
7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม	4.25	0.72	มาก	4.42	0.63	มาก
8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย	4.39	0.63	มาก	4.57	0.58	มากที่สุด
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ	4.30	0.64	มาก	4.49	0.60	มาก
10. การวิจัยในชั้นเรียน	3.85	0.71	มาก	4.16	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.56	มาก	4.24	0.59	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.98$ $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันด้าน ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.39$ $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.64$) และด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.59$ $\sigma = 0.81$)

สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$ $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.57$ $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือ ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ($\mu = 4.49$ $\sigma = 0.60$) และด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.89$ $\sigma = 0.89$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกด้านมีความต้องการจำเป็นทุกด้านตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง

ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสานกัน	3.90	0.68	มาก	4.20	0.65	มาก
2. ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความสุภาพและความมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม	4.07	0.60	มาก	4.32	0.63	มาก
3. การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อการค้นพบคำตอบ	3.97	0.70	มาก	4.31	0.71	มาก
4. การสนับสนุนให้ครูมีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงกับความต้องการและมีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.27	0.67	มาก	4.39	0.65	มาก
5. การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง	4.16	0.62	มาก	4.38	0.70	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
6. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุดำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม	3.73	0.77	มาก	4.06	0.80	มาก
7. การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดการนั่งของนักเรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้	3.99	0.73	มาก	4.18	0.79	มาก
8. การสนับสนุนให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของนักเรียน ด้วยงานที่ท้าทายและมีความหมาย	4.02	0.78	มาก	4.21	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.54	มาก	4.25	0.58	มาก

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบรวมพลัง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$ $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย พบว่า 1) การสนับสนุนให้ครูมีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงกับความต้องการและมีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\mu = 4.27$ $\sigma = 0.67$) 2) การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง ($\mu = 4.16$ $\sigma = 0.62$) 3) ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำถามการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุดโดยให้ความสำคัญกับความสุภาพและความมิตรไม่ว่า

จะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม ($\mu = 4.07$ $\sigma = 0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม ($\mu = 3.73$ $\sigma = 0.77$)

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบรวมพลัง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$ $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย พบว่า 1) การสนับสนุนให้ครูมีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงกับความต้องการและมีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\mu = 4.39$ $\sigma = 0.65$) 2) การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง ($\mu = 4.38$ $\sigma = 0.60$) 3) ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำถามการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและความมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม ($\mu = 4.32$ $\sigma = 0.63$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม ($\mu = 4.06$ $\sigma = 0.80$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
 แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
 สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การเปิดห้องเรียนให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ เกี่ยวกับการเรียนรู้และสังเกตการเรียนรู้ ของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกัน	3.73	1.06	มาก	3.91	1.09	มาก
2. กระบวนการสำคัญของการเปิดชั้นเรียน ต้องอาศัยการให้ผลย้อนกลับและ สะท้อนคิดผ่านการสังเกตการเรียนรู้ของ นักเรียนอย่างแท้จริง	3.86	1.01	มาก	3.99	0.96	มาก
3. เป็นการนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการ เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยน กันฉายภาพสะท้อนห้องเรียนจาก มุมมองที่หลากหลาย	3.77	0.96	มาก	4.00	1.00	มาก
4. การจัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้ เรียนรู้เพียงลำพังแม้แต่คนเดียว	4.29	0.65	มาก	4.30	0.76	มาก
5. การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน (Symposium) โดยมีนักวิชาการหรือ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	3.40	1.09	ปาน กลาง	3.81	1.10	มาก
6. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิด ชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของ โรงเรียนหรือเว็บไซต์	3.40	1.19	ปาน กลาง	4.02	1.05	มาก
7. ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3.13	1.06	ปาน กลาง	3.49	0.94	ปาน กลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
8. การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ครูกับผู้ปกครอง ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน	3.38	1.12	ปานกลาง	3.81	1.02	มาก
9. ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างชั้นเรียน	3.32	1.12	ปานกลาง	3.85	1.10	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.59	0.81	มาก	3.89	0.89	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวคิดจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$ $\sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้เรียนรู้เพียงลำพังแม้แต่คนเดียว ($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.65$) 2) กระบวนการสำคัญของการเปิดชั้นเรียนต้องอาศัยการให้ผลย้อนกลับและสะท้อนคิดผ่านการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง ($\mu = 3.86$ $\sigma = 1.01$) 3) เป็นการนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการเรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียนจากมุมมองที่หลากหลาย ($\mu = 3.77$ $\sigma = 0.96$) และมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ($\mu = 3.13$ $\sigma = 1.06$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$ $\sigma = 0.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้เรียนรู้เพียงลำพังแม้แต่คนเดียว ($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.76$) 2) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ ($\mu = 4.02$ $\sigma = 1.05$) 3) เป็นการนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการเรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียนจากมุมมองที่หลากหลาย ($\mu = 4.00$ $\sigma = 1.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ($\mu = 3.49$ $\sigma = 0.94$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มี ความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน และไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก	3.76	0.75	มาก	4.07	0.84	มาก
2. การศึกษาชั้นเรียนมุ่งเน้นไปที่กระบวนการ การสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน โดย ไม่กระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.03	0.81	มาก	4.13	0.81	มาก
3. การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียน และการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับ คู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) จำนวน 3 วงรอบ/ 1 ภาคเรียน	3.38	1.06	ปาน กลาง	3.88	0.94	มาก
4. การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและ พื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนา การเรียนรู้ให้ดีขึ้น	3.65	1.06	มาก	4.02	0.98	มาก
5. การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและการไม่ ทอดทิ้งนักเรียนแม้แต่คนเดียวไว้ให้ อยู่ลำพังในชั้นเรียน	3.93	0.88	มาก	4.21	0.79	มาก
6. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการพัฒนา บทเรียนร่วมกันในรูปแบบระบบ ออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์	3.49	1.10	มาก	3.90	0.89	มาก
7. การอำนวยความสะดวกในเรื่องการ บันทึกภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการ สังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน	3.52	1.12	มาก	4.04	0.90	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
8. กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็น สาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทาง เว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ	3.45	1.03	ปาน กลาง	3.87	0.92	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.65	0.81	มาก	4.02	0.75	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดย
มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$ $\sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามาก
ไปน้อย พบว่า 1) การศึกษาชั้นเรียนมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน โดยไม่
กระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 4.03$ $\sigma = 0.81$) 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและการไม่
ทอดทิ้งนักเรียนแม้แต่คนเดียวไว้ให้อยู่ลำพังในชั้นเรียน ($\mu = 3.93$ $\sigma = 0.88$) 3) การศึกษาชั้น
เรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน และไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก ($\mu =$
 3.76 $\sigma = 0.75$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ย
รวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$ $\sigma = 0.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย
พบว่า 1) การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและการไม่ทอดทิ้งนักเรียนแม้แต่คนเดียวไว้ให้อยู่ลำพังในชั้นเรียน
($\mu = 4.21$ $\sigma = 0.79$) 2) การศึกษาชั้นเรียนมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน
โดยไม่กระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\mu = 4.13$ $\sigma = 0.81$) 3) การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบ
เอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียนและไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก ($\mu = 4.07$ $\sigma =$
 0.84) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอ
ผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ($\mu = 3.87$ $\sigma =$
 0.32)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข

ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตร	4.13	0.81	มาก	4.28	0.87	มาก
2. การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา ทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง	4.17	0.79	มาก	4.38	0.83	มาก
3. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรอง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการ จัดการเรียนรู้ของนักเรียน	4.05	0.78	มาก	4.27	0.87	มาก
4. การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียน	4.15	0.74	มาก	4.40	0.82	มาก
5. การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้าง ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม ในการเรียนรู้	4.02	0.77	มาก	4.26	0.84	มาก
6. การสอบถามนักเรียนว่าได้รับความรู้และ ทักษะอะไรบ้างในการเรียน	4.09	0.74	มาก	4.31	0.82	มาก
7. การสอบถามนักเรียนว่าจะนำความรู้และ ทักษะที่ได้จากการเรียนรู้นำไปใช้ ประโยชน์อย่างไร	4.02	0.70	มาก	4.29	0.81	มาก
8. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้น การสะท้อนคิด ข้อเท็จจริง จากการ เรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก	4.00	0.80	มาก	4.30	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.68	มาก	4.30	0.79	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุง
แก้ไข โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.08$ $\sigma = 0.68$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก
จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

($\mu = 4.17$ $\sigma = 0.79$) 2) การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ($\mu = 4.15$ $\sigma = 0.74$) 3) การสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตร ($\mu = 4.13$ $\sigma = 0.81$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.79$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ($\mu = 4.40$ $\sigma = 0.82$) 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ($\mu = 4.38$ $\sigma = 0.83$) และ 3) การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ($\mu = 4.37$ $\sigma = 0.82$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ ($\mu = 4.26$ $\sigma = 0.84$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบก้าวกระโดด การเรียนรู้เชิงท้าทายความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน	4.04	0.80	มาก	4.27	0.74	มาก
2. การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์	3.83	0.86	มาก	4.14	0.89	มาก
3. การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงต้นแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้โครงการที่จัดสร้างขึ้นของศึกษานิเทศก์	3.68	0.85	มาก	4.11	0.96	มาก
4. การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่มุ่งสู่การพัฒนานักเรียน	3.84	0.91	มาก	4.08	0.90	มาก
5. การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา	3.68	0.88	มาก	4.10	0.89	มาก
6. กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการไว้ซ้ครั้งต่อไป	3.72	0.93	มาก	4.13	0.91	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
7. ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์ เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบ พี่เลี้ยง	3.66	0.83	มาก	4.15	0.92	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.78	0.77	มาก	4.14	0.84	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$ $\sigma = 0.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบก้าวกระโดด การเรียนรู้เชิงท้าทายความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน ($\mu = 4.04$ $\sigma = 0.80$) 2) การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่มุ่งสู่การพัฒนานักเรียน ($\mu = 3.84$ $\sigma = 0.91$) 3) การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์ ($\mu = 3.83$ $\sigma = 0.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ($\mu = 3.66$ $\sigma = 0.83$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$ $\sigma = 0.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบก้าวกระโดด การเรียนรู้เชิงท้าทายความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน ($\mu = 4.27$ $\sigma = 0.74$) 2) ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ($\mu = 4.15$ $\sigma = 0.92$) 3) การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์ ($\mu = 4.14$ $\sigma = 0.89$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่มุ่งสู่การพัฒนานักเรียน ($\mu = 4.08$ $\sigma = 0.90$)

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง
วิชาชีพ

ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาท และการ ให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็น ผู้นำ	3.91	0.86	มาก	4.21	0.82	มาก
2. การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอน ร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือ รวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ	3.81	0.98	มาก	4.14	0.89	มาก
3. การปรับปรัชญา/แนวคิดการสร้างเพื่อน ร่วมงานในการพัฒนาการเรียนการสอน แทนการพัฒนาการเรียนการสอนเป็น รายบุคคล	3.92	0.82	มาก	4.23	0.86	มาก
4. การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบ ร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนา ตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะ ผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วย การสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความ ไว้วางใจเชื่อใจการเคารพซึ่งกันและกัน	3.89	0.88	มาก	4.22	0.79	มาก
5. การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทาง วิชาชีพความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา ความร่วมมือกับที่ปรึกษาทางการศึกษา ของหน่วยงานต้นสังกัด และเครือข่าย ความร่วมมือกับผู้ปกครอง	3.76	1.00	มาก	4.05	0.95	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
6. การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือไว้ วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วย ความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร	3.99	0.89	มาก	4.33	0.75	มาก
7. การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพด้วย กระบวนการสุนทรีย์ สนทนาวิชาชีพเชิง ประจักษ์ด้วยความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน	3.90	0.82	มาก	4.21	0.79	มาก
8. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบ ออนไลน์ของโรงเรียน หรือเว็บไซต์ และมี การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	3.83	0.98	มาก	4.12	0.99	มาก
9. การประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ด้วยสุนทรียสนทนา	3.93	0.87	มาก	4.18	0.83	มาก
10. การกำหนดบทบาทการร่วมมือรวมพลัง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพ (Collaboratively and PLC) ประกอบด้วย Model Teacher (ครูผู้สอน), Co-Teacher/buddy (ครู ร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้นิเทศ) Supervisor (ผู้บริหาร)	3.77	0.91	มาก	4.15	0.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.82	มาก	4.18	0.79	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการร่วมมือรวมพลังและการ
สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$ $\sigma = 0.82$) เมื่อ
พิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือไว้
วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร ($\mu = 3.99$ $\sigma = 0.86$)

2) การปรับปรัชญา/แนวคิดการสร้างเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาการเรียนการสอนแทนการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล ($\mu = 3.92$ $\sigma = 0.82$) 3) การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาท และการให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำ ($\mu = 3.91$ $\sigma = 0.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาความร่วมมือกับที่ปรึกษาทางการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ($\mu = 3.76$ $\sigma = 1.00$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$ $\sigma = 0.79$) เมื่อพิจารณารายชื่อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร ($\mu = 4.33$ $\sigma = 0.75$) 2) การปรับปรัชญา/แนวคิดการสร้างเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาการเรียนการสอนแทนการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.23$ $\sigma = 0.89$) 3) การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจและการเคารพซึ่งกันและกัน ($\mu = 4.22$ $\sigma = 0.79$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาความร่วมมือกับที่ปรึกษาทางการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ($\mu = 4.05$ $\sigma = 0.95$)

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม

ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ ของทุกคน	4.34	0.78	มาก	4.56	0.61	มาก
2. การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เปิดกว้างในการมีส่วนร่วม	4.31	0.77	มาก	4.53	0.63	มาก
3. ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็น เจ้าของเพียงฝ่ายเดียว	4.32	0.80	มาก	4.51	0.70	มาก
4. นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการ เรียนรู้ของทุกคน	4.35	0.82	มาก	4.46	0.70	มาก
5. โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็น พื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน	4.33	0.82	มาก	4.47	0.71	มาก
6. มีการพัฒนาโรงเรียนและยกระดับ คุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.31	0.77	มาก	4.44	0.75	มาก
7. ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของ นักเรียนทุกคน	4.20	0.89	มาก	4.37	0.76	มาก
8. ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในการอบรม นักเรียนพร้อมกับเพื่อนร่วมงานทั้งหมด	4.28	0.77	มาก	4.40	0.76	มาก
9. ครูมีการนำเสนอชิ้นเรียนของตนเองต่อ ที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.84	1.05	มาก	4.20	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.25	0.72	มาก	4.44	0.63	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม โดย
มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$ $\sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามาก
ไปน้อย พบว่า 1) นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคน ($\mu = 4.35$ $\sigma = 0.82$)

2) ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ของทุกคน ($\mu = 4.34$ $\sigma = 0.78$) 3) โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน ($\mu = 4.33$ $\sigma = 0.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\mu = 3.84$ $\sigma = 1.05$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$ $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อยพบว่า 1) ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ของทุกคน ($\mu = 4.56$ $\sigma = 0.61$) 2) การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกันเปิดกว้างในการมีส่วนร่วม ($\mu = 4.53$ $\sigma = 0.63$) 3) ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว ($\mu = 4.51$ $\sigma = 0.70$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\mu = 4.20$ $\sigma = 0.93$)

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพเข้าอก เข้าใจกัน	4.34	0.71	มาก	4.54	0.63	มากที่สุด
2. การยอมรับฟังเสียงของทุกคนใน ห้องเรียน	4.37	0.71	มาก	4.56	0.64	มากที่สุด
3. การไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังใน ห้องเรียน	4.39	0.66	มาก	4.53	0.65	มากที่สุด
4. นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ	4.43	0.66	มาก	4.60	0.60	มากที่สุด
5. ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียน เกิดขึ้นได้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับ ครู ครูกับครู	4.40	0.66	มาก	4.58	0.63	มากที่สุด
6. มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟัง ซึ่งกันและกัน	4.41	0.67	มาก	4.59	0.61	มากที่สุด
7. การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน	4.37	0.69	มาก	4.56	0.61	มากที่สุด
8. การสร้างความรู้สึที่ดีในการรับฟัง ซึ่งกันและกัน	4.40	0.66	มาก	4.61	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.39	0.63	มาก	4.57	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็น
ประชาธิปไตย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$ $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3
ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ ($\mu = 4.43$ $\sigma = 0.66$)
2) มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน ($\mu = 4.41$ $\sigma = 0.67$) 3) ประชาธิปไตยใน
โรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู ($\mu = 4.40$ $\sigma = 0.66$) และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพเข้าอก เข้าใจกัน ($\mu = 4.34$ $\sigma = 0.71$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$ $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1) นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ ($\mu = 4.60$ $\sigma = 0.60$) 2) มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน ($\mu = 4.59$ $\sigma = 0.61$) 3) ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู ($\mu = 4.58$ $\sigma = 0.63$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน ($\mu = 4.53$ $\sigma = 0.65$)

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ

ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. เด็กนักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน	4.43	0.67	มาก	4.53	0.59	มากที่สุด
2. นักเรียนมีสิทธิ์พัฒนาศักยภาพเพื่อก้าว ไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง	4.33	0.70	มาก	4.49	0.62	มาก
3. นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน	4.25	0.74	มาก	4.47	0.66	มาก
4. มีการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและนักเรียนเอง	4.26	0.79	มาก	4.43	0.66	มาก
5. นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง	4.30	0.70	มาก	4.54	0.64	มากที่สุด
6. โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องค้นหาความ สามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน	4.29	0.68	มาก	4.47	0.64	มาก
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ให้ฉายแววจรรยภาพของตนออกมา เพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป	4.23	0.70	มาก	4.47	0.64	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.64	มาก	4.49	0.60	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นเลิศ โดยมี
ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไป
น้อย พบว่า 1) เด็กนักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน ($\mu = 4.43$ $\sigma = 0.67$) 2) นักเรียนมีสิทธิ์
พัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง ($\mu = 4.33$ $\sigma = 0.70$) 3)
นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง ($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.70$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแวว

อัจฉริยภาพของตนออกมาเพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป ($\mu = 4.23$
 $\sigma = 0.70$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นเลิศ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่
 ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.49$ $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย
 พบว่า 1) นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง ($\mu = 4.54$ $\sigma = 0.64$) 2)
 เด็กนักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน ($\mu = 4.53$ $\sigma = 0.64$) 3) นักเรียนมีสิทธิ์พัฒนาศักยภาพเพื่อ
 ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง ($\mu = 4.49$ $\sigma = 0.62$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
 มีการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและผู้เรียนเอง ($\mu = 4.43$ $\sigma = 0.66$)

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านวิจัยในชั้นเรียน

ด้านวิจัยในชั้นเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การกำหนดหัวข้อในการวิจัยที่สอดคล้อง กับการจัดการเรียนการสอน การศึกษา ชั้นเรียน และการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพ	4.11	0.65	มาก	4.27	0.76	มาก
2. การออกแบบแผนการวิจัยด้วยกระบวนการ การสังเกต และการออกแบบกิจกรรม	4.12	0.67	มาก	4.30	0.74	มาก
3. การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการ การวิจัยจากการศึกษาชั้นเรียน	4.08	0.70	มาก	4.10	0.74	มาก
4. การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) จำนวน 1 เรื่อง/ 1 ภาคเรียน	4.32	0.74	มาก	4.33	0.80	มาก
5. การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยใน ชั้นเรียนในระดับโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	3.95	0.75	มาก	4.13	0.90	มาก
6. การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบ ออนไลน์	3.45	1.17	ปาน กลาง	4.06	0.98	มาก
7. การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการ คัดสรรรางวัล	3.46	1.10	ปาน กลาง	3.94	1.05	มาก
8. การวิจัยในชั้นเรียนด้วยการกำหนด โครงการวิจัยเฉพาะบุคคล	3.88	0.80	มาก	4.19	0.78	มาก
9. การให้มีงานสัมมนานำเสนอชั้นเรียน โดยมีครูในโรงเรียนข้างเคียงเป็นกลุ่ม เป้าหมายปีละ 1 ครั้ง	3.42	1.19	ปาน กลาง	3.96	1.01	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ด้านวิจัยในชั้นเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
10. การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็น การวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)	3.67	1.01	มาก	4.19	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.71	มาก	4.16	0.75	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านวิจัยในชั้นเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย
รวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.85$ $\sigma = 0.71$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย
พบว่า 1) การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) จำนวน 1 เรื่อง/ภาคเรียน (μ
= 4.33 $\sigma = 0.74$) 2) การออกแบบแผนการวิจัยด้วยกระบวนการสังเกต และการออกแบบกิจกรรม
($\mu = 4.12$ $\sigma = 0.67$) 3) การกำหนดหัวข้อในการวิจัยที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน
การศึกษาชั้นเรียน และการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ($\mu = 4.11$ $\sigma = 0.65$) และข้อ
ที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การให้ทีมงานสัมมนานำเสนอชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียนข้างเคียงเป็น
กลุ่มเป้าหมายปีละ 1 ครั้ง ($\mu = 3.42$ $\sigma = 1.19$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านวิจัยในชั้นเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\mu = 4.16$ $\sigma = 0.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก จากค่ามากไปน้อย พบว่า 1)
การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) จำนวน 1 เรื่อง/ 1 ภาคเรียน ($\mu =$
4.33 $\sigma = 0.80$) 2) การออกแบบแผนการวิจัยด้วยกระบวนการสังเกต และการออกแบบกิจกรรม
($\mu = 4.30$ $\sigma = 0.74$) 3) การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการวิจัยจากการศึกษาชั้นเรียน
($\mu = 4.29$ $\sigma = 0.74$) และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรร
รางวัล ($\mu = 3.94$ $\sigma = 1.05$)

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง

(1.1) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดการจัดการเรียนรู้และให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

(1.2) ครูมีการออกแบบกิจกรรม ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและความต้องการของนักเรียน

(1.3) กระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา

(1.4) ผู้บริหารได้มีการใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการกำกับติดตามส่งผลให้ครูมีการรายงานผลการอบรมการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง

(1.5) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดผลนักเรียนกล้าแสดงออก

(1.6) โรงเรียนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ครูจัดการเรียนรู้ให้ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน กล้าซักถาม แสดงความคิดเห็น ส่งผลให้นักเรียนสามารถต่อยอดจากความรู้เดิม เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างปลอดภัย

(2) การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

(2.1) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม

(2.2) ให้ครูคู่บัดดี้เข้ามาสังเกตการณ์ และคอยสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน

(2.3) ช่วยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2.4) ผู้บริหารมีการนิเทศ เทอมละ 1 ครั้ง ส่งผลให้ครูมีการสะท้อนคิด ในการปรับปรุงการสอน และปรับปรุงสภาพชั้นเรียน

(2.5) นักเรียนมีอิสระในการเลือกเรียนในสิ่งที่ชอบ ผลที่ได้ นักเรียนสนุกสนานสนใจและตั้งใจในสิ่งที่ตนเองชอบ

(2.6) การนิเทศการสอนของครู เพื่อพัฒนานักเรียน

(2.7) เป็นการเปิดการเรียนรู้ทุกที่สามารถเรียนรู้ได้

(2.8) โรงเรียนดำเนินการจัดการเปิดชั้นเรียน เทอมละ 1 ครั้ง (เนื่องด้วยข้อจำกัดของจำนวนข้าราชการครูที่มีการย้าย และลาออก ต่อจำนวนห้องเรียน) โดยบูรณาการไปพร้อม ๆ กับการนิเทศชั้นเรียน โดยมีผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูที่เป็นคู่บัดดี้ และครู ผู้บริหาร อาจารย์ เข้าร่วมกิจกรรม → ส่งผลให้ มีความรู้ ความเข้าใจในการเปิดชั้นเรียน นักเรียนมีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น

ครูได้รับฟังการสะท้อนคิดจากผู้สังเกต เป็นประโยชน์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีกำลังใจในการทำงาน

(2.9) มีการเปิดชั้นเรียน ระหว่างศึกษานิเทศ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะและคำแนะนำจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี โดยมีผู้ปกครองให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้และในเรื่องต่าง ๆ จากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง

(3) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)

(3.1) มีการนิเทศการสอนและสะท้อนความคิดเห็นปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

(3.2) ในสภาพปัจจุบันทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

(3.3) ครูมีการพูดคุย และปรึกษาหารือร่วมกันในคู่มือที่ได้แนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้

(3.4) ผู้บริหารมีการนำองค์ความรู้ เอกสาร การอบรม นำสู่การขยายผล ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาบทเรียนการจัดการเรียนการสอนได้ดี

(3.5) ครูออกแบบผลิตสื่อร่วมกัน

(3.6) พัฒนาปรับปรุงแผนการสอน และหลักสูตร

(3.7) โรงเรียนดำเนินการให้ข้าราชการครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการจัดเตรียมแผนการสอน โดยเน้นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด เพื่อนำแผนการสอนมาใช้ → ส่งผลให้ครูปรับปรุงบทเรียนโดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้ พัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

(3.8) มีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson study โดย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนก็ได้รับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการชื่นชมเป็นอย่างดี

(4) การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)

(4.1) มีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

(4.2) เรื่องของเวลาในการสะท้อนคิดต้องใช้หลังเรียน

(4.3) ในสภาพปัจจุบันทางโรงเรียนได้ร่วมกันทำ PLC โดยมีการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

(4.4) ครูมีการเขียนข้อชี้แนะ คำแนะนำ ลงในแผนการสอน

(4.5) ส่งเสริมให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4.6) ดำเนินการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

(4.7) ผู้บริหารมีการร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของครู แนะนำ เสนอแนะ นำเอกสารวิชาการ ขยายผล ส่งผลให้ครูมีการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข จุดอ่อนในแผนการจัดการเรียนรู้ฯ

(4.8) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอแนะจุดอ่อนหรือจุดควรแก้ไขปรับปรุง นำมาปรับปรุงแก้ไข

(4.9) โรงเรียนดำเนินการ Open class เทอมละ 1 ครั้ง หลังการเปิดชั้นเรียน ทุกคนจะร่วมสะท้อนคิด → ส่งผลให้ครูได้รับข้อมูลในการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ เกิดกำลังใจในการสอน จะได้นำมาปรับปรุงให้งานมีคุณภาพมากขึ้น

(4.10) มีการสะท้อนคิดในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งผลของการจัดการเรียนรู้ ได้รับคำแนะนำจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

(5) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)

(5.1) จับคู่ครูผู้สอนเพื่อแนะนำซึ่งกันและกัน

(5.2) ในสภาพปัจจุบันมีศึกษานิเทศก์มาให้คำแนะนำ ชี้แนะการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(5.3) ครูมีการพูดคุยหารือกัน ในช่วงเวลาว่าง

(5.4) ทำให้รู้สึกไม่โดดเดี่ยว หากเกิดปัญหาขณะจัดการเรียนการสอน

(5.5) ดำเนินการโดย ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ/ หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ร.ร. ผู้บริหารให้ครูรายงานผลการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ส่งผลให้มีความเป็นระบบในการจัดการเรียนการสอนฯ

(5.6) ระบบครูพี่เลี้ยง คอยให้คำแนะนำและประเมินงาน

(5.7) ได้ที่ปรึกษาและชี้แนะไม่โดดเดี่ยว พัฒนาไปพร้อมกัน

(5.8) โรงเรียนมีศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียน → ส่งผลให้โรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินการโครงการได้อย่างถูกต้อง

(5.9) ควรอย่างยิ่งเพราะจะได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ส่งเสริมด้านต่าง ๆ ได้ดี

(5.10) ได้รับการส่งเสริม ชี้แนะ แนวทางการพัฒนาครูจากศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารเป็นอย่างดี

(6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC)

(6.1) พัฒนาให้ครูมีกระบวนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

(6.2) จัดให้มีโครงการนิเทศแบบ PLC

(6.3) ในสภาพปัจจุบันทางโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 1 ครั้งต่อภาคเรียน

(6.4) มีการจัดประชุม พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเทอมละ 1 ครั้ง

(6.5) ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

(6.6) การเรียนรู้ร่วมกันของคุณครู เชื่อมโยง slc สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
ของทุกคน

(6.7) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร เป็นการ
ร่วมมือทางการศึกษาและพัฒนาชุมชน

(6.8) โรงเรียนมีการ PLC ส่งผลให้ปัจจุบันโรงเรียนมีเครือข่ายพัฒนาการศึกษา

(6.9) ได้ประสานความร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้
ซึ่งได้รับคำแนะนำ และความร่วมมือในเรื่องการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี

(7) ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)

(7.1) ในสภาพปัจจุบันทางโรงเรียนได้มีการร่วมกันปรึกษาหารือ ในการดำเนินการ
แก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินงานด้านต่าง ๆ รับฟังแนวคิดของครู

(7.2) มีการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายของโรงเรียนในการกำหนดแนวทางใน
การดำเนินการเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

(7.3) ผู้บริหารมีการประชุมรับฟัง ส่งผลให้ครูได้เปิดโอกาสได้พูดคุยแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นกัน ส่งผลให้งานมีคุณภาพ

(7.4) ส่งเสริมและพัฒนาวิชาการภายใต้การมีส่วนร่วม

(7.5) ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

(7.6) เสนอ สนับสนุน สนอง สนิทสนม

(7.7) เป็นการสร้างพลังความคิดร่วมกัน

(7.8) โรงเรียน ห้องเรียน เป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ได้
เสมอ แต่ทางโรงเรียนต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ

(8) ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)

(8.1) จัดให้มีการยอมรับความคิดเห็นร่วมกัน

(8.2) ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนมีการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในระดับ
ห้องเรียน ระดับโรงเรียน ต่อนักเรียน ครูและบุคลากร

(8.3) ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น เสนอแนะ ยอมรับฟังความคิดเห็นของ
แต่ละฝ่าย ยอมรับแนวทางที่ดีที่สุดในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

(8.4) ให้เกียรติครูผู้สอนและผู้เรียนระหว่างเข้าเยี่ยมห้องเรียน

(8.5) ผู้บริหารเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งผลให้มีความเป็นประชาธิปไตย
 ในสถานศึกษา

(8.6) ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารและดำเนินกิจกรรมโรงเรียน ยอมรับ
 ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

(8.7) บนความแตกต่างหลากหลาย ทุก ๆ ความคิดเห็นมีความสำคัญ เมื่อทุก
 ความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(8.8) มีหลักการ เหตุผล บนพื้นฐานความถูกต้อง และเป็นเสียงส่วนใหญ่ ย่อมเป็นที่
 ยอมรับ การยอมรับฟังซึ่งกันและกัน

(8.9) นักเรียนเคารพผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เข้าใจการใช้ชีวิตร่วมกับ
 ผู้อื่นแบบมีความเป็นประชาธิปไตยเป็นอย่างดี

(9) ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)

(9.1) การร่วมแรงร่วมใจภายใต้การบริหารงานแบบ PDCA

(9.2) ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนมีการส่งนักเรียนที่มีทักษะความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ
 เข้าร่วมแข่งขันและแสดงความสามารถ

(9.3) มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของ
 ผู้เรียน

(9.4) ช่วยส่งเสริมให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(9.5) ออกแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning

(9.6) ร.ร. ใช้ PLC,SLC ส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาฯ

(9.7) มีติดอยู่แล้ว เวิร์คแพรวพัฒนา รักษาสืบทอด เกิดขึ้นและประสบความสำเร็จมา
 โดยตลอด ต่อยอดนวัตกรรม

(9.8) การยอมรับในสิ่งที่ดีและนำไปพัฒนาให้ดีขึ้น

(9.9) นักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน แต่การจัดการเรียนรู้เพื่อค้นหาศักยภาพของ
 นักเรียนทุกคนในระดับชั้นประถมศึกษาอาจยังไม่ครอบคลุม และชัดเจนในทุกเรื่องเท่าที่ควร

(10) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

(10.1) ครูทำวิจัยอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

(10.2) ปัจจุบันโรงเรียนได้มีการการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาพัฒนานักเรียน

(10.3) มีการทำปัญหาที่พบในชั้นเรียน มาจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหา และ
 พัฒนาต่อไป

(10.4) คุณครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของแต่ละรายวิชา

(10.5) ช่วยให้ผู้รู้ปัญหาและร่วมกันหาทางแก้ไข พัฒนา

2. ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบการเรียงลำดับจากความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Index (PIN_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง ดังตารางที่ 18-28

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน

องค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	4.01	4.25	0.059	6
2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	3.59	3.89	0.083	3
3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.65	4.02	0.101	1
4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข	4.08	4.30	0.053	7
5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	3.78	4.14	0.095	2
6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.87	4.18	0.080	5
7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม	4.25	4.44	0.045	8
8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย	4.39	4.57	0.041	10
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ	4.30	4.49	0.044	9
10. การวิจัยในชั้นเรียน	3.85	4.16	0.081	4

จากตารางที่ 18 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการพัฒนาการเรียนร่วมกัน (PNI (Modified) = 0.101) 2) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (PNI (Modified) = 0.095) 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (PNI (Modified) = 0.083) 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (PNI (Modified) = 0.081) 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PNI (Modified) = 0.080) 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (PNI (Modified) = 0.059) 7) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (PNI (Modified) = 0.053) 8) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม (PNI (Modified) = 0.045) 9) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ (PNI (Modified) = 0.044) 10) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (PNI (Modified) = 0.041)

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง

ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสานกัน	3.90	4.20	0.076	3
2. ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความสุภาพและความเป็นมิตรไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม	4.07	4.32	0.061	4
3. การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อการค้นพบคำตอบ	3.97	4.31	0.085	2
4. การสนับสนุนให้ครูมีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงกับความต้องการและมีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.27	4.37	0.023	8
5. การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง	4.16	4.38	0.052	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
6. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPS (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่ง เร้าและ ระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหา สารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ขั้นที่ 4 สื่อสารและ สะท้อนคิดอย่างรวมพลังขั้นที่ 5 ประยุกต์และ ตอบแทนสังคม				
7. การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มี ความหมายโดยการจัดการนั่งของนักเรียน ในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้	3.99	4.18	0.048	6
8. การสนับสนุนให้ครูออกแบบการจัดการ เรียนรู้ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของนักเรียนด้วย งานที่ทำทายและมีความหมาย	4.02	4.21	0.047	7

จากตารางที่ 19 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้น
เรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้น
เรียนเป็นแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPS (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่ง
เร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปราย
และสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม
(PNI (Modified) = 0.088) 2) การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่
หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและ
อาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อการค้นพบคำตอบ (PNI (Modified) = 0.085) 3) ครูมีการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสานกัน (PNI

(Modified) = 0.076) 4) ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและความเป็นมิตรไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม (PNI (Modified) = 0.061) 5) การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง (PNI (Modified) = 0.052) 6) การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดการนั่งของนักเรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้ (PNI (Modified) = 0.048)

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การเปิดห้องเรียนให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ เกี่ยวกับการเรียนรู้และสังเกตการณ์เรียนรู้ ของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกัน	3.73	3.91	0.048	7
2. กระบวนการสำคัญของการเปิดชั้นเรียน ต้องอาศัยการให้ผลย้อนกลับและสะท้อน คิดผ่านการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน อย่างแท้จริง	3.86	3.99	0.033	8
3. เป็นการนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉาย ภาพสะท้อนห้องเรียนจากมุมมองที่ หลากหลาย	3.77	4.00	0.061	6
4. การจัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้เรียนรู้ เพียงลำพังแม้แต่คนเดียว	4.29	4.30	0.002	9
5. การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน (Symposium) โดยมีนักวิชาการหรือ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	3.40	3.81	0.120	4
6. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือ เว็บไซต์	3.44	4.02	0.168	1
7. ครุมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3.13	3.49	0.115	5

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
8. การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ครูกับผู้ปกครอง ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน	3.38	3.81	0.127	3
9. ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างชั้นเรียน	3.32	3.85	0.159	2

จากตารางที่ 20 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ (PNI (Modified) = 0.168) 2) ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างชั้นเรียน (PNI (Modified) = 0.159) 3) การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ครูกับผู้ปกครอง ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน (PNI (Modified) = 0.127) 4) การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน (Symposium) โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง (PNI (Modified) = 0.120) 5) ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (PNI (Modified) = 0.115) 6) เป็นการนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการเรียนรู้ผ่านสายตาคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียนจากมุมมองที่หลากหลาย (PNI (Modified) = 0.061)

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน และไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก	3.76	4.07	0.082	6
2. การศึกษาชั้นเรียนมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน โดยไม่กระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.03	4.13	0.024	8
3. การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) จำนวน 3 วงรอบ/1 ภาคเรียน	3.38	3.88	0.147	2
4. การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น	3.65	4.02	0.101	5
5. การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและการไม่ทอดทิ้งนักเรียนแม้แต่คนเดียวไว้ให้อยู่ลำพังในชั้นเรียน	3.93	4.21	0.071	7
6. ระบบการเก็บข้อมูลในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน รูปแบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์	3.49	3.90	0.117	4

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
7. การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึก ภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง เพื่อใช้ใน กระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ ของนักเรียน	3.52	4.04	0.148	1
8. กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็น สาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทาง เว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ	3.45	3.87	0.121	3

จากตารางที่ 21 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบทเรียน
ร่วมกัน 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึก
ภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (PNI
(Modified) = 0.148) 2) การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบ
กับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) จำนวน 3 วงรอบ/1 ภาคเรียน (PNI (Modified) = 0.147) 3) กลไกเผยแพร่
ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง
youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ (PNI (Modified) = 0.121) 4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการ
พัฒนาบทเรียนร่วมกัน รูปแบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ (PNI (Modified) = 0.117) 5) การ
สร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น (PNI
(Modified) = 0.101) 6) การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน
และไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก (PNI (Modified) = 0.082)

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข

ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตร	4.13	4.28	0.036	8
2. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง	4.17	4.38	0.050	7
3. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรอง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการ จัดการเรียนรู้ของนักเรียน	4.05	4.27	0.054	5
4. การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียน	4.05	4.40	0.086	1
5. การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้าง ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติม ในการเรียนรู้	4.02	4.26	0.059	4
6. การสอบถามนักเรียนว่าได้รับความรู้และ ทักษะอะไรบ้างในการเรียน	4.09	4.31	0.053	6
7. การสอบถามนักเรียนว่าจะนำความรู้และ ทักษะที่ได้จากการเรียนรู้นำไปใช้ ประโยชน์อย่างไร	4.02	4.29	0.067	3
8. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้น การสะท้อนคิด ข้อเท็จจริง จากการ เรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก	4.00	4.30	0.075	2

จากตารางที่ 22 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและ

ปรับปรุงแก้ไข 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้
ในชั้นเรียน (PNI (Modified) = 0.086) 2) มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด
ข้อเท็จจริง จากการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก (PNI (Modified) = 0.075) 3) การสอบถามนักเรียนว่า
จะนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้นำไปใช้ประโยชน์อย่างไร (PNI (Modified) = 0.067) 4)
การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ (PNI
(Modified) = 0.059) 5) การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่อง
การจัดการเรียนรู้ของนักเรียน (PNI (Modified) = 0.054) 6) การสอบถามนักเรียนว่าได้รับความรู้และ
ทักษะอะไรบ้างในการเรียน (PNI (Modified) = 0.053)

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อวัตกรรม เทคโนโลยีและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบก้าวกระโดด การเรียนรู้เชิงท้าทายความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน	4.04	4.27	0.056	7
2. การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์	3.83	4.14	0.080	5
3. การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงต้นแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้โครงการที่จัดสร้างขึ้นของศึกษานิเทศก์	3.68	4.11	0.116	2
4. การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่มุ่งสู่การพัฒนาการเรียน	3.84	4.08	0.062	6
5. การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา	3.68	4.10	0.114	3

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
6. กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้น ร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review,AAR) เพื่อนำไปสู่ การปรับปรุงการดำเนินการโค้ชครั้งต่อไป	3.72	4.13	0.110	4
7. ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์ เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	3.66	4.15	0.133	1

จากตารางที่ 23 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบ
พี่เลี้ยง 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถาม
ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (PNI (Modified) = 0.133) 2) การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงต้นแบบ
ผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้โครงการที่จัดสร้างขึ้นของศึกษานิเทศก์
(PNI (Modified) = 0.116) 3) การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา (PNI (Modified) = 0.114) 4)
กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action
Review,AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการโค้ชครั้งต่อไป (PNI (Modified) = 0.062) 5)
การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์ (PNI
(Modified) = 0.080) 6) การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่
มุ่งสู่การพัฒนานักเรียน (PNI (Modified) = 0.062)

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาท และการให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำ	3.91	4.21	0.223	1
2. การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ	3.81	4.14	0.086	3
3. การปรับปรัชญา/แนวคิดการสร้างเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาการเรียนการสอนแทนการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล	3.92	4.23	0.079	7
4. การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจใจการเคารพซึ่งกันและกัน	3.89	4.22	0.084	5
5. การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาความร่วมมือกับที่ปรึกษาทางการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง	3.76	4.05	0.077	8
6. การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร	3.99	4.33	0.085	4

ตารางที่ 24 (ต่อ)

	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
7. การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพด้วยกระบวนการ สุนทรียสนทนาวิชาชีพเชิงประจักษ์ด้วย ความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน	3.90	4.21	0.080	6
8. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบ ออนไลน์ของโรงเรียน หรือเว็บไซต์ และมี การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	3.83	4.12	0.075	9
9. การประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ด้วยสุนทรียสนทนา	3.93	4.18	0.063	10
10. การกำหนดบทบาทการร่วมมือรวมพลัง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพ (Collaboratively and PLC) ประกอบด้วย Model Teacher (ครูผู้สอน), Co-Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้นิเทศ) Supervisor (ผู้บริหาร)	3.77	4.15	0.101	2

จากตารางที่ 24 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือรวมพลัง
และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) การกระจาย
ความเป็นผู้นำทางวิชาชีพด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาท และการให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็น
ผู้นำ (PNI (Modified) = 0.223) 2) การกำหนดบทบาทการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่ง
การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively and PLC) ประกอบด้วย Model Teacher (ครูผู้สอน), Co-
Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้นิเทศ)
Supervisor (ผู้บริหาร) (PNI (Modified) = 0.101) 3) การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกัน

เพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ (PNI (Modified) = 0.086) 4) การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบ กัลยาณมิตร (PNI (Modified) = 0.085) 5) การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือ รวมพลังด้วย วิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนา ปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้นื้อเชื่อใจการเคารพซึ่งกันและกัน (PNI (Modified) = 0.084) 6) การ สร้างวัฒนธรรมวิชาชีพด้วยกระบวนการสุนทรียสนทนาวิชาชีพเชิงประจักษ์ด้วยความต่อเนื่องอย่าง ยั่งยืน (PNI (Modified) = 0.080)

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม

ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ ของทุกคน	4.34	4.56	0.050	3
2. การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เปิดกว้างในการมีส่วนร่วม	4.31	4.53	0.051	2
3. ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของ เพียงฝ่ายเดียว	4.32	4.51	0.043	4
4. นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการ เรียนรู้ของทุกคน	4.35	4.46	0.025	9
5. โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็น พื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน	4.33	4.47	0.032	6
6. มีการพัฒนาโรงเรียนและยกระดับคุณภาพ การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.31	4.44	0.030	7
7. ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน ทุกคน	4.20	4.37	0.040	5
8. ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในการอบรม นักเรียนพร้อมกับเพื่อนร่วมงานทั้งหมด	4.28	4.40	0.028	8
9. ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อ ที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.84	4.20	0.093	1

จากตารางที่ 25 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็น

ส่วนรวม 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่
สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (PNI (Modified) = 0.093) 2) การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกัน
เปิดกว้างในการมีส่วนร่วม (PNI (Modified) = 0.051) 3) ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ของ
ทุกคน (PNI (Modified) = 0.050) 4) ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (PNI
(Modified) = 0.043) 5) ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของ
นักเรียนทุกคน (PNI (Modified) = 0.040) 6) โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้
ร่วมกัน (PNI (Modified) = 0.032)

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพเข้าอก เข้าใจกัน	4.34	4.54	0.046	2
2. การยอมรับฟังเสียงของทุกคนในห้องเรียน	4.37	4.56	0.043	3
3. การไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังใน ห้องเรียน	4.39	4.53	0.031	7
4. นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ	4.43	4.60	0.038	6
5. ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียน เกิดขึ้นได้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู	4.40	4.58	0.040	5
6. มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟัง ซึ่งกันและกัน	4.41	4.59	0.041	4
7. การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน	4.37	4.56	0.044	2
8. การสร้างความรู้สึกที่ดีในการรับฟัง ซึ่งกันและกัน	4.40	4.61	0.047	1

จากตารางที่ 26 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) การสร้างความรู้สึกที่ดีในการรับฟังซึ่งกันและกัน (PNI (Modified) = 0.047) 2) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน (PNI (Modified) = 0.044) 3) การไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน (PNI (Modified) = 0.043) 4) มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน (PNI (Modified) = 0.041) 5)

ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู (PNI (Modified) = 0.040) 6) นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ (PNI (Modified) = 0.038)

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญาความเป็นเลิศ

ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. เด็กนักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน	4.43	4.53	0.022	7
2. นักเรียนมีสิทธิ์พัฒนาศักยภาพเพื่อก้าว ไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง	4.33	4.49	0.123	1
3. นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน	4.25	4.47	0.052	4
4. มีการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและผู้เรียนเอง	4.26	4.43	0.039	6
5. นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง	4.30	4.54	0.055	3
6. โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องค้นหาความ สามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน	4.29	4.47	0.041	5
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ให้ฉายแววอัจฉริยภาพของตนออกมา เพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป	4.23	4.47	0.056	2

จากตารางที่ 27 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ 6 ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) นักเรียนมีสิทธิ์พัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ

ตามแนวทางของตนเอง (PNI (Modified) = 0.123) 2) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแววจนริยภาพของตนออกมาเพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป (PNI (Modified) = 0.056) 3) นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง (PNI (Modified) = 0.055) 4) นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน (PNI (Modified) = 0.052) 5) โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน (PNI (Modified) = 0.041) 6) มีการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและนักเรียนเอง (PNI (Modified) = 0.039)

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การกำหนดหัวข้อในการวิจัยที่สอดคล้องกับ การจัดการเรียนการสอน การศึกษาชั้นเรียน และการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพ	4.11	4.27	0.038	8
2. การออกแบบแผนการวิจัยด้วยกระบวนการ สังเกต และการออกแบบกิจกรรม	4.12	4.30	0.043	7
3. การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการ วิจัยจากการศึกษาชั้นเรียน	4.08	4.10	0.004	9
4. การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) จำนวน 1 เรื่อง/ 1 ภาคเรียน	4.32	4.33	0.002	10
5. การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยใน ชั้นเรียนในระดับโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	3.95	4.13	0.045	6
6. การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบ ออนไลน์	3.45	4.06	0.176	1
7. การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการ คัดสรรรางวัล	3.46	3.94	0.138	4
8. การวิจัยในชั้นเรียนด้วยการกำหนด โครงการวิจัยเฉพาะบุคคล	3.88	4.19	0.079	5

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI (Modified)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
9. การให้ทีมงานสัมมนานำเสนอชั้นเรียน โดยมีครูในโรงเรียนข้างเคียงเป็นกลุ่ม เป้าหมายปีละ 1 ครั้ง	3.42	3.96	0.157	2
10. การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็น การวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)	3.67	4.19	0.141	3

จากตารางที่ 28 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของแนวคิด
โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 6
ลำดับแรก จากค่ามากไปหาน้อย คือ 1) การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ (PNI (Modified)
= 0.176) 2) การให้ทีมงานสัมมนานำเสนอชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียนข้างเคียงเป็นกลุ่มเป้าหมายปีละ
1 ครั้ง (PNI (Modified) = 0.157) 3) การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการ
ออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection) (PNI (Modified) = 0.141) 4) การส่งผลงาน
การวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล (PNI (Modified) = 0.138) 5) การวิจัยในชั้นเรียนด้วยการกำหนด
โครงการวิจัยเฉพาะบุคคล (PNI (Modified) = 0.079) 6) การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้น
เรียนในระดับโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง (PNI (Modified) = 0.045)

3. ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการยกร่างโดยใช้เลือกค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น PNI(modified) ที่มีคะแนนสูงสุด 6 ลำดับแรก ในแต่ละด้านมาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น Modified Priority Need Index (PNI Modified) รายด้านในภาพรวมลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

3.1.1 ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

3.1.2 ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

3.1.3 ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

3.1.4 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3.1.5 ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในทางวิชาชีพ

3.1.6 ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง

3.1.7 ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข

3.1.8 ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม

3.1.9 ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ

3.1.10 ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

โดยทั้ง 10 ด้าน มีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ตารางที่ 29 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>1. ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน</p>	<p>1. การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (PNI_{Modified}) = 0.148)</p> <p>2. การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครุต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) จำนวน 3 วงรอบ/1 ภาคเรียน (PNI_{Modified}) = 0.147)</p> <p>3. กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ (PNI_{Modified}) = 0.121)</p> <p>4. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันรูปแบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ (PNI_{Modified}) = 0.117)</p> <p>5. การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น (PNI_{Modified}) = 0.101)</p> <p>6. การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน และไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก (PNI_{Modified}) = 0.082)</p>

ตารางที่ 30 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>2. ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง</p>	<p>1. ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (PNI_{Modified}) = 0.133)</p> <p>2. การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงต้นแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้โครงการที่จัดสร้างขึ้นของศึกษานิเทศก์ (PNI_{Modified}) = 0.116)</p> <p>3. การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา (PNI_{Modified}) = 0.114)</p> <p>4. กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการได้ครั้งต่อไป (PNI_{Modified}) = 0.110)</p> <p>5. การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์ (PNI_{Modified}) = 0.080)</p> <p>6. การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่มุ่งสู่การพัฒนานักเรียน (PNI_{Modified}) = 0.062)</p>

ตารางที่ 31 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>3. ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="791 629 1428 792">1. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ (PNI_{Modified}) = 0.930 <li data-bbox="791 799 1428 963">2. ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างชั้นเรียน (PNI_{Modified}) = 0.159 <li data-bbox="791 969 1428 1182">3. การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ครูกับผู้ปกครอง ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน (PNI_{Modified}) = 0.175 <li data-bbox="791 1189 1428 1352">4. การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน (Symposiem) โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง (PNI_{Modified}) = 0.120 <li data-bbox="791 1359 1428 1464">5. ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (PNI_{Modified}) = 0.102 <li data-bbox="791 1471 1428 1684">6. เป็นการนำสิ่งที่คุณได้สังเกตเห็นจากการเรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียนจากมุมมองที่หลากหลาย (PNI_{Modified}) = 0.061

ตารางที่ 32 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="790 636 1428 734">1. การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ (PNIModified) = 0.176) <li data-bbox="790 734 1428 904">2. การให้ทีมงานสัมมนานำเสนอชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียนข้างเคียงเป็นกลุ่มเป้าหมายปีละ 1 ครั้ง (PNIModified) = 0.157) <li data-bbox="790 904 1428 1070">3. การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection) (PNIModified) = 0.141) <li data-bbox="790 1070 1428 1182">4. การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล (PNIModified) = 0.138) <li data-bbox="790 1182 1428 1294">5. การวิจัยในชั้นเรียนด้วยการกำหนดโครงการวิจัยเฉพาะบุคคล (PNIModified) = 0.079) <li data-bbox="790 1294 1428 1460">6. การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง (PNIModified) = 0.045)

ตารางที่ 33 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
5. ด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพด้วย การปรับเปลี่ยนบทบาท และการให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำ (PNI _{Modified}) = 0.223)
	2. การกำหนดบทบาทการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively and PLC) ประกอบด้วย Model Teacher (ครูผู้สอน), Co-Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้นิเทศ) Supervisor (ผู้บริหาร) (PNI _{Modified}) = 0.101)
	3. การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ (Reflection) (PNI _{Modified}) = 0.086)
	4. การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร (PNI _{Modified}) = 0.085)
	5. การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้นื้อเชื่อใจการเคารพซึ่งกันและกัน (PNI _{Modified}) = 0.084)
	6. การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพด้วยกระบวนการสุนทรียสนทนาวิชาชีพเชิงประจักษ์ด้วยความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน (PNI _{Modified}) = 0.080)

ตารางที่ 34 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวม
พลัง

รายด้านของแนวทางการจัดการ เรียนรู้ SLC	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
6. ด้านการจัดการเรียนรู้ใน ชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง	<p>1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม (PNI_{Modified}) = 0.088)</p> <p>2. การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อการค้นพบคำตอบ (PNI_{Modified}) = 0.085)</p> <p>3. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสานกัน (PNI_{Modified}) = 0.076)</p> <p>4. ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความสุภาพและความเป็นมิตรไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม (PNI_{Modified}) = 0.061)</p> <p>5. การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง (PNI_{Modified}) = 0.052)</p> <p>6. การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดการนั่งของนักเรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้ (PNI_{Modified}) = 0.048)</p>

ตารางที่ 35 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>7. ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="791 633 1428 734">1. การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (PNI_{Modified}) = 0.790 <li data-bbox="791 734 1428 902">2. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิดข้อเท็จจริง จากการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก (PNI_{Modified}) = 0.075 <li data-bbox="791 902 1428 1070">3. การสอบถามนักเรียนว่าจะนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร (PNI_{Modified}) = 0.067 <li data-bbox="791 1070 1428 1238">4. การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ (PNI_{Modified}) = 0.059 <li data-bbox="791 1238 1428 1406">5. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน (PNI_{Modified}) = 0.054 <li data-bbox="791 1406 1428 1507">6. การสอบถามนักเรียนว่าได้รับความรู้และทักษะอะไรบ้างในการเรียน (PNI_{Modified}) = 0.053

ตารางที่ 36 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>8. ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="791 627 1428 734">1. ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (PNI_{Modified}) = 0.093) <li data-bbox="791 739 1428 846">2. การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกันเปิดกว้างในการมีส่วนร่วม (PNI_{Modified}) = 0.051) <li data-bbox="791 851 1428 958">3. ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ของทุกคน (PNI_{Modified}) = 0.050) <li data-bbox="791 963 1428 1070">4. ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (PNI_{Modified}) = 0.043) <li data-bbox="791 1075 1428 1240">5. ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน (PNI_{Modified}) = 0.040) <li data-bbox="791 1245 1428 1357">6. โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน (PNI_{Modified}) = 0.032)

ตารางที่ 37 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ

<p>รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC</p>	<p>(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p>
<p>9. ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="791 627 1428 734">1. นักเรียนมีสิทธิ์พัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง(PNIModified) = 0.123) <li data-bbox="791 739 1428 958">2. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแววจนริยภาพของตนออกมาเพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป (PNIModified) = 0.056) <li data-bbox="791 963 1428 1070">3. นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้านเก่งคนละอย่าง (PNIModified) = 0.055) <li data-bbox="791 1075 1428 1182">4. นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน (PNIModified) = 0.052) <li data-bbox="791 1187 1428 1294">5. โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน (PNIModified) = 0.041) <li data-bbox="791 1299 1428 1404">6. มีการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและผู้เรียนเอง (PNIModified) = 0.039)

ตารางที่ 38 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

รายด้านของแนวทางการจัดการเรียนรู้ SLC	(ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
10. ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย	1. การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน (PNIModified) = 0.047)
	2. การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน (PNIModified) = 0.044)
	3. การไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน (PNIModified) = 0.031)
	4. มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน (PNIModified) = 0.041)
	5. ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู (PNIModified) = 0.040)
	6. นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ (PNIModified) = 0.038)

สรุป (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการร่วมมือรวมพลังและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ และด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

3.2 ผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 10 ท่าน เข้าร่วมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สถานที่โรงเรียนวัดม่วงแค กรุงเทพมหานคร

3.2.1 ผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 39 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

(ร่าง) ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน	- การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) จำนวน 3 วงรอบ/1 ภาคเรียน	- การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) อย่างน้อย 1 วงรอบ/1 ภาคเรียน
3. กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ	- กลไกเผยแพร่ความรู้และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ
4. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน รูปแบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์	- ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์
5. การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น	- การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น
6. การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน และไม่ซับซ้อนต่อการบันทึก	- การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่เป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน บันทึกผลการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างละเอียด

จากตารางที่ 39 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 1 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) อย่างน้อย 1 วงรอบ/1 ภาคเรียน

3. กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์ โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ
4. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์
5. การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น
6. การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน บันทึกผล การสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างละเอียด

ตารางที่ 40 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

(ร่าง) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. ระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)	- ระบบช่องทางการติดต่อกับผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)
2. การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงต้นแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้โครงการที่จัดสร้างขึ้นของศึกษานิเทศก์	- การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้กิจกรรม/โครงการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน
3. การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา	- การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ระหว่างเครือข่ายโรงเรียนอื่น ๆ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ
4. กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการโค้ชครั้งต่อไป	- กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการโค้ชครั้งต่อไป
5. การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงจากศึกษานิเทศก์	- การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
6. การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวมที่มุ่งสู่การพัฒนานักเรียน	- การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการพัฒนาครูระบบภาพรวมสู่การพัฒนาผู้เรียน

จากตารางที่ 40 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 2 ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. ระบบช่องทางการติดต่อกับผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)

2. การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้กิจกรรม/โครงการการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน
3. การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ระหว่างเครือข่ายโรงเรียน
4. กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review,AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการครั้งต่อไป
5. การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
6. การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการพัฒนาครูระบบภาพรวมสู่การพัฒนาผู้เรียน

ตารางที่ 41 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน

(ร่าง) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์	- ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบเอกสารและออนไลน์
2. ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างชั้นเรียน	- ผู้ปกครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
3. การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ครูกับผู้ปกครอง ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน	- การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน (Symposium) โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	- การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง
5. ครุมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	- ครุมีการเปิดชั้นเรียน (open class) ร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
6. เป็นการนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียนจากมุมมองที่หลากหลาย	- การนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียน จากมุมมองที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากตารางที่ 41 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 3 ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบเอกสารและออนไลน์
2. ผู้ปกครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
3. การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้
อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง
5. ครูมีการเปิดชั้นเรียน (open class) ร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
6. การนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพ
สะท้อนห้องเรียน จากมุมมองที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตารางที่ 42 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

(ร่าง) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์	- การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์
2. การให้ทีมงานสัมมนานำเสนอชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียนข้างเคียงเป็นกลุ่มเป้าหมายปีละ 1 ครั้ง	- การมีงานสัมมนานำเสนอวิจัยในชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียน ภาควิชาเครือข่าย เป็นกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)	- การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)
4. การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล	- การส่งผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของครู เพื่อรับการคัดสรรรางวัล
5. การวิจัยในชั้นเรียนด้วยการกำหนดโครงการวิจัย เฉพาะบุคคล	- การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการวิเคราะห์เรียนรู้ของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	- การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

จากตารางที่ 42 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 4 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์
2. การมีงานสัมมนานำเสนอวิจัยในชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียน ภาควิชาเครือข่าย เป็นกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)
4. การส่งผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของครูเพื่อรับการคัดสรรรางวัล

5. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการเรียนรู้
ของผู้เรียน

6. การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1
ครั้ง

ตารางที่ 43 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

(ร่าง) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพด้วย การปรับเปลี่ยนบทบาท และการให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำ	- การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ
2. การกำหนดบทบาทการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively and PLC) ประกอบด้วย Model Teacher (ครูผู้สอน), Co-Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)	- การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)
3. การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกัน เพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและการสนทนาทางวิชาชีพ (Reflection)	- กำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกัน เพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและการสนทนาทางวิชาชีพ
4. การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร	- ส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร
5. การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนาปฏิบัติสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจในการเคารพซึ่งกันและกัน	- สร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนาปฏิบัติสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจในการเคารพซึ่งกันและกัน
6. การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพด้วยกระบวนการสุนทรียสนทนาวิชาชีพเชิงประจักษ์ด้วยความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน	- การสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

จากตารางที่ 43 พบว่า จากการสรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 5 ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ

2. การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)

3. กำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ

4. ส่งเสริมและยอมรับความเชื่อใจไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร

5. สร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจเชื่อใจในการเคารพซึ่งกันและกัน

6. การสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 44 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้
ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active Learning)

(ร่าง) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม	- การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบ Active learning ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม
2. การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อการค้นพบคำตอบ	- การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อค้นพบคำตอบ
3. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสานกัน	- ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานกัน
4. ครูมีการสนับสนุนการค้นหาคำการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและความเป็นมิตรไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม	- ครูส่งเสริมการค้นหาคำการเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและความเป็นมิตรไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม
5. การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้นี้กับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง	- การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้นี้กับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง

ตารางที่ 44 (ต่อ)

(ร่าง) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
6. การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมาย โดยการจัดการนั่งของนักเรียนในการเรียนรู้เป็น เครื่องมือเสริมการเรียนรู้	- การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มี ความหมายโดยการจัดที่นั่งของผู้เรียนในการ เรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้

จากตารางที่ 44 พบว่า จากการสรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบ Active learning ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม

2. การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อค้นพบคำตอบ

3. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบรวมมือรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานกัน

4. ครูส่งเสริมการค้นคว้าการเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด ให้ความสำคัญกับคุณภาพและความเป็นมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม

5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้อุ้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง

6. การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดที่นั่งของผู้เรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้

ตารางที่ 45 แสดงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข

(ร่าง) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	- Model Teacher นำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป
2. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด ข้อเท็จจริง จากการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก	- มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด จากข้อเท็จจริง และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การสอบถามนักเรียนว่าจะนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร	- ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่ได้รับ
4. การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้	- Model Teacher และ Buddy Teacher ร่วมกัน คิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป
5. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน	- การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. การสอบถามนักเรียนว่าได้รับความรู้และทักษะอะไรบ้างในการเรียน	- Model Teacher และ Buddy Teacher ได้ร่วมกันถอดบทเรียนในการพัฒนาบทเรียนครั้งต่อไป

จากตารางที่ 45 พบว่า จากการสรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 7 ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. Model Teacher นำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป
2. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด จากข้อเท็จจริง และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่ได้รับ

4. Model Teacher และ Buddy Teacher ร่วมกัน คิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป

5. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. Model Teacher และ Buddy Teacher ได้ร่วมกันถอดบทเรียนในการพัฒนาบทเรียนครั้งต่อไป

ตารางที่ 46 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม

(ร่าง) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	- ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกันเปิดกว้างในการมีส่วนร่วม	- ครูและผู้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ร่วมกัน
3. ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่การเรียนรู้ของทุกคน	- โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน (Learning School for All)
4. ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว	- ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (All for Learning School)
5. ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน	- ครูเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน	- ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

จากตารางที่ 46 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 8 ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. ครูและผู้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ร่วมกัน
3. โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน (Learning School for All)
4. ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (All for Learning School)
5. ครูเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

ตารางที่ 47 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ

(ร่าง) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. นักเรียนมีสิทธิ์พัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง	- ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแววจริยภาพของตนออกมาเพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
3. นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้านเก่งคนละอย่าง	- ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน	- จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง
5. โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน	- จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความต้องการ
6. มีการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและผู้เรียนเอง	- พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ถึงที่สุดของศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุด

จากตารางที่ 47 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 9 ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
3. ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความต้องการ
6. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ถึงที่สุดของศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุด

ตารางที่ 48 แสดงการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

(ร่าง) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1. การสร้างความรู้สึที่ดีในการรับฟังซึ่งกันและกัน	- การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน
2. การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน	- การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตยในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน
3. การไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน	- การยอมรับความคิดเห็นของทุกคนในห้องเรียน
4. มีการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน	- ผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้พื้นฐานที่แตกต่างกัน
5. ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู	- ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้บริหาร
6. นักเรียนทุกคนต้องได้รับการยอมรับ	- นักเรียนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้ อย่างเท่าเทียมกัน

จากตารางที่ 48 พบว่า จากการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ 10 ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย ประกอบด้วยแนวทาง 6 แนวทาง คือ

1. การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน
2. การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย ในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน
3. การยอมรับความคิดเห็นของทุกคนในห้องเรียน
4. ผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้พื้นฐานที่แตกต่างกัน
5. ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้บริหาร
6. นักเรียนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

4. ระยะที่ 4 การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4.1 การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทาง โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 49

ตารางที่ 49 ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและเหมาะสม

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน												
1. การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการ เรียนรู้ของผู้เรียน	3.72	0.46	มาก	4.36	0.50	มาก	4.30	0.67	มาก	3.54	0.52	มาก
2. การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้น เรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) อย่างน้อย 1 วนรอบ/1 ภาคเรียน	4.18	0.40	มาก	4.45	0.52	มาก	4.45	0.68	มาก	4.09	0.53	มาก
3. กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการ นำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ	3.90	0.83	มาก	4.63	0.50	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	3.54	0.52	มาก
4. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ในรูปแบบ ระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์	4.18	0.75	มาก	4.54	0.52	มากที่สุด	4.18	0.60	มาก	3.81	0.87	มาก
5. การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การวิพากษ์ วิจารณ์ ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น	4.09	0.83	มาก	4.09	0.94	มาก	4.27	0.64	มาก	3.54	0.52	มาก
6. การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบใน รูปแบบของโรงเรียน บันทึกผลการสังเกตการเรียนรู้ของ นักเรียนอย่างละเอียด	4.27	0.78	มาก	4.27	0.78	มาก	4.36	0.67	มาก	4.09	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	0.40	มาก	4.39	0.44	มาก	4.36	0.49	มาก	3.77	0.39	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
2. ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง												
1. ระบบช่องทางการติดต่อกับผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อ สอบถามระบบชี้แนะและระบบ พี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)	4.18	0.60	มาก	4.54	0.52	มาก ที่สุด	4.27	0.78	มาก	4.09	0.70	มาก
2. การสร้างระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงแบบผ่านเรียนรู้จาก การปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้กิจกรรม/ โครงการการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน	3.90	0.63	มาก	4.18	0.60	มาก	4.45	0.82	มาก	3.81	0.75	มาก
3. การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะ และระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ระหว่าง เครือข่ายโรงเรียน	3.81	0.60	มาก	4.00	0.77	มาก	4.27	0.90	มาก	3.72	0.65	มาก
4. กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วย เทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review,AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการครั้ง ต่อไป	4.18	0.40	มาก	3.63	0.67	มาก	4.63	0.50	มาก ที่สุด	4.27	0.47	มาก
5. การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและ ระบบพี่เลี้ยง	4.45	0.52	มาก	4.09	0.70	มาก	4.45	0.82	มาก	4.36	0.50	มาก
6. การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการบันทึก การพัฒนาครูระบบภาพรวมสู่การพัฒนาผู้เรียน	4.09	0.83	มาก	4.18	0.75	มาก	4.55	0.68	มาก ที่สุด	3.81	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.39	มาก	4.11	0.52	มาก	4.43	0.68	มาก	4.01	0.46	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
3. ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน												
1. ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบ เอกสารและออนไลน์	4.18	0.75	มาก	4.09	0.83	มาก	4.45	0.52	มาก	3.81	0.87	มาก
2. ผู้ปกครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.27	0.90	มาก	4.00	0.63	มาก	4.64	0.67	มาก ที่สุด	4.09	1.04	มาก
3. การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่ง กันและกันระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับนักเรียน ผู้เรียน กับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.18	0.40	มาก	4.36	0.80	มาก	4.63	0.50	มาก ที่สุด	4.27	0.47	มาก
4. การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน โดยมีนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	4.09	0.70	มาก	4.27	1.01	มาก	4.36	0.67	มาก	4.18	0.87	มาก
5. ครูมีการเปิดชั้นเรียน (open class) ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.90	0.70	มาก	4.27	1.00	มาก	4.27	0.64	มาก	4.00	0.89	มาก
6. การนำสิ่งที่มีผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตา หลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพสะท้อนห้องเรียน จาก มุมมองที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	4.27	0.64	มาก	4.18	0.87	มาก	4.36	0.50	มาก	4.27	0.47	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.52	มาก	4.19	0.70	มาก	4.45	0.54	มาก	4.10	0.01	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน												
1. การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์	3.91	0.94	มาก	4.18	0.75	มาก	4.36	0.50	มาก	4.09	1.04	มาก
2. การมีงานสัมมนานำเสนอวิจัยในชั้นเรียนโดยมีครูใน โรงเรียน ภาศิเครือข่าย เป็น กลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาค เรียนละ 1 ครั้ง	4.18	0.75	มาก	4.54	0.52	มาก ที่สุด	4.27	0.40	มาก	4.36	0.50	มาก
3. การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้ จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)	4.27	0.64	มาก	4.55	0.68	มาก ที่สุด	4.36	0.50	มาก	4.27	0.90	มาก
4. การส่งผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ในการพัฒนาหรือ แก้ปัญหาของครูเพื่อการรับการคัดสรรรางวัล	4.00	0.77	มาก	4.63	0.50	มาก ที่สุด	4.09	0.53	มาก	4.72	0.46	มาก ที่สุด
5. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการ จัดการเรียนรู้ของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.19	0.87	มาก	4.27	0.65	มาก	3.72	0.78	มาก	4.54	0.52	มาก ที่สุด
6. การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับ โรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.09	0.53	มาก	4.18	0.87	มาก	3.81	0.75	มาก	4.09	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.49	มาก	4.39	0.52	มาก	4.10	0.48	มาก	4.39	0.52	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
5. ด้านความร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ												
1. การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการ ปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.27	0.78	มาก	4.36	0.80	มาก	4.18	0.40	มาก	4.18	0.98	มาก
2. การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) Teacher/buddy (ครูร่วม เรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)	3.45	0.68	มาก	4.36	0.81	มาก	3.90	0.53	มาก	4.18	0.87	มาก
3. กำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความ สะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทาง วิชาชีพ	4.18	0.60	มาก	4.45	0.68	มาก	3.81	0.75	มาก	4.27	0.46	มาก
4. ส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงาน ร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร	4.00	0.89	มาก	4.27	0.78	มาก	4.72	0.40	มาก ที่สุด	3.81	0.87	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
5. สร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการ พัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและ ฐานะช่างฝีมือด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้ เนื้อเชื่อใจในการเคารพซึ่งกันและกัน	4.18	0.75	มาก	4.45	0.69	มาก	4.09	0.53	มาก	4.00	0.89	มาก
6. การสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง เพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.77	มาก	4.27	0.79	มาก	4.45	0.52	มาก	3.54	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.57	มาก	4.36	0.67	มาก	4.18	0.26	มาก	4.00	0.67	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
6. ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก แบบรวมพลัง												
1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบ Active learning ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม	4.27	0.64	มาก	4.18	0.87	มาก	4.27	0.90	มาก	4.00	0.77	มาก
2. การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษา ค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อค้นพบคำตอบ	4.18	0.75	มาก	4.45	0.68	มาก	4.45	0.52	มาก	4.09	0.70	มาก
3. ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานกัน	4.45	0.52	มาก	4.27	0.90	มาก	4.36	0.67	มาก	4.27	0.47	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
4. ครูส่งเสริมการค้นคว้าการเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความ สุภาพและความเป็นมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ ตาม	4.00	0.77	มาก	4.27	0.64	มาก	4.27	0.78	มาก	4.27	0.46	มาก
5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตาม ศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ ของตนเอง	3.90	0.70	มาก	3.72	0.64	มาก	4.63	0.50	มาก ที่สุด	4.00	0.76	มาก
6. การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการ จัดที่นั่งของผู้เรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้	3.91	0.30	มาก	4.18	0.75	มาก	4.09	0.53	มาก	3.72	0.46	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.47	มาก	4.18	0.50	มาก	4.34	0.60	มาก	4.18	0.50	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
7. ด้านสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข												
1. Model Teacher นำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงแก้ไข แนวทางการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป	4.09	0.83	มาก	4.09	0.53	มาก	4.36	0.67	มาก	4.09	0.70	มาก
2. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด จาก ข้อเท็จจริง และผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ	4.36	0.50	มาก	4.27	0.78	มาก	4.36	0.65	มาก	4.36	0.50	มาก
3. ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะ ที่ได้รับ	4.30	0.80	มาก	4.36	0.81	มาก	3.72	0.78	มาก	4.09	1.04	มาก
4. Model Teacher และ Buddy Teacher ร่วมกัน คิด ทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการ เพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป	4.00	0.44	มาก	4.45	0.69	มาก	4.00	0.89	มาก	4.27	0.46	มาก
5. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.63	0.50	มาก ที่สุด	4.27	0.79	มาก	4.27	0.78	มาก	4.45	0.52	มาก
6. Model Teacher และ Buddy Teacher ได้ร่วมกันถอด บทเรียนในการพัฒนาบทเรียนครั้งต่อไป	4.64	0.50	มาก ที่สุด	4.36	0.81	มาก	4.00	0.77	มาก	4.54	0.52	มาก ที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.34	0.45	มาก	4.30	0.64	มาก	4.12	0.59	มาก	4.30	0.45	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
8. ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม												
1. ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.45	0.52	มาก	4.45	0.68	มาก	4.36	0.81	มาก	4.45	0.52	มาก
2. ครูและผู้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ร่วมกัน	4.46	0.52	มาก	4.45	0.69	มาก	4.27	0.65	มาก	4.27	0.46	มาก
3. โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน (Learning School for All)	4.00	0.77	มาก	4.63	0.50	มากที่สุด	3.81	0.75	มาก	3.81	0.87	มาก
4. ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (All for Learning School)	4.36	0.67	มาก	4.36	0.50	มาก	4.09	0.83	มาก	4.63	0.50	มากที่สุด
5. ครูเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.27	0.64	มาก	4.54	0.52	มากที่สุด	4.00	0.63	มาก	4.36	0.50	มาก
6. ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้	4.27	0.65	มาก	4.55	0.69	มากที่สุด	3.81	0.87	มาก	4.27	0.46	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.49	มาก	4.50	0.45	มาก	4.06	0.28	มาก	4.50	0.45	มากที่สุด

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
9. ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ												
1. ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าไปสู่ความ เป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง	4.36	0.50	มาก	4.55	0.69	มากที่สุด	4.27	0.65	มาก	4.09	0.70	มาก
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็ม ศักยภาพ	4.27	0.65	มาก	4.18	0.75	มาก	4.09	0.83	มาก	4.45	0.52	มาก
3. ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.27	0.64	มาก	4.27	0.78	มาก	4.09	0.70	มาก	4.27	0.46	มาก
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง	4.18	0.40	มาก	4.54	0.69	มากที่สุด	3.72	0.78	มาก	4.18	0.60	มาก
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตาม ความต้องการ	4.18	0.60	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด	3.91	0.83	มาก	4.27	0.46	มาก
6. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ถึงที่สุดของศักยภาพแห่ง การเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.45	0.52	มาก	3.90	0.70	มาก	4.54	0.32	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.48	มาก	4.42	0.50	มาก	4.00	0.26	มาก	4.42	0.50	มาก

ตารางที่ 49 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
10. ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย												
1. การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน	3.90	0.30	มาก	4.18	0.60	มาก	4.55	0.68	มากที่สุด	4.27	0.46	มาก
2. การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย ในการใช้ชีวิต ร่วมกับผู้อื่นทุกคน	3.72	0.64	มาก	4.36	0.92	มาก	4.54	0.52	มากที่สุด	4.00	0.63	มาก
3. การยอมรับความคิดเห็นของทุกคนในห้องเรียน	4.63	0.67	มากที่สุด	4.27	0.78	มาก	4.45	0.62	มาก	4.36	0.50	มาก
4. ผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้ พื้นฐานที่แตกต่างกัน	4.45	0.82	มาก	4.09	0.83	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด	4.34	0.52	มากที่สุด
5. ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่าง ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับ ผู้บริหาร	4.36	0.60	มาก	4.36	0.67	มาก	4.45	0.52	มาก	4.45	0.52	มาก
6. นักเรียนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่า เทียมกัน	4.04	0.68	มากที่สุด	4.00	0.89	มาก	4.00	0.45	มาก	4.63	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	0.36	มาก	4.21	0.69	มาก	4.43	0.41	มาก	4.21	0.69	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.17	0.33	มาก	4.30	0.44	มาก	4.25	0.36	มาก	4.19	0.36	มาก

จากตารางที่ 49 พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทุกด้านมีผลการตรวจสอบอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ดังนี้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย

จากตารางที่ 49 พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทุกด้านมีผลการตรวจสอบอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและเหมาะสม และความเป็นไปได้

4.2 การประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเนื้อหาที่ใช้ตรวจสอบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทาง โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 50

ตารางที่ 50 ผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและเหมาะสม

คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร			ความเป็นประโยชน์ ต่อผู้ปฏิบัติ			ความถูกต้องและ เหมาะสม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. รูปแบบคู่มือมีความน่าสนใจ	4.00	1.00	มาก	4.20	0.83	มาก	4.20	0.83	มาก	4.20	0.83	มาก
2. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.40	0.54	มาก	4.00	0.00	มาก	4.60	0.54	มากที่สุด	4.20	0.44	มาก
3. ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	4.20	0.44	มาก	4.00	1.00	มาก	4.20	0.40	มาก	4.20	0.83	มาก
4. เนื้อหามีความครอบคลุมและเหมาะสม	4.60	0.54	มากที่สุด	3.80	0.40	มาก	4.00	1.00	มาก	4.20	0.83	มาก
5. บทนำมีวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้อย่างชัดเจน	3.80	0.44	มาก	4.80	0.44	มาก	4.00	0.70	มาก	4.00	0.70	มาก
6. ครูสามารถนำคู่มือไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง	4.20	0.44	มาก	4.00	0.70	มาก	4.20	0.83	มาก	4.20	0.83	มาก
7. มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน	3.80	0.44	มาก	4.40	0.54	มาก	4.20	0.70	มาก	4.20	0.83	มาก
8. เนื้อหาสาระของคู่มือถูกต้อง สมบูรณ์ ทันสมัย	4.00	0.00	มาก	4.20	0.44	มาก	4.40	0.89	มาก	4.60	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.17	มาก	4.17	0.18	มาก	4.20	0.20	มาก	4.22	0.24	มาก

จากตารางที่ 50 พบว่า ผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน
ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้าน
ความถูกต้องและเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร
และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

1.1) องค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) 2) การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) 3) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) 4) การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise) 5) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) 6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) 7) ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) 8) ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) 9) ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) 10) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

1.2) สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.98$, $\sigma=0.56$)

1.3) สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.24$, $\sigma=0.59$)

2. ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากค่าดัชนีความต้องการมากไปน้อย พบว่า 1) ด้านการพัฒนาการเรียนร่วมกัน (PNI (Modified) = 0.101) 2) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (PNI (Modified) = 0.095) 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (PNI (Modified) = 0.083) 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (PNI (Modified) = 0.081) 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PNI (Modified) = 0.080) 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (PNI (Modified) = 0.059) 7) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (PNI (Modified) = 0.053) 8) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม (PNI (Modified) = 0.045) 9) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ (PNI (Modified) = 0.044) 10) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (PNI (Modified) = 0.041)

3. ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านที่ 1 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวน การสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) อย่างน้อย 1 วงรอบ/1 ภาคเรียน 3) กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ 4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ 5) การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 6) การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน บันทึกผลการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างละเอียด

3.2 ด้านที่ 2 ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ระบบช่องทางการติดต่อกับผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) 2) การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้กิจกรรม/โครงการการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน 3) การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ระหว่างเครือข่ายโรงเรียน 4) กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการครั้งต่อไป 5) การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 6) การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการพัฒนาครูระบบภาพรวมสู่การพัฒนาผู้เรียน

3.3 ด้านที่ 3 การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียนประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

- 1) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบเอกสารและออนไลน์
- 2) ผู้ปกครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรูู้
- 3) การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับนักเรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 4) การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง
- 5) ครูมีการเปิดชั้นเรียน (open class) ร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 6) การนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่ มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพ สะท้อนห้องเรียน จากมุมมองที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.4 ด้านที่ 4 การวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

- 1) การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์
- 2) การมีงานสัมมนานำเสนอวิจัยในชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียนภาคีเครือข่าย เป็น กลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 3) การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่ เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)
- 4) การส่งผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของครูเพื่อการรับการคัดสรรรางวัล
- 5) การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 6) การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.5 ด้านที่ 5 การร่วมมือรวมพลังสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

- 1) การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2) การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)
- 3) กำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและ เพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ
- 4) ส่งเสริมและยอมรับความเชื่อใจไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็น วิชาชีพแบบกัลยาณมิตร
- 5) สร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจในการเคารพซึ่งกันและกัน
- 6) การสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3.6 ด้านที่ 6 การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลังประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบ Active learning ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5

ประยุกต์และตอบแทนสังคม 2) การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อค้นพบคำตอบ 3) ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย ผสมผสานกัน 4) ครูส่งเสริมการค้นคว้าการเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและความเป็นมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม 5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง 6) การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดที่นั่งของผู้เรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้

3.7 ด้านที่ 7 การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไขประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

1) Model Teacher นำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป 2) มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด จากข้อเท็จจริง และผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ 3) ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่ได้รับ 4) Model Teacher และ Buddy Teacher ร่วมกัน คิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป 5) การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน 6) Model Teacher และ Buddy Teacher ได้ร่วมกันถอดบทเรียนในการพัฒนาบทเรียนครั้งต่อไป

3.8 ด้านที่ 8 ปรัชญาความเป็นส่วนรวมประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 2) ครูและผู้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ร่วมกัน 3) โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน (Learning School for All) 4) ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (All for Learning School) 5) ครูเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน 6) ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

3.9 ด้านที่ 9 ปรัชญาความเป็นเลิศประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ 3) ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความต้องการ 6) พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ถึงที่สุดของศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุด

3.10 ด้านที่ 10 ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตยประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน 2) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย ในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน 3) การยอมรับความคิดเห็นของทุกคนในห้องเรียน 4) ผู้เรียน ครูและผู้บริหาร มีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้พื้นฐานที่แตกต่างกัน 5) ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียน

เกิดขึ้นได้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้บริหาร 6) นักเรียนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

4. ระยะที่ 4 ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทุกด้านมีผลการตรวจสอบอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ความถูกต้องและเหมาะสม และความเป็นไปได้

สำหรับผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านความถูกต้องและเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากปรัชญาความเป็นประชาธิปไตยเป็นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเคารพ ระวังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียน สอดคล้องกับ ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒนะ (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า 1) องค์ประกอบกิจกรรมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ฯ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (2) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (3) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (4) การศึกษาชั้นเรียน (5) วิจัยในชั้นเรียน (6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) สภาพปัจจุบันของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) สภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในการปฏิรูปโรงเรียน ความเสมอภาคเป็นเรื่องสำคัญ การปฏิรูปการศึกษาที่เกิดจากภายในห้องเรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความเป็นประชาธิปไตย ประชาธิปไตยในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ระบบการตัดสินใจโดยใช้การลงคะแนนเสียง แต่หมายถึงการอยู่ร่วมกันของบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งค่านิยมและความสนใจ แต่ทุกคนมีอิสระเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (Dewey,1916 อ้างถึงในอารี สันถนวิ,2565) สำหรับโรงเรียนซึ่งเป็นของท้องถิ่นและเป็นสาธารณะก็มีพันธกิจที่จะให้การศึกษาแก่เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กด้อยโอกาส เพราะการศึกษาเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของทุกคน ปรัชญาของ SLC ข้อแรก คือ ประชาธิปไตย คือ จากวิธีการสอนของครูจะพึงทลายความแตกต่างระหว่างฐานะของนักเรียน สอดคล้องกับ อิศราภรณ์ สืบสาย (2563 : 9) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคม ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 กระบวนการบริหาร PIE MODEL ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ(Implementation) 3) การประเมินผล (Evaluation) ส่วนที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของซาโต มานาบุ (2559) 1) วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) ปรัชญาการศึกษา (1) Public Philosophy ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (2) Democracy Philosophy ปรัชญาว่าด้วย ประชาธิปไตย (3) Excellence Philosophy ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ 3. ระบบกิจกรรม (Activity System) (1) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 3.2) การสร้าง ความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง โดยใช้สูตร PNI modified ชี้ให้เห็นว่าด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ลำดับต่อมาคือ ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ด้านการวิจัยใน

ชั้นเรียน ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในทางวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ และด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามหลักการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติทำให้ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีความต้องการจำเป็นในอันดับแรก สอดคล้องกับ Daring Hammond (1997 อ้างถึงในอารี สันหลวี, 2565) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูที่ประกอบด้วย การปฏิบัติในอาชีพซึ่งเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน การปรับปรุงหลักสูตรซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นทุกวันในโรงเรียน การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีกระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้ คือ ร่วมกันวางแผนบทเรียน นำบทเรียนไปสอนในห้องเรียน อภิปรายสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบทเรียนนั้น แก้ไขปรับปรุงบทเรียนจากผลการสะท้อนคิด สอนบทเรียนที่แก้ไข เผยแพร่ผลการสะท้อนความคิดในบทเรียนที่แก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน ศิริสัมพันธ์ และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2561 : 150) ได้ศึกษาการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยการนำนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก ไปปรับปรุงขยายผล 1. แนวคิดและหลักการพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) การพัฒนารูปแบบการสอน ศาสตร์การสอน (Pedagogy) การเป็นที่เลี้ยง (Mentoring) และการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) แนวคิดเหล่านี้จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการเรียนการสอน 2. ผลการปรับปรุงรูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตกพบว่า ได้รูปแบบโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ (PLAN Model) มีองค์ประกอบคือ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้รูปแบบดังกล่าวจะทำให้ครูสามารถออกแบบและพัฒนารูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของโรงเรียน 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก (PLAN Model) ซึ่งดำเนินการทดลองกับโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองกะโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ครูได้ออกแบบนวัตกรรมร่วมกันเรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ 2ร3ส และโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเกษมสรณาราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ครูได้ออกแบบร่วมกันนวัตกรรมร่วมกันเรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ 5ส 4. ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่โรงเรียนแต่ละแห่งพัฒนาขึ้นผ่านการวิจัยในชั้นเรียนของครูพบว่าทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในรายวิชาที่ทดลองทั้งสองโรงเรียน 5. ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า ครูมี

ความพึงพอใจต่อรูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของผู้วิจัย โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ในด้านการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการถอดบทเรียนการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก พบมิติของการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน คือการปรับกระบวนการทัศนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การปรับกระบวนการทัศนด้านวัฒนธรรมในการทำงานการเรียนการสอนร่วมกันแบบมืออาชีพและการปรับกระบวนการทัศนโดยการบูรณาการภาระงานของครู

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 ด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

4.1 ด้านที่ 1 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวน การสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครูต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) อย่างน้อย 1 วงรอบ/1 ภาคเรียน 3) กลไกเผยแพร่ความรู้และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ 4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์ 5) การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 6) การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน บันทึกผลการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างละเอียด ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาบทเรียน จะช่วยให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ ธนภฤต อึ้งน้อย (2563 : 71-73) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาในโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยสรุปได้เป็น 3 ระดับ คือระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การ โดยเฉพาะระดับกลุ่ม มีวิธีการพัฒนาครูใหม่ กระบวนการศึกษาบทเรียน (Lesson Study) ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียน โดยมีกระบวนการในการพัฒนา คือ (1) การวางแผนร่วมกัน (Planning) (2) การดำเนินการสอน (Do) (3) การสังเกตการสอน (Observe) (4) การสะท้อนผล (Reflecting) (5) การสรุปและออกแบบการสอนใหม่ (Redesigning) สอดคล้องกับวสันต์ ปัญญา (2561:1,87-95) ได้นำเสนอเรื่องการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเมืองกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ด้วยแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ผสมผสาน ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยที่การสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เริ่มต้น ใช้เวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558-2559 ใช้การขับเคลื่อนด้วยระบบ Deming Circle : PDCA และกระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ซึ่งเป็นรูปแบบ CU-CMS ตามแนวทางที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวินิจฉัยคุณศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณรร

คาและคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พัฒนาขึ้นเห็นว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและประหยัดงบประมาณที่สุด ที่จะพัฒนาครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเนื้อในตนเองอย่างยั่งยืน โดยมีรูปแบบการพัฒนาครูโรงเรียนเมืองกระบี่โดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring System : CMS) การถอดประสบการณ์เพื่อศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study : LS) สอดคล้องกับอรพิน ศิริสัมพันธ์และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2561:150) ได้ศึกษาการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาครูมืออาชีพด้วยการนำนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก ไปปรับปรุงขยายผล 1. แนวคิดและหลักการพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 (2563 : 5-11) ได้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระยะเวลาที่ 2 ได้จัดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง โรงเรียนบ้านพรานเหมือน การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ Co5 STEPs ควบคู่กับ PLAN DO SEE สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) โดยใช้กิจกรรม PLAN DO SEE โดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู Buddy Teacher เป็นผู้นิเทศ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง การดำเนินการขับเคลื่อนโดยใช้รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้(School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยใช้ SPARK Model คือ การประเมินตนเอง (Self Assessment) การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Action) การสะท้อนผล/การนิเทศติดตาม (Reflection and Supervision) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้(Knowledge Sharing) พัฒนาพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ผลการดำเนินงานระยะที่ 2 กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการ 7 กิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่ 2 การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC โครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

4.2 ด้านที่ 2 ระบบชี้แนะและระบบที่เลี้ยงประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ระบบช่องทางการติดต่อกับผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบที่เลี้ยง (Coaching and mentoring) 2) การสร้างระบบชี้แนะระบบที่เลี้ยงแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ

(Work-based Learning) ภายใต้กิจกรรม/โครงการการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน 3) การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ระหว่างเครือข่ายโรงเรียน 4) กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการครั้งต่อไป 5) การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 6) การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการพัฒนาครูระบบภาพรวมสู่การพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงเป็นการนำทางนำร่อง และผลักดันครูและผู้บริหารเพื่อเข้าสู่การเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับวสันต์ ปัญญา (2561:1,87-95) ได้นำเสนอเรื่องการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเมืองกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ด้วยแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูผสมผสานระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยที่การสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เริ่มต้นใช้เวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558-2559 ใช้การขับเคลื่อนด้วยระบบ Deming Circle : PDCA และกระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ซึ่งเป็นรูปแบบ CU-CMS ตามแนวทางที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณธรรมาและคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พัฒนาขึ้นเห็นว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและประหยัดงบประมาณที่สุด ที่จะพัฒนาครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเนื้อในตนอย่างยั่งยืน โดยมีรูปแบบการพัฒนาครูโรงเรียนเมืองกระบี่โดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring System :) การถอดประสบการณ์เพื่อศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study : LS) โดยมีชื่อภาษาอังกฤษว่า Muang Krabi School-Coaching and Mentoring System อักษรย่อ MK-CMS ภายในใต้การบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบสู่ความยั่งยืน (A Whole School Approach for Sustainability)

4.3 ด้านที่ 3 การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียนประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

1) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบเอกสารและออนไลน์ 2) ผู้ปกครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 3) การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับนักเรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 5) ครูมีการเปิดชั้นเรียน (open class) ร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 6) การนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพ สะท้อนห้องเรียน จากมุมมองที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากนวัตกรรมการเปิดชั้นเรียน เป็นแนวคิดใหม่สำหรับการจัดการศึกษา

ของประเทศไทยที่แตกต่างจากบริบทและวัฒนธรรมในชั้นเรียนแบบเดิม การเรียนรู้ในชั้นเรียนในรูปแบบใหม่นี้ต้องการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูสู่การปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (สุรินทร์) (2563) ได้ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันควบคู่กับการเปิดชั้นเรียน โดยได้คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมรายการ จำนวน 9 โรงเรียน ให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเพื่อยกระดับคุณภาพทางวิชาการ โดยเกิดจากความร่วมมือระหว่างสำนักเลขาธิการคุรุสภา ร่วมกับบริษัทเซพรอนแห่งประเทศไทยจำกัด ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก นวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการ PLC ของเครือข่ายฯ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ PLC กับเครือข่ายระดับโรงเรียน พบว่ามีนวัตกรรมที่สามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นแนวทางเบื้องต้นของกระบวนการพัฒนาไปสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังนี้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกอภิปรายในห้องเรียนด้วยแนวปฏิบัติ 5 ขั้นตอน เทคนิคการบริหารจัดการชั้นเรียน ได้แก่ Think Pair Share/Group of four/ silent/Gallery walk/Exit Ticket และนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู และสอดคล้องกับพิรุณ ศิริศักดิ์ (2562 : 213) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนที่บูรณาการการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ :กรณีศึกษาหลักสูตรกุลสตรี ราชนิพนการบูรณาการกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (LS-PLC) เข้าสู่การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียน โดย LS-PLC ถูกกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของวงจรพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในชั้นนำหลักสูตรกุลสตรีราชนิพนการใช้ LS-PLC เกิดจากการรวมกลุ่มของครู เพื่อนครู โค้ช พี่เลี้ยงและผู้ร่วมเรียนรู้ที่มาพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 3 ขั้นตอนคือ ชั้นวิเคราะห์และวางแผนชั้นสังเกต และชั้นสะท้อนผลและปรับปรุงแผน โดยมีจุดประสงค์เพื่อยกระดับอัตลักษณ์กุลสตรีราชนิพนในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ไปพร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะครู การทำ LS-PLC เป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ส่งผลให้ (1) การเรียนรู้ของนักเรียน: ด้านอัตลักษณ์นักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดีและด้านพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในภาพรวมพบในระดับบ้อย (2) สมรรถนะครูในภาพรวมอยู่ในระดับดี และ (3) บริบทของชุมชนแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในโรงเรียนราชนิพน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรกุลสตรีราชนิพนที่พัฒนาขึ้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมี LS-PLC เป็นส่วนหนึ่งของวงจรพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ตลอดปีการศึกษา 2559 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรกุลสตรีราชนิพนเป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรโดยมี LS-PLC เข้าไปมีบทบาทเพื่อขับเคลื่อน SLC (School as Learning Community) โดยมีผลลัพธ์ด้านคุณภาพ 3 ระดับ คือ ระดับนักเรียน ระดับครู และระดับโรงเรียน

4.4 ด้านที่ 4 การวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ 2) การมีงานสัมมนานำเสนอวิจัยในชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียน

ภาคีเครือข่าย เป็น กลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3) การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่ เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection) 4) การส่งผลงาน การวิจัยในชั้นเรียน ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของครูเพื่อการรับการคัดสรรรางวัล 5) การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 6) การนำเสนอ และเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องมาจากวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการทำวิจัยบทเรียน (Conducting a research lesson) ที่มีความหมายลึกซึ้งต่อครูผู้วิจัย บทเรียนที่ได้กระทำต่อผู้เรียนซึ่งเป็นการพัฒนาในวิชาชีพ สะท้อนให้เห็นคุณภาพของการเรียน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้เรียนที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับ ฐริทัต ชัยวัฒนกุล (2562 : 49-56) ได้นำเสนอการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเพลินพัฒนาโดยเริ่มต้นจากกระบวนการสร้างครูที่เพลินกับการพัฒนาเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนเพลินพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาโรงเรียนของเพลินพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้สรุป ไว้ที่น่าสนใจดังนี้ จุดเน้นในการพัฒนาสมรรถนะครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนเพลินพัฒนา ฝ่ายมัธยมจะมี 2 ประเด็นที่สำคัญ คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังและการสังเกต นักเรียนเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ซึ่งครูพี่เลี้ยงที่จะเป็นแบบอย่างให้ครูน้องใหม่นั้นจำเป็นจะต้องมี 7 สมรรถนะพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ทักษะการสร้างหลักสูตร ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ทักษะการประเมินการเรียนรู้ ทักษะการวิจัยการปฏิบัติการในชั้นเรียน ทักษะการจัดการชั้นเรียนและทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย และมี 2 มีแนวทางในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียนและด้านพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งจะมีการสังเกตนักเรียนเพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา นักเรียนก็จะไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง (no child left behind) และระดับโรงเรียน และสอดคล้องกับ วสันต์ ปัญญา (2561:1,87-95) ได้นำเสนอเรื่องการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเมืองกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ด้วยแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูผสมผสาน ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยที่การสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เริ่มต้น ใช้เวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558–2559 ใช้การขับเคลื่อนด้วยระบบ Deming Circle : PDCA และกระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) และในการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้จะมีการนำการวิจัยในชั้นเรียนมาเสริมกระบวนการพัฒนาการเปิดชั้นเรียนควบคู่กับระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

4.5 ด้านที่ 5 การร่วมมือรวมพลังสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่ง

การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ) 3) กำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ 4) ส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร 5) สร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการ เติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจในการเคารพซึ่งกันและกัน 6) การสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากการร่วมมือรวมพลังช่วยให้เกิด Transformative Learning ในการ พัฒนาสมาชิกในกลุ่มครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC เป็นนวัตกรรม การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ตรงประเด็น สอดคล้องกับ ศุภธนภุช ยอดสละ (2561:154) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย การบริหารและการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา การสร้างเครือข่ายวิชาการสะเต็มศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพและการยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษา การบริหารและการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา และการสร้างเครือข่ายวิชาการ ตามลำดับ 3) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ครูที่สอนตรงวิชาเอก (2) สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอน (3) มีผู้เชี่ยวชาญด้านสะเต็มศึกษามาร่วมช่วยเหลือ และนิเทศงาน และ (4) ต้องการให้มีการอบรมครูพัฒนาด้านสะเต็มศึกษา และ 4) แนวทางการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครูภายในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสที่ใกล้เคียงกัน (2) การสร้างเครือข่ายโดยเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด เช่น การตั้งกลุ่มชมรมในระดับเขตพื้นที่การศึกษาระดับอำเภอ ระดับรวมกลุ่มตำบลและกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น และ (3) การมีเครือข่ายร่วมกับภาคีภายนอก เช่น สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่ที่สังกัดสามัญเดิม สอดคล้องกับลัดดา ภูเกียรติ (2564 : 1-6) แห่งโรงเรียนสาธิตพัฒนาได้สรุป “กว่าจะเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้” ไว้อย่าง

นำเสนอใจดังนี้ แนวทางการสร้างโรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตพัฒนา (ลัดดา ภูเกียรติ, 2561) พบว่าแนวทางการพัฒนา SLC ควรมี 2 ระยะ โดยเฉพาะระยะที่ 2 การสร้าง SLC ด้วยการใช้ทฤษฎีของการเรียนรู้ผ่านบทเรียนและการร่วมมือรวมพลัง ระหว่างสมาชิกของ PLC ซึ่งประกอบด้วย Model Teacher, Co-Teacher., Mentor, Expert, Administrator, Supervisor จะทั้งในและนอกโรงเรียนในการร่วมกันออกแบบและวางแผนโปรแกรมการเรียนรู้และกิจกรรมตามปรัชญาของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) และสอดคล้องกับ ธนกฤต อึ้งน้อย (2563 : 71-73) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาในโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยสรุปได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับบุคคล มีวิธีการพัฒนาครูใหม่โดยการเรียนรู้ จากการปฏิบัติงาน (Work based Learning) ใช้ประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาการปฏิบัติงานประจำวัน (OECD. 2016) ระดับกลุ่ม และระดับองค์การ มีวิธีการพัฒนาครูใหม่ ดังนี้ 1) การนำครูใหม่เข้าสู่งาน (Induction) โดยผู้อำนวยการหรือครูที่มีประสบการณ์ (Senior Teacher) แนะนำอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งด้านบทบาท ความคาดหวัง การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน 2) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ในระดับโรงเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ (1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Share Vision) (2) เป้าหมายด้านการเรียนรู้ (Focus on Learning) (3) สะท้อนผล (Reflection) (4) สังเกตการสอน (De-privatization of Practice) (5) กิจกรรมความร่วมมือ (Collaborative Activities)

4.6 ด้านที่ 6 การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลังประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบ Active learning ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม 2) การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อค้นพบคำตอบ 3) ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานกัน 4) ครูส่งเสริมการค้นคว้า การเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความสุภาพและความเป็นมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม 5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้ เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง 6) การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดที่นั่งของผู้เรียนในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจาก การปฏิรูปการศึกษาตามแนวการศึกษาใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่การปฏิรูปการศึกษาภายในชั้นเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (Active Learning) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) ที่หลากหลายและทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน โดยพัฒนาให้เกิด

ทักษะ ความชำนาญในการผสมผสานเทคโนโลยีในปัจจุบัน เพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน ก.ค.ศ (2564, อ้างถึงใน ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิวัฒน์,2565) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู พบว่า หัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) Back to school คุณภาพการศึกษาต้องเริ่มที่ห้องเรียน การปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกสายงาน ต้องมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน มีการทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายร่วมกัน คือ ยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน 2) Focus on Classroom การประเมินให้ดูที่ผลการปฏิบัติงานของครูในห้องเรียนดูที่สมรรถนะในการปฏิบัติงานจริงของครู (Teacher Performance) แผนการจัดการเรียนรู้ (Powerful Pedagogies) และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Students Outcomes) 3) Teacher as a key of success ครูเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ ครูต้องมีการพัฒนา ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงขึ้นตามระดับการปฏิบัติที่คาดหวังตามตำแหน่งและวิทยฐานะ 4) School as an Organization การจัดระบบการบริหารจัดการในและสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี เจริญศิริ (2563 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีชื่อว่า “AECAD Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้และกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นที่ 1 Analysis ศึกษาวิเคราะห์ ขั้นที่ 2 Empower สร้างความตระหนัก ขั้นที่ 3 Collaboration สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 3.1) Set Goal กำหนดประเด็น 3.2) Plan วางแผน 3.3) Implement ดำเนินการ 3.4) Reflect สะท้อนผล ขั้นที่ 4 Applying นำผลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ขั้นที่ 5 Dissemination การเผยแพร่เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ ประสิทธิผลของรูปแบบพบว่า 1) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) พัฒนาการสมรรถนะของครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 3) พัฒนาการสมรรถนะของครูด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 4) พัฒนาการของครูด้านคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก 5) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก 6) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของ นักเรียนอยู่ในระดับมาก ผลการขยายผลรูปแบบพบว่า 1) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับและเห็นว่ารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสม 2)

สมรรถนะของครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 3) สมรรถนะของครูด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 4) พัฒนาการของครูด้านคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก 5) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก 6) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาจิตติพงษ์ ฉันทโก (2562 : 136) ได้ศึกษาการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรีจันทร์ จังหวัดขอนแก่น : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา คือ ครูขาดทักษะการสอนศตวรรษที่ 21 นักเรียนขาดการเรียนรู้ แบบการคิดวิเคราะห์ ได้รับการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและโรงเรียนยังไม่เคย ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หลังจากดำเนินการ 3 โครงการ คือ โครงการพัฒนาทักษะครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อการคิดวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรีจันทร์ และโครงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีจันทร์ พบว่าทุกโครงการประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่คาดหวัง เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับโรงเรียน นอกจากนั้นได้ความรู้ ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรีจันทร์จังหวัดขอนแก่น ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในอนาคต คือ ครูต้องปรับวิธีสอนจากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยการใช้กระบวนการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ชักนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงออกถึงความสนใจที่เพิ่มมากขึ้น มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน มีความสุขกับการใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันและเกิดแรงจูงใจในการให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้

4.7 ด้านที่ 7 การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไขประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้

- 1) Model Teacher นำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป
- 2) มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด จากข้อเท็จจริง และผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ
- 3) ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่ได้รับ
- 4) Model Teacher และ Buddy Teacher ร่วมกัน คิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป
- 5) การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 6) Model Teacher และ Buddy Teacher ได้ร่วมกันถอดบทเรียนในการพัฒนาบทเรียนครั้งต่อไป สอดคล้องกับ ลัดดา ภูเกียรติ (2564 : 1-6) แห่งโรงเรียนสาธิตพัฒนาได้สรุป “กว่าจะเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้” ไว้อย่างน่าสนใจดังนี้ แนวทางการสร้างโรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตพัฒนา (ลัดดา ภูเกียรติ, 2561)

พบว่าแนวทางการพัฒนา SLC ควรมี 2 ระยะโดยเฉพาะระยะที่ 1 การสร้างความรู้และความเข้าใจในคุณค่าที่แฝงฝังอยู่ในการศึกษา ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน (5-TEP) คือ 1. การตั้งคำถาม (Questioning) 2. การแสวงหาความรู้สารสนเทศ (Searching) 3. การสร้างองค์ความรู้ (Constructing) 4. การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Communicating) 5. การตอบสนองสังคม (Servicing) และกระบวนการศึกษาที่เรียนผ่านการเปิดชั้นเรียนด้วยกระบวนการ 1. Analyzing 2. Planning 3. Doing and Seeing 4. Reflecting 5. Redesigning สอดคล้องกับปฤษฎางค์ คำรงค์ชีพและทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล (2561 : 210) ได้ศึกษาการนิเทศโดยใช้ กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยและชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในชั้น Plan ชั้น Do ชั้น See ในภาพรวมของผู้บริหาร ครู ปฐมวัยและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กิจกรรมที่ 5 การสนทนาที่มุ่งสะท้อนการปฏิบัติงาน (Reflection Dialogue) ผู้บริหารและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สะท้อนผลการจัดประสบการณ์และให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สอดคล้องกับ มยุรี เจริญศิริ (2563 : 132) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีชื่อว่า “AECAD Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นที่ 1 Analysis ศึกษาวิเคราะห์ ขั้นที่ 2 Empower สร้างความตระหนัก ขั้นที่ 3 Collaboration สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 3.1) Set Goal กำหนดประเด็น 3.2) Plan วางแผน 3.3) Implement ดำเนินการ 3.4) Reflect สะท้อนผลสอดคล้องกับอรพิน ศิริสัมพันธ์ และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2563 : 74) ได้จัดทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาครู มืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก โดยการใช้รูปแบบ โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ (PLAN Model) มีการดำเนินการ 4 ระยะ โดยเฉพาะระยะที่ 4 การเสนอรูปแบบ นวัตกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ของโรงเรียน (New Learning Innovation Presentation : A มีการสร้างความร่วมมือร่วมพลังของครูทั้งโรงเรียน Collaboration วิเคราะห์ปัญหา และสร้างรูปแบบการสอน นำรูปแบบการสอนไปใช้ตามแนวทางการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LS) โดยใช้กระบวนการการวางแผน (Planning) การจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียน (Doing/Seeing) การสะท้อนคิด (Reflection) ประมวลข้อมูลแล้วมา

ปรับปรุง (Redesign) ตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) การพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีการใช้กระบวนการที่เลี้ยงทางวิชาการ (Mentoring Process) และโค้ช (Coaching) แล้วมีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู (Classroom Action Research : A) มาปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยที่รูปแบบการสอนที่ถูกพัฒนาขึ้นของ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ใช้รูปแบบการสอนใน SLC คือ 2ร3ส 1.ชั้นเร้าความสนใจ (ร) 2. ชั้นระดมความคิดเห็น (ร) 3. แสวงหาความรู้และลงมือปฏิบัติ (ส) 4. สร้างองค์ความรู้ (ส) 5. สะท้อนความคิด และประยุกต์ใช้ (ส) และรูปแบบการสอนใน SLC ในโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดเกษมสรณาราม) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คือ 5 ส 1. ชั้นสงสัย (ส1) 2. ชั้นสืบค้น (ส2) 3. ชั้นสื่อสาร (ส3) 4. ชั้นเสนอ (ส4) 5. ชั้นสรุป/สะท้อนคิด (ส5) สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 (2563 : 5-11) ได้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ระยะเวลาที่ 2 ได้จัดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน Lesson Study โดยใช้กระบวนการ PLC การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง โรงเรียนบ้านพรานเหมือน การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ Co5 STEPs ควบคู่กับ PLAN DO SEE สังเกตชั้นเรียน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนมีการเปิดชั้นเรียน (Open Class) โดยใช้กิจกรรม PLAN DO SEE โดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู Buddy Teacher เป็นผู้นิเทศ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง การดำเนินการขับเคลื่อนโดยใช้รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยใช้ SPARK Model คือ การประเมินตนเอง (Self Assessment) การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Action) การสะท้อนผล/การนิเทศติดตาม (Reflection and Supervision) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้(Knowledge Sharing) พัฒนาพื้นที่ (Area Team) ในการสร้างเครือข่ายหนุนเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

4.8 ด้านที่ 8 ปรัชญาความเป็นส่วนรวมประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 2) ครูและผู้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ร่วมกัน 3) โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน (Learning School for All) 4) ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (All for Learning School) 5) ครูเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน 6) ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) คือ นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน ครูทุกคนจึงต้องเปิดชั้นเรียน (Open Class) เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้นักเรียนทุกคน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนและวิชาชีพครูทุกคน โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้ เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ อิสราภรณ์ สืบสาย (2563 : 9) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ ประดิษฐ์สุราษฎร์วิทยาคม ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของซาโต มานาบุ, 2559 1) วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) ปรัชญาการศึกษา (1) Public Philosophy ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (2) Democracy Philosophy ปรัชญาว่าด้วยประชาธิปไตย (3) Excellence Philosophy ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ 3. ระบบกิจกรรม (Activity System) (1) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 3.2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์สุราษฎร์วิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์สุราษฎร์วิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์สุราษฎร์วิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมินผลเนื่องจากโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์สุราษฎร์วิทยาคม มีการดำเนินงานตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม มีการรายงานผลการดำเนินโครงการพร้อมกับการประเมินโครงการ/กิจกรรมเพื่อนำไปปรับปรุงในปีครั้งต่อไป 2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์สุราษฎร์วิทยาคมตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ขึ้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จะเห็นได้ว่าสภาพปัจจุบันในขึ้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด และมีความต้องการ จำเป็นสูงสุดในเรื่องปรัชญาความเป็นเลิศ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ซึ่งปรัชญาความเป็นเลิศหมายถึงการที่ครูจัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย ความคิดความสามารถของนักเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

4.9 ด้านที่ 9 ปรัชญาความเป็นเลิศประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ 3) ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความต้องการ 6) พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ถึงที่สุดของศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) มุ่งหวังความเป็นเลิศในการพัฒนานักเรียน ไม่ว่าจะเจอเงื่อนไขของนักเรียน อย่างไรก็ตามก็ต้องทำให้ดีที่สุด นักเรียนทุกคนเป็น คนเก่ง เก่ง

คนละด้าน เก่งคนละอย่าง เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของ นักเรียนทุกคน แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแวว อัจฉริยภาพของตนออกมา เพื่อโรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป สอดคล้องกับอิสราภรณ์ สืบสาย (2563 : 9) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคม ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของซาโต มานาบุ, 2559 1) วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) ปรัชญาการศึกษา (1) Public Philosophy ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (2) Democracy Philosophy ปรัชญาว่าด้วย ประชาธิปไตย (3) Excellence Philosophy ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ 3. ระบบกิจกรรม (Activity System) (1) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 3.2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรราม วิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียน ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมินผลเนื่องจากโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคม มีการดำเนินงานตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม มีการรายงานผลการดำเนินโครงการพร้อมกับการประเมินโครงการ/กิจกรรมเพื่อนำไปปรับปรุงในปีครั้งต่อไป 2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จะเห็นได้ว่าสภาพปัจจุบันในขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด และมีความต้องการ จำเป็นสูงสุดในเรื่องปรัชญาความเป็นเลิศ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ซึ่งปรัชญาความเป็นเลิศหมายถึงการที่ครูจัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย ความคิดความสามารถของนักเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

4.10 ด้านที่ 10 ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตยประกอบด้วย แนวทาง 6 แนวทาง ดังนี้
 1) การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน 2) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตยในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน 3) การยอมรับความคิดเห็นของทุกคนในห้องเรียน 4) ผู้เรียน ครูและ ผู้ปกครอง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้พื้นฐานที่แตกต่างกัน 5) ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียน เกิดขึ้นได้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้บริหาร 6) นักเรียนทุกคนต้อง

ได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ปรัชญาของความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตยในที่นี้ หมายถึง การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคนพึ่งกันทุกคนของโรงเรียนไม่ว่าเป็นใครต้องได้พูด หรือนำเสนอเสียงทุกเสียง ผ่านสุนทรียสนทนา ซึ่งเป็นปัจจัยของการปฏิรูปโรงเรียนให้สำเร็จ สอดคล้องกับ อิศราภรณ์ สืบสาย (2563 : 9) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคม ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของซาโต มานาบุ, 2559 1) วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) ปรัชญาการศึกษา (1) Public Philosophy ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (2) Democracy Philosophy ปรัชญาว่าด้วยประชาธิปไตย (3) Excellence Philosophy ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ 3. ระบบกิจกรรม (Activity System) (1) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 3.2) การสร้าง ความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรราม วิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียน ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมินผล เนื่องจากโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคม มีการดำเนินงานตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม มีการรายงานผลการดำเนินโครงการพร้อมกับการประเมินโครงการ/กิจกรรมเพื่อนำไปปรับปรุงในปีครั้งต่อไป 2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์ธรรามวิทยาคมตามแนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จะเห็นได้ว่าสภาพปัจจุบันในขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในด้านปรัชญาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด และมีความต้องการ จำเป็นสูงสุดในเรื่องปรัชญาความเป็นเลิศ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ซึ่งปรัชญาความเป็นเลิศหมายถึง การที่ครูจัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย ความคิดความสามารถของนักเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

5. การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า จากผลการตรวจสอบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ

โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ โรงเรียนในสังกัดสามารถนำไปใช้ได้ และผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านความถูกต้องและเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ด้านความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก จากผลการตรวจสอบคู่มือประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียน ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ โรงเรียนในสังกัดสามารถนำไปใช้ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากในการที่จะไปปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากผลการศึกษาวิจัยนี้ มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ดังนั้น ระดับโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ควรมีการเสริมแรงต่าง ๆ จนทำให้เกิดการตระหนักในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีการเปิดห้องเรียนให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกัน โดยอาศัยการให้ผลย้อนกลับและสะท้อนคิดผ่านการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน นำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้มาแลกเปลี่ยนกันเพื่อสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย จัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้เรียนรู้เพียงลำพัง

2. ผลจากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ดังนั้นควรมีระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ควรมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และผู้ปกครองและคนในชุมชนเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ระดับโรงเรียนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งควรมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน ไม่กระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และไม่ทอดทิ้งนักเรียน มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบออนไลน์ เป็นต้น

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับสามารถนำไปใช้ตามความเหมาะสม และตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยโดยมีการสร้างเป็นรูปแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครไปทดลองใช้ในบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสังกัดฯ อื่น ๆ

3. ควรมีการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระดับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กรุงเทพมหานคร. (2567). **อบรมพัฒนาวิชาชีพครู ผลักดันโรงเรียนทบทวนมุ่งสู่การเป็นโรงเรียน SLC** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :<https://www.dailynews.co.th/news/2516879/>
สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- . (2567). **EDUCA จุดประกายโรงเรียนแนวคิด SLC.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://www.bangkokbiznews.com/pr-news/biz2u/264961>
สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- กมลวรรณ ทิพยเนตร. (2561). **การพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้
กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :
PLC).** ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.
- กัมพล เจริญรักษ์. (2559). **การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อปฏิรูปโรงเรียน.** วารสารวิชาการ.
19 (2): 30-45.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). **การจัดการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒน์. (2565) **แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**
- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2562). **การวิจัยชั้นเรียน (Classroom Research) : กระบวนการสร้างความรู้
เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุลลี ศรีชะโคตร. (2557) **บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูใน สังกัด
เทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- ชาโต มานาบุ. (2559). **การปฏิรูปโรงเรียน แนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมา
ปฏิบัติจริง.** นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- . (2562). **การปฏิรูปโรงเรียน แนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมา
ปฏิบัติจริง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- ชาโรณี ตีรวิชัย. (2560, มกราคม-มีนาคม). **“การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน : แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ.” วารสารครุศาสตร์.** 45 (1) : 299-319.

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา.
วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 10(1): 34 - 41
- ทรงวุฒิ วิเปลี่ยนและคณะ. (2566). แนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC).
วารสารวิจัยวิชาการ. ปีที่ 6 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2566),301-316.
- ธนกฤต อึ้งน้อย. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียน
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียน
ด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. วารสารการวัดผลการศึกษา.
ปีที่ 39 ฉบับที่ 105 (มกราคม-มิถุนายน),284-294.
- นริศ ภูอาราม. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สำหรับเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์การศึกษาศึกษาศาสตร์ (การบริหาร
การศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นันทนิชา ดิษฐ์พาณิชย์. (2561). “สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเทศบาล
2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” วารสาร
อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 13 (2) : 289-303.
- นัตยา หล้าทูนธีรกุล. (2562). ครบเครื่องเรื่อง PLC ให้มีนวัตกรรมยุค Thailand 4.0. ขอนแก่น:
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น.
- นันทนัช นันทพงษ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning
Community: PLC) เอกสารประกอบการประชุมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.
เชียงใหม่: โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย.
- นิชาภัทร วิลเลียมส์. (2559). การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์การศึกษาศึกษาศาสตร์ (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิพนธ์ บรรพสาร. (2562). คู่มือการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.
สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
- บังอร เสรีรัตน์, ชาริณี ตรีวิทย์,และเรวณี ชัยเขวารัตน์. (2560). การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมชุดความคิดเกี่ยวกับการสอนของครูประถมศึกษา.
ศรีปทุมปริทัศน์. 17(1): 25 - 34
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- บุญชอบ จันทาพูน. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู
โรงเรียนเทศบาล 1 ตำบลยาง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปฤษฎา ดำรงค์ชีพ และทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล. (2561). การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาปฐมวัยและชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1. พะเยา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2.
- ปิยณัฐ กุสุมาลย์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน
การจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
27. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2561). หลักการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พระมหาจิตติพงษ์ ฉนทโก. (2562). การพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรี
จันทร์จังหวัดขอนแก่น : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และเพยาว์ ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิรุณ ศิริศักดิ์. (2562). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนที่บูรณาการการพัฒนา
บทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้
สตรีราชินีบน. กรุงเทพฯ : โรงเรียนกุลสตรีราชินีบน.
- พงศกร อุดลพิทยาภรณ์และนันท์รัตน์ เจริญกุล. (2562). แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสาร
การบริหารและนวัตกรรมการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2(3), 17-32
- ภูริทัต ชัยวัฒน์กุล. (2562). “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูที่เลี้ยงด้วยกระบวนการพัฒนาบทเรียน
ร่วมกันและการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาตามแนวคิด โรงเรียนเพลินพัฒนา เป็นชุมชนแห่ง
การเรียนรู้.” วารสารวิชาการ. 22 (3) : 35-45.
- มยุรี เจริญศิริ. (2563). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถ
ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

- สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถัดดา ภูเกียรติ. (2560). “แนวทางการสร้างโรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียน
 สาธิตพัฒนาศึกษาแนวทางการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Studying the
 guideline in developing the School as a Learning Community : SLC).”
 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://www.satitpattana.ac.th
 web/news/news/public_ksp_OneSchoolOneInnovation2560/Guide_to
 _Creating_School_Community_Learning.pdf](https://www.satitpattana.ac.th/web/news/news/public_ksp_OneSchoolOneInnovation2560/Guide_to_Creating_School_Community_Learning.pdf). สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- _____. (2564). “กระบวนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : PLC.” [ออนไลน์].
 เข้าถึงได้จาก : [https://cms.20ed.school/uploads/0969216b5a
 394153888f96f53fbac64b.pdf](https://cms.20ed.school/uploads/0969216b5a394153888f96f53fbac64b.pdf). สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การ
 เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วสันต์ ปัญญา. (2561). เอกสารคู่มือการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยงโรงเรียน
 เมืองกระบี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System หรือ MK-
 CMS). กระบี่ : โรงเรียนเมืองกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13.
- วาโร พึ่งสวัสดิ์. (2557). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
 มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- _____. (2559). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
 มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิริยะ วรายุ. (2559). การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านดอนมูล (สุวรรณสา
 ราษฎร์บำรุง) โดยการเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา. วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิราวรรณ เพ็ชรนาวา. (2563). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน
 มัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดีกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา
 ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศนิชา ภาวโน. (2562). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภธนภุช ยอดสละ. (2561). สภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศุภวรรณ สัจจพิบูล. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตครู.” วารสารวิจัยทางการศึกษา. 11(2) : 92-115
- ศิวกร รัตติโชติ. (2561). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : วิจัยแบบผสมผสานวิธีการ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. (2558). การวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเครื่องมือวัดทางจิตสังคมและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสุนีย์ กอสนาน. (2562). ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพโดยผสมผสานเครือข่ายทางสังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบไตร่ตรองที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . ————— (2559). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2563). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . ————— (2565). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2566 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. (2563). รายงานผลการดำเนินงานโครงการเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่. ชุมพร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2563). รายงานผลการดำเนินงานโครงการ
เสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อพัฒนา
สมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2563). รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อ
พัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่. พิษณุโลก : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2563). รายงานผลการขับเคลื่อนโครงการ
ส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อ
พัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ระยะที่ 2 . อุดรธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 33. (2563). แบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนา
วิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :
PLC) ประจำปีการศึกษา 2563. สุรินทร์ : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 33.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). “แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://www.sobkroo.com>. สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. นนทบุรี :
บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2563). “การประชุมปฏิบัติการจัดทำแนวทางการยกระดับ
คุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อ
พัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.innoobec.com/?p=174333#page.content>. สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. (2561). นโยบาย มาตรการและแนว
ทางการดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2561. กลุ่มนิเทศติดตามและ
ประเมินผลการจัดการศึกษา เอกสารลำดับที่ 3/2561. สุพรรณบุรี: ผู้แต่ง
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แสดงการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพระดับนโยบายสู่สถานศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<https://hrd.obec.go.th/> สืบค้น 10 มกราคม 2567,

- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
(2557). **คู่มือการจัดการระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2557). **แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ
20 ปี (พ.ศ. 2556-2575)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2562). **ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้**. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก <http://suthep.crru.ac.th/leader31.doc> สืบค้น 10 มกราคม 2567,
สุนทร โคตรบรรเทา. (2561). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร อ่วมพรหม. (2560). **แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**. อุทัยธานี: ชมรมเด็ก.
อัญชลี ศรีกลชาญ. (2565). **แนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการ
เรียนรู้:กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อารี สันทรวี. (2565). **พัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้: คู่มือการปฏิรูปโรงเรียนที่
ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรพิน ศิริสัมพันธ์และปรณัฐ กิรุ่งเรือง. (2561). **การพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรสา ดีทุ่ง. (2559). **กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อนุสรรา สุวรรณวงศ์. (2558). **คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบริบทการศึกษาไทย**.
วารสารปัญญาภิวัฒน์. 8 (1): 163 - 175.
- อาพีพี ลาเต้และคณะ. (2561). **การวิเคราะห์ปัจจัยเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยในชั้นเรียน
ของผู้สอนระดับอุดมศึกษา**. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(3),
2665–2685.
- อิสราภรณ์ สืบสาย. (2563). **“ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนจันทร์ประดิษฐ์รามวิทยาลัย
ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้”**. **วารสารบริหารการศึกษา**

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 16 (1) : 1-10

เออิสูเกะ ไชโตะ. (2561). การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้. อารีย์ สัณห์วี ผู้แปล.

พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : ภาพพิมพ์

Balyer, A., Karatas, H., and Alci, B. (2015) . “School principals’ roles in establishing collaborative professional learning communities at schools.” **Procedia Social and Behavioral Sciences**. 197 (2) : 1340-1347.

Garcia-Carrion, R.,et al. (2020). Teacher Induction in School as Learning Communities : Successful Pathways to Teachers Professional Development in a Diverse School Serving Students Living in Poverty. **Sustainability**,12(7146),1-15.

Li, Heng, Eng and Yin. (2017). “Exploring the variety in lesson study : unpacking the variety from cases in Singapore.” [Online]. Available from : <https://www.nie.edu.sg>. Retrieved December 20, 2023.

Markku Antinluoma and Liisa Ilomäki. (2018, July). “Schools as Professional Learning Communities” **Journal of Education and Learning**. 7 (5) : 76-91

Ministry of Education (MOE). (2017). **Teachers-The Heart of Quality Education**. Retrieved 2023, 23 December, from <http://www.moe.gov.sg/media/press/2009/09/teachers-the-heart-of-quality.ph>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแนวทางฯ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินคู่มือแนวทางฯ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์	หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน
2. ดร.ศุภจิรา นาคโต	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. ดร.บุษราคัม ศรีจันทร์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. นางเพียงจิต สีดาสมุทร	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนประชาชนกุล (ข้าสนิทอนุเคราะห์) สำนักงานเขตสายไหม
5. นางสาวปาณิสรา วงศ์แก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวลำโพง สำนักงานเขตบางรัก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ดร.ละมุล รอดขวัญ	อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์
2. ดร.บุษราคัม ศรีจันทร์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. นางเพียงจิต สีตาสุมุทร์	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนประชาชนกุล (ข้าสนิทอนุเคราะห์) สำนักงานเขตสายไหม
4. นายรุ่ง นามวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแก้วแจ่มฟ้า สำนักงานเขตบางรัก
5. นางสาวอารีวรรณ เพชรเลิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชสิงขร สำนักงานเขตบางคอแหลม
6. นายศุภกิจ แต่งโสภา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดม่วงแค สำนักงานเขตบางรัก
7. นายคอมคิด พรหมแสง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสวนพลู สำนักงานเขตบางรัก
8. นายณัฐ ฤทธิอา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาพฤฒาราม สำนักงานเขตบางรัก
9. นางสาวปาณิสรา วงศ์แก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวลำโพง สำนักงานเขตบางรัก
10. นางสาวชยาภัสร์ สุวลักษณ์	ครูโรงเรียนวัดม่วงแค สำนักงานเขตบางรัก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแนวทางฯ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์	หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน
2. ดร.กรอุณห พารมณเฑียร	ข้าราชการบำนาญ อดีตรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ตรัง กระบี่
3. ดร.กรวิภา ฉินนานนท์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัด การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่
4. นายวสัน ปัญญา	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองกระบี่
5. ดร.ศักดิ์จิต มาศจิต	ศึกษาธิการจังหวัดพัทลุง
6. ผศ.ดร.สงวน อินทร์รักษ์	อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. ดร.ละมุล รอดขวัญ	อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์
8. ผอ.รุ่งอรุณ เกษรมาลา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอน กทม.
9. อาจารย์เปรมใจ บุญประสพ	ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กทม.
10. ดร.สมคิด นาคขวัญ	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
11. ดร.สวนดี นานอน	ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินคู่มือแนวทางฯ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. นายรุ่ง นามวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแก้วแจ่มฟ้า สำนักงานเขตบางรัก
2. นายศุภกิจ แต่งโสภา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดม่วงแค สำนักงานเขตบางรัก
3. นายคอมคิด พรหมแสง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสวนพลู สำนักงานเขตบางรัก
4. นายณัฐ ฤทธิอา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาพฤฒาราม สำนักงานเขตบางรัก
5. นางสาวปาณิสรา วงศ์แก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวลำโพง สำนักงานเขตบางรัก

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนใน
ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
- แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด จำนวน 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม
3. ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและครบถ้วนทุกข้อ
4. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะนำไปเสนอในภาพรวม คำตอบที่ได้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ดร.จำเริญ จิตรหลัง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกตคำว่า ยินยอม หรือไม่ยินยอม

ยินยอมตอบแบบสอบถาม

ไม่ยินยอมตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ประสงค์ตอบแบบสอบถาม

2) ไม่ประสงค์ตอบแบบสอบถาม

2. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

1) ผู้บริหารสถานศึกษา

2) ครูผู้สอน (หัวหน้าฝ่ายวิชาการ)

4. อายุ

1) ไม่เกิน 30 ปี

2) 30-40 ปี

3) 41-50 ปี

4) 51-60 ปี

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

1) ไม่เกิน 10 ปี

2) 11-20 ปี

3) 21-30 ปี

4) 31 ปีขึ้นไป

6. ระดับการศึกษาสูงสุด

1) ปริญญาตรี

2) ปริญญาโท

3) ปริญญาเอก

4) อื่นๆ.....

7. ระดับการศึกษาที่เปิดสอนในโรงเรียนของท่าน

1) ประถมศึกษา

2) มัธยมศึกษา

3) ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

8. โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียน

1) ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 400 คน)

2) ขนาดกลาง (นักเรียน 401-800 คน)

3) ขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 800 คน)

9. โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนที่กำลังดำเนินงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้

(School as Learning Community หรือ SLC) หรือไม่

กำลังดำเนินงานอยู่

ยังไม่ได้ดำเนินงาน เหตุผลเพราะ.....

.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วย
แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นตามระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน/มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน/มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน/มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน/มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน/มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning)										
1.การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วย วิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสาน				✓		✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่าง ข้อที่ 1 ผู้ตอบการเครื่องหมาย ✓

ในช่องสภาพปัจจุบัน ระดับ 2 หมายความว่า **ความเป็นจริงในปัจจุบัน** การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายมาผสมผสาน ตามข้อ 1 อยู่ในระดับ น้อย

ในช่องสภาพที่พึงประสงค์ ระดับ 5 หมายความว่า **ความคาดหวังต้องการ** ให้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยวิธีการที่หลากหลายมาผสมผสาน ตามข้อ 1 อยู่ในระดับ มากที่สุด

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)										
1. การสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตร										
2. การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา ทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง										
3. การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรอง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการ เรียนรู้ของนักเรียน										
4. การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียน										
5. การให้นักเรียนคิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการ เรียนรู้										
6. การสอบถามนักเรียนว่าได้รับความรู้และ ทักษะอะไรบ้างในการเรียน										
7. การสอบถามนักเรียนว่าจะนำความรู้และ ทักษะที่ได้จากการเรียนรู้นำไปใช้ประโยชน์ อย่างไร										
8. มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการ สะท้อนคิด ข้อเท็จจริงจากการเรียนรู้ของ นักเรียนเป็นหลัก										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม (10 องค์ประกอบ)

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลเพิ่มเติมว่าในแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้ ทางโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง ผลการดำเนินงานเป็นเช่นไร

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning)

.....

.....

.....

2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)

.....

.....

.....

3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)

.....

.....

.....

4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)

.....

.....

.....

5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)

.....

.....

.....

6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC)

.....

.....

.....

7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)

.....

.....

.....

8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)

.....

.....

.....

9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)

.....

.....

.....

10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

.....

.....

.....

แนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชน
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

.....

วัตถุประสงค์

เพื่อเสนอแนะ ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย

1. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)
2. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)
3. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)
4. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)
5. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC)
6. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning)
7. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)
8. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)
9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)
10. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)

รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 10 คน

วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้ดำเนินการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ เปิดการสัมมนาแนะนำผู้เชี่ยวชาญที่เข้าสัมมนา แจ้างวัตถุประสงค์ของการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และชี้แจงวิธีการในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
2. ผู้วิจัยนำเสนอความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย กระบวนการในการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมมนาถามคำถามเกริ่นนำจากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าประชุม อภิปรายเพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็น

ประโยชน์ ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเสนอความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ โดยมีแนวคำถาม ตามประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดแนบท้ายนี้

4. การอภิปรายเพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร การเสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะให้อภิปรายเรียงตามประเด็นคำถามตามที่ กำหนดและให้ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าสัมมนาฯ อภิปราย ตามด้านความเชี่ยวชาญที่ละคนจนครบทุกคน โดยให้มีการอภิปรายตามประเด็น หากมีเวลาเหลือให้เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายเพิ่มเติมใน ประเด็นอื่น ๆ

5. ผู้วิจัยจัดบันทึก บันทึกการสัมมนาฯ ในแบบบันทึก โดยจัดบันทึกในแต่ละประเด็น อย่างละเอียด

6. ผู้วิจัยปิดประเด็น/สรุปการสัมมนาฯ
7. ผู้วิจัยสรุปผลการบันทึกการสัมมนาฯ และกล่าวขอบคุณ
8. ผู้วิจัยปิดประชุม แล้วจัดทำสรุปผลการสัมมนาฯ

ประเด็นคำถามในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

.....

คำชี้แจง

1. ประเด็นคำถามในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) นี้ ใช้สำหรับเป็น แนวทางในการถามคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการที่สอนในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครู เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ประเด็นคำถามในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วยคำถามหลัก (Main Question) เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร คำถามเกริ่นนำภายหลังจากแจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) การนำเสนอความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยสังเขปแล้วจากนั้นให้ผู้วิจัยแจ้ง กระบวนการในการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย

2. การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เพื่อเสนอแนะ และตรวจสอบยืนยันความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์

แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นี้เป็นส่วนหนึ่งของทุนวิจัยของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ฉบับนี้ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ และร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ผู้เข้าร่วมการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน

4. ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์สรุปเป็นภาพรวมแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

แบบบันทึกการการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมมนา.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสัมมนา

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ไม่มาสัมมนา

1.....

2.....

3.....

4.....

ประเด็นที่ 5 ร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำถาม : ท่านเห็นว่าร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากความต้องการจำเป็นลำดับจาก มากไปน้อย 6 ลำดับแรกของ
**แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร ในรายละเอียดด้านที่ 5 ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) เหมาะสมหรือไม่ และ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร
โดยมีรายละเอียดดังนี้**

1. การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาท และการให้อิสระแก่ครูใน
การพัฒนาความเป็นผู้นำ

2. การกำหนดบทบาทการร่วมมือรวมพลัง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
(Collaboratively and PLC) ประกอบด้วย Model Teacher (ครูผู้สอน), Co-Teacher/ buddy (ครู
ร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) ,Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้นิเทศก์), Supervisor
(ผู้บริหาร)

3. การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและ
เพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ

4. การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อใจไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็น
วิชาชีพแบบกัลยาณมิตร

5. การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการ
เติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ ด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจ
การเคารพซึ่งกันและกัน

6. การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพด้วยกระบวนการสุนทรียสนทนาวิชาชีพเชิงประจักษ์ด้วยความ
ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

**คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**

ดร.จำเริญ จิตรหลัง

**สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร**

คำนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นภาระหน้าที่หลักของหน่วยงานทางการศึกษาที่จำเป็นต้องดำเนินการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันภายใต้เป้าหมายที่ชัดเจน โดยอาศัยแนวทางหรือวิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ ในระดับสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติกำกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพดังที่สังคมคาดหวังต้อง มีความชัดเจนและความจริงจังในการดำเนินการตั้งแต่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน กระบวนการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร รวมทั้งกระบวนการคัดเลือกผู้เรียนนอกหลักสูตรทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นประชากรที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข

ข้าพเจ้าในฐานะเคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นนักวิจัย ได้ตระหนัก เห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดขึ้นภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมของชุมชน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) นับได้ว่าเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะสามารถนำพาให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดคุณภาพดังเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้คู่มือฉบับนี้จึงได้ กำหนดกรอบเนื้อหาของแนวคิด SLC ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการสอนในชั้นเรียน โดยกระบวนการ SLC ที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ในโอกาสนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายละเอียดและแนวทางทั้งหมดจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคคลทั่วไปที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจต่อการร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กและเยาวชนของชาติต่อไป

ดร.จำเริญ จิตรหลัง

สิงหาคม 2567

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 320
2	การนำแนวคิด SLC มาใช้ในโรงเรียน 326
	ความสำคัญของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
	School as Learning Community (SLC) 328
	การประยุกต์ใช้แนวคิด SLC ในการบริหารโรงเรียน 329
3	แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด SLC 332
	บรรณานุกรม 346

บทที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 กำหนดไว้ดังนี้ “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย...” มาตรา 26 กำหนดให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องให้ความสำคัญ ความสนใจและตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน นอกจากนี้มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (อรสา ดีทุ่ง,2559:1)

ปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียกำลังเปลี่ยนแปลงการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นการศึกษาสำหรับ “โรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21” ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ กล่าวได้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเดิม ๆ (ตามขนบธรรมเนียมของการศึกษาในปลายศตวรรษที่ 19) สิ้นสุดลง ลอกคราบไปสู่การศึกษาของโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งก็คือการปฏิรูปโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นไปตามปรัชญาพัฒนานิยม (Progressivism) ที่มุ่งเน้นหลักการของคุณภาพ (Quality) กับความเท่าเทียมกัน (Equality) ในเวลาเดียวกัน ซาโต มานาบุ (2562 : 12) กล่าวว่า การที่จะสร้างให้โรงเรียนมีความเหมาะสมในยุคศตวรรษที่ 21 และสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น โรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการร่วมพัฒนาโดยโรงเรียนต้องรู้ถึงความต้องการและสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและผู้ปกครองได้ การปฏิรูปโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as learning Community) นั้น เอฮิสุเกะ ไชโตะ (2561:10) กล่าวว่า ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางสำคัญที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับการปฏิรูปโรงเรียน และได้รับการยอมรับจนเผยแพร่ในหลายประเทศ เช่น จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น สอดคล้องกับ ลิเฮง อิงและยิน (Li, Heng, Eng and Yin, 2017 : 5) ได้นำเสนอว่า

ประเทศญี่ปุ่นมีการดำเนินงานที่มีลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เรียกว่า การศึกษาทเรียน (Lesson study) และยังได้พัฒนาแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as learning community, SLC) โดย ซาโต มานาบุ ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำทางความคิด SLC แนวทางการศึกษาทเรียนของญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักแพร่หลายและถือเป็นโมเดลที่มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาวิชาชีพครูที่ใช้กันทั่วโลก การศึกษาทเรียนช่วยสร้างโอกาสแก่ครูในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการพัฒนาการเรียนการสอน แบบร่วมมือ มีการทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน สำหรับประเทศสิงคโปร์นั้นได้ใช้การศึกษาทเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2004 และยังมีการนำแนวคิดการศึกษาทเรียนไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วย

ในประเทศไทย แนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ถูกกล่าวถึงและเป็นที่รู้จักเมื่อปี พ.ศ. 2559 ในงานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู EDUCA 2016 ครั้งที่ 9 ซึ่งนำเสนอแนวคิดหลัก “School as learning community (SLC) : โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในประเทศไทย กว่าจะเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น เริ่มจากการพัฒนาทเรียน (LS) หลังจากนั้นมีการสร้างกลุ่มทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยที่มีระบบพี่เลี้ยงคอยดูแล เกิดกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) แล้วจึงเกิดการกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านการพัฒนาทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ควบคู่กับการเปิดชั้นเรียน (LSLC หรือ LS PLC) และมีการพัฒนาด้วย LSLC หรือ SLC ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งทำให้เห็นว่าทิศทางการพัฒนาการศึกษาด้วย SLC อย่างน่าสนใจว่ามีบทเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการดำเนินการขยายผลโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2564 : 104, พิรุณศิริศักดิ์, 2562 : 60, วสันต์ ปัญญา, 2561 : 99)

นอกจากงานวิจัยนี้แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 1) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โดยมีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 34 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศไทย ซึ่งทำให้เห็นว่าการพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นการปฏิรูปทางการศึกษาในเชิงโครงสร้างการบริหารที่มีแนวคิดน่าสนใจ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จากแนวทางดำเนินการแบบเดิมดังที่เคยผ่านมาไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเป็นโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับทฤษฎีวิวัฒนาการและคณะ (2566:303) ที่กล่าวว่า School as Learning Community (SLC) เป็นรูปแบบการจัดการบริหารโรงเรียนที่มีหลายประเทศทั่วโลก นำไปปรับใช้ในการบริหารโรงเรียน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตรงตามบริบทของแต่ละพื้นที่ สร้างสังคมที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน เสริมทักษะ ความชำนาญของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความเป็นเลิศในด้านที่ผู้เรียนสนใจ การรับฟังความ

คิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า เกิดเป็นสังคมโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น ภายใต้การจัดการศึกษาในบริบทของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏข้อมูลจากผลการประเมินและทบทวนตัวชี้วัดระดับเมืองจากการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2563) พบว่าการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร อาทิ ปัญหาคะแนนการประเมินสมรรถนะ นักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับต่ำของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาการเรียนออกกลางคัน ปัญหาความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O - NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา เช่น สมรรถนะและคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ความต่อเนื่องในการพัฒนา และนโยบาย ตลอดจนความเหมาะสมของระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่สากล ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอุปสรรค ปัญหาและเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ต้องทบทวนแนวทางการพัฒนา และการสร้างกลไกเพื่อการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน

เมื่อได้ทำการศึกษาผลคะแนนเฉลี่ยจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2564 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 1 วิชา คือ ภาษาอังกฤษ และมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560-2564 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2564 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 2 วิชา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในวิชา ภาษาไทยและสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565:35-37) นอกจากนี้จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) พบว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร มีจุดอ่อน คือ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ของกรุงเทพมหานคร ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนและขาดแรงจูงใจในความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การเลื่อนวิทยฐานะ สิ่งจูงใจและสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่น ขาดระบบและกลไกการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน บุคลากรเฉพาะทางไม่เพียงพอ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กรุงเทพมหานครกำหนด

การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพ ขาดการสื่อสารเชิงรุก ขาดระบบการส่งต่อ สำหรับนักเรียนเรียนร่วม ครูไม่สามารถเลือกการอบรมได้โดยตนเอง/ตามความสนใจของตนเอง อุปสรรคสำหรับสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขาดความเชื่อมโยง และการบูรณาการด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นเอกภาพ การที่นักเรียนเข้าถึงสังคมออนไลน์หลากหลายช่องทาง แต่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูล และขาดวิจรรณาญาณอย่างรู้เท่าทันสื่อ

สำหรับการนำ SLC มาใช้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นำร่อง PLC-SLC ลดความเหลื่อมล้ำเชิงคุณภาพการศึกษาในกรุงเทพมหานคร นักการศึกษาเดินทาง ‘บางรักโมเดล’ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โรงเรียนกรุงเทพมหานคร เตรียมขยายผลตั้งครูเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้ กระตุ้นนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ คาดภายใน 2 ปี ขยายไปยังทุกเขตใน กรุงเทพมหานคร จากการลงพื้นที่สำรวจปัญหาและการจัดการโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา โดยมีภูมิหลังเป็นครอบครัวยากจน พ่อแม่หาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาดูแลมากนัก ปัญหาที่ตามมาคือการย้ายออกจากโรงเรียนกลางคัน ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ถือเป็นโจทย์ใหญ่ที่กรุงเทพมหานคร และบุคลากรในแวดวงการศึกษาจะต้องเร่งแก้ปัญหา

นอกจากนี้ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู สร้างความรู้ความเข้าใจก่อนผลักดันโรงเรียนในสังกัดสู่การเป็น School as Learning Community (SLC) หรือโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ เมื่อวันที่ 9 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566 ผู้เข้าอบรม ประกอบด้วย คณะครูและผู้บริหารจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสาทร 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดดอน และโรงเรียนวัดยานนาวา จำนวนทั้งสิ้น 34 คน สำหรับนโยบายการทำ School as Learning Community หรือ SLC (โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้) เป็นนโยบายที่อยากทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้การเอาครูมาสังเกตการณ์ในห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน โดยเด็กได้เรียนและครูได้สอนในบทเรียนที่เตรียมมา หลังจากนั้นมีการถอดบทเรียนร่วมกัน คิดว่าเป็นโมเดลที่น่าสนใจมาก โดยปีนี้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จะมีการทำ SLC ขยายผลเพิ่มเติมจากปีที่แล้ว ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับการต่อยอดจากปีที่แล้ว การทำ SLC เป็นรากฐานของการสร้างการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ เพราะโรงเรียนเสมือนเป็นพื้นที่ปฏิบัติการที่คนมักนำอะไรใหม่ ๆ เข้ามาทำ ไม่ว่าจะเป็นการแยกขยะ การทำ CSR หากไม่มีภูมิคุ้มกันเลยจะยิ่งทำให้หลักสูตรต่าง ๆ ยิ่งกระจัดกระจาย การทำ SLC เสมือนการตั้งเป้าล่อไว้ เพื่อยึดว่าหลักสูตรที่จะสอนเด็กคืออะไร สิ่งที่ยากจะถ่ายทอด สิ่งที่ยากจะสร้างให้เด็กโตขึ้นจะเป็นอย่างไร (online,2567)

สำหรับ School as Learning Community (SLC) หรือ โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนที่ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีสิทธิในการเรียนรู้

อย่างเสมอภาค นักเรียน ครู ผู้อำนวยการ ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเปิดชั้นเรียน โดยทุกคนสามารถร่วมสังเกตการณ์แล้วสะท้อนคิด (Reflection) การเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ครูได้นำไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักเรียน การเปิดชั้นเรียนตามแนวทาง SLC คือต้องไม่รบกวนการสอนของครูและการเรียนของเด็ก ส่งผลให้ครูได้เห็นมุมมองของ SLC มากยิ่งขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน มุ่งเน้นถึงการหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือ PLC และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ (School as Learning Community) หรือ SLC เริ่มได้รับความสนใจจากนักวิชาการทั่วโลก ซึ่งมีผลงานวิจัยที่ยืนยันว่าการประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนาโรงเรียน จะส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทั้งสองแนวคิดเป็นแนวคิดที่มีหลักการตั้งอยู่บนฐานแนวคิดเดียวกัน คือ การสร้างโรงเรียนให้เป็นแหล่งในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนกันเพื่อให้เกิดผลดีกับผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของซาโต มานาบุ (2559) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) ปรัชญา (Philosophy) และระบบกิจกรรม (Activity) ซึ่งเมื่อพิจารณาในระบบกิจกรรมประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครถือเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเยาวชนในพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร ตลอดมาให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะในการดำรงชีวิต การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564–2569) มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพ ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ เต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมายระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง

ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร

ดังนั้น การจัดทำคู่มือฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนำไปใช้สู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

บทที่ 2

การนำแนวคิด SLC มาใช้ในโรงเรียน

SLC (School as Learning Community) หรือ โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น เป็นแนวคิดทางการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นมากกว่า 20 ปี ที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับฐานราก ก่อนที่จะได้รับความสนใจและขยายเครือข่ายออกไปในประเทศอื่นทางภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนถึงนอกทวีปอย่างประเทศเม็กซิโก จนในที่สุดได้เกิดเป็นเครือข่ายในระดับนานาชาติ ภายใต้ชื่อว่า “The International Network for School as Learning Community”

โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) นี้ คือแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่แตกต่างจากแนวทางอื่น ๆ ตรงที่เป็นแนวทางที่ไม่ได้มีสูตรสำเร็จตายตัว เพราะต้องเป็นสิ่งที่ตกผลึกจากความร่วมมือทั้งจากบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และรวมถึงชุมชน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) นั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษา วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) นั้น คือ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีสิทธิในการเรียนรู้ และเข้าถึงคุณภาพการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ตามแนวทางของการปกครองในระบอบสังคมประชาธิปไตย (Social Democracy) นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ ที่ครูได้เรียนรู้ร่วมกันจากชั้นเรียนของตนเองโดยมีผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการปฏิรูปโรงเรียน

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา

อาจารย์มาซาอากิ ซาโตะ อดีตครูใหญ่โรงเรียนประถมฮิโรมิ และโรงเรียนมัธยมต้นกักคุโย เมืองฟูจิ จังหวัด ชิสุโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ผู้เชี่ยวชาญด้าน SLC ได้กล่าวว่า โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) มีปรัชญาการศึกษาที่เกี่ยวข้อง 3 ปรัชญา คือ

2.1 ปรัชญาว่าด้วยส่วนรวมและความเป็นสาธารณะ (Public Philosophy) ซึ่งหมายถึงว่า ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน ไม่ได้มีใครเป็นเจ้าของแต่เพียงฝ่ายเดียว

2.2 ปรัชญาว่าด้วยประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) ซึ่งหมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียน ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเคารพ รับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งกัน

2.3 ปรัชญาว่าด้วยความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) โดยมีความหมายว่า เด็กทุกคนนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้น พวกเขาจึงมีสิทธิที่จะพัฒนาตัวเองตามศักยภาพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตน

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับระบบกิจกรรม

ระบบกิจกรรม (Activity System) เป็นขั้นตอนในการเอาทฤษฎีไปสู่ขั้นปฏิบัติจริง เพื่อฝึกฝนครูและนักเรียน ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และปรัชญาอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งมีโครงสร้างทั้งหมด 3 ส่วนคือ

3.1 การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) คือการเรียนรู้ที่เน้นให้มีการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นและบังคับให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ

3.2 การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) คือการสร้างโรงเรียนที่ครูทุกคนมีความชำนาญและเชี่ยวชาญ โดยครูจะต้องเรียนรู้ และปรับปรุงวิธีการสอน ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการสอน (lesson study) โดยมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบหลักสูตร และการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมสังเกตการณ์ และการสะท้อนมุมมอง

โดยในเวลา 1 ปี ครูจะต้องมีการนิเทศการสอนหรือมีการจัดสอนแบบเปิด (open class) เพื่อให้เพื่อนครูมาเรียนรู้กระบวนการสอน ซึ่งทำให้เกิดการศึกษา และแบ่งปันความรู้ร่วมกัน

3.3 การเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเข้าไปเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับผู้ปกครองและชุมชน จนโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยโรงเรียนต้องมีการแบ่งปันข้อมูลให้กับผู้ปกครอง และคนชุมชน ว่าปัจจุบันโรงเรียนกำลังดำเนินการเรื่องอะไรได้อยู่ ซึ่งในตอนโรงเรียนทำ open class นั้น นอกจากครูแล้ว ผู้ปกครอง และคนในชุมชน ต้องเข้ามาเรียนรู้ และสังเกตการณ์ เพื่อให้ทราบถึงการทำงานด้วยเช่นเดียวกัน

สำหรับประเทศไทย หลังจากทีในงานมหกรรมการศึกษา EDUCA เมื่อปี 2016 ได้มีการนำแนวคิดนี้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ทำให้ปัจจุบันมีโรงเรียนกว่า 50 โรงเรียน ที่นำแนวคิดเรื่องโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) นี้ไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนสาธิตพัฒนาที่เริ่มนำแนวคิดนี้ไปใช้ตั้งแต่ ปี 2558 ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียน หรือโรงเรียนวัดใหม่กระทู้มัลล์ที่เริ่มใช้แนวคิดนี้เมื่อต้นปีการศึกษาที่ผ่านมาและพบว่า

บรรยากาศในห้องเรียนดีขึ้น มีการตอบรับที่ดี ทำให้แนวคิดนี้นับว่าเป็นแนวคิดหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก

จริง ๆ แล้ว SLC นั้น นับว่าไม่ใช่วิธีการเสียอย่างเดียว เพราะมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกันนี้มากมาย เพียงแต่ว่าแนวคิดนี้มีการสร้างระบบกิจกรรมขึ้นภายใน คือมีการสร้างการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งกิจกรรมที่สร้างจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นระบบที่ชัดเจนเพื่อให้ประสิทธิภาพสูงสุด

ความสำคัญของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ School as Learning Community (SLC)

School as Learning Community (SLC) เป็นรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือนำสู่การพัฒนาโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 (EDUCA Review, 2564) สามารถเชื่อมโยงได้หลายมิติของการจัดการโรงเรียน เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและการจัดการระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำ SLC ไปกำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียนทำให้เกิดทิศทางในการจัดการร่วมกันในองค์กร มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) ทุกคนสามารถร่วมกันกำหนดเป้าหมาย มีจุดมุ่งหมายเดียวกันทั้งระบบ ครูผู้สอนสามารถออกแบบจัดกิจกรรมโดยนำ SLC มาออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนจึงมีส่วนร่วมจากทุกคนที่เกี่ยวข้อง ห้องเรียนเป็นห้องเรียนสาธารณะ ทำให้ทุกคนสามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และสามารถกำหนดรูปแบบการจัดการในห้องร่วมกันออกแบบบรรยากาศของห้องเรียน กิจกรรมยังเป็นการส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนโดยเชื่อมโยงความแตกต่างของแต่ละคน นำมาพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นเลิศในสิ่งที่ตนสนใจ และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ผู้ปกครองในฐานะผู้มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เข้ามาพูดคุยและเสนอแนะซึ่งอยู่ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) SLC เป็นแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา โดยการสร้างวิสัยทัศน์และการมีส่วนร่วมของเด็กทุกคนและเด็กทุกคน สามารถเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยการจัดรูปแบบห้องเรียนแบบ SLC เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศญี่ปุ่น โดยซาโต มานาบุ และขยายออกไปสู่ระดับประเทศและทวีปต่าง ๆ จนได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ไม่มุ่งเน้นสิ่งใดหรือผู้ใดเป็นสำคัญที่สุดเพียงสิ่งเดียว แต่ให้ทุกคนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนโดยยึด 3 ประเด็นสำคัญ ประเด็นแห่งการรวมกลุ่มเครือข่ายครู ผู้บริหารโรงเรียน นักครูศึกษาและนักการศึกษา ทำให้เกิดการขับเคลื่อนความเป็นสาธารณะ ประเด็นความเป็นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ประชาธิปไตย ประเด็นแห่งความเป็นเลิศ และการพัฒนาครูทุกคนร่วมกัน โดยเรียกรูปแบบการพัฒนานี้ว่า School as Learning Community หรือ SLC โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วน

ได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในหลากหลายมิติ ได้แก่ มิติโรงเรียน มิติผู้บริหาร มิติผู้เรียน และมิติผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อโรงเรียน

1.1 ทำให้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นพื้นที่สาธารณะ

1.2 ทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนสามารถเข้ามาร่วมกันพัฒนาได้อย่างเป็นอิสระอยู่ภายใต้วิสัยทัศน์ร่วมกัน

1.3 มีวิสัยทัศน์และแนวคิดเดียวกัน

2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร

2.1 ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการโรงเรียนได้ชัดเจน

2.2 รวดเร็วและทันสมัย การยอมรับฟังความคิดเห็นของครูในโรงเรียน

2.3 ทำให้การบริหารงานมีความรวดเร็วตรงตามวัตถุประสงค์ความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจริง

3. ประโยชน์ต่อผู้เรียน

3.1 สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงตามความถนัดของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล นิสัย ความชอบของแต่ละบุคคล

3.2 ส่งเสริมให้เกิดความเป็นเลิศในด้านที่ผู้เรียนสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง การที่โรงเรียนและห้องเรียนเป็นสาธารณะ ทำให้ผู้ปกครองหรือคนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถ นำเอาทักษะต่าง ๆ มาร่วมกันออกแบบห้องเรียน รูปแบบกิจกรรมจะทำให้โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบ

สรุปได้ว่า School as Learning Community หรือ SLC โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ ของทุกคนในการร่วมกันพัฒนาการบริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน สามารถปรับเปลี่ยนให้ตรงตามบริบทของสังคม ผ่านการแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดร่วมกัน

การประยุกต์ใช้แนวคิด SLC ในการบริหารโรงเรียน

การนำแนวคิด SLC ไปประยุกต์ใช้สามารถนำไปใช้ตามบทบาทที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง สรุปเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

1) บทบาทผู้บริหาร SLC เป็นแนวคิดที่ใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์สำหรับการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนได้อย่างชัดเจน ตลอดจนทำให้ผู้บริหารสามารถรับฟังความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อปรับเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสมและตรงความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน

2) บทบาทครู SLC เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน โดยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับชุมชน ครูกับนักเรียน และครูกับผู้ปกครอง ตลอดจนการจัดบรรยากาศห้องเรียนสาธารณะให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของทุกคน

3) บทบาทนักเรียน SLC ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงออกมากขึ้น ผ่านการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนสามารถเพิ่มเติมทักษะการเรียนรู้ต่างๆ ตามความชอบของตนเองภายใต้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จในการเรียน

4) บทบาทผู้ปกครอง SLC เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและมีโอกาสได้เข้ามาเรียนรู้ในห้องเรียนสาธารณะอย่างเป็นอิสระรวมไปถึงได้แบ่งปันองค์ความรู้และทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบ

ดังนั้นโรงเรียนในฐานชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงเป็นการจัดการระบบการบริหารโรงเรียน ที่ตอบสนองความต้องการของบริบทชุมชน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน ทำให้สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ อย่างคุ้มค่าต่อการจัดการเรียนการสอน และ SLC ยังช่วยสนับสนุนระบบประชาธิปไตย คือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคนที่เข้ามาโดยมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและสามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาไปในทิศทางที่เป็นเป้าหมายเดียวกัน นอกจากนี้ SLC ยังเป็นรูปแบบการจัดการระบบที่ดีและสร้างบรรยากาศเชิงบวกที่สามารถทำได้จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้อยู่ภายใต้การตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลจนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เหมาะสมกับบริบท ในขณะที่ครูสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและการเห็นคุณค่าในหน้าที่ของตน สำหรับผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญสามารถเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและมีศักยภาพในการบริหารงานการนิเทศ การเป็นพี่เลี้ยง และยอมรับต่อผลลัพธ์ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของทุกฝ่าย

SLC: School as Learning Community (โรงเรียนในฐานชุมชนแห่งการเรียนรู้) แตกต่างจากแนวทางปฏิรูปโรงเรียนอื่นๆ อย่างไร

1. SLC มีชุดปรัชญา วิสัยทัศน์และระบบกิจกรรมไม่ใช่สูตรสำเร็จ หรือเทคนิควิธีในการปฏิรูป
2. SLC การบูรณาการแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลัง การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการไตร่ตรอง ไม่ใช่แนวคิดโดดเดี่ยว เป็นกระบวนการศึกษาที่เรียนที่ยึดการเรียนรู้

ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานมืออาชีพ ส่งเสริมความเป็นอิสระของโรงเรียน และกระบวนการประชาธิปไตยในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน เพื่อสร้างความตระหนักในการเคารพสิทธิมนุษยชนในการเรียนรู้ของนักเรียน และการเติบโตในเชิงวิชาชีพของครูทุกคน

3. ความสัมพันธ์ในการรับฟัง พื้นฐานสำคัญที่ SLC ตั้งอยู่คือความสัมพันธ์ในการรับฟัง (Listening Relationship) การรับฟังเสียงของผู้อื่นเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ในการรับฟังช่วยสร้างการสื่อสารสองทาง การพูดคุยถกเถียง ส่งเสริมให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างก้าวกระโดด ด้วยความร่วมมือกับเพื่อนร่วมทาง

4. ครูทุกคนโรงเรียนทุกแห่งและทุกเครือข่ายล้วนเป็น “ศูนย์กลาง” SLC ไม่ใช่แค่ “การเคลื่อนไหวทางสังคม” แต่เป็น “การถักทอเครือข่าย” เป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่มีใครเป็น “ศูนย์รวมอำนาจ” ครูทุกคน โรงเรียนทุกแห่ง และทุกเครือข่ายล้วนเป็น “ศูนย์กลาง”

5. ความเป็นเพื่อนร่วมงานตามวิถีประชาธิปไตย (Democratic Collegiality) เราไม่มีใครเป็น “เจ้านาย” เครือข่ายการทำงานของเราไม่มีใครเป็น “ศูนย์กลาง” เพียงคนเดียว เพราะทุกคนต่างเป็นศูนย์กลาง ชั้นเรียนของเราทุกคนต่างเป็นศูนย์กลาง

บทที่ 3

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด SLC

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด SLC นี้จะดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปสอนจริงในห้องเรียน พร้อมทั้งเปิดห้องเรียนให้เพื่อนครู ผู้อำนวยการ ได้เข้ามาสังเกตการณ์ด้วยการบันทึกผ่านเอกสารหรือวิดีโอ หลังจากนั้น ครูผู้สอนและผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์จะมาพูดคุยกันเพื่อสะท้อนกลับถึงวิธีการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนว่าเป็นอย่างไรเมื่อครูจัดการเรียนการสอนในคาบดังกล่าว โดยครูนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งครูต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ไม่ละเลยนักเรียนคนใดให้อยู่เพียงลำพัง หรือไม่มีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน”

จากผลการวิจัยของผู้วิจัยในการศึกษาวิจัยเรื่องผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 4 ระยะ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1.1) องค์ประกอบของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning) 2) การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) 3) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) 4) การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise) 5) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) 6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) 7) ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) 8) ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) 9) ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) 10) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) 1.2 สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 1.3 สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

2. ระยะที่ 2 ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) ด้าน

ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง 7) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข 8) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม 9) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ 10) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย

3. ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย 6 แนวทาง 2) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 6 แนวทาง 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน ประกอบด้วย 6 แนวทาง 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 6 แนวทาง 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 แนวทาง 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง ประกอบด้วย 6 แนวทาง 7) ด้านการสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย 6 แนวทาง 8) ด้านปรัชญาความเป็นส่วนรวม ประกอบด้วย 6 แนวทาง 9) ด้านปรัชญาความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 6 แนวทาง 10) ด้านปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย ประกอบด้วย 6 แนวทาง

4. ระยะที่ 4

4.1 ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้งในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลการประเมินคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้งในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด SLC จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากผลการศึกษาวิจัย จากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา พบว่า การสร้างคุณภาพผู้เรียนต้องเกิดจากคุณภาพการสอนในชั้นเรียน นั้นย่อมเริ่มต้นจากส่วนที่เล็กที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน นั่นก็คือ ความสุขในชั่วโมงเรียน หรือความสุขในชั้นเรียนของนักเรียนให้ได้เป็นลำดับแรกเสียก่อน นั่นก็คือ “ผู้เรียนมีความสุข” ซึ่งความสุขของผู้เรียนในระดับชั้นเรียนนั้นบุคคลที่มีส่วนสำคัญมากที่สุดก็คือ ครูผู้สอน ครูประจำวิชา ที่ต้องเข้าใจเป้าหมายและมีวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เหมาะสม การดำเนินการเพื่อให้

“ผู้เรียนมีความสุข” นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นโดยทันทีและต่อเนื่อง โดยมีแนวทางสร้างความเข้าใจสำหรับครูในการขับเคลื่อนภายในโรงเรียน การสร้างความตระหนักในความเป็นครูมืออาชีพให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้วยการปรับแนวความคิด Mindset ของครูให้เกิด Growth Mindset ต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นการจุดประเด็นความคิดของครูทุกคนในการสร้างคุณภาพการสอนในชั้นเรียนเพื่อนำพาให้ผู้เรียนมีความสุขในชั้นเรียน มีคุณภาพตั้งแต่ต้นทางของการจัดการเรียน การเรียน

ในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การลดความเป็นส่วนตัวของครู มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร โดยการกำหนดโครงสร้างการทำงานและตารางสอนที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันของครู มีนโยบายสนับสนุนการทำงานร่วมกัน มีนโยบายส่งเสริมการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสัมพันธ์ภาพที่เป็นมิตรและมีความรับผิดชอบร่วมกันของครูและสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในโรงเรียนของครู

2. การเพิ่มความสามารถของครูให้โอกาสครูได้แสดงศักยภาพในการทำงานอย่างอิสระ โดยการกำหนดนโยบายให้ความเป็นอิสระในการทำงานอย่างมีความรับผิดชอบ มีแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่ตรงกับความสามารถและความต้องการ แสวงหาความพร้อมด้านทรัพยากร และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนและเป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้ได้ทุกพื้นที่ในโรงเรียนสร้างเจตคติเชิงบวกของครูต่อการศึกษา ผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สร้างผู้เรียนมีความใส่ใจและผูกพันกับการเรียน สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียน ครูและผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีความเอาใจใส่ต่อกัน สร้างเจตคติของชุมชนให้เกื้อหนุนซึ่งกันและกันและกันและสร้างการเป็นหุ้นส่วนและพันธมิตรของพ่อแม่และสมาชิกในชุมชน

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผลที่ได้มาจากการศึกษาวิจัย พบว่าในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) หมายถึง การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียน มุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน ไม่กระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟังและพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และไม่ทอดทิ้งนักเรียน มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบออนไลน์ มีการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง มีกลไกเผยแพร่ความรู้และมีความเป็นสาธารณะ โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) การอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน

การสร้างหรือการกำหนดระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียน หรือเว็บไซต์ เช่น Google Classroom เป็นต้น และการอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหว (Clip VDO) และภาพนิ่ง เพื่อใช้ในกระบวนการทบทวนการสังเกตการเรียนรู้พฤติกรรมของนักเรียนและของคุณครูที่สอน

2) การเปิดชั้นเรียนแบบการศึกษาชั้นเรียนและการเปิดชั้นเรียนระดับครุต้นแบบกับคู่บัดดี้ (ภายในโรงเรียน) อย่างน้อย 1 วงรอบ/1 ภาคเรียน

การเปิดชั้นเรียนในกิจกรรม Open house (แบบ Symposium) ครุต้นแบบ (Model Teacher) กับครุคู่บัดดี้ (Co- Teacher/buddy Teacher) และสมาชิกในกลุ่ม PLC อาจมีคนนอกเข้ามาร่วมด้วย โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ อย่างน้อย 1 ครั้ง/ภาคเรียน

3) กลไกเผยแพร่ความรู้ และมีความเป็นสาธารณะซึ่งมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ

ในการเผยแพร่ความรู้นั้นต้องใช้กลไกหรือแนวทางต่างๆ ที่มีความเป็นสาธารณะโดยมีการนำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์โรงเรียนหรือช่องทาง youtube หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ

4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์

ในการเปิดชั้นเรียนนั้นควรมีระบบการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบระบบออนไลน์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์

5) การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

การสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

ควรมีการรับฟังซึ่งและกัน ตลอดจนถึงสามารถการวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันได้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

6) การศึกษาชั้นเรียนมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียนบันทึกผลการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างละเอียด

ในการศึกษาชั้นเรียนนั้นควรมีรูปแบบเอกสารที่มีความเป็นระบบในรูปแบบของโรงเรียนมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน และมีบันทึกผลการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างละเอียด

2. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) หมายถึง การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงโดยผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาครูระบบภาพรวม การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ และระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยมีแนวทางการจัดการเรียนดังนี้

1) ระบบช่องทางการติดต่อกับผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)

การสร้างหรือกำหนดระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์เพื่อสอบถามระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)

2) การสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยงแบบผ่านเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้กิจกรรม/โครงการการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน และการสร้างระบบชี้แนะระบบพี่เลี้ยง ต้นแบบผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Work-based Learning) ภายใต้โครงการที่จัดสร้างขึ้นของศึกษานิเทศก์

3) การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ระหว่างเครือข่ายโรงเรียน

ในการร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงนั้นควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนด้วยกัน

4) กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review, AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการครั้งต่อไป

การร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาครูด้วยระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา และใช้กระบวนการเรียนรู้การประเมินเบื้องต้นร่วมกันด้วยเทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการโค้ชครั้งต่อไป

5) การทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

ครูควรมีการทำความเข้าใจและปรับแนวคิดเรื่องระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

6) การร่วมกันกำหนดแนวทางของเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการพัฒนาครูระบบภาพรวมสู่การพัฒนาผู้เรียน

เอกสารที่ใช้ในการบันทึกการพัฒนาครูนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมาร่วมกันกำหนดรูปแบบเอกสารที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

3. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class) หมายถึง การเปิดห้องเรียนให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกัน โดยอาศัยการให้ผลย้อนกลับและสะท้อนคิดผ่านการสังเกตการณ์เรียนรู้ของนักเรียน นำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้มาแลกเปลี่ยนกันเพื่อสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย จัดการเรียนรู้โดยไม่ทิ้งนักเรียนให้เรียนรู้เพียงลำพัง มีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียน ครูมีการเปิดชั้นเรียนร่วมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และผู้ปกครองและคนในชุมชนเข้าร่วมวางแผนชั้นเรียน โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบเอกสารและออนไลน์

โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บข้อมูลในการเปิดชั้นเรียนในรูปแบบเอกสารและออนไลน์

2) ผู้ปกครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

3) การเปิดชั้นเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับนักเรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในการเปิดชั้นเรียนควรมีการสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น ระหว่างครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4) การเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

ในการเปิดชั้นเรียนแบบการเปิดโรงเรียน ซึ่งทุกคน ทั้งผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้ามาเรียนรู้ของผู้เรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกัน โดยมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้อย่างน้อย ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

5) ครูมีการเปิดชั้นเรียน (open class) ร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ครูมีการเปิดชั้นเรียน (open class) โดยทุกคน ทั้งผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้ามาเรียนรู้ของผู้เรียนในช่วงเวลาหนึ่งร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6) การนำสิ่งที่ผู้เข้าร่วมได้สังเกตการณ์เรียนรู้ผ่านสายตาหลายคู่มาแลกเปลี่ยนกันฉายภาพ สะท้อนห้องเรียน จากมุมมองที่หลากหลาย และกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำสิ่งที่ได้พบเห็นจากการสังเกตของทุกคน สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไรบ้าง ควรมีการปรับปรุง แก้ไขกิจกรรมเรื่องใดบ้าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับแก้ไขกิจกรรมเพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หมายถึง โรงเรียนที่มีการวิจัยปฏิบัติการที่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวิจัยโดยดำเนินการควบคุมไปกับการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว และนำผลไปใช้ทันที มีการนำนวัตกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสม เข้ามาใช้ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาดังกล่าวเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีซึ่งอาจมีการนำการศึกษาชั้นเรียนมาดำเนินการควบคู่กัน มีการออกแบบแผนการวิจัยด้วยกระบวนการสังเกตและการออกแบบกิจกรรม การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล การให้ทีมงานสัมมนาการนำเสนอชั้นเรียน และการวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบและการสะท้อนคิด โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์

การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์และเผยแพร่ ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

2) การมีงานสัมมนานำเสนอวิจัยในชั้นเรียนโดยมีครูในโรงเรียน ภาศิเครือข่าย เป็นกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การมีงานสัมมนานำเสนองานวิจัยในชั้นเรียนทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีครูในโรงเรียน ภาศิเครือข่ายเป็นกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3) การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบใหม่เป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) และการสะท้อนคิด (Reflection)

ครูควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นการวิจัยการเรียนรู้จากการออกแบบ (Design) การวิจัยที่มีความหลากหลายและมีการสะท้อนคิด (Reflection) จากผลการทำวิจัยในชั้นเรียน

4) การส่งผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของครูเพื่อการรับการคัดสรรรางวัล

การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล การสนับสนุนให้ครูส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการคัดสรรรางวัล ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับครูสภา เป็นต้น

5) การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

6) การนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ครูทุกคนควรมีการนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) หมายถึง การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ การกำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลัง การปรับปรัชญา แนวคิดการสร้างเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือ การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพ และการมีระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบระบบออนไลน์ โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) การส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ

การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของครู

2) การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)

การกำหนดกระบวนการร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Collaboratively) ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ Teacher/buddy (ครูร่วมเรียนรู้), Mentor (พี่เลี้ยง) Expert (ผู้เชี่ยวชาญ), Administrator (ผู้บริหาร) Supervisor (ผู้นิเทศ)

3) กำหนดช่วงเวลา PLC ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลัง และ เพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ

การกำหนดช่วงเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในตารางสอนร่วมกันเพื่อความสะดวกในการร่วมมือรวมพลังและเพื่อการสนทนาทางวิชาชีพ

4) ส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร

การส่งเสริมและยอมรับความเชื่อถือว่าไว้วางใจซึ่งกันและกันของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมมือรวมพลังด้วยความเป็นวิชาชีพแบบความเป็นกัลยาณมิตร

5) สร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญและฐานะช่างฝีมือด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจในการเคารพซึ่งกันและกัน

การสร้างเพื่อนร่วมงานของครูแบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการพัฒนาตนเองจากแนวคิดการเติบโตในฐานะที่ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญและในฐานะที่ครูเป็นช่างฝีมือด้วยการสนทนาปฏิสัมพันธ์เสริมสร้างความไว้วางใจในการเคารพซึ่งกันและกัน

6) การสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
ครูมีการสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพครูด้วยกันอย่างต่อเนื่อง

6. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบ Active learning หมายถึง ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย ครูสนับสนุนการค้นหาคำตอบการเรียนรู้ของนักเรียน การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ศึกษาค้นคว้าอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม มีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ จัดการเรียนรู้ด้วย Co-5 STEPs และให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้วยงานที่ท้าทายและมีความหมาย โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นแบบ Active learning ด้วย Co-5 STEPs (5 ขั้นตอน) ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม

การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) เช่น Co-5 STEPs ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามอย่างร่วม ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง ขั้นที่ 3 อภิปรายและสร้างความรู้ ขั้นที่ 4 สื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง ขั้นที่ 5 ประยุกต์และตอบแทนสังคม และการส่งเสริมให้ครูจัดโครงสร้างของกลุ่มนักเรียน (เทคนิค Group of Four แบบผสมผสาน) โดยการนำการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็กมาใช้ นักเรียนจับกลุ่มสี่คนผสมชายหญิง หากเกินห้าคน ให้แบ่งเป็นกลุ่มละสามคน โดยที่ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดทำข้อมูลความรู้สร้างชิ้นงานหรือ

ผลงานของนักเรียน และในการให้นักเรียนเป็นผู้บันทึกการสังเกต ผู้ตรวจสอบ ผู้ประเมินผลทั้ง ประเมินตนเอง ผู้เรียนอื่น ๆ

2) การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อค้นพบคำตอบ

การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบเนื้อหาที่จะเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริงและการเรียนรู้แบบลงมือทำหรือกระบวนการคิด มีการศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนในกลุ่มเพื่อคิดค้นให้ได้รับคำตอบที่ถูกต้อง

3) ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานกัน

การร่วมกันออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกด้วยกิจกรรมที่หลากหลายแบบก้าวกระโดดเชิงท้าทายความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน เช่น Brainstorming, Problem/Project-based Learning/Case Study, การเน้นไปที่ประสบการณ์และความท้าทายในสถานการณ์ปัจจุบันแบบวิธีการผสมผสานการเรียนการสอนทั้ง 5 On การเรียนรู้แบบ On- site On-Air On-Line On-demand On- hand

4) ครูส่งเสริมการค้นคว้าการเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความสุขภาพและความเป็นมิตร ไม่ว่าจะเจอกับเงื่อนไขแบบใดก็ตาม

ครูมีส่งเสริมการค้นคว้าการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเองแต่ละคน ด้วยการไขว่คว้าสิ่งที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับความสุขภาพ ความเป็นกันเองและความเป็นกัลยาณมิตร ไม่ว่าจะเจอกับอุปสรรคหรือเงื่อนไขแบบใด ๆ ก็ตาม

5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง

ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ความรู้ ความสามารถของแต่ละคน โดยมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของตนเอง

6) การสนับสนุนให้ครูมอบหมายงานที่มีความหมายโดยการจัดที่นั่งของผู้เรียนในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้

การสนับสนุนให้ครูได้มีการมอบหมายงานที่มีความสำคัญหรือมีความหมายต่อผู้เรียนโดยการการจัดที่นั่งของผู้เรียนในการเรียนรู้ให้เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

7. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise) หมายถึง การสะท้อนคิดแบบ กัลยาณมิตร มีการทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรอง มีการปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียน ให้นักเรียนคิดทบทวนสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ การให้ นักเรียนได้รับความรู้และทักษะต่างๆ และแนวทางการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนมีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด ข้อเท็จจริง จากการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นหลัก โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) Model Teacher นำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ของตน ในครั้งต่อไป

ครูผู้สอนนำข้อเสนอแนะ ข้อค้นพบ ข้อเท็จจริง จากการสะท้อนคิดไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนา แนวทางการจัดการเรียนรู้ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป

2) มีการประชุมปรึกษาหารือโดยมุ่งเน้นการสะท้อนคิด จากข้อเท็จจริง และผลการเรียนรู้ ของนักเรียนเป็นสำคัญ

ดำเนินการสะท้อนคิดโดยมุ่งเน้นสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจากข้อเท็จจริง ข้อค้นพบและผล การเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่ได้รับ

ครูผู้สังเกตและผู้เข้าร่วมสังเกตชั้นเรียน สังเกตบันทึกพฤติกรรม การเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนแล้วนำมาสะท้อนคิด

4) Model Teacher และ Buddy Teacher ร่วมกัน คิดทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไขหรือต้องการเพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป

ครูผู้สอนและครูผู้สังเกตร่วมกันคิดวิเคราะห์ ทบทวนพิจารณารายละเอียดสิ่งที่ได้จากการ สะท้อนคิดเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมในการจัดการเรียนรู้ของตนในครั้งต่อไป

5) การทบทวนความคิดโดยการคิดไตร่ตรองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการ จัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สังเกตและผู้เข้าร่วมสังเกตชั้นเรียน ในการสะท้อนคิดเป็นไปตามหลักวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

6) Model Teacher และ Buddy Teacher ได้ร่วมกันถอดบทเรียนในการพัฒนาบทเรียน ครั้งต่อไป

ครูผู้สอนและครูผู้สังเกตร่วมกันถอดบทเรียนที่ได้จากการสะท้อนคิดนำไปพัฒนาบทเรียนใน ครั้งต่อไป

8. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy) หมายถึง ห้องเรียนและโรงเรียน คือ พื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน ไม่มีใครเป็นเจ้าของ นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนและวิชาชีพของครูทุกคน โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียนเพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในการอบรมนักเรียนและครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

- 1) ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองหรือเปิดพื้นที่ชั้นเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 2) ครูและผู้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ร่วมกัน
ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน และทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
- 3) โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน (Learning School for All)
ห้องเรียนและโรงเรียน คือพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนและวิชาชีพของครูทุกคน โรงเรียนเปิดทุกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) ห้องเรียนและโรงเรียนไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว (All for Learning School)
ห้องเรียนและโรงเรียน คือพื้นที่ในการเรียนรู้ของทุกคน ไม่มีใครเป็นเจ้าของ นักเรียนทุกห้องเรียนเป็นส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- 5) ครูเปิดชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน
ครูทุกคนต้องเปิดชั้นเรียนเพื่อให้ทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในการอบรมนักเรียนและครูมีการนำเสนอชั้นเรียนของตนเองต่อที่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 6) ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้
สถานที่ทุกแห่งภายในโรงเรียนใช้เป็นแหล่งในการเรียนรู้ของนักเรียน

9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy) หมายถึง การมุ่งหวังความเป็นเลิศ

ในการพัฒนานักเรียน นักเรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน นักเรียนมีความเป็นเลิศไม่เหมือนกัน นักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง ไม่ว่าจะเจองานของนักเรียนอย่างไรจะต้องทำให้ดีที่สุด ปรัชญาความเป็นเลิศภายใต้ความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละด้าน เก่งคนละอย่าง เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนทุกคน แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพให้ฉายแววอัจฉริยภาพของตนออกมาเพื่อให้โรงเรียนจะได้สนับสนุนส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

- 1) ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง
ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองเพื่อเข้าไปสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางของตนเอง
- 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล
- 3) ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถและทักษะแตกต่างกัน
- 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง
ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถและทักษะอยู่ในระดับใด
- 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความต้องการ
ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จบ้างและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 6) พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ถึงที่สุดของศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุด
ครูต้องพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของนักเรียนให้เต็มที่ตามความสามารถที่ผู้เรียนมี

10. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) หมายถึง การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคนอย่างเคารพเข้าอกเข้าใจกัน การยอมรับฟังเสียงของทุกคนในห้องเรียน นักเรียนทุกคนของห้องเรียนไม่ว่าเป็นใครต้องได้พูด หรือนำเสนอเสียงทุกเสียงผ่านสุนทรียสนทนา การจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน รับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพังในห้องเรียนและการสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน

ครูให้นักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2) การสร้างสังคมในการเป็นประชาธิปไตย ในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นทุกคน

ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นประชาธิปไตยและสามารถใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3) การยอมรับความคิดเห็นของทุกคนในห้องเรียน

ผู้เรียนทุกคนในห้องเรียนสามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4) ผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้พื้นฐานที่แตกต่างกัน

ผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ถึงแม้ว่าผู้เรียน ครูและผู้ปกครองแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน

5) ประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้บริหาร

ความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนสามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ครูกับเพื่อนครู ครูกับผู้บริหาร

6) ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

ผู้เรียนทุกคนถึงแม้ว่ามีความแตกต่างกันระหว่างบุคคลต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

บรรณานุกรม

- กรุงเทพมหานคร. (2567). **อบรมพัฒนาวิชาชีพครู ผลักดันโรงเรียนกทม.มุ่งสู่การเป็นโรงเรียน SLC** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :<https://www.dailynews.co.th/news/2516879/> สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- ชาโต มานาบุ. (2559). **การปฏิรูปโรงเรียน แนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง**. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- . (2562). **การปฏิรูปโรงเรียน แนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- ทรงวุฒิ วิเปลี่ยนและคณะ. (2566). **แนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC).** วารสารวิจัยวิชาการ. ปีที่ 6 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2566),301-316.
- พิรุณ ศิริศักดิ์. (2562). **การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนที่บูรณาการการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : กรณีศึกษาหลักสูตรกุลสตรีราชินีบน**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนกุลสตรีราชินีบน.
- วสันต์ ปัญญา. (2561). **เอกสารคู่มือการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยงโรงเรียนเมืองกระบี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System หรือ MK-CMS).** กระบี่ : โรงเรียนเมืองกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13.
- ลัดดา ภูเกียรติ.(2564). **“กระบวนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : PLC.”** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://cms.20ed.school/uploads/0969216b5a394153888f96f53fbac64b.pdf>. สืบค้น 10 มกราคม 2567.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.(2565). **แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2566 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.**
- อรสา ดีทุ่ง. (2559). **กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เออิสุเกะ ไชโตะ. (2561). **การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้**. อารี สันถวิ ผู้แปล. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- Li, Heng, Eng and Yin. (2017). **“Exploring the variety in lesson study : unpacking the variety from cases in Singapore.”** [Online]. Available from : <https://www.nie.edu.sg>. Retrieved December 20, 2023.

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อ

แบบสอบถามการหาค่า (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสอดคล้องแนวทางการจัดการเรียนรู้
ด้วยแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุกแบบรวมพลัง (Active learning)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
7.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

2. การเรียนรู้ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

4. การสะท้อนคิดและปรับปรุงแก้ไข (Reflect and Revise)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

5. ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

6. การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

(Collaboration and PLC)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

7. ปรัชญาความเป็นส่วนรวม (Public Philosophy)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

8. ปรัชญาความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

9. ปรัชญาความเป็นเลิศ (Excellence Philosophy)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

10. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	$\Sigma R/N$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	ดร.จำเริญ จิตรหลัง
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ตำแหน่ง	ข้าราชการบำนาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1
ประสบการณ์	ครูผู้สอน / ผู้บริหารสถานศึกษา / ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์นักศึกษา/ อาจารย์พิเศษสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี โทและเอก ในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่างๆ
ผลงานวิชาการ	บทความวิจัย / บทความทางวิชาการ/ งานวิจัย <ul style="list-style-type: none"> • รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 และ เขต 2 • ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคใต้ • รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการเงินของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มั่นคง • กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร